

ISiD
ISiD

Zeszyty naukowe

Working papers

**Porównawcza analiza sfery ubóstwa w krajach
UE w ujęciu regionalnym**

Tomasz Panek
Jan Zwierzchowski

Zeszyty naukowe
Instytut Statystyki i Demografii SGH

Nr 35, rok 2013

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	4
1.1. System podziału terytorialnego Unii Europejskiej	5
2. UBÓSTWO. DYLEMATY POMIARU.	7
2.1. Sposób pojmowania i pomiaru ubóstwa.....	10
3. IDENTYFIKACJA UBOGICH.....	12
3.1. Identyfikacja ubogich w ujęciu klasycznym	12
3.2. Identyfikacja ubogich w ujęciu jednowymiarowym	14
4. SKALE EKWIWALENTNOŚCI.....	15
5. POMIAR UBÓSTWA	18
5.1. Pomiar ubóstwa w UE.....	18
5.2. Pomiar skrajnego ubóstwa.....	21
5.3. Rozszerzenie pomiaru ubóstwa o jego dodatkowe aspekty	22
5.4. Pomiar współwystępowania ubóstwa materialnego i ubóstwa niematerialnego (deprywacji materialnej).....	26
5.5. Pomiar zagrożenia ubóstwem	27
5.5.1. Zagrożenie ubóstwem monetarnym	28
5.5.2. Zagrożenie ubóstwem niemonetarnym (deprywacją materialną)	33
5.5.3. Współwystępowanie zagrożenia ubóstwem monetarnym i niemonetarnym (deprywacją materialną).....	39
6. ANALIZA PORÓWNAWCZA UBÓSTWA W UE W 2010 R.....	42
6.1. Źródło danych	42
6.2. Podstawowe pojęcia i definicje.....	43
6.2.1. Jednostka badania	43
6.2.2. Dochody gospodarstw domowych.....	43
6.3. Zakres i założenia analizy	45
6.4. Ocena precyzji estymacji.....	48
6.5. Ubóstwo w krajach i regionach UE.....	48
6.5.1. Ubóstwo monetarne	48
6.5.1.1. Relatywne ubóstwo monetarne	48
6.5.1.2. Skrajne ubóstwo monetarne.....	51

6.5.2. Deprywacja materialna	54
6.5.3. Ubóstwo oczywiste	56
6.5.3.1. Zmodyfikowane podejście ESPCO.....	56
6.5.3.2. Skrajne ubóstwo oczywiste.....	58
6.6. Zagrożenie ubóstwem w krajach i regionach UE	59
6.6.1. Zagrożenie ubóstwem monetarnym.....	59
6.6.2. Zagrożenie deprywacją materialną	59
6.6.3. Zagrożenie ubóstwem oczywistym.....	63
7. KTÓRE KRAJE I REGIONY UE SĄ NAJBARDZIEJ UBOGIE?.....	63
8. PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE	67
BIBLIOGRAFIA.....	70
ANEKS	74

1. Wprowadzenie.

Jednym z podstawowych celów polityki społecznej Unii Europejskiej i krajów członkowskich jest walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (Traktat z Maastricht). Działania mające na celu ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego stanowią, obok działań nakierowanych na wspieranie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i zatrudnienia, jeden z głównych obszarów zainteresowania i zarazem wsparcia Komisji Europejskiej oraz były jednym z głównych filarów strategii Lizbońskiej. Także w zrewidowanej wersji strategii Lizbońskiej obszar ten, związany z procesem integracji społecznej, pozostaje ważnym elementem działań strategicznych Unii Europejskiej. W 2010 r. Rada Europy ustaliła 5 głównych celów strategii Europa 2020. Jeden z nich dotyczył promocji integracji społecznej, w szczególności poprzez redukcję ubóstwa. Jednocześnie UE jako podstawowy cel swojej strategii w obszarze integracji społecznej postawiła sobie „wyjście” z ubóstwa 20 milionów osób w krajach członkowskich do 2020 r. (Copeland i Daly, 2012).

Proces integracji społecznej w ramach UE, a w tym zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego, realizowany jest od 2000 r. za pomocą tzw. Otwartej Metody Koordynacji (*Open Method of Coordination – OMC*). Metoda ta zakłada, że państwa członkowskie UE mają dużą swobodę zarówno przy doborze środków i sposobów zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, jak i wyborze priorytetów, na których skupiają swoje działania. Jednocześnie kraje członkowskie wymieniają swoje doświadczenia w zakresie osiągnięcia postępów w procesie integracji społecznej, a w tym obszarze zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, najlepszych praktyk w tym obszarze oraz monitoringu i ocenie efektywności prowadzonych działań. Dzięki zdecentralizowanemu charakterowi Metody Otwartej Koordynacji może być ona z powodzeniem realizowana w ramach całej UE pomimo dużych różnic w poziomie rozwoju ekonomicznego oraz różnic kulturowo-społecznych członków UE (M. Büchs, 2007, Frazer i in., 2010).

Pomimo pozostawienia znacznej swobody krajom członkowskim w zakresie sposobów i środków zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego Komisja Europejska przywiązuje dużą wagę do porównywalności międzynarodowej rezultatów polityk poszczególnych krajów w tym obszarze. W celu monitorowania rezultatów tych polityk została stworzona w 2001 r., wspólna dla wszystkich krajów, lista 18 podstawowych wskaźników ubóstwa i wykluczenia społecznego (Atkinson i inni, 2002). Lista ta ulega stałym modyfikacjom i uzupełnieniom¹. Znajdują się na niej zarówno wskaźniki umożliwiające analizę ubóstwa bazującą na wartościach dochodów uzyskiwanych przez gospodarstwa domowe (wskaźniki wyrażane w formie monetarnej) jak i na symptomach ubóstwa (wskaźniki wyrażane w formie niemonetarnej). Jednocześnie została podjęta decyzja o przygotowaniu nowego, Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia (*EU Statistics on Income and Living Conditions – EU-SILC*), które dostarczałoby porównywalnych dla krajów członkowskich UE danych

¹ Lista ta jest rozwijana przez Podgrupę Wskaźnikową (*Indicators Sub-Group*) Komitetu ds. Zabezpieczenia Społecznego (*Social Protection Committee – SPC*). Uaktualniona lista wskaźników przyjęta we wrześniu 2009 r. przez SPC znajduje się na stronie internetowej Komisji Europejskiej: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=756&langId=en>.

dotyczących warunków życia ludności, w tym ubóstwa i wykluczenia społecznego² (Wolf i in., 2010). Na podstawie wyników badania EU-SILC obliczane są wartości podstawowych wskaźników ubóstwa i wykluczenia społecznego, a w oparciu o nie prowadzony jest monitoring oraz analizy porównawcze ubóstwa i wykluczenia społecznego w ramach UE. Zakres i sposób prowadzenia tych analiz ulegają stałym modyfikacjom prowadzącym do ciągłego doskonalenia narzędzi pomiaru.

Cele formułowane w polityce społecznej Unii Europejskiej oraz w Krajowych Planach Działań, w których przedstawiane są cele krajowych polityk społecznych, wyraźnie wskazują na potrzebę badania ubóstwa na poziomie regionalnym i lokalnym. Regionalne zróżnicowanie i marginalizacja niektórych regionów krajów UE stały się w ostatnich latach przedmiotem nie tylko szczególnej troski, ale również i wsparcia w ramach polityk spójności UE. W celu odpowiedniej alokacji funduszy UE, nakierowanych na walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz oceny efektywności ich wykorzystania, konieczny jest stały monitoring ubóstwa na poziomie regionalnym.

W opracowaniu przedstawiono propozycje modyfikacji aktualnie rekomendowanego przez UE podejścia do pomiaru ubóstwa, prowadzące zarówno do porównywalności ocen ubóstwa między krajami członkowskimi UE i ich regionami, jak i zaproponowano nowy sposób analizy ubóstwa w oparciu o wskaźniki stopnia zagrożenia ubóstwem. Zasadniczym celem poznawczym prezentowanego badania był pomiar zasięgu, natężenia (głębokości), intensywności i dotkliwości ubóstwa oraz ocena stopnia zagrożenia tymi aspektami ubóstwa w krajach UE oraz w układzie regionalnym w 2010 r. Umożliwia on nie tylko analizę porównawczą różnych aspektów ubóstwa w krajach UE, ale również wskazanie tych krajów UE i ich regionów do których powinno zostać skierowane finansowe wsparcie aby osiągnąć przyjęty w strategii Europa 2020 cel zmniejszenia liczby jej najbardziej ubogich mieszkańców o 20 mln. Zostały oszacowane przy tym finansowe koszty osiągnięcia tego celu.

Do oceny różnych aspektów ubóstwa zastosowano zarówno podejście jednowymiarowe bazujące wyłącznie na wskaźnikach monetarnych, jak i podejście wielowymiarowe, uwzględniające także czynniki poza monetarne (deprywację materialną gospodarstw domowych). Ponadto dokonano oceny współwystępowania ubóstwa monetarnego i niemonetarnego, gdyż ich kumulacja znacząco pogłębia dolegliwości ubóstwa. W przeprowadzonych analizach porównawczych zwrócono uwagę na wpływ zmian założeń pomiaru na uzyskiwane wyniki, ze szczególnym uwzględnieniem Polski i jej regionów.

1.1. System podziału terytorialnego Unii Europejskiej

Struktura organizacji krajów należących do Unii Europejskiej jest silnie zróżnicowana ze względu zarówno na różnice ustrojowe, tradycje jak i uwarunkowania historyczne państw członkowskich. Regionalny aspekt polityki strukturalnej Unii Europejskiej, w tym alokacja w sposób racjonalny i spójny funduszy strukturalnych,

² Badanie to zastąpiło realizowany w latach 1994-2001 Europejski Panel Gospodarstw Domowych (*European Community Household Panel – ECHP*), por. także punkt 6.1.

wymaga jednak osiągnięcia względnej porównywalności danych statystycznych gromadzonych przez kraje członkowskie na poziomie regionalnym. W tym celu na początku lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku Eurostat utworzył Nomenklaturę Statystycznych Jednostek Terytorialnych (*Nomenclature of Statistical Territorial Units – NUTS*), stanowiącą wspólny, spójny system podziału terytorialnego Unii Europejskiej.

Klasyfikacja NUTS ma charakter hierarchiczny. Na pierwszym etapie jej tworzenia wyróżniono trzy poziomy regionalne dla każdego kraju ze względu na wielkość zaludnienia, a mianowicie: poziom NUTS 1 (regiony duże) – od 3 do 7 mln ludności, poziom NUTS 2 (regiony średnie) – od 800 tys. do 3 mln ludności oraz poziom NUTS 3 (regiony małe) – od 150 do 800 tys. ludności. Ponadto poza poziomami regionalnymi wyróżniono poziom krajowy (NUTS 0), odzwierciedlający granice administracyjne poszczególnych krajów. Jeżeli całkowita liczba ludności danego państwa znajduje się poniżej dolnej granicy danego poziomu NUTS, to jest ono traktowane jako jedna jednostka terytorialna na tym poziomie. W późniejszym okresie zostały zdefiniowane w ramach klasyfikacji NUTS dwa poziomy lokalne NUTS 4 i NUTS 5, przy czym tylko ten ostatni, odpowiadający podstawowej jednostce samorządu terytorialnego, został wyznaczony dla wszystkich państw członkowskich³.

W przypadku Polski klasyfikacja jednostek terytorialnych na poziomie regionalnym wygląda następująco:

- 6 regionów na poziomie 1 (NUTS 1),
- 16 województw na poziomie 2 (NUTS 2),
- 45 podregionów na poziomie 3 (NUTS 3).

Jednostki terytorialne na poziomach NUTS 1 i NUTS 3 nie są jednostkami administracyjnymi w Polsce. Tym samym porównania międzyregionalne krajów UE byłyby z punktu widzenia Polski najbardziej adekwatne dla jednostek regionalnych na poziomie NUTS 2, czyli odpowiedników polskich województw. Niestety porównania międzyregionalne w ramach UE, w oparciu o wyniki badania EU-SILC, natrafiają na znaczne przeszkody natury praktycznej. Dane z EU-SILC dotyczące niektórych krajów członkowskich⁴, dostępne dla ośrodków naukowych, w ogóle nie pozwalają na identyfikację regionu, w którym zamieszkują badane gospodarstwa domowe. Ponadto, kraje których dane są dostępne w postaci umożliwiającej identyfikację regionalną gospodarstw domowych, podają kody regionów na różnych poziomach statystycznych jednostek terytorialnych. W efekcie, ze względu na niedostępność danych, porównania międzyregionalne w ramach UE przeprowadzone w badaniu nie obejmują regionów wszystkich krajów członkowskich. Aby zapewnić jednolity poziom klasyfikacji jednostek terytorialnych we wszystkich krajach objętych porównaniami międzyregionalnymi przeprowadzono te porównania przede wszystkim na poziomie NUTS 1⁵.

³ Klasyfikacja NUTS jest dostępna pod adresem: http://www.europa.eu.int/corom/eurostat/ramon/nuts/splash_regions.html.

⁴ Dotyczy to Holandii, Niemiec i Wielkiej Brytanii.

⁵ Klasyfikacja jednostek terytorialnych na poziomie regionalnym NUTS-1 oraz NUTS-2, dla których dostępne są dane dla krajów objętych porównaniami regionalnymi, znajduje się w Aneksie.

2. Ubóstwo. Dylematy pomiaru.

Pierwszym i zarazem kluczowym krokiem na drodze pomiaru ubóstwa jest zdefiniowanie samej kategorii ubóstwa. Wybór konkretnej definicji ubóstwa ma podstawowe znaczenie dla uzyskiwanych wyników tego pomiaru (Hagennars, 1986). W zależności od tej definicji różne grupy społeczeństwa, a w analizach regionalnych różne regiony, mogą zostać uznane za najbardziej dotknięte ubóstwem. Jednocześnie sposób zdefiniowania ubóstwa i metody jego pomiaru wpływają zarówno na regionalną alokację funduszy UE jak i na sposób tworzenia programów, formułowanych przez politykę społeczną, nakierowanych na ograniczanie ubóstwa.

Występujące w praktyce rozbieżności w wynikach analiz ubóstwa, a w następstwie rozbieżności co do koncepcji walki z ubóstwem, są spowodowane brakiem precyzyjnej i ogólnie akceptowanej definicji tego zjawiska. Ponadto kategoria ta jest zmienna w czasie i zróżnicowana terytorialnie. Sytuacja materialna gospodarstw domowych, która obecnie kwalifikuje je do sfery ubóstwa na pewno nie powodowałaby takiej oceny kilkadziesiąt lat temu. Jednocześnie, ci którzy uważani są za ubogich w krajach Europy Zachodniej posiadają wielokrotnie lepszy status materialny od przeciętnego statusu materialnego np. mieszkańca Indii.

We wszystkich definicjach występujących w literaturze przedmiotu ubóstwo związane jest z faktem niezaspokojenia pewnych potrzeb na pożądanym poziomie (Drewnowski, 1997). Formułowane definicje ubóstwa mają jednocześnie na tyle ogólny charakter, że nie wzbudzają większych sporów i są w zasadzie powszechnie akceptowane. Akceptacja ta wynika jednak z faktu, że pozostawiają one otwartymi podstawowe kwestie będące przedmiotem wielu kontrowersji, a mianowicie które potrzeby należy traktować jako podstawowe oraz jaki poziom ich zaspokojenia należy uznać za pożądaną.

Do końca lat sześćdziesiątych dominującym rozwiązaniem przyjmowanym w analizach ubóstwa było podejście potrzeb podstawowych (*basic needs approach*). Zapewnienie ich zaspokojenia było w zasadzie jednoznaczne z zapewnieniem możliwości przeżycia. Do potrzeb podstawowych zaliczano przede wszystkim żywność, mieszkanie i odzież. Prekursorami tego ujęcia byli C. Booth (1892) oraz B. S. Rowntree (1901). Ubóstwo było przez nich utożsamiane z poziomem zbyt niskich dochodów, które nie były wystarczające do zaspokojenia tych potrzeb, czy też innymi słowy nie wystarczały na osiągnięcie poziomu życia uznanego za godny w danym kraju. Sformułowana przez nich koncepcja definicji ubóstwa bazowała na pracach Materialnej Szkoły Dobrobytu (Jevons, 1871; Marshall, 1920), która utożsamiała dobrobyt (zamożność) z poziomem dochodów. Stąd też koncepcja ta nazywana jest ubóstwem dochodowym lub też monetarnym.

Stopniowo zakres potrzeb podstawowych objętych kategorią ubóstwa ulegał rozszerzeniu. Wraz z rozszerzaniem zakresu potrzeb podstawowych objętych kategorią ubóstwa postępowała krytyka traktowania ubóstwa wyłącznie w kategoriach monetarnych, zapoczątkowana empirycznymi pracami socjologów (Abel-Smith i Townsed, 1965). Towarzyszyło jej jednocześnie przechodzenie od koncepcji rozumienia ubóstwa jedynie jako braku środków finansowych (zasobów ekonomicznych) do zaspokojenia podstawowych potrzeb w kierunku braku możliwości wypełniania funkcji życiowych, wynikających nie tylko z braku zasobów ekonomicznych, ale

także z uwarunkowań społecznych i osobistych, niezbędnych do prowadzenia wartościowego życia (*capabilities approach*).

Według A. Sena (1980, 1985, 2000), twórcy podejścia możliwości zaspokojenia potrzeb, dla stworzenia możliwości realizowania funkcji życiowych jednostek kluczowe znaczenie mają nie same dobra (towary i usługi) lecz ich właściwości umożliwiające określone sposoby funkcjonowania (*functioning*) poszczególnych jednostek. Sposoby funkcjonowania mogą mieć różnorodny charakter, zaczynając od najbardziej podstawowych takich jak właściwe odżywianie się czy też życie w zdrowiu, po złożone czynności i stany jak np. możliwość uczestniczenia w życiu społecznym czy poczucie godności własnej. Zbiór tych sposobów funkcjonowania tworzy wyjściową przestrzeń funkcjonowania. Kombinacje rozmaitych sposobów funkcjonowania (podzbiory przestrzeni wyjściowej) tworzą zbiory możliwości (*capabilities sets*), z których może wybierać jednostka. Zróżnicowanie warunków życia jednostek, zależne zarówno od etapów rozwoju jak i zwyczajów społeczeństw, w których żyją oraz ich indywidualnych cech charakterologicznych i umiejętności korzystania z dóbr, powoduje że do zapewnienia tych samych możliwości jednostek niezbędne są różne wiązki dóbr. Ubóstwo według A. Sena oznacza nie tylko brak wystarczających środków finansowych, lecz także brak możliwości przekształcenia dostępnych dóbr w celu osiągnięcia takich sposobów funkcjonowania jednostki, które pozwalają na prowadzenie przez nią odpowiadającego jej stylu życia. Ten brak możliwości osiągnięcia pożądaných przez jednostki sposobów funkcjonowania może wynikać zarówno z niewystarczających środków finansowych jak i innych ograniczeń, np. braku odpowiednich kwalifikacji, dyskryminacji czy też barier infrastrukturalnych. Ponadto ubóstwo utożsamiane jest przez A. Sena nie tylko z brakiem dostępu do dóbr i usług, lecz także z brakiem możliwości uczestnictwa w podejmowaniu decyzji oraz w życiu obywatelskim, społecznym i kulturalnym.

Przykładem ewolucji definicji ubóstwa może być tzw. operacyjna definicja ubóstwa, przyjęta przez Radę Ministrów EWG w 1975 r., która jest podstawą pomiaru tego zjawiska w krajach Wspólnoty. Stwierdza się w niej, że ubóstwo "odnosi się do osób, rodzin, lub grup osób, których zasoby są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania" (Kordos i Ochocki, 1993). Przez zasoby początkowo rozumiano dobra, dochód pieniężny oraz usługi uzyskiwane zarówno ze źródeł prywatnych jak i publicznych (Council for the European Communities, 1975). W późniejszym okresie zakres zasobów rozszerzono o zasoby kulturowe i społeczne (Council for the European Communities, 1985).

Poszerzenie koncepcji ubóstwa doprowadziło do niefortunnego używania zamiennie pojęcia ubóstwa oraz pojęcia wykluczenia społecznego⁶. Termin „wykluczenie społeczne” został po raz pierwszy użyty przez francuskiego ministra ds. Dobrobytu Społecznego R. Lenoir’a (1974). W oficjalnym dokumencie Komisji Europejskiej pojawił się on po raz pierwszy w programie walki z ubóstwem w 1990 r. (Commission of the European Communities, 1990).

W większości definicji wykluczenie społeczne jest określane w kategoriach niemożności uczestniczenia w istotnych aspektach życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego danego społeczeństwa.

⁶ Przegląd podstawowych koncepcji wykluczenia społecznego zawiera m. in. opracowanie H. Silver (1994).

Ponadto nieuczestniczenie to nie jest wynikiem wyboru jednostki lecz przeszkód jakie ona napotyka. Poszczególne wymiary wykluczenia społecznego często nakładają się na siebie pogłębiając tym samym marginalizację jednostek.

Kategoria wykluczenia społecznego znacząco wychodzi poza brak środków pieniężnych oraz zasobów materialnych, odnosząc się także do innych ograniczeń, które nie pozwalają jednostce (osobie, rodzinie, gospodarstwu domowemu, grupie społecznej) żyć na poziomie akceptowalnym w danym kraju. Utożsamianie ubóstwa z wykluczeniem społecznym skutkuje rozpatrywaniem tego zjawiska w kategoriach niemożności dostępu do czegoś nie tylko z przyczyn finansowych, nieograniczając się przy tym wyłącznie do dostępności do towarów i usług zaspokajających podstawowe potrzeby. Kategoria wykluczenia społecznego jest tym samym podobna do koncepcji ubóstwa A. Sena.

Chociaż wykluczenie społeczne i ubóstwo są często niesłusznie traktowane jako substytuty, wielokrotnie podejmowano próby rozróżnienia tych kategorii. Jedno z najbardziej znanych zestawień różnic pomiędzy tymi kategoriami przedstawił P. Abrahamson (2001) (tabela 1.1).

Tabela 1.1. Różnice pomiędzy ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Pole analizy	Ubóstwo	Wykluczenie społeczne
Dyscyplina	ekonomia	socjologia
Rodzaj deficytu	brak wystarczających zasobów materialnych	odmowa realizacji praw
Przyczyna	niezaspokojenie potrzeb	dyskryminacja w dostępie do instytucji integrujących
Typ społecznej stratyfikacji	pionowa (wyższe i niższe klasy)	pozioma (grupy wewnątrz i grupy na zewnątrz)
Sugerowane remedium	transfery socjalne (gwarantowany dochód minimalny)	usługi społeczne (środki aktywizacyjne)
Perspektywa czasowa	statyczna (stan)	dynamiczna (proces)

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Abrahamson, 2001).

Wykluczenie społeczne nie powinno być traktowane jako synonim ubóstwa. Brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb może być utożsamiany z ubóstwem wyłącznie wtedy jeżeli jest on wynikiem braku odpowiednich zasobów finansowych. Z drugiej strony ubóstwo nie jest przyczyną każdego wykluczenia społecznego. Ubóstwo powinno być tym samym traktowane jako finansowy wymiar wykluczenia społecznego.

W niniejszym opracowaniu przyjmujemy tzw. ekonomiczną (finansową) definicję ubóstwa. Ubóstwem będziemy określali sytuację, w której jednostka (osoba, rodzina, gospodarstwo domowe) nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi (zarówno środkami pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i

dochodów z poprzednich okresów jak i w formie nagromadzonych zasobów materialnych) pozwalającymi na zaspokojenie jej podstawowych potrzeb⁷, na akceptowalnym poziomie.

2.1. Sposób pojmowania i pomiaru ubóstwa

Największe kontrowersje przy pomiarze ubóstwa związane są ze sposobem określania poziomu zaspokojenia potrzeb uznanego za pożądany, czyli sposobem pojmowania ubóstwa (Boczoń i in., 1991). Ubóstwo można pojmować w sposób absolutny lub względny⁸. Kategoria ubóstwa w ujęciu absolutnym opiera się na pojęciu stopnia zaspokojenia potrzeb, zdefiniowanych w konkretnych kategoriach ilościowych i wartościowych. Jednostki (osoby, rodziny, gospodarstwa domowe) określane są jako ubogie kiedy ich potrzeby nie są zaspokojone w sposób wystarczający (Drewnowski, 1997). Poziom zaspokojenia ich potrzeb nie jest przy tym odnoszony do poziomu zaspokojenia potrzeb innych członków społeczeństwa. Problem ubóstwa według zwolenników podejścia absolutnego zostaje rozwiązany, gdy wszystkim członkom społeczeństwa zostanie zapewnione zaspokojenie ich podstawowych potrzeb. Ubóstwo w sensie absolutnym może tym samym zostać całkowicie wyeliminowane poprzez wzrost ekonomiczny. Należy zauważyć, że podejście absolutne zawsze nosi w sobie pewną dozę relatywizmu. Ustalenie zbioru podstawowych potrzeb oraz minimalnego poziomu ich zaspokojenia zależy zawsze od poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju, dla którego przeprowadzana jest analiza.

Do zwolenników podejścia absolutnego należy zaliczyć m. in. M. Orshansky (1965), E.J. Mishana (1986) i A. Sena (1983). Podejście absolutne stosowane jest m. in. przez Bank Światowy (Topińska, 2005; Haughton i Khandker, 2009) oraz UNDP (2010). Funkcjonujące w Polsce definicje ubóstwa w ujęciu absolutnym wiążą się przede wszystkim z kategoriami minimum egzystencji i minimum socjalnego, szacowanymi przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Pomiar ubóstwa według ujęcia absolutnego jest w naszym kraju systematycznie przeprowadzany przez Główny Urząd Statystyczny (Szukiełojć-Bieńkuńska, 2008) oraz Radę Monitoringu Społecznego (Panek, 2013a).

Kategoria ubóstwa w ujęciu względnym (relatywnym) opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb jednostek (osób, rodzin, gospodarstw domowych) do poziomu zaspokojenia tych potrzeb przez innych członków społeczeństwa. Ubóstwo jest tutaj utożsamiane z nadmiernymi rozpiętościami w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie. Ubóstwo w tym sensie nie może zostać w praktyce całkowicie wyeliminowane lecz tylko zmniejszone, poprzez zmniejszenie nierówności w poziomie zaspokojenia potrzeb. Zwolennikami tego ujęcia są m. in. P. Townsend (1979), M. Rein (1970) oraz S. Lansley (1980). Podejście relatywne jest preferowane przede wszystkim przez Unię Europejską (Atkinson at. al. i in., 2010). W Polsce jest ono stosowane w praktyce przez Główny Urząd Statystyczny (Szukiełojć-Bieńkuńska, 2008).

⁷ Przyjęta definicja ma charakter absolutny, podczas gdy w UE preferowany jest relatywny sposób pojmowania ubóstwa (por. punkt 2).

⁸ Szeroki przegląd absolutnej i relatywnej koncepcji podejścia do sposobu pojmowania ubóstwa można znaleźć np. w opracowaniu C. Seidla (1988).

Oba podejścia do sposobu pojmowania ubóstwa mają swoje zalety i wady (Foster, 1998; Subramanian, 2004). Krytycy podejścia relatywnego wskazują, że nie pozwala ono na ustalenie stałego punktu odniesienia dla porównań zmian ubóstwa w czasie i w przestrzeni, a tym samym utrudnia ocenę efektywności polityk nakierowanych na walkę z ubóstwem. Ponadto uzyskanie w ujęciu relatywnym oceny wskazującej, że nastąpił wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb może być wynikiem nie tyle faktycznego wzrostu ich zaspokojenia ile zmniejszenia nierówności w poziomie zaspokojenia tych potrzeb w badanej populacji. Z kolei podejście absolutne stwarza problemy zarówno natury pojęciowej jak i metodycznej związane z ustaleniem zestawu podstawowych potrzeb objętych kategorią ubóstwa, określeniem minimalnego poziomu ich zaspokojenia oraz ich wyceną. Ponadto definicja ubóstwa zawsze zależy od specyfiki badanej społeczności związanej ze strukturą społeczną i kulturalną, klimatem oraz zmienia się w czasie nawet dla tej samej społeczności wraz z jej rozwojem.

Zakres ubóstwa i struktura populacji ubogiej są w znacznym stopniu determinowane sposobem pojmowania ubóstwa. Jako przykład może tutaj posłużyć badanie przeprowadzone przez A. Hageaars i K. De Vosa (1987), którzy dla określenia zasięgu ubóstwa w Holandii w 1983 r. zastosowali m.in. cztery definicje bazujące na podejściu absolutnym oraz trzy definicje opierające się na podejściu relatywnym. Odsetek populacji ubogiej wyniósł, w zależności od przyjętej granicy ubóstwa, od 5,7% do 33,5%.

Kolejną decyzją, równie trudną i kontrowersyjną, jak wybór pomiędzy absolutnym i względnym sposobem pojmowania ubóstwa, jest ustalenie kryteriów ubóstwa. W badaniach zjawiska ubóstwa prowadzonych do lat siedemdziesiątych dominowało podejście jednowymiarowe bazujące wyłącznie na wskaźnikach monetarnych. W podejściu tym ocena poziomu zaspokojenia potrzeb odbywała się wyłącznie przez pryzmat dochodów (wydatków) wyrażanych w formie monetarnej. Stopniowo jednak coraz więcej zwolenników zaczął zyskiwać pogląd, że identyfikacja ubogich w oparciu jedynie o mierniki monetarne (poziom uzyskiwanych dochodów lub wydatków) jest dalece niewystarczająca. Nie chodziło tutaj przy tym wyłącznie o fakt niedoszacowywania dochodów deklarowanych przez gospodarstwa domowe biorące udział w badaniach empirycznych. O wiele istotniejsze było przekonanie, że ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym i przy jego identyfikacji należałoby uwzględniać także czynniki poza monetarne. Ponadto, co jest niezwykle istotne w badaniach ubóstwa, podejście jednowymiarowe przy ocenie wielkości środków finansowych jakimi dysponuje jednostka bierze pod uwagę wyłącznie jej dochody bieżące (strumienie) pomijając dochody i zasoby materialne nagromadzone w poprzednich okresach (zasoby).

Konieczność wielowymiarowego traktowania ubóstwa postulowało wielu badaczy. Na niedoskonałość identyfikacji ubóstwa wyłącznie na podstawie poziomu uzyskiwanych dochodów wskazywał m.in. P. Townsend (1979). Proponował on uwzględniać przy analizach ubóstwa także warunki mieszkaniowe, zasobność, edukację oraz zasoby zawodowe i finansowe. Szersze spojrzenie na problem ubóstwa niż wyłącznie przez pryzmat bieżących dochodów (wydatków) prezentowało w swoich pracach teoretycznych jak i stosowało w praktyce wielu badaczy (Panek, 2011 i 2013b). Na wielowymiarowość pojęcia ubóstwa wskazują m.in. autorzy raportu

zawierającego rekomendacje dla Unii Europejskiej, dotyczące wskaźników ubóstwa i wykluczenia społecznego (Atkinson i in., 2002).

3. Identyfikacja ubogich

W przypadku podejścia jednowymiarowego dla wyodrębnienia podpopulacji ubogich wyznaczany jest pewien krytyczny poziom dochodów lub wydatków zwany granicą ubóstwa, poniżej którego zaspokojenie podstawowych potrzeb nie jest możliwe. W podejściu wielowymiarowym dla identyfikacji subpopulacji ubogich możliwe są różne rozwiązania⁹.

3.1. Identyfikacja ubogich w ujęciu jednowymiarowym

W podejściu jednowymiarowym identyfikacja ubogich dokonywana jest w oparciu o pewien krytyczny poziom dochodów lub wydatków gospodarstw domowych zwanych granicą (linią) ubóstwa. Dane gospodarstwo domowe uznawane jest za ubogie gdy poziom jego dochodów lub wydatków jest niższy od przyjętej granicy ubóstwa. Obie miary poziomu zamożności gospodarstw domowych mają swoje wady i zalety.

W badaniach ubóstwa prowadzonych przez organizacje międzynarodowe przyjmowane są różne rozwiązania. Przykładowo Bank Światowy preferuje szacowanie granicy ubóstwa w oparciu o konsumpcję (Coudouel i in., 2005; Haughton i Khandker, 2009), a Unia Europejska o dochody gospodarstw domowych (European Commission, 2010). Takie też rozwiązanie przyjęto w prezentowanym badaniu gdyż dotyczy ono państw należących do UE.

W ramach podejścia jednowymiarowego możemy wyróżnić trzy podstawowe typy granic ubóstwa, a mianowicie: granice absolutne, granice relatywne oraz granice subiektywne. Ponadto w wielu krajach funkcjonują tzw. "urzędowe granice ubóstwa", ustalane za pomocą różnych metod, które stanowią podstawę do ubiegania się przez gospodarstwa domowe o pomoc społeczną.

Absolutne granice ubóstwa wskazują wartość środków finansowych niezbędnych do osiągnięcia minimalnego, akceptowalnego poziomu zamożności jednostki (gospodarstwa domowego, osoby). Najstarszą i jednocześnie najczęściej stosowaną w praktyce metodą wyznaczania absolutnej granicy ubóstwa jest metoda potrzeb podstawowych (Rowntree, 1901; Orschansky, 1965). W metodzie tej ustalany jest zestaw towarów i usług, zwany koszykiem, pozwalający na zaspokojenie podstawowych potrzeb gospodarstwa domowego na minimalnym poziomie. Za granicę ubóstwa przyjmuje się pieniężną wartość koszyka. Metoda potrzeb podstawowych wykorzystywana jest od dawna w Polsce, do szacowania minimum socjalnego i minimum egzystencji, oraz w wielu krajach członkowskich Unii Europejskiej. Podstawową zaletą granicy ubóstwa wyznaczonej za pomocą metody potrzeb podstawowych jest jej przejrzystość, zrozumiała dla ogółu

⁹ Rozwiązania te mogą być stosowane również do wyodrębniania podpopulacji wykluczonych społecznie, rozszerzając kategorię ubóstwa, stanowiącą wymiar finansowy wykluczenia społecznego, o inne wymiary wykluczenia związane przede wszystkim z wykluczeniem z aktywności ekonomicznej, z zaangażowania politycznego oraz funkcjonowania społecznego.

społeczeństwa. Natomiast największe kontrowersje wzbudza zakres potrzeb wyróżnionych w koszyku oraz określenie minimalnego poziomu ich zaspokojenia. W praktyce na zawartość koszyka, a tym samym wartość granicy ubóstwa, znaczny wpływ ma aktualny poziom zamożności społeczeństwa i jego styl życia. Oznacza to, że zawartość koszyka jest zmienna w czasie i wraz ze wzrostem ogólnego poziomu zamożności społeczeństwa zakres koszyka podstawowych potrzeb także wzrasta. Innymi słowy sposób wyznaczania granicy ubóstwa według metody potrzeb podstawowych zawiera w sobie pewną dozę relatywizmu. Jednakże w analizach zmian ubóstwa w czasie, niezbędnych dla oceny efektów polityk nakierowanych na zwalczanie ubóstwa, granica ubóstwa powinna podlegać korekcie w czasie wyłącznie ze względu na zmianę siły nabywczej dochodów gospodarstw domowych.

Porównania międzykrajowe ubóstwa wymagają operowania tą samą linią ubóstwa we wszystkich krajach. Ze względu na różne minimalne koszyki towarów i usług przyjmowane w różnych krajach, wynikające przede wszystkim z różnych poziomów zamożności i zwyczajów konsumpcyjnych w tych krajach, Bank Światowy stosuje w porównaniach międzynarodowych stałą linię ubóstwa równą 1.25 dolarów USA dziennie na osobę (Haughton i Khandker, 2009). Także Komisja Europejska w analizach ubóstwa krajów UE stosowała w swoich analizach absolutną linię ubóstwa (tzw. granicę niskich dochodów) wynoszącą 10 euro na osobę dziennie¹⁰ (por. European Commission, 2008).

Relatywne linie ubóstwa opierają się na pozycjonowaniu zamożności każdej jednostki (gospodarstwa domowego, osoby) w relacji do zamożności innych badanych jednostek. Najczęściej relatywna linia ubóstwa wyznaczana jest jako stała część mediany lub średniej arytmetycznej. W podejściu tym gospodarstwo domowe traktowane jest jako ubogie, gdy jego dochód jest mniejszy od pewnej stałej części mediany lub średniej arytmetycznej rozkładu dochodów całej populacji gospodarstw domowych.

Ze względu na fakt, że uzyskanie tego samego poziomu zaspokojenia potrzeb gospodarstw o różnym składzie demograficznym wymaga różnego poziomu dochodów podstawą do wyznaczania granicy ubóstwa za pomocą omawianej metody nie może być rozkład dochodu na gospodarstwo lub osobę. Wykorzystywany jest tutaj rozkład dochodów ekwiwalentnych¹¹, porównywalnych pomiędzy gospodarstwami domowymi o różnych charakterystykach demograficznych.

W metodzie stałej części mediany (średniej arytmetycznej) ubóstwo traktuje się jako kategorię całkowicie względną. Granica ubóstwa wzrasta proporcjonalnie do wzrostu wartości mediany (średniej arytmetycznej) rozkładu dochodów. Procent gospodarstw domowych ubogich zmienia się wyłącznie na skutek zmian rozkładu dochodów. Można wyobrazić sobie nawet taką paradoksalną sytuację, że pomimo wzrostu dochodów realnych wszystkich gospodarstw domowych zasięg ubóstwa (procent gospodarstw domowych ubogich) wzrasta. Niektórzy badacze wręcz kwestionują w ogóle zasadność traktowania odsetka średniej arytmetycznej lub mediany rozkładu dochodów jako granicy ubóstwa uważając je za mierniki nierówności dochodowej (Veitt-Wilson, 1996).

¹⁰ Była ona korygowana dla poszczególnych krajów za pomocą wskaźników siły nabywczej ich walut.

¹¹ Por. punkt 4.

Pomimo tej niewątpliwej wady metoda ta jest rekomendowana przez Eurostat dla prowadzonych obecnie badań ubóstwa (Atkinson i in., 2002), przy czym proponuje się przyjęcie jako podstawowej granicy ubóstwa wartości 60% mediany rozkładu dochodów.

W subiektywnych metodach wyznaczania linii ubóstwa wykorzystywane są oceny dochodów domowych formułowane przez same gospodarstwa domowe (Van Praag i in., 1982). Najbardziej znanymi w podejściu subiektywnym metodami wyznaczania linii ubóstwa są metoda lejdejska oraz metoda subiektywnej linii ubóstwa (Goedhart i in., 1997; Panek, 2011).

W obu metodach w wyznaczaniu linii ubóstwa wykorzystuje się oceny swoich dochodów formułowane przez gospodarstwa domowe. W metodzie lejdejskiej są to poziomy dochodów netto odpowiadających sześciu ekonomicznym sytuacjom gospodarstwa domowego, od najgorszej do najlepszej. Natomiast w przypadku metody subiektywnej linii ubóstwa gospodarstwa domowe wskazują najniższy poziom dochodów netto niezbędnych do „związania końca z końcem”. Pytanie to jest zadawane gospodarstwom domowym także w badaniu EU-SILC. Oceny te zależą przede wszystkim od wielkości gospodarstwa domowego (liczby osób w gospodarstwie) oraz ich faktycznego dochodu. Na podstawie tych trzech wielkości konstruowany jest model regresji, w którym zmienną objaśnianą jest minimalny dochód pozwalający na „związanie końca z końcem”, a zmiennymi objaśniającymi liczba osób w gospodarstwie domowym oraz aktualne dochody gospodarstwa domowego. Model ten stanowi podstawę do wyznaczania subiektywnych granic ubóstwa.

3.2. Identyfikacja ubogich w ujęciu wielowymiarowym

Ubóstwo w ujęciu wielowymiarowym utożsamiamy nie tylko z poziomem bieżących dochodów gospodarstw domowych ujmowanym w formie monetarnej, ale również z brakiem możliwości zaspokojenia pewnych potrzeb wynikających zarówno z niewystarczających dochodów bieżących jak i dochodów z poprzednich okresów oraz zasobów materialnych (np. dobra trwałego użytku, mieszkanie itd.) ocenianych w formie niemonetarnej.

W ramach podejścia wielowymiarowego możemy rozróżnić, przy uwzględnianiu wielu wymiarów ubóstwa naraz, cztery zasadnicze podejścia do identyfikacji ubogich (Alkire i Foster, 2007). W pierwszym z podejść dokonujemy agregacji wskaźników ubóstwa oszacowanych dla poszczególnych jego wymiarów w jeden wskaźnik agregatowy. W wyniku takiej agregacji tracimy jednak informacje dotyczące ocen ubóstwa w poszczególnych jego wymiarach. Powinniśmy zatem zawsze oceniać wielkość agregatowego wskaźnika ubóstwa przez pryzmat wielkości wskaźników ubóstwa dla poszczególnych jego wymiarów. W drugim podejściu jednostkę uznaje się za ubogą na poziomie wielowymiarowym gdy została uznana za ubogą chociaż w jednym wymiarze (tzw. *union approach*). Takie rozwiązanie może prowadzić do przeszacowania ocen ubóstwa. W trzecim z podejść tylko jednostki określone za ubogie jednocześnie we wszystkich wymiarach są uważane za ubogie na poziomie wielowymiarowym (tzw. *intersection approach*). Metoda ta prowadzi z kolei do niedoszacowywania ocen ubóstwa. Ostatnie z podejść łączy ze sobą dwa poprzednie podejścia. Przy ocenach

ubóstwa bierze ono pod uwagę zarówno stopień ubóstwa w poszczególnych jego wymiarach jak i liczbę wymiarów, w których jednostka została uznana za ubogą.

Odmienne podejście do zagadnienia identyfikacji ubogich, od przedstawionych powyżej czterech zasadniczych ujęć, występuje w podejściu opartym na teorii zbiorów rozmytych, które zostało zastosowane w prezentowanym badaniu do oceny zagrożenia ubóstwem. Podejście to pozwala uniknąć dychotomicznego podziału badanej populacji na jednostki ubogie i nieubogie. Obok jednostek ubogich i nieubogich wyróżniona jest ich pośrednia grupa o różnym stopniu zagrożenia ubóstwem¹².

4. Skale ekwiwalentności

Ustalenie wartości granicy ubóstwa pozwala, w podejściu jednowymiarowym, jednoznacznie stwierdzić czy dane gospodarstwo domowe można uznać za ubogie. Analiza ubóstwa w skali jednostek terytorialnych lub wyróżnionych podpopulacji gospodarstw domowych czyni koniecznym agregację pojedynczych ocen w pewne miary syntetyczne, które stanowią ocenę przeciętnego poziomu tego zjawiska za pomocą jednej liczby¹³.

Prawie zawsze badane populacje gospodarstw domowych składają się z gospodarstw domowych o różnej liczebności i składzie demograficznym, niejednorodnych pod względem potrzeb konsumpcyjnych. Tym samym, aby dochód (wydatki) gospodarstwa domowego prawidłowo spełniał rolę miernika możliwości zaspokojenia potrzeb porównywalnego dla gospodarstw domowych niejednorodnych pod względem potrzeb konsumpcyjnych, powinien on zostać skorygowany ze względu na poziom ich potrzeb. Najbardziej uzasadniona od strony merytorycznej, jednocześnie najczęściej stosowana w praktyce, jest korekta dochodów gospodarstw domowych przy wykorzystaniu tzw. skal ekwiwalentności. Skale ekwiwalentności są parametrami pozwalającymi na pomiar wpływu wielkości i charakterystyk demograficznych gospodarstw domowych na poziom ich potrzeb, a tym samym na różnice w wielkości dochodów (wydatków) niezbędnych do osiągnięcia tego samego poziomu zaspokojenia potrzeb przez te gospodarstwa domowe. Skala ekwiwalentności dla gospodarstwa domowego danego typu mówi, ile razy należałoby zmniejszyć lub zwiększyć jego dochód, aby osiągnęło ono ten sam poziom zaspokojenia potrzeb, co gospodarstwo standardowe stanowiące punkt odniesienia porównań. Najczęściej takim standardowym gospodarstwem domowym, o skali ekwiwalentności równej 1, jest gospodarstwo jednoosobowe. Cechą, którą przede wszystkim należy uwzględnić przy szacowaniu skal ekwiwalentności jest liczba osób w gospodarstwie domowym. Zwiększanie liczby kryteriów (np. wiek i płeć osób, miejsce zamieszkania gospodarstwa domowego) przy szacunku skali ekwiwalentności pozwala uwzględnić dodatkowe czynniki różnicujące zakres i poziom potrzeb, a tym samym koszty utrzymania gospodarstw domowych o różnym składzie. Jednocześnie jednak znacznie rosną trudności w szacunku tych skal.

¹² Por. punkt 5.5.

¹³ Por. punkt 5.3.

Skalę ekwiwalentności możemy w sposób ogólny zdefiniować jako stosunek funkcji wydatków dla gospodarstw domowych o danych charakterystykach do wydatków gospodarstwa domowego standardowego (Deaton i Muellbauer, 1980)¹⁴:

$$m_i = \frac{C(\mathbf{P}, u, \mathbf{X}_i)}{C(\mathbf{P}, u, \mathbf{X}_{i'})}, \quad (4.1)$$

gdzie:

$C(\cdot)$ - neoklasyczna funkcja wydatków,

\mathbf{P} - wektor cen dóbr,

u - poziom użyteczności (miernik poziomu konsumpcji) odpowiadający dochodom (wydatkom) pozwalającym osiągnąć pożądany poziom zaspokojenia potrzeb,

$\mathbf{X}_i, \mathbf{X}_{i'}$ - wektory charakterystyk i -tego i i' -tego gospodarstwa domowego stanowiącego punkt odniesienia.

Nie ma powszechnie akceptowanej jednej metody szacunku skal ekwiwalentności (Deaton, 1997). Jednocześnie wybór skali ekwiwalentności ma duży wpływ na oceny ubóstwa i nierówności (Lanjouw i in., 2009). Możemy wyróżnić dwa zasadnicze podejścia do wyznaczania skal ekwiwalentności, a mianowicie obiektywne i subiektywne (Rusnak, 2007). W ramach podejścia obiektywnego metody wyznaczania skal ekwiwalentności możemy podzielić na normatywne oraz empiryczne (Panek, 2011).

W podejściu obiektywnym szacunek skal ekwiwalentności odbywa się bez odnoszenia się do wartościowań swoich dochodów przez gospodarstwa domowe. W metodach normatywnych wysokość skal ekwiwalentności ustalają eksperci. Natomiast w metodach empirycznych skale są wyznaczone na podstawie zachowań konsumpcyjnych gospodarstw domowych (ich rzeczywistych wydatków) w oparciu o modele ekonometryczne. W podejściu subiektywnym wyznaczanie skal ekwiwalentności dokonywane jest w oparciu o subiektywne granice ubóstwa, wyznaczone przy uwzględnianiu osobistych wartościowań dochodów przez gospodarstwa domowe. Wszystkie z powyższych metod wyznaczania skal ekwiwalentności mają swoje zalety i wady (Panek, 2011).

W badaniach porównawczych ubóstwa krajów UE stosowana jest zmodyfikowana skala OECD należąca do skal normatywnych (Panek, 2011). Podstawową zaletą skal normatywnych jest prostota ich wyznaczania oraz łatwość zastosowania w porównaniach międzynarodowych. Określają one zmiany dochodów potrzebnych do zaspokojenia potrzeb gospodarstw domowych przy zwiększaniu się liczby osób w gospodarstwie oraz zmian ich charakterystyk demograficznych. Wadą tych skal jest brak ich teoretycznego uzasadnienia.

Parametrami uwzględnianymi w szacunku skal OECD są liczba dorosłych oraz liczba dzieci¹⁵. Sposób konstrukcji skal OECD jest bardzo prosty. Dla pierwszej osoby dorosłej w gospodarstwie przyjmuje ona wartość 1, co oznacza że gospodarstwem standardowym, stanowiącym punkt odniesienia, jest gospodarstwo domowe

¹⁴ Oszacowania tych skal zależą od poziomu użyteczności, przy którym przeprowadzamy porównania. Tym samym przedstawione równanie definiuje całą klasę skal ekwiwalentności różniących się od siebie poziomami użyteczności. Dla uzyskania oszacowań skal ekwiwalentności niezależnie od poziomu użyteczności przyjmowane są restrykcyjne założenia identyfikacyjne, których jednak nie spełnia większość modeli popytu, por. np. Lewbel, 1991; Donaldson i Pendakur, 1999; Kot, 2000.

¹⁵ Za dzieci uznawane są osoby poniżej 14 lat.

jednoosobowe. Kolejnym osobom dorosłym w gospodarstwie domowym przyporządkowujemy wartość 1 przemnożoną przez współczynnik mniejszy od jedności. Każdemu dziecku przyporządkowujemy wartość 1 przemnożoną przez współczynnik niższy niż dla osób dorosłych.

Od strony formalnej wzór na skale OECD można przedstawić następująco:

$$m^{OECD} = 1 + \alpha(L^A - 1) + \beta \cdot L^C, \quad (4.2)$$

gdzie:

L^A, L^C - odpowiednio liczba osób dorosłych oraz liczba dzieci,

α, β - ustalane arbitralnie parametry.

W zmodyfikowanej skali OECD przyjęto wartość parametru $\alpha=0,5$ oraz parametru $\beta=0,3$. Oznacza to, że każdej następnej osobie dorosłej w gospodarstwie domowym przypisuje się wartość równą 0,5, a każdemu dziecku 0,3.

5. Pomiar ubóstwa

5.1. Pomiar ubóstwa w UE

Podstawową miarę ubóstwa, znajdującą się na liście wskaźników UE monitorujących ubóstwo i wykluczenie społeczne, stanowi odsetek ubogich, czyli stopa ubóstwa¹⁶ oceniająca zasięg ubóstwa (niesłusznie nazywana wskaźnikiem zagrożenia ubóstwem – *at-risk-poverty rate*). Obliczana jest ona przy granicach ubóstwa równych 60% mediany rozkładów ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w poszczególnych krajach UE. Ponadto w analizach ubóstwa stosowane były również następujące monetarne miary ubóstwa:

- wskaźnik luki dochodowej ubogich (*at-risk-of-poverty gap*),
- stopa ubóstwa przy założeniu stałej granicy ubóstwa w ustalonym roku badania, tzn. w roku $t-3$, urealnionej wskaźnikiem cen towarów i usług reprezentantów (*at-risk-of-poverty rate „anchored” at point time*),
- wskaźnik trwałości ubóstwa (*persistent at-risk-of-poverty rate*) – stopa ubóstwa jednostek ubogich w roku badania t i jednocześnie ubogich przynajmniej w dwóch z ostatnich trzech poprzednich lat badania.

Pierwszy ze wskaźników stanowi miarę głębokości ubóstwa¹⁷, a dwa kolejne służą do oceny zmian ubóstwa w czasie (Panek, 2011).

Analizy ubóstwa oparte o dochody gospodarstw domowych przeprowadzane były, jak już wspomniano, przy wykorzystaniu jako granicy ubóstwa wartości 60% mediany rozkładu dochodów, liczonej niezależnie dla każdego z krajów. Takie podejście ma pełne uzasadnienie dla analiz wewnątrz krajowych lecz jego zastosowanie dla porównań między krajami, co w zasadzie prawie zawsze ma miejsce w praktyce, daje błędne wyniki gdyż punkty odniesienia porównań (granice ubóstwa) są w poszczególnych krajach różne. Odpowiada to hipotecznej sytuacji (hipotecznej gdyż w praktyce takie sytuacje nie mają miejsca ze względu na powszechne przekonanie, że tego typu podejście jest błędne) gdy w analizach regionalnych ubóstwa w ramach jednego kraju, dla każdego regionu ustalana jest niezależnie granica ubóstwa. Co więcej zastosowanie tego rozwiązania w analizach międzyregionalnych wewnątrz UE powoduje wskazanie jako regionów najbardziej dotkniętych ubóstwem, nie regionów o faktycznie największym zasięgu ubóstwa w UE lecz regionów o największym zasięgu ubóstwa w poszczególnych krajach UE. W konsekwencji alokacja funduszy pomocowych nakierowanych na walkę z ubóstwem (jak również i wykluczeniem społecznym) może być nieodpowiednia. Aby tego uniknąć należy stosować w analizach porównawczych ubóstwa w ramach UE, zarówno międzykrajowych jak i międzyregionalnych, tą samą granicę ubóstwa dla wszystkich porównywanych jednostek terytorialnych. Innymi słowy poszczególne kraje UE powinny być traktowane jak elementy składowe (regiony) jednego organizmu jakim jest UE.

¹⁶ Por. punkt 5.3.

¹⁷ Por. punkt 5.3.

W analizach ubóstwa prowadzonych przez Eurostat wykorzystywany był także wskaźnik deprivacji materialnej gospodarstw domowych (ubóstwa niemonetarne) oparty na następujących dziewięciu symptomach ubóstwa niemonetarne:

- brak możliwości pokrycia z własnych środków nieoczekiwanych wydatków¹⁸,
- brak możliwości opłacenia wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku,
- nieuiszczanie w terminie w ciągu ostatnich 12 miesięcy opłat za mieszkanie i spłat kredytów¹⁹,
- brak możliwości jedzenia mięsa, drobiu, ryb (lub wegetariańskich odpowiedników) co drugi dzień,
- brak możliwości ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb,
- brak pralki,
- brak odbiornika telewizyjnego do odbioru w kolorze,
- brak telefonu,
- brak samochodu.

Jednostka (gospodarstwo domowe) podlegała deprivacji materialnej gdy charakteryzowała się ona przynajmniej 3 symptomami ubóstwa materialnego.

W 2010 r. zostały podjęte przez Grupę Wskaźnikową (*Indicators sub-group – ISG*) Komitetu ds. Zabezpieczenia Społecznego UE (*EU Social Protection Committee – SPC*) prace mające na celu wypracowanie systemu wskaźników monitorujących postępy integracji społecznej w ramach EU. Ostatecznie w czerwcu 2010 r. Rada ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów (*Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council – EPSCO*) zaakceptowała propozycję Komitetu ds. Zabezpieczenia Społecznego aby ocena realizacji strategii Europa 2020 w zakresie integracji społecznej opierała się na kombinacji trzech następujących kryteriów:

- uzyskiwanie dochodów niższych od granicy ubóstwa (ubóstwo monetarne),
- podleganie deprivacji materialnej, tzn. charakteryzowanie się przynajmniej 4 symptomami ubóstwa materialnego (ubóstwo niemonetarne),
- życie w gospodarstwach bez osób pracujących.

Za osobę ubogą, według rekomendacji EPSCO, jest uznawana osoba należąca do gospodarstwa domowego, które charakteryzuje się przynajmniej jednym z 2 symptomów ubóstwa: jest uboga monetarnie lub podlega deprivacji materialnej.

¹⁸ Wysokość tych wydatków ustalana jest w poszczególnych krajach jako miesięczna granica ubóstwa dla gospodarstwa domowego jednoosobowego w roku $t-2$ (gdzie t jest rokiem badania). W Polsce wynosiła ona w badaniu dla 2010 r. 680 zł.

¹⁹ Por. symptomy deprivacji materialnej 3.5 w punkcie 5.5.2.

Trzeci z proponowanych wskaźników stanowi miarę wykluczenia społecznego w obszarze rynku pracy lecz nie jest miarą ubóstwa w myśl przyjętej definicji tej kategorii i nie powinien być uwzględniany w analizie ubóstwa.

Przedstawiony system wskaźników, poprzez włączenie do ocen ubóstwa obok wskaźników monetarnych wskaźników niemonetarnych (deprywacji materialnej), stanowi znaczący krok w kierunku pełniejszej oceny ubóstwa w ramach UE. Propozycja EPSCO wskazuje na konieczność uwzględniania w ocenie możliwości finansowych zaspokojenia swoich potrzeb przez badaną jednostkę (osobę, gospodarstwo domowe) nie tylko jej środków finansowych w postaci bieżących dochodów lecz także dochodów z poprzednich okresów oraz w formie nagromadzonych zasobów. Jednakże nie odpowiada to przyjętej w opracowaniu ekonomicznej definicji ubóstwa, według której osoby ubogie są jednocześnie ubodzy monetarnie i ubodzy niemonetarnie (zdeprywowani materialnie). Ponadto nie jest to spójny system oceny ubóstwa, a sposób definicji poszczególnych wskaźników ma istotne mankamenty.

Zastosowanie w analizach ubóstwa wyłącznie jednego wskaźnika o charakterze monetarnym, tj. stopy ubóstwa, który jest miarą zasięgu ubóstwa pozostawia poza analizą pozostałe aspekty ubóstwa takie jak jego głębokość, intensywność oraz dotkliwość²⁰ (por. punkt 5.3). Ponadto relatywny sposób wyznaczania granicy ubóstwa powoduje, że stosowane przez UE wskaźniki ubóstwa monetarnego stają się miarami nierówności dochodowych a nie miarami ubóstwa. Co więcej przyjmowanie różnych poziomów granicy ubóstwa w krajach członkowskich (60% mediany rozkładu dochodów w poszczególnych krajach) czyni uzyskiwane oceny ubóstwa, jak już wskazywano, nieporównywalne pomiędzy krajami.

Jako negatywne efekty stosowania takiego podejścia do pomiaru ubóstwa można wskazać wyniki pomiaru przytoczone w opracowaniu J. Bradshawa i E. Mayhew (2011, s. 6). W 2008 r. stopa ubóstwa w Estonii i Wielkiej Brytanii wyniosła według UE 19%. Jednakże granica ubóstwa dla małżeństw z 2 dziećmi w pierwszym z krajów wyniosła 9770 standardowych jednostek siły nabywczej UE (PPS), a w drugim prawie trzykrotnie więcej a mianowicie 24380 PPS. Granica ubóstwa dla Rumunii (60% mediany rozkładu dochodów) odpowiadała wartości 1,71 PPS na osobę dziennie, czyli nawet poniżej standardów przyjmowanych w badaniach międzynarodowych najbardziej ubogich krajów na świecie. Jednocześnie w bogatszych krajach UE gospodarstwa domowe uznawane za ubogie twierdziły, że nie mają trudności aby przy aktualnym dochodzie „wiązać koniec z końcem” (zaspokajać swoje podstawowe potrzeby).

Dla polskiego społeczeństwa szokujące i zarazem niewiarygodne jest, że odsetek ubogich w Polsce w 2007 r. był niższy niż w Wielkiej Brytanii (odpowiednio 17% i 19% ubogich, Fusco i inni, 2010), szczególnie w świetle ogromnej emigracji z Polski do Wielkiej Brytanii związanej nie tylko z poszukiwaniem pracy ale również wyższego standardu życia.

²⁰ W ramach najnowszej listy wskaźników monitorujących ubóstwo i wykluczenie społeczne znajduje się wskaźnik luki dochodowej mierzący głębokość ubóstwa, który można wykorzystać w analizach ubóstwa.

Pomiar deprivacji materialnej (czyli ubóstwa niemonetarnego) w UE ma się odbywać według rekomendacji EPSCO, w przeciwieństwie do pomiaru ubóstwa monetarnego, według podejścia absolutnego, w którym ocena deprivacji materialnej gospodarstw domowych (osób) nie opiera się na odniesieniu ich poziomu deprivacji do poziomu deprivacji innych gospodarstw domowych (osób). Oczywiście podejście to, jak każde inne podejście absolutne zawsze nosi w sobie pewną dozę relatywizmu. Zbiór symptomów ubóstwa zawsze zależy od poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego badanych krajów. Jednakże podejście absolutne do pomiaru deprivacji materialnej zapewnia jej porównywalność pomiędzy krajami członkowskimi UE i ich regionami.

5.2. Pomiar skrajnego ubóstwa

Interesującą propozycję, rozwijającą oficjalne podejście UE do pomiaru ubóstwa i jednocześnie eliminującą jego podstawowe mankamenty zaproponowali J. Bradshaw i E. Mayhew (2010 i 2011). Proponują oni mianowicie skoncentrowanie się w analizach ubóstwa w UE na skrajnym ubóstwie. Rozumiane jest ono jako brak możliwości zakupu przez badane jednostki koszyka dóbr, zapewniających pewien minimalny standard życia, wycenianego w formie pieniężnej i stanowiącego podstawę do wyznaczenia granicy ubóstwa monetarnego oraz charakteryzowanie się przez gospodarstwa domowe pewną liczbą symptomów ubóstwa niemonetarnego (deprivacji materialnej).

Podejście to charakteryzują dwa podstawowe założenia, eliminujące zasadnicze wady dotychczasowego podejścia UE do pomiaru ubóstwa, które powodowały m. in. nieporównywalność ocen zasięgu ubóstwa między krajami UE. Pierwszym założeniem jest operowanie wspólną dla wszystkich krajów granicą ubóstwa monetarnego (uwzględniając jej korekty dla poszczególnych krajów ze względu na różną siłę nabywczą ich walut, wynikającą z różnic pomiędzy cenami towarów i usług konsumpcyjnych w tych krajach), czyli wspólnym punktem odniesienia, co czyni analizy ubóstwa monetarnego porównywalne między krajami i regionami UE. Granica ta ma charakter absolutny i jest wyznaczana w oparciu o wycenę zestawu towarów i usług pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb gospodarstw domowych na minimalnym poziomie (standardowym minimalnym budżecie gospodarstw domowych) wspólnym dla wszystkich krajów UE²¹. W efekcie monetarne wskaźniki ubóstwa przestają być de facto miernikami nierówności rozkładu dochodów a stają się tym czym powinny być, czyli wskaźnikami ubóstwa. J. Bradshaw i E. Mayhew wyznaczając standardowy minimalny budżet bazują na rozwiązaniach przyjętych w zamożnych krajach UE, tj. Wielkiej Brytanii, Holandii i Irlandii.

W przypadku pomiaru ubóstwa niemonetarnego J. Bradshaw i E. Mayhew także proponują podejście absolutne, rozszerzając jednocześnie listę symptomów deprivacji materialnej przyjętą przez UE o kolejne 3 symptomy dotyczące warunków mieszkaniowych gospodarstw domowych, a mianowicie:

²¹ Standardowe minimalne budżety gospodarstw domowych, a na ich podstawie granice ubóstwa, ustalane są w większości krajów UE. W Polsce takim standardowym minimalnym budżetem jest budżet zapewniający gospodarstwu domowemu minimum egzystencji, którego wartość utożsamiana jest z granicą skrajnego ubóstwa.

- mieszkanie ma przeciekający dach, wilgoć na ścianach, podłogach, fundamencie, butwiejące okna lub podłogi,
- brak wyposażenia mieszkania w łazienkę, wyłącznie do dyspozycji gospodarstwa, z wanną lub/i prysznicem,
- brak wyposażenia mieszkania w ustęp, wyłącznie do dyspozycji gospodarstwa, spłukiwany bieżącą wodą.

Gospodarstwo domowe podlega deprivacji materialnej gdy występują w nim, podobnie jak w podejściu rekomendowanych przez UE, przynajmniej 4 symptomy deprivacji.

Drugim założeniem przyjmowanym przy pomiarze skrajnego ubóstwa nie jest identyfikacja ubogich jako osób (gospodarstw domowych) ubogich monetarnie lub zdeprivowanych materialnie jak w przypadku podejścia rekomendowanego przez UE, ale jako osób (gospodarstw domowych) ubogich zarówno monetarnie jak i niemonetarnie (podlegających deprivacji materialnej).

5.3. Rozszerzenie pomiaru ubóstwa o jego dodatkowe aspekty

W ujęciu jednowymiarowym (monetarnym), uwzględniającym wyłącznie bieżące dochody gospodarstw domowych, dysponując dochodami ekwiwalentnymi gospodarstw domowych (porównywalnymi miernikami zamożności pojedynczych gospodarstw domowych różnych typów) oraz granicą ubóstwa możemy skoncentrować się na ocenie samego zjawiska ubóstwa.

Najszerze zastosowanie w analizach zjawiska ubóstwa mają agregatowe indeksy ubóstwa (Panek, 2011). Są to formuły statystyczne agregujące indywidualne mierniki ubóstwa (dotyczące pojedynczych gospodarstw domowych, czy też osób) umożliwiające oceny tego zjawiska w skali kraju, w przekrojach terytorialnych czy też dla grup typologicznych gospodarstw domowych (osób). Ze względu na fakt, że nie istnieje jedna uniwersalna formuła w tym zakresie, w badaniach powinny być stosowane różne formuły indeksów agregatowych dostarczające informacji o różnych aspektach ubóstwa.

Indeksy ubóstwa koncentrują się na czterech jego podstawowych aspektach, a mianowicie: zasięgu, głębokości, intensywności oraz dotkliwości ubóstwa. W przypadku analiz ubóstwa rekomendowanych przez UE w ramach strategii Europa 2010, jak i propozycji jej modyfikacji sformułowanych przez J. Bradshawa i E. Mayhewa, dotyczą one w zasadzie wyłącznie zasięgu ubóstwa.

Ze względu na fakt, że w badaniu dokonujemy zarówno pomiaru ubóstwa monetarnego jak i ubóstwa niemonetarnego (deprivacji materialnej) indeksy ubóstwa oceniające ubóstwo monetarne będziemy nazywali indeksami ubóstwa monetarnego. Najpopularniejszym indeksem oceniającym zasięg ubóstwa monetarnego (*monetary poverty incidence*), rekomendowanym także przez EPSCO, jest stopa ubóstwa monetarnego

(*headcount monetary poverty ratio*), czyli odsetek jednostek (osób, gospodarstw domowych) o dochodach poniżej granicy ubóstwa²²:

$$H^{um} = \frac{n_{um}}{n}, \quad (5.1)$$

gdzie:

n – liczba jednostek w badanej zbiorowości,

n_{um} – liczba jednostek ubogich monetarnie w badanej zbiorowości.

Indeks ten przyjmuje wartość 0 przy braku ubogich i wartość 1, gdy wszystkie badane jednostki posiadają dochody ekwiwalentne niższe niż granica ubóstwa.

Odsetek ubogich nie mówi nam nic o innych aspektach ubóstwa. Przykładowo nie dostarcza on żadnych informacji o głębokości ubóstwa, gdyż przyjmuje taką samą wartość niezależnie od tego, czy ubodzy mają dochody ekwiwalentne zbliżone do granicy ubóstwa czy też bliskie zeru. W prezentowanym badaniu zaproponowano rozszerzenie analizy ubóstwa monetarnego o trzy pozostałe, poza zasięgiem, aspekty ubóstwa.

Podstawową miarą oceniającą głębokość ubóstwa monetarnego (*monetary poverty depth*) jest indeks luki dochodowej ubogich (*monetary poverty gap index*) definiowany jako²³:

$$I^{um} = \frac{1}{n_{um}} \sum_{i=1}^{n_{um}} \left(\frac{y^* - y_i^e}{y^*} \right), \quad (5.2)$$

gdzie:

y^* - granica ubóstwa monetarnego,

y_i^e - dochód ekwiwalentny i -tej jednostki.

Indeks luki dochodowej ubogich jest tym samym równy nieważonej średniej z indywidualnych (dla każdego ubogiego) indeksów głębokości ubóstwa. Oznacza to, że wszystkie badane jednostki mają w nim taką samą wagę. Mierzy on przeciętny dystans między dochodami ekwiwalentnymi ubogich oraz granicą ubóstwa, a tym samym mówi nam jak bardzo ubogie są jednostki należące do populacji ubogich. Indeks przyjmuje wartość 0, jeżeli w badanej populacji nie ma ubogich oraz wartość 1, gdy dochody wszystkich jednostek ubogich wynoszą zero.

Kolejnym aspektem ubóstwa monetarnego jest jego intensywność (*monetary poverty intensity*). Najczęściej stosowanym w praktyce indeksem oceniającym intensywność ubóstwa jest indeks luki dochodowej (*income gap index*):

$$IT^{um} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n_{um}} \left(\frac{y^* - y_i^e}{y^*} \right). \quad (5.3)$$

²² Przypominamy, że w przypadku analiz ubóstwa rekomendowanych przez EPSCO badaną jednostką są osoby. Osobę uważa się za ubogą monetarnie jeżeli jest członkiem ubogiego monetarnie gospodarstwa domowego.

²³ Indeks luki dochodowej ubogich jest jednym ze wskaźników znajdujących się na liście wskaźników ubóstwa i wykluczenia społecznego UE. Jest on definiowany jako $I^{um} = \frac{y^* - M(y_i^{eum})}{y^*}$, gdzie $M(y_i^{eum})$ jest medianą rozkładu dochodów ekwiwalentnych jednostek (osób) ubogich.

Może być on także przedstawiony jako iloczyn stopy ubóstwa monetarnego oraz luki dochodowej ubogich, czyli opisuje dwie charakterystyki ubóstwa łącznie oceniając zarówno zasięg ubóstwa monetarnego jak i głębokość ubóstwa monetarnego:

$$IT^{um} = H^{um} \cdot I^{um}. \quad (5.4)$$

Miernik ten różni się od indeksu luki dochodowej ubogich tym, że dotyczy całej badanej populacji, a nie tylko ubogich. Suma luk dochodowych jednostek (luki nieubogich jednostek są oczywiście równe 0) dzielona jest tutaj przez liczbę wszystkich badanych jednostek. Indeks luki dochodowej jest miarą kosztów eliminacji ubóstwa monetarnego (w relacji do granicy ubóstwa) gdyż wskazuje jaką wielkość dochodów ekwiwalentnych (mierzonych jako odsetek granicy ubóstwa) należy przetransferować przeciętnie do każdego ubogiego aby dochody wszystkich badanych jednostek były nie mniejsze niż granica ubóstwa. Indeks ten przyjmuje, podobnie jak indeks luki dochodowej ubogich, wartości z przedziału [0,1]. Indeks uzyskuje wartość 0 jeżeli w badanej populacji nie ma ubogich oraz wartość 1, gdy wszystkie badane jednostki mają dochody równe zero.

Czwartą grupę indeksów stanowią indeksy dotkliwości ubóstwa monetarnego (*monetary poverty severity*), oceniające nie tylko zasięg ubóstwa monetarnego, dystans dochodowy gospodarstw domowych ubogich od granicy ubóstwa (głębokość ubóstwa monetarnego) lecz także nierówności dochodowe między ubogimi.

Podstawowym indeksem dotkliwości ubóstwa monetarnego, najszerzej stosowanym w praktyce, jest kwadrat luki dochodowej (*squared income gap index*):

$$SE^{um} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n_{um}} \left(\frac{y^* - y_i^e}{y^*} \right)^2. \quad (5.5)$$

Możemy go także przedstawić w postaci wskazującej na wpływ poszczególnych aspektów ubóstwa na badane zjawisko:

$$SE^{um} = H \left(\frac{y^* - \overline{y_i^{eum}}}{y^*} \right)^2 + \frac{S^2(y_i^{eum})}{(y^*)^2}, \quad (5.6)$$

gdzie:

$\overline{y_i^{eum}}$ - średni dochód ekwiwalentny ubogich monetarnie,

$S^2(y_i^{eum})$ - wariancja dochodu ekwiwalentnego w populacji ubogich monetarnie.

W przeciwieństwie do indeksu luki dochodowej nadaje on tym większe wagi ubogim im ich dochód ekwiwalentny jest bardziej odległy od dochodu wyznaczającego granicę ubóstwa. Tym samym dotkliwość ubóstwa monetarnego ubogich i równocześnie wartość indeksu rośnie wraz ze wzrostem dystansu ich dochodu ekwiwalentnego od granicy ubóstwa monetarnego. Wagi nadawane badanym jednostkom są wprost proporcjonalne do wielkości ich luk dochodowych. Przykładowo, jeżeli luka dochodowa danej jednostki stanowi 10 procent granicy ubóstwa otrzymuje ono wagę stanowiącą 10 procent sumy wag wszystkich badanych jednostek. Indeks przyjmuje wartość 0, gdy w badanej populacji nie ma ubogich. Wartość indeksu rośnie wraz ze

wzrostem liczby ubogich, ich luk dochodowych oraz nierówności dochodowych pomiędzy ubogimi. Wartość maksymalną równą 1 indeks przyjmuje gdy w badanej populacji wszystkie badane jednostki mają dochody równe zero.

Przedstawione miary różnych aspektów ubóstwa monetarnego mogą zostać wykorzystane, po ich odpowiedniej modyfikacji, do analiz ubóstwa niemonetarnego (deprywacji materialnej) oraz ubóstwa monetarnego i niemonetarnego łącznie (por. punkt 5.4).

Przyjmujemy, że deprywacja materialna rośnie wraz ze wzrostem liczby jej symptomów. Po uporządkowaniu liczby symptomów deprywacji według malejącego stopnia deprywacji liczby (od największej liczby symptomów deprywacji do braku symptomów deprywacji), definiujemy zmienną przyporządkowując im kolejne liczby naturalne ($z=0,1,2,\dots,k$)²⁴. Indeks oceniającym zasięg deprywacji materialnej (*material deprivation incidence*), będącym odpowiednikiem stopy ubóstwa monetarnego przy ocenie zasięgu ubóstwa monetarnego, jest stopa deprywacji materialnej, czyli odsetek jednostek (osób, gospodarstw domowych) podlegających deprywacji materialnej (odsetek jednostek charakteryzujących się przynajmniej 4 symptomami deprywacji według rekomendacji UE)²⁵:

$$H^{dm} = \frac{n_{dm}}{n}, \quad (5.7)$$

gdzie:

n_{dm} – liczba jednostek podlegających deprywacji materialnej w badanej zbiorowości.

Miarą oceniającą głębokość deprywacji materialnej (*material deprivation depth*) jest indeks luki deprywacji materialnej jednostek podlegających deprywacji (*material deprivation gap index of deprived individuals*), który definiujemy następująco:

$$I^{dm} = \frac{1}{n_{dm}} \sum_{i=1}^{n_{dm}} \left(\frac{z^* - z_i}{z^*} \right), \quad (5.8)$$

gdzie:

z_i – liczba symptomów deprywacji materialnej u i -tej jednostki,

z^* – granica deprywacji materialnej, czyli górna granica liczby symptomów deprywacji, przy której jednostka nie podlega deprywacji.

Pomiar intensywności deprywacji materialnej (*material deprivation intensity*) dokonywany jest za pomocą indeksu luki deprywacji materialnej (*material deprivation gap index*):

$$IT^{dm} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n_{dm}} \left(\frac{z^* - z_i}{z^*} \right). \quad (5.9)$$

²⁴ W przypadku propozycji pomiaru deprywacji materialnej rekomendowanej przez EPSCO k jest równe 9.

²⁵ Jak już wspomniano, zgodnie z rekomendacją EPSCO, osoba podlega deprywacji materialnej ze względu na dany symptom deprywacji jeżeli należy do gospodarstwa domowego, które charakteryzuje się tym symptomem deprywacji.

Miarą oceniającą dotkliwość deprivacji materialnej (*material deprivation severity*) jest indeks będący kwadratem luki deprivacji materialnej (*squared material deprivation gap index*):

$$SE^{dm} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n_{dm}} \left(\frac{z^* - z_i}{z^*} \right)^2. \quad (5.10)$$

5.4. Pomiar współwystępowania ubóstwa materialnego i ubóstwa niematerialnego (deprivacji materialnej)

Istotnym elementem wielowymiarowej analizy sfery ubóstwa jest ocena współwystępowania ubóstwa monetarnego i ubóstwa niemonetarnego. Kumulacja występowania ubóstwa monetarnego i deprivacji materialnej w zasadniczy sposób pogłębia dolegliwości tego zjawiska. Gdy gospodarstwo domowe zarówno nie osiąga bieżących dochodów co najmniej równych granicy ubóstwa monetarnego jak i podlega deprivacji materialnej oznacza to, że jego środki finansowe, obejmujące nie tylko dochody bieżące, ale także dochody z poprzednich okresów oraz nagromadzone zasoby materialne nie pozwalają na zaspokojenie jego podstawowych potrzeb na minimalnym, akceptowalnym poziomie. Ubóstwo takie będziemy nazywali ubóstwem oczywistym (*manifest poverty*)²⁶. Identyfikacja krajów i regionów najuboższych, które w pierwszej kolejności wymagają wsparcia finansowego ze strony Unii Europejskiej, powinna być dokonywana właśnie ze względu na ubóstwo oczywiste.

Do oceny różnych aspektów skumulowanego ubóstwa monetarnego i ubóstwa niemonetarnego zostaną zastosowane indeksy ubóstwa oczywistego. Miarę zasięgu ubóstwa monetarnego i niemonetarnego łącznie, czyli ubóstwa oczywistego (*manifest poverty incidence*) stanowi odsetek jednostek podlegających jednocześnie ubóstwu monetarnemu i deprivacji materialnej, czyli stopa ubóstwa oczywistego (*manifest poverty headcount ratio*) definiowana następująco:

$$H^{uo} = \frac{\sum_{i=1}^{n_{um}} n_i | x_i \in X^{dm}}{n}, \quad (5.11)$$

gdzie:

X^{dm} – zbiór jednostek podlegających deprivacji materialnej,

$x_i \in X^{dm}$ – i -ta jednostka należąca do zbioru jednostek podlegających deprivacji materialnej.

Miarą mierzącą głębokość ubóstwa oczywistego (*manifest poverty depth*) jest indeks luki ubóstwa oczywistego jednostek podlegających ubóstwu oczywistemu (*manifestly poor individuals manifest poverty gap index*) tzn. jednocześnie ubogich monetarnie i podlegających deprivacji materialnej:

$$I^{uo} = \frac{1}{2n_{um}} \sum_{i=1}^{n_{um}} \left(\frac{y^* - y_i^e}{y^*} \right) | x_i \in X^{dm} + \frac{1}{2n_{dm}} \sum_{i=1}^{n_{dm}} \left(\frac{z^* - z_i}{z^*} \right) | x_i \in X^{um}, \quad (5.12)$$

²⁶ Przyjęta terminologia nawiązuje do terminologii stosowanej przy ocenach współwystępowania zagrożenia ubóstwem monetarnym i ubóstwem niemonetarnym, por. punkt 5.5.3.

gdzie:

X^{um} – zbiór jednostek ubogich monetarnie,

$x_i \in X^{dm}$ – i -ta jednostka należąca do zbioru ubogich monetarnie.

Indeks mierzący intensywność ubóstwa oczywistego (*manifest poverty intensity*) jest indeksem luki ubóstwa oczywistego (*manifest poverty gap index*):

$$IT^{uo} = \frac{1}{2n} \sum_{i=1}^{n_{dm}} \left(\frac{y^* - y_i^e}{y^*} \right) \Big|_{x_i \in X^{dm}} + \frac{1}{2n} \sum_{i=1}^{n_{um}} \left(\frac{z^* - z_i}{z^*} \right) \Big|_{x_i \in X^{um}}. \quad (5.13)$$

Miarą oceniającą dotkliwość ubóstwa oczywistego (*manifest poverty severity*) jest indeks kwadratów luki dochodowej i deprivacji materialnej łącznie (*squared manifest poverty gap index*):

$$SE^{uo} = \frac{1}{2n} \sum_{i=1}^{n_{dm}} \left(\frac{y^* - y_i^e}{y^*} \right)^2 \Big|_{x_i \in X^{dm}} + \frac{1}{2n} \sum_{i=1}^{n_{um}} \left(\frac{z^* - z_i}{z^*} \right)^2 \Big|_{x_i \in X^{um}}. \quad (5.14)$$

5.5. Pomiar zagrożenia ubóstwem

Wielowymiarowe podejście do pomiaru zagrożenia ubóstwem oparte jest na matematycznej teorii zbiorów rozmytych przedstawionej przez L. Zadeha (1965), a następnie rozwiniętej przez D. Duboisa i H. Prade (1980). Podejście to pozwala uniknąć prostego podziału badanej populacji na jednostki ubogie i jednostki nieubogie ze względu na wyznaczoną granicę ubóstwa. Ubóstwo nie jest tutaj definiowane w kategoriach należenia czy też nienależenia do zbioru ubogich lecz określany jest stopień przynależności jednostek do zbioru ubogich (stopień ich zagrożenia ubóstwem). Obok jednostek ubogich i nieubogich wyróżniona jest ich pośrednia grupa o różnym stopniu zagrożenia ubóstwem.

Przez podzbiór rozmyty A zbioru X rozumiemy uporządkowane pary $[x, \lambda_A(x)]$:

$$A = \{x, \lambda_A(x)\}, \quad (5.15)$$

gdzie $x \in X$, a λ_A jest funkcją o wartościach z przedziału $[0,1]$.

Funkcja $\lambda_A(x)$ jest zwana funkcją przynależności elementu x zbioru X do podzbioru rozmytego A . Wartość $\lambda_A(x)=0$ wskazuje, że element x nie należy do podzbioru A . W sytuacji gdy $\lambda_A(x)=1$ element x należy całkowicie do podzbioru A . Natomiast gdy zachodzi zależność $0 < \lambda_A(x) < 1$, to element x należy "częściowo" do podzbioru A . Jego przynależność do tego podzbioru jest tym słabsza, im wartość $\lambda_A(x)$ jest bliższa zeru.

W podejściu jednowymiarowym do analiz ubóstwa, uwzględniającym wyłącznie wymiar monetarny ubóstwa, funkcja przynależności do sfery ubóstwa i -tego gospodarstwa domowego może być zdefiniowana następująco:

$$\lambda(y_i^e) = \begin{cases} 1, & \text{gdy } y_i^e < y^*, \\ 0, & \text{gdy } y_i^e \geq y^*. \end{cases} \quad (5.16)$$

Pojęcie ubóstwa oparte na funkcji przynależności do sfery ubóstwa zostało wprowadzone po raz pierwszy przez A. Cerioli i S. Zani (1990). Następnie było ono rozwijane w wielu pracach teoretycznych i praktycznych (Lemmi i Betti, 2006).

W analizach stopnia zagrożenia ubóstwem stosowane są wskaźniki zagrożenia ubóstwem, będące odpowiednikiem agregatowych indeksów ubóstwa. Pomiar stopnia zagrożenia ubóstwem koncentruje się, tak jak przy pomiarze ubóstwa, na czterech jego podstawowych aspektach, a mianowicie zasięgu, głębokości, intensywności i dotkliwości.

5.5.1. Zagrożenie ubóstwem monetarnym

Wskaźnik zasięgu zagrożenia ubóstwem monetarnym (*Fuzzy Monetary Incidence* – FMI), będący odpowiednikiem stopy ubóstwa monetarnego (5.1), otrzymujemy agregując wartości funkcji przynależności do sfery ubóstwa monetarnego dla badanej populacji (Betti i in., 2005):

$$FMI = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i(y^e) w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}, \quad (5.17)$$

gdzie:

$\lambda_i(y^e)$ - funkcja przynależności do sfery ubóstwa monetarnego, ze względu na poziom dochodów, dla i -tej jednostki,

w_i - waga i -tej jednostki.

Funkcja przynależności do sfery ubóstwa monetarnego została zdefiniowana następująco (Betti i in., 2005):

$$\lambda_i(y^e) = (1 - F_i^{MI})^{\alpha-1} (1 - L_i^{MI}), \quad i=1,2,\dots,n, \quad (5.18)$$

przy czym:

$$\lambda_i(y^e) = (1 - F_i^{MI})^\alpha = \left(\frac{\sum_{\gamma=i+1}^n w_\gamma}{\sum_{\gamma=1}^n w_\gamma} \right)^\alpha, \quad i=1,2,\dots,n, \quad (5.19)$$

oraz

$$\lambda_i(y^e) = (1 - L_i^{MI})^\alpha = \left(\frac{\sum_{\gamma=i+1}^n w_\gamma y_\gamma^e}{\sum_{\gamma=1}^n w_\gamma y_\gamma^e} \right)^\alpha, \quad i=1,2,\dots,n, \quad (5.20)$$

gdzie:

F_i^{MI} – wartość funkcji rozkładu dochodów ekwiwalentnych $F(y_i^e)$ dla i -tej jednostki,

w_γ - waga jednostki o randze (tzn. numerze miejsca zajmowanego przez i -tą jednostkę) γ w uporządkowanym rosnąco rozkładzie dochodów ekwiwalentnych²⁷,

L_i^{MI} - wartość funkcji Lorenza rozkładu dochodów ekwiwalentnych $L(F(y_i^e))$ dla i -tej jednostki,

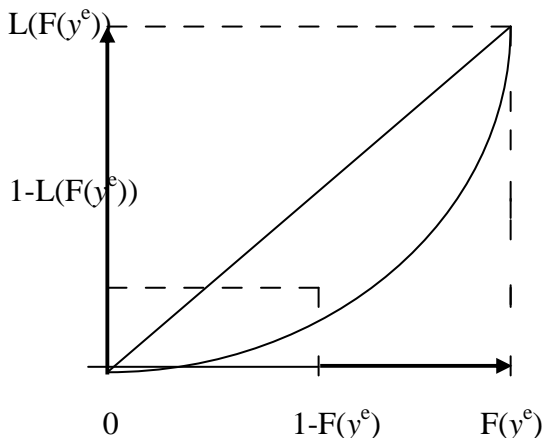
y_γ^e - dochód ekwiwalentny jednostki o randze γ w uporządkowanym rosnąco rozkładzie dochodów ekwiwalentnych,

α - parametr.

Wartość funkcji (5.19) dla i -tej jednostki jest po prostu odsetkiem jednostek mniej ubogich monetarnie niż i -ta jednostka, czyli odsetkiem jednostek o dochodach ekwiwalentnych wyższych niż i -ta jednostka. Mierzy ona tym samym stopień zagrożenia ubóstwem monetarnym tej jednostki. Natomiast wartość funkcji (5.20) dla i -tej jednostki jest udziałem dochodów ekwiwalentnych jednostek mniej ubogich monetarnie niż i -ta jednostka w dochodach ekwiwalentnych badanych jednostek ogółem, czyli udziałem dochodów ekwiwalentnych jednostek o dochodach ekwiwalentnych wyższych niż i -ta jednostka w dochodach ekwiwalentnych badanych jednostek ogółem. Przyjęta definicja funkcji przynależności ma tym samym charakter całkowicie relatywny²⁸.

Sposób powiązania definicji funkcji przynależności (5.19) i (5.20) ilustruje rysunek 5.1.

Rysunek 5.1. Funkcje przynależności do sfery ubóstwa monetarnego.

Źródło: (Betti i inni, 2005).

Wartość parametru α we wzorze (5.18) jest obliczana tak, aby wartość wskaźnika FSI (dla całej badanej populacji) była równa stopie ubóstwa w ujęciu jednowymiarowym (5.1).

Funkcja przynależności do sfery ubóstwa (5.18) przyjmuje wartości z przedziału $[0;1]$. Czym większe zagrożenie ubóstwem monetarnym i -tej jednostki tym większa wartość funkcji.

T. Panek rozwijając podejście zaproponowane przez G. Bettiego i in. (2005) włączył do ocen stopnia zagrożenia ubóstwem kolejne wskaźniki zagrożenia ubóstwem, mierzące głębokość, intensywność i dotkliwość tego zagrożenia (Panek, 2010).

²⁷ Gdy badanie obejmuje wszystkie jednostki w populacji wagi poszczególnych jednostek równe są 1.

²⁸ Można także operować przy pomiarze stopnia zagrożenia ubóstwem funkcjami przynależności quasi-relatywnymi (Panek, 2006).

Punktem wyjścia dla obliczenia wskaźnika mierzącego głębokość zagrożenia ubóstwem monetarnym (*Fuzzy Monetary Depth* – FMD), będącego odpowiednikiem indeksu luki dochodowej ubogich, jest wyznaczenie wartości wskaźnika luki dochodowej (monetarnej) dla każdej i -tej ubogiej monetarnie jednostki:

$$v_i = \frac{y^* - y_i^e}{y^*}, \quad y_i^e < y^*; i=1,2,\dots,n_{um}, \quad (5.21)$$

Następnie wyznaczamy wartość wskaźnika braku luki dochodowej (monetarnej) dla i -tej ubogiej monetarnie jednostki w oparciu o wzór:

$$d_i = 1 - v_i, \quad i=1,2,\dots,n_{um}. \quad (5.22)$$

Wzrost wartości d_i wskazuje na spadek wielkości luki dochodowej, czyli podobnie jak przy operowaniu kategorią dochodów przy konstrukcji wskaźnika FMI, na poprawę sytuacji dochodowej badanej i -tej ubogiej jednostki.

Funkcja przynależności do sfery ubóstwa monetarnego dla i -tej ubogiej jednostki ze względu na lukę dochodową wyznaczana jest analogicznie jak ze względu na poziom dochodów przy konstrukcji wskaźnika FMI. Stanowi ona kombinację funkcji stopnia zagrożenia luką dochodową ubogich $(1 - F_i^{MD})$ opartej na liniowej transformacji funkcji rozkładu wskaźnika braku luki dochodowej ubogich $F(d_i)$ oraz funkcji stopnia zagrożenia luką dochodową ubogich $(1 - L_i^{MD})$ będącego liniową transformacją funkcji Lorenza rozkładu wskaźnika braku luki dochodowej ubogich $L(F(d_i))$. Wartość pierwsza z funkcji dla i -tej ubogiej monetarnie jednostki jest po prostu odsetkiem ubogich monetarnie, dla których wartość wskaźnika braku luki dochodowej jest wyższa niż dla i -tej jednostki (jednostek ubogich o mniejszej luce dochodowej). Natomiast wartość drugiej z funkcji dla i -tej ubogiej monetarnie jednostki jest udziałem sumy wartości wskaźników braku luki dochodowej ubogich o wartościach tych wskaźników wyższych (o mniejszej luce dochodowej) niż i -ta jednostka w sumie wartości wskaźników braku luki dochodowej ubogich ogółem.

Ostatecznie funkcję przynależności do sfery ubóstwa monetarnego dla i -tej ubogiej jednostki, ze względu na lukę dochodową, obliczamy:

$$\lambda_i(v) = (1 - F_i^{MD})^{\beta-1} (1 - L_i^{MD}), \quad i=1,2,\dots,n_{um}. \quad (5.23)$$

Agregacja wartości funkcji przynależności do sfery ubóstwa monetarnego, ze względu na lukę dochodową ubogich, dla całej populacji ubogich prowadzi do otrzymania wskaźnika głębokości zagrożenia ubóstwem monetarnym:

$$FMD = \frac{\sum_{i=1}^{n_{um}} \lambda_i(v) w_i}{\sum_{i=1}^{n_{um}} w_i}. \quad (5.24)$$

Wartość parametru β we wzorze (5.22) jest szacowana tak, aby wartość wskaźnika FMD (dla całej badanej populacji) była równa indeksowi luki dochodowej ubogich liczonemu w podejściu jednowymiarowym według wzoru (5.2).

Punktem wyjścia dla obliczenia wskaźnika mierzącego intensywność zagrożenia ubóstwem monetarnym (*Fuzzy Monetary Intensity* - $FMIT$), będącego odpowiednikiem indeksu luki dochodowej, jest wyznaczenie wartości wskaźnika luki dochodowej dla każdej i -tej jednostki (Panek, 2010):

$$l_i = \frac{y^* - y_i^e}{y^*}, \quad i=1,2,\dots,n, \quad (5.25)$$

przy czym dla nieubogiej monetarnie jednostki (dla jednostki, dla której $y_i^e \geq y^*$) l_i przyjmuje wartość zero.

Następnie wyznaczamy wartość wskaźnika braku luki dochodowej dla i -tej jednostki w oparciu o wzór:

$$m_i = 1 - l_i, \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.26)$$

Wzrost wartości m_i wskazuje na spadek wielkości luki dochodowej, czyli podobnie jak przy operowaniu kategorią dochodów przy konstrukcji wskaźnika FMI, na poprawę sytuacji dochodowej badanej i -tej ubogiej jednostki.

Funkcja przynależności do sfery ubóstwa monetarnego dla i -tej jednostki ze względu na lukę dochodową wyznaczana jest analogicznie jak ze względu na poziom dochodów przy konstrukcji wskaźnika FMI. Stanowi ona kombinację liniową funkcji stopnia zagrożenia luką dochodową $(1 - F_i^{MIT})$ opartej na liniowej transformacji funkcji rozkładu wskaźnika braku luki dochodowej $F(m_i)$ oraz funkcji stopnia zagrożenia luką dochodową $(1 - L_i^{MIT})$ będącego liniową transformacją funkcji Lorenza rozkładu wskaźnika braku luki dochodowej $L(F(m_i))$. Funkcje te są interpretowane analogicznie jak w przypadku wskaźnika FDM.

Ostatecznie funkcję przynależności do sfery ubóstwa monetarnego dla i -tej jednostki, ze względu na lukę dochodową, obliczamy:

$$\lambda_i(l) = (1 - F_i^{MIT})^{\eta-1} (1 - L_i^{MIT}), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.27)$$

Agregacja wartości funkcji przynależności do sfery ubóstwa monetarnego, ze względu na lukę dochodową, dla całej badanej populacji prowadzi do otrzymania wskaźnika intensywności zagrożenia ubóstwem monetarnym:

$$FMIT = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i(l) w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.28)$$

Wartość parametru η we wzorze (5.26) jest szacowana tak, aby wartość wskaźnika $FMIT$ (dla całej badanej populacji) była równa indeksowi luki dochodowej liczonej w podejściu klasycznym według wzoru (5.3).

Pierwszym etapem procedury obliczania wskaźnika mierzącego dotkliwość zagrożenia ubóstwem (*Fuzzy Monetary Severity* - FMS), będącego odpowiednikiem kwadratu luki dochodowej w ujęciu klasycznym (5.4), jest

wyznaczenie wartości wskaźnika kwadratu luki dochodowej, mierzącego dotkliwość ubóstwa monetarnego, dla każdej i -tej jednostki:

$$a_i^2 = \left(\frac{y^* - y_i^e}{y^*} \right)^2, \quad i=1,2,\dots,n, \quad (5.29)$$

przy czym dla jednostki nieubogiej monetarnie (dla jednostki, dla której $y_i^e \geq y^*$) a_i^2 przyjmuje wartość zero.

Następnie wyznaczamy wartość wskaźnika braku kwadratu luki dochodowej dla i -tej jednostki w oparciu o wzór:

$$b_i = 1 - a_i^2, \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.30)$$

Wzrost wartości b_i wskazuje na spadek wielkości kwadratu luki dochodowej, czyli podobnie jak przy operowaniu kategorią dochodów przy konstrukcji wskaźnika FMI, na poprawę sytuacji dochodowej i -tej ubogiej jednostki.

Funkcja przynależności do sfery ubóstwa monetarnego dla i -tej jednostki ze względu na kwadrat luki dochodowej wyznaczana jest analogicznie jak ze względu na poziom dochodów przy konstrukcji wskaźnika FMI. Stanowi ona kombinację liniową funkcji stopnia zagrożenia kwadratem luki dochodowej $(1 - F_i^{MS})$ opartej na liniowej transformacji funkcji rozkładu wskaźnika braku kwadratu luki dochodowej $F(b_i)$ oraz funkcji stopnia zagrożenia kwadratem luki dochodowej $(1 - L_i^{MS})$ będącego liniową transformacją funkcji Lorenza rozkładu wskaźnika braku kwadratu luki dochodowej $L(F(b_i))$. Interpretacja tych funkcji jest analogiczna jak w przypadku wskaźnika FMIT, z tym że operujemy zamiast wskaźnikami braku luki dochodowej kwadratami tych wskaźników.

Ostatecznie funkcję przynależności do sfery ubóstwa monetarnego dla i -tej jednostki, ze względu na kwadrat luki dochodowej, obliczamy jako:

$$\lambda_i(a^2) = (1 - F_i^{MS})^{\delta-1} (1 - L_i^{MS}), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.31)$$

Agregacja wartości funkcji przynależności do sfery ubóstwa monetarnego, ze względu na kwadrat luki dochodowej, dla całej populacji prowadzi do otrzymania wskaźnika dotkliwości zagrożenia ubóstwem monetarnym:

$$FMS = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i(a^2) w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.32)$$

Wartość parametru δ we wzorze (5.31) jest szacowana tak, aby wartość wskaźnika FMS (dla całej badanej populacji) była równa indeksowi kwadratu luki dochodowej liczonemu w podejściu jednowymiarowym (5.4).

5.5.2. Zagrożenie ubóstwem niemonetarnym (deprywacją materialną)

Punktem wyjścia do włączenia do analiz ubóstwa dodatkowych czynników, poza bieżącym dochodem gospodarstw domowych wyrażanym w formie monetarnej, jest specyfikacja zmiennych, które mogą być traktowane jako symptomy ubóstwa niemonetarnego (deprywacji materialnej). Następny krok stanowi określenie niemonetarnych wymiarów ubóstwa oraz przyporządkowanie do nich poszczególnych symptomów ubóstwa (Whelan i in., 2001). Innym, alternatywnym rozwiązaniem może być najpierw zdefiniowanie wymiarów ubóstwa a następnie wybór zmiennych będących symptomami ubóstwa niemonetarnego w poszczególnych jego wymiarach. Należy w związku z tym rozstrzygnąć jakie niemonetarne wymiary ubóstwa uwzględnić w badaniu oraz jakie symptomy ubóstwa przyjąć dla oceny ubóstwa w tych wymiarach. Ze względu na fakt, że niemonetarne symptomy ubóstwa, o których mamy dane w badaniu EU-SILC, mierzone są najczęściej na skalach nominalnych należy przyporządkować im wartości numeryczne (rangi), zdefiniować funkcję przynależności do sfery ubóstwa niemonetarnego dla poszczególnych symptomów ubóstwa oraz dokonać ich agregacji dla poszczególnych niemonetarnych wymiarów ubóstwa²⁹.

Przyjmujemy, że zagrożenie deprywacją jednostki (osoby, gospodarstwa domowego) w poszczególnych wymiarach deprywacji materialnej rośnie wraz ze wzrostem liczby występujących w nim symptomów deprywacji. Dla każdego z obszarów deprywacji definiujemy zmienną przyjmującą wartości równe liczbie symptomów deprywacji w tym wymiarze ($z_h=0,1,\dots,k_h$). Następnie, po uporządkowaniu wartości zmiennej według malejącego stopnia zagrożenia deprywacją materialną, przyporządkowujemy tej zmiennej wartości rang ($c_h=1,2,\dots,(k+1)_h$) i dokonujemy jej unormowania w przedziale [0;1].

Unormowanie to jest przeprowadzone w oparciu o dystrybuantę rozkładu wartości danej zmiennej, po uporządkowaniu jej wartości według malejącego stopnia zagrożenia deprywacją materialną (rosnących wartości rang przyporządkowanym wariantom zmiennej opisującej zasięg zagrożenia deprywacją materialną w danym wymiarze):

$$e_{h,i} = 1 - \frac{1 - F(c_{h,i})}{1 - F(1)}, \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n, \quad (5.33)$$

gdzie:

$c_{h,i}$ – ranga wariantu h -tej zmiennej opisującej zasięg zagrożenia deprywacją materialną w h -tym obszarze deprywacji dla i -tej jednostki,

$F(1)$ – wartość dystrybuanty rozkładu rang h -tej zmiennej dla rangi równej 1 (wariantu h -tej zmiennej wskazującego najwyższy stopień zagrożenia deprywacją materialną w danym obszarze).

W wyniku przeprowadzonego unormowania uzyskujemy oceny stopnia braku zagrożenia badanych jednostek deprywacją materialną w każdym z wymiarów deprywacji.

²⁹ Zastosowanie jako symptomów deprywacji materialnej zmiennych mierzonych na mocniejszych skalach pozwoliłoby na dokładniejszą ocenę ubóstwa niemonetarnego, a szczególnie jego głębokości, intensywności oraz dotkliwości. Operowanie symptomami ubóstwa niemonetarnego mierzonymi wyłącznie na skali binarnej powoduje stratę informacji o badanym zjawisku.

Następnie dokonujemy agregacji ocen stopnia zagrożenia deprawacją materialną (5.33) w poszczególnych obszarach w jedną syntetyczną ocenę stopnia braku zagrożenia deprawacją materialną, dla każdej badanej jednostki:

$$e_i = \frac{\sum_{h=1}^m e_{h,i}}{m}, \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.34)$$

W kolejnym etapie procedury wyznaczamy funkcję przynależności do sfery ubóstwa niemonetarnego ogółem, dla każdej i -tej jednostki jako kombinację dwóch funkcji $(1 - F_i^{SI})$ oraz $(1 - L_i^{SI})$:

$$\lambda_i(z) = (1 - F_i^{SI})^{\alpha'} (1 - L_i^{SI}), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.35)$$

gdzie:

$$\lambda_i(z) = (1 - F_i^{SI})^{\alpha'} = \left(\frac{\sum_{\gamma=i+1}^n w_\gamma}{\sum_{\gamma=1}^n w_\gamma} \right)^{\alpha'}, \quad i=1,2,\dots,n, \quad (5.36)$$

oraz

$$\lambda_i(z) = (1 - L_i^{SI})^{\alpha'} = \left(\frac{\sum_{\gamma=i+1}^n w_\gamma e_\gamma}{\sum_{\gamma=1}^n w_\gamma e_\gamma} \right)^{\alpha'}, \quad i=1,2,\dots,n, \quad (5.37)$$

przy czym:

F_i^{SI} – wartość funkcji rozkładu ocen stopnia braku zagrożenia ubóstwem niemonetarnym (deprawacją materialną) ogółem $F(e_i)$ dla i -tej jednostki,

L_i^{SI} – wartość funkcji Lorenza rozkładu ocen stopnia braku zagrożenia deprawacją materialną ogółem $L(F(e_i))$ dla i -tej jednostki,

w_γ – waga jednostki o randze (tzn. numerze miejsca zajmowanego przez i -tą jednostkę) γ w uporządkowanym rosnąco rozkładzie ocen stopnia braku zagrożenia deprawacją materialną ogółem (e_i),

α' – parametr.

Wartość pierwszej z funkcji dla i -tej jednostki jest odsetkiem jednostek mniej zagrożonych deprawacją materialną niż i -ta jednostka. Wartość drugiej z funkcji dla i -tej jednostki jest udziałem sumy ocen stopnia zagrożenia deprawacją materialną jednostek mniej zagrożonych tą deprawacją niż i -ta jednostka w sumie ocen stopnia zagrożenia deprawacją materialną wszystkich badanych jednostek.

Agregując wartości funkcji przynależności do sfery ubóstwa niemonetarnego, dla całej populacji, otrzymujemy wskaźnik zasięgu zagrożenia deprawacją materialną:

$$FSI = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i(z) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.38)$$

Wartość parametru α' we wzorze (5.35) szacowana jest tak, podobnie jak wartość parametru α dla funkcji (5.18), aby wartość wskaźnika FSI (dla całej badanej populacji) była równa odsetkowi gospodarstw domowych ubogich monetarnie. Oszacowana wartość parametru α' jest następnie wykorzystana do szacunku wartości funkcji stopnia zagrożenia deprywacją materialną w poszczególnych jej wymiarach, dla każdej i -tej jednostki:

$$\lambda_i(z_h) = F_{h,i}^{SI} = (1 - F_{h,i}^{SI})^{\alpha'-1} (1 - L_{h,i}^{SI}), \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n. \quad (5.39)$$

Agregacja funkcji o postaci (5.39) dla całej populacji prowadzi do uzyskania wskaźników zasięgu zagrożenia deprywacją materialną w poszczególnych jej wymiarach:

$$FSI_h = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i(z_h) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.40)$$

Wskaźnik głębokości zagrożenia ubóstwem niemonetarnym (deprywacją materialną) FSD (*Fuzzy Supplementary Depth*) jest wyznaczany za pomocą procedury wieloetapowej. Punktem wyjścia tej procedury jest ten sam zbiór symptomów ubóstwa niemonetarnego (deprywacji materialnej) w poszczególnych wymiarach deprywacji materialnej jaki został ustalony dla obliczenia wskaźnika FSI. Przyjmujemy, że jednostka podlega deprywacji materialnej w h -tym wymiarze gdy charakteryzuje się przynajmniej jednym symptomem deprywacji. Następnie wyznaczamy, dla każdego wymiaru deprywacji, wskaźnik luki deprywacji materialnej dla każdej i -tej jednostki podlegającej deprywacji:

$$x_{h,i} = \frac{(c_h = (k_h + 1)_h - 1) - (c_{h,i} - 1)}{c_h = (k + 1)_h - 1}, \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n_{dm}, \quad (5.41)$$

gdzie:

$c_h = (k+1)_h$ – ranga przyporządkowana wariantowi h -tej zmiennej, przy którym deprywacja w h -tym wymiarze już nie występuje.

W kolejnym kroku wyznaczamy wskaźnik braku luki deprywacji materialnej, dla każdego wymiaru deprywacji, dla każdej i -tej jednostki podlegającej deprywacji w oparciu o wzór:

$$s_{h,i} = 1 - x_{h,i}, \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n_{dm}. \quad (5.42)$$

Wzrost wartości wskaźnika (5.42) wskazuje na poprawę sytuacji materialnej jednostki podlegającej deprywacji. W dalszej części procedury dla każdego wymiaru deprywacji oceniamy stopień zagrożenia luką deprywacji materialnej jednostek podlegających deprywacji, w oparciu o dystrybuantę rozkładu wartości wskaźnika braku luki deprywacji materialnej dla tego wymiaru:

$$g_{h,i} = 1 - \frac{1 - F(s_{h,i})}{1 - F(1)}, \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n_{dm}, \quad (5.43)$$

gdzie:

$s_{h,i}$ – wartość wskaźnika braku luki deprivacji dla h -tego obszaru, dla i -tej jednostki podlegającego deprivacji,
 $F(s_{h,i})$ – wartość dystrybuanty rozkładu wartości wskaźnika braku luki deprivacji w h -tym obszarze dla i -tej jednostki podlegającej deprivacji,

$F(1)$ – wartość dystrybuanty rozkładu wskaźnika braku luki deprivacji jednostek podlegających deprivacji, dla h -tego obszaru, dla wartości tego wskaźnika równej 1 (wartość wskaźnika dla h -tego obszaru wskazującego najwyższą wartość luki deprivacji).

W dalszej części procedury dokonujemy agregacji ocen stopnia braku zagrożenia luką deprivacji podlegających deprivacji w poszczególnych obszarach deprivacji w jeden syntetyczny wskaźnik stopnia braku zagrożenia luką niemonetarną (deprivacji materialnej) ogółem, dla każdej jednostki podlegającej deprivacji:

$$g_i = \frac{\sum_{h=1}^m g_{h,i}}{m}, \quad i=1,2,\dots,n_{dm}. \quad (5.44)$$

W kolejnym etapie procedury wyznaczamy funkcję przynależności do sfery ubóstwa niemonetarnego (deprivacji), ze względu na lukę deprivacji materialnej, dla każdej i -tej jednostki podlegającej deprivacji:

$$\lambda_i(x) = (1 - F_i^{SD})^{\beta'-1} (1 - L_i^{SD}), \quad i=1,2,\dots,n_{dm}. \quad (5.45)$$

przy czym:

$$\lambda_i(x) = (1 - F_i^{SD})^{\beta'} = \left(\frac{\sum_{\gamma=1}^{n_u} w_\gamma}{\sum_{\gamma=1}^{n_u} w_\gamma} \right)^{\beta'}, \quad i=1,2,\dots,n_{dm} \quad (5.46)$$

oraz

$$\lambda_i(x) = (1 - L_i^{SD})^{\beta'} = \left(\frac{\sum_{\gamma=1}^{n_u} w_\gamma g_\gamma}{\sum_{\gamma=1}^{n_u} w_\gamma} \right)^{\beta'}, \quad i=1,2,\dots,n_{dm}, \quad (5.47)$$

gdzie:

F_i^{SD} – wartość funkcji rozkładu ocen braku zagrożenia luką deprivacji podlegających deprivacji ogółem $F(g_i)$ dla i -tej jednostki podlegającej deprivacji,

L_i^{SD} – wartość funkcji Lorenza rozkładu ocen stopnia braku zagrożenia luką deprivacji podlegających deprivacji ogółem $L(F(g_i))$ dla i -tej jednostki podlegającej deprivacji,

β' – parametr.

Wartość pierwszej z funkcji dla i -tej jednostki podlegającej deprivacji jest odsetkiem jednostek podlegających deprivacji, dla których wartość wskaźnika braku luki deprivacji jest wyższa niż dla i -tej jednostki (jednostek podlegających deprivacji o mniejszej luce deprivacji). Natomiast wartość drugiej funkcji dla i -tej jednostki podlegającej deprivacji jest udziałem sumy wartości wskaźników braku luki deprivacji podlegających deprivacji o wartościach wyższych (o mniejszej luce dochodowej) niż i -ta jednostka w sumie wartości wskaźników braku luki deprivacji jednostek podlegających deprivacji ogółem.

Agregując wartości funkcji (5.45) dla całej populacji otrzymujemy wskaźnik głębokości zagrożenia deprivacją (ubóstwem niemonetarnym):

$$FSD = \frac{\sum_{i=1}^{n_{dm}} \lambda_i(x) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^{n_{dm}} w_i}. \quad (5.48)$$

Wartość parametru β' we wzorze (5.45) szacowana jest tak aby wartość wskaźnika FSD dla całej badanej populacji była równa indeksowi luki dochodowej ubogich monetarnie. Oszacowana wartość parametru β' jest następnie wykorzystana do obliczeń wartości funkcji przynależności do sfery deprivacji w poszczególnych jego wymiarach, dla każdej i -tej jednostki podlegającej deprivacji:

$$\lambda_i(x) = (1 - F_{h,i}^{SD})^{\beta'-1} (1 - L_{h,i}^{SD}), \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n. \quad (5.49)$$

W wyniku agregacji funkcji o postaci (5.49) dla całej populacji otrzymujemy wskaźniki głębokości zagrożenia ubóstwem niemonetarnym w poszczególnych jego wymiarach:

$$FSD_h = \frac{\sum_{i=1}^{n_{dm}} \lambda_{h,i}(x_n) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^{n_h} w_i}. \quad (5.50)$$

Wskaźnik intensywności zagrożenia ubóstwem niemonetarnym (*Fuzzy Supplementary Intensity* – FSIT) jest wyznaczany za pomocą analogicznej procedury jak wskaźnik FSI. Punktem wyjścia jest ten sam zbiór symptomów ubóstwa niemonetarnego (deprivacji monetarnej) w poszczególnych wymiarach ubóstwa niemonetarnego jaki został ustalony dla obliczenia wskaźnika FSI. Następnie wyznaczamy, dla każdego wymiaru deprivacji, wskaźnik luki deprivacji dla każdej i -tej jednostki:

$$f_{h,i} = \frac{(c_h = (k+1)_h - 1) - (c_{h,i} - 1)}{c_h = (k+1)_h - 1}, \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n, \quad (5.51)$$

przy czym dla jednostki niedotkniętej deprivacją w h -tym wymiarze $x_{h,i}$ przyjmuje wartość zero (dla jednostek, dla których ranga przyjmuje wartość $c_{h,i}=(k+1)_h$),

Następnie dla każdego wymiaru deprivacji wyznaczany jest wskaźnik braku luki deprivacji, dla każdego i -tej jednostki:

$$u_{h,i} = 1 - f_{h,i}, \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n, \quad (5.52)$$

W kolejnych krokach, analogicznie jak w przypadku procedury szacunku wskaźnika FSD, oceniamy stopień zagrożenia luką deprivacji poszczególnych jednostek i obliczamy syntetyczny wskaźnik stopnia braku zagrożenia luką deprivacji ogółem. Ostatecznie funkcję przynależności do sfery ubóstwa niemonetarnego, ze względu na lukę deprivacji, i -tej jednostki definiujemy jako:

$$\lambda_i(f) = (1 - F_i^{SIT})^{\eta'} (1 - L_i^{SIT}), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.53)$$

gdzie:

F_i^{SIT} – wartość funkcji rozkładu ocen braku zagrożenia luką deprivacji ogółem dla i -tej jednostki,

L_i^{SIT} – wartość funkcji Lorenza rozkładu ocen stopnia braku zagrożenia luką deprivacji ogółem dla i -tej jednostki.

Funkcje we wzorze (5.53) są interpretowane analogicznie jak w przypadku wskaźnika FSD.

Agregując wartości funkcji (5.53) dla całej populacji otrzymujemy wskaźnik intensywności zagrożenia ubóstwem niemonetarnym:

$$FSIT = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i(f) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.54)$$

Wartość parametru η' we wzorze (5.53) szacowana jest tak, aby wartość wskaźnika FSIT dla całej badanej populacji była równa indeksowi luki dochodowej. Oszacowana wartość parametru η' jest następnie wykorzystana do obliczeń wartości funkcji przynależności do sfery deprivacji w poszczególnych jej wymiarach, dla każdej i -tej jednostki:

$$\lambda_i(f) = (1 - F_{hi}^{SIT})^{\eta'} (1 - L_{hi}^{SIT}), \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n. \quad (5.55)$$

W wyniku agregacji funkcji o postaci (5.55) dla całej populacji otrzymujemy wskaźniki intensywności zagrożenia deprivacją w poszczególnych jej wymiarach:

$$FSIT_h = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_h(f_h) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.56)$$

Wskaźnik dotkliwości zagrożenia ubóstwem niemonetarnym (*Fuzzy Supplementary Severity* – FSS) jest wyznaczany za pomocą analogicznej procedury wieloetapowej jak wskaźnik FSIT. Punktem wyjścia dla jego obliczeń jest wyznaczenie dla każdego symptomu wymiaru deprivacji wskaźnika kwadratu luki deprivacji materialnej, dla każdej i -tej jednostki:

$$f_{h,i}^2 = \left[\frac{(c_h = (k+1)_h - 1) - (c_{h,i} - 1)}{c_h = (k+1)_h - 1} \right]^2, \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n, \quad (5.57)$$

W kolejnym kroku dla każdego wymiaru deprivacji wyznaczany jest wskaźnik braku kwadratu luki deprivacji, dla każdej i -tej jednostki:

$$\tau_{n,i} = 1 - f_{h,i}^2. \quad (5.58)$$

Następnie, analogicznie jak w przypadku procedury szacunku wskaźnika FSD, oceniamy stopień zagrożenia kwadratem luki deprivacji poszczególnych jednostek i obliczamy syntetyczny wskaźnik braku zagrożenia kwadratem luki deprivacji ogółem. Ostatecznie funkcję przynależności do sfery deprivacji ze względu na kwadrat luki deprivacji i -tej jednostki definiujemy jako:

$$\lambda_i(f^2) = (1 - F_i^{SS})^{\sigma_i-1} (1 - L_i^{SS}), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.59)$$

gdzie:

F_i^{SS} – wartość funkcji rozkładu ocen braku zagrożenia kwadratem luki deprivacji ogółem dla i -tej jednostki,

L_i^{SS} – wartość funkcji Lorenza rozkładu ocen stopnia braku zagrożenia kwadratem luki deprivacji ogółem dla i -tej jednostki.

Interpretacja elementów składowych we wzorze (5.59) jest analogiczna jak w przypadku wskaźnika FSIT, z tym że operujemy kwadratami wskaźników braku luki deprivacji.

Agregując wartości funkcji (5.59) dla całej populacji otrzymujemy wskaźnik dotkliwości zagrożenia deprivacją:

$$FSS = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_i(f^2) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.60)$$

Wartość parametru δ we wzorze (5.59), szacowana jest tak, podobnie jak wartość parametru δ we wzorze (5.31), aby wartość wskaźnika FSS dla całej badanej populacji była równa indeksowi kwadratu luki dochodowej. Oszacowana wartość parametru δ jest następnie wykorzystana do obliczeń wartości funkcji przynależności do sfery ubóstwa niemonetarnego w poszczególnych jego wymiarach, dla każdej i -tej jednostki:

$$\lambda_i(f^2) = (1 - F_{h,i}^{SS})^{\delta_i-1} (1 - L_{h,i}^{SS}), \quad h=1,2,\dots,m; i=1,2,\dots,n. \quad (5.61)$$

W wyniku agregacji funkcji o postaci (5.53) dla całej populacji otrzymujemy wskaźniki dotkliwości zagrożenia deprivacją materialną w poszczególnych jej wymiarach:

$$FSS_h = \frac{\sum_{i=1}^n \lambda_{h,i}(f_h^2) \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.62)$$

5.5.3. Współwystępowanie zagrożenia ubóstwem monetarnym i niemonetarnym (deprivacją materialną)

W celu oceny kumulacji stopnia zagrożenia ubóstwem w wymiarze monetarnym i niemonetarnym zdefiniowano dwa typy zagrożenia ubóstwem w zależności od jego intensywności (Betti i Verma, 2004; Panek, 2007). Zagrożenie ubóstwem jest bardziej intensywne, gdy dotyczy jednocześnie ubóstwa monetarnego i

niemonetarnego. Jest ono wówczas określane jako oczywiste zagrożenie ubóstwem (*manifest poverty risk*). Stopień zasięgu zagrożenia ubóstwem oczywistym dla i -tej jednostki definiujemy jako mniejszy ze stopni zasięgu zagrożenia ubóstwem monetarnym i niemonetarnym:

$$m_i^I = \min(\lambda_i(y_i^e), \lambda_i(z)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.63)$$

Stopień głębokości zagrożenia ubóstwem oczywistym jest obliczany według analogicznego wzoru o postaci:

$$m_i^D = \min(\lambda_i(r), \lambda_i(x)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.64)$$

Stopień intensywności zagrożenia ubóstwem oczywistym definiujemy następująco:

$$m_i^{IT} = \min(\lambda_i(l), \lambda_i(f)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.65)$$

Natomiast stopień dotkliwości zagrożenia ubóstwem oczywistym jest definiowany jako:

$$m_i^S = \min(\lambda_i(l^2), \lambda_i(f^2)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.66)$$

Stopień zagrożenia ubóstwem jest mniej intensywny, gdy zagrożenie to dotyczy wyłącznie zagrożenia ubóstwem monetarnym albo wyłącznie zagrożenia ubóstwem niemonetarnym. Nazywamy je zagrożeniem ubóstwem utajonym (*latent poverty risk*). Stopień zasięgu zagrożenia ubóstwem utajonym definiowany jest jako większy z zasięgów zagrożenia ubóstwem monetarnym i niemonetarnym:

$$l_i^I = \max(\lambda_i(y_i^e), \lambda_i(z)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.67)$$

Stopień głębokości zagrożenia ubóstwem utajonym określamy analogicznie:

$$l_i^D = \max(\lambda_i(r), \lambda_i(x)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.68)$$

Stopień intensywności zagrożenia ubóstwem utajonym definiujemy następująco:

$$l_i^{IT} = \max(\lambda_i(l), \lambda_i(f)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.69)$$

Natomiast stopień dotkliwości zagrożenia ubóstwem utajonym definiujemy jako:

$$l_i^S = \max(\lambda_i(l^2), \lambda_i(f^2)), \quad i=1,2,\dots,n. \quad (5.70)$$

Wskaźniki zasięgu zagrożenia ubóstwem oczywistym i utajonym dla całej populacji przyjmują odpowiednio postać:

$$M^{IC} = \frac{\sum_{i=1}^n m_i^I \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}, \quad (5.71)$$

oraz

$$L^{IC} = \frac{\sum_{i=1}^n l_i^I \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i}. \quad (5.72)$$

Wskaźniki głębokości zagrożenia ubóstwem oczywistym i utajonym dla całej populacji mają natomiast postać:

$$M^D = \frac{\sum_{i=1}^n m_i^D \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i} \quad (5.73)$$

oraz

$$L^D = \frac{\sum_{i=1}^n l_i^D \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i} \quad (5.74)$$

Wskaźniki intensywności zagrożenia ubóstwem oczywistym i utajonym dla całej populacji definiujemy następująco:

$$M^{IT} = \frac{\sum_{i=1}^n m_i^{IT} \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i} \quad (5.75)$$

oraz

$$L^{IT} = \frac{\sum_{i=1}^n l_i^{IT} \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i} \quad (5.76)$$

Wreszcie wskaźniki dotkliwości zagrożenia ubóstwem oczywistym i utajonym dla całej populacji definiujemy jako:

$$M^S = \frac{\sum_{i=1}^n m_i^S \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i} \quad (5.77)$$

oraz

$$L^S = \frac{\sum_{i=1}^n l_i^S \cdot w_i}{\sum_{i=1}^n w_i} \quad (5.78)$$

Badania empiryczne wskazują (Betti et al., 2005) częstszą kumulację zagrożeń ubóstwem monetarnym i ubóstwem niemonetarnym w podpopulacji jednostek mniej zamożnych (o niższych dochodach) niż w podpopulacjach jednostek bardziej zamożnych (o wyższych dochodach).

6. Analiza porównawcza ubóstwa w UE w 2010 r.

6.1. Źródło danych

Podstawą przeprowadzonych w ramach badania analiz były dane z Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia Ludności w 2010 r. Głównym celem tego badania jest dostarczenie porównywalnych dla krajów UE danych dotyczących warunków życia ludności, w tym ubóstwa, wykluczenia społecznego i nierówności. Zestaw zmiennych obowiązkowych dla wszystkich krajów uczestniczących w EU-SILC obejmuje podstawowe informacje o gospodarstwach domowych i ich członkach dotyczące m. in. (Wolf i in., 2010; GUS, 2012):

- cech demograficznych członków gospodarstw domowych, ich uczestnictwa w procesie edukacji, aktywności na rynku pracy oraz oceny ich stanu zdrowia,
- poziomu i źródeł dochodów gospodarstw domowych,
- wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku,
- warunków mieszkaniowych,
- wybranych symptomów deprivacji, czyli niemonetarnych symptomów ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Badanie EU-SILC opiera się na reprezentatywnych, w poszczególnych krajach, próbach losowych złożonych z gospodarstw domowych oraz osób w wieku 16 lat i więcej, wchodzących w skład tych gospodarstw. Próby te są tak dobierane aby umożliwiały dokonywanie zarówno analiz przekrojowych jak i analiz wzdłużnych w układach krajowych oraz regionalnych. Aby zapewnić tego typu analizy badanie ma formę panelu rotacyjnego o cyklu czteroletnim. Wylosowana w danym kraju próba jest dzielona na cztery rozłączne podpróby o takiej samej strukturze i o równej liczebności. Każda z podprób pozostaje w badaniu przez cztery kolejne lata. Poczynając od drugiego roku badania, jedna z podprób "wychodzi" z badania a na jej miejsce jest wprowadzana nowa, niezależna podpróba o takiej samej strukturze.

Uzyskiwane wyniki badania są, poprzez odpowiednie ważenie, uogólniane na poziomach ogólnokrajowych oraz regionalnych. System wag uwzględnia:

- prawdopodobieństwo wyboru mieszkań (gospodarstw domowych),
- poziom kompletności badania,
- strukturę populacji gospodarstw domowych i osób według płci i wieku uzyskiwaną na podstawie wyników spisów oraz bieżących szacunków demograficznych.

Zintegrowany system wag (a dokładniej suma wag) gospodarstw domowych i osób (członków gospodarstw domowych) obliczony dla badania EU-SILC odzwierciedla liczebności całej populacji gospodarstw domowych i osób w poszczególnych krajach.

Liczebność prób waha się w poszczególnych krajach, w zależności od wielkości kraju, od 4 tys. do 20 tys. gospodarstw. Braki danych dotyczące poziomu dochodów gospodarstw domowych są uzupełniane w poszczególnych krajach w oparciu o różne metody imputacji danych (Atkinson i Marlier, 2010; GUS, 2012). W

ramach prowadzonych analiz imputowano również braki danych dotyczące symptomów ubóstwa i wykluczenia społecznego, wykorzystywanych w analizach ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.

6.2. Podstawowe pojęcia i definicje

6.2.1. Jednostka badania

Jednostką badania w EU-SILC jest gospodarstwo domowe oraz wszyscy jego członkowie, którzy do dnia 31 grudnia w roku poprzedzającym badanie ukończyli 16 lat (GUS, 2012). Przez gospodarstwo domowe rozumie się zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się lub osobę utrzymującą się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

W prezentowanym badaniu jako jednostkę badania, która podlega analizie ze względu na ubóstwo, jest osoba. W konsekwencji wszelkie miary ubóstwa obliczane są dla populacji osób. Jednakże identyfikacja osób ubogich odbywa się na podstawie identyfikacji ubogich gospodarstw domowych, których są one członkami. Mianowicie za ubogie uznaje się wszystkie osoby należące do ubogich gospodarstw domowych. Dotyczy to zarówno ubóstwa monetarnego (analizowanego w oparciu o bieżące dochody) jak i ubóstwa niemonetarnego (deprywacji materialnej). W przypadku analizy ubóstwa monetarnego każdej osobie w danym gospodarstwie domowym przyporządkowuje się taki sam ekwiwalenty dochód³⁰ do dyspozycji jaki posiada jego gospodarstwo domowe³¹. Przyjmuje się także, że każdy członek gospodarstwa domowego charakteryzuje się tymi samymi symptomami deprywacji materialnej jak jego gospodarstwo domowe.

6.2.2. Dochody gospodarstw domowych

Kategorią dochodów stosowaną w badaniu były roczne ekwiwalentne dochody do dyspozycji gospodarstw domowych, wyrażone w euro, w roku poprzedzającym badanie³². Otrzymujemy je dzieląc dochody do dyspozycji gospodarstw domowych przez odpowiadające im skale ekwiwalentności. W badaniu zastosowano jako skale ekwiwalentności zmodyfikowane skale OECD³³. Dochód do dyspozycji definiowany jest jako suma dochodów pieniężnych (w przypadku dochodów z pracy najmniej uwzględniających dodatkowo korzyści niepieniężne związane z użytkowaniem samochodu służbowego) netto (po odliczeniu zaliczek na podatek dochodowy, podatków od dochodów z własności, składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne) wszystkich członków gospodarstwa domowego pomniejszona o podatki od nieruchomości, transfery pieniężne przekazane innym gospodarstwom domowym oraz rozliczenia z Urzędem Skarbowym. Dochód do dyspozycji nie uwzględnia

³⁰ Dochód porównywalny pomiędzy gospodarstwami domowymi o różnej wielkości i strukturze demograficznej, por. punkt 4.

³¹ Por. punkt 6.2.2.

³² Wyjątek stanowią Wielka Brytania (roczne dochody gospodarstwa były obliczane na podstawie bieżących dochodów) oraz Irlandia (obliczenia rocznych dochodów opierały się ruchomym punkcie odniesienia tj. dochodów obejmując część roku, w którym przeprowadzono badanie oraz część roku poprzedzającego badanie).

³³ Por. punkt 4.

dochodów niepieniężnych (poza korzyściami związanymi z użytkowaniem samochodu służbowego) gospodarstw domowych, wśród których produkty żywnościowe pobrane z gospodarstwa rolnego (działki) do spożycia w gospodarstwie domowym wpływają w znaczącym stopniu na możliwości zaspokojenia potrzeb żywnościowych gospodarstw domowych zamieszkujących tereny wiejskie. Powoduje to zniekształcenie szacunków (ich zaniżanie) wielkości dochodów do dyspozycji przede wszystkim gospodarstw domowych rolników.

W celu zapewnienia porównywalności dochodów do dyspozycji w krajach Unii Europejskiej, tak aby wyeliminować różnice w poziomach cen między państwami członkowskimi, dokonano ich korekty za pomocą parytetów siły nabywczej (*Purchasing Power Parities – PPPs*, por. tabela 6.1) walut tych krajów. Ostatecznie dochody ekwiwalentne gospodarstw domowych zostały wyrażone w umownych jednostkach walutowych UE, określanych jako standard siły nabywczej (*Purchasing Power Standard – PPS*).

Tabela 6.1. Granice ubóstwa monetarnego oraz parytety siły nabywczej walut (PPPs) dla krajów UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje	PPPs	Relatywne granice ubóstwa monetarnego			Absolutne granice ubóstwa monetarnego	
			krajowe (RGU-K) w EUR	krajowe (RGU-K) w PPS	EU-27 (RGU-UE) w EUR	minimalny budżet WB (AGU-WB) w EUR	minimalny budżet PL (AGU-PL) w EUR
UE-27	Unia Europejska	1	8 571	8 571	8 571	7 163	2 121
AT	Austria	1,080	12 366	11 446	9 260	7 738	2 291
BE	Belgia	1,123	11 662	10 383	9 627	8 045	2 382
BG	Bułgaria	0,513	1 795	3 498	4 398	3 675	1 088
CY	Cypr	0,901	10 170	11 287	7 723	6 454	1 911
CZ	Czechy	0,731	4 232	5 790	6 266	5 236	1 550
DK	Dania	1,438	15 126	10 522	12 322	10 297	3 049
EE	Estonia	0,765	3 433	4 489	6 560	5 481	1 623
FI	Finlandia	1,247	12 679	10 171	10 685	8 929	2 644
FR	Francja	1,124	12 037	10 713	9 631	8 048	2 383
GR	Grecja	0,950	7 143	7 522	8 139	6 801	2 014
IE	Irlandia	1,229	11 849	9 642	10 534	8 803	2 606
ES	Hiszpania	0,978	7 799	7 975	8 382	7 005	2 074
NL	Holandia	1,078	12 159	11 278	9 241	7 722	2 286
LT	Litwa	0,674	2 436	3 615	5 774	4 825	1 429
LU	Luksemburg	1,209	19 400	16 048	10 362	8 659	2 564
LV	Łotwa	0,760	2 722	3 580	6 518	5 447	1 613
MT	Malta	0,784	6 253	7 979	6 717	5 613	1 662
DE	Niemcy	1,061	11 159	10 522	9 090	7 596	2 249
PL	Polska	0,582	2 643	4 540	4 991	4 170	1 235
PT	Portugalia	0,892	5 165	5 791	7 645	6 388	1 892
RO	Rumunia	0,576	1 217	2 113	4 937	4 126	1 222
SE	Szwecja	0,856	9 189	10 736	7 336	6 130	1 815
SI	Słowenia	0,736	6 054	8 221	6 312	5 275	1 562
SK	Słowacja	1,085	5 408	4 983	9 302	7 773	2 302
HU	Węgry	0,634	2 544	4 011	5 437	4 543	1 345
UK	Wielka Brytania	1,002	10 213	10 190	8 590	7 179	2 126
IT	Włochy	1,049	9 558	9 115	8 988	7 511	2 224

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych Eurostatu oraz danych z badania EU-SILC w 2010 r.

6.3. Zakres i założenia analizy

Analiza porównawcza ubóstwa pomiędzy krajami i regionami UE została przeprowadzona dla 2010 r. w trzech wariantach według:

- zmodyfikowanej metodologii zaproponowanej przez ESPSCO w ramach oceny realizacji strategii Europa 2020 w zakresie integracji społecznej, zgodnej z przyjętą ekonomiczną definicją ubóstwa (ubodzy to osoby jednocześnie ubogie monetarnie jak i niemonetarnie),
- propozycji metodycznej pomiaru skrajnego ubóstwa J. Bradshawa i E. Mayhew,
- propozycji autorskiej pomiaru stopnia zagrożenia ubóstwem w oparciu o teorię zbiorów rozmytych.

W przypadku pierwszego wariantu w badaniu dokonano analizy ubóstwa monetarnego krajów członkowskich UE przy stosowanej przez Eurostat granicy ubóstwa równej wartości 60% mediany rozkładu dochodów wyrażanych w umownych jednostkach PPS, liczonej niezależnie dla każdego z krajów (tabela 6.1).

Zwraca uwagę znaczące zróżnicowanie krajowych granic ubóstwa monetarnego nie tylko wyrażonych w euro (EUR) ale także w przypadku operowania ekwiwalentnymi dochodami do dyspozycji wyrażanymi w porównywalnych jednostkach pieniężnych (PPS) uwzględniającymi siłę nabywczą walut. Najwyższe granice ubóstwa monetarnego w 2010 r. obserwujemy w Luksemburgu (16048 PPS), Austrii (11446 PPS), na Cyprze (11287 PPS) oraz w Holandii (11278 PPS). Natomiast najniższymi granicami ubóstwa w tym roku charakteryzowały się Rumunia (2113 PPS) i Bułgaria (3499 PPS). Różnice pomiędzy krajowymi granicami ubóstwa monetarnego wyrażanymi w euro są oczywiście jeszcze większe.

Ponadto w badaniu została zastosowana także jako granica ubóstwa monetarnego wartość 60% mediany łącznych rozkładów ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych, wyrażonych w umownych jednostkach walutowych PPS, ze wszystkich państw UE. Wyniosła ona 8571 PPS. W tabeli 6.1 podano również, dla celów ilustracyjnych, wartość tej granicy dla poszczególnych krajów UE w euro, tj. bez uwzględnienia siły nabywczej krajowych walut. Wskazują one na wysokości dochodów w poszczególnych krajach wyrażone w euro, odpowiadających wspólnej w ramach UE granicy ubóstwa monetarnego, które dają możliwość zakupu przez gospodarstwa domowe w tych krajach takich samych ilości towarów i usług. Zastosowanie wspólnej granicy ubóstwa dla wszystkich krajów UE zapewni przede wszystkim porównywalność wyników analiz ubóstwa pomiędzy krajami członkowskimi UE oraz ich regionami. Kraje członkowskie UE są traktowane w niej jako części składowe większego organizmu jakim jest UE co jest konieczne dla prowadzenia spójnej polityki UE zwalczania ubóstwa i odpowiedniej alokacji środków finansowych wspomagających te działania w najbiedniejszych regionach wspólnoty. Ponadto porównanie wyników analizy przy różnych sposobach obliczania granicy ubóstwa wskazało na kierunek i skalę zniekształceń ocen porównawczych ubóstwa monetarnego pomiędzy członkami UE przy stosowaniu krajowych granic ubóstwa. W analizie ubóstwa niemonetarnego (deprywacji materialnej) został wykorzystany wskaźnik oparty na dziewięciu, rekomendowanych przez UE, symptomach deprywacji materialnej (por. punkt 5.1).

W badaniu ubóstwa według drugiego z wariantów dokonano analizy ubóstwa monetarnego w oparciu o dwa warianty granicy ubóstwa. W pierwszym z nich przyjęto granicę ubóstwa wyznaczonego na podstawie minimalnego standardowego budżetu gospodarstw domowych jednego z zamożnych krajów Unii, a konkretnie Wielkiej Brytanii (AGU-WB). Obejmuje on wyłącznie tzw. niezbędne wydatki tj. wydatki na żywność, odzież i obuwie, czynsz za mieszkanie oraz opał. Granica ta wyniosła 7162,7 PPS rocznie dla osoby w wieku produkcyjnym, co można przyjąć jako granicę skrajnego ubóstwa dla gospodarstwa domowego jednoosobowego pracowniczego. Jest ona o przeszło 1400 PPS mniejsza niż granica relatywna dla wszystkich krajów UE traktowanych łącznie. W drugim z wariantów przyjęto jako granicę skrajnego ubóstwa minimum egzystencji wyznaczone o standardowy minimalny budżet w Polsce dla jednoosobowego gospodarstwa domowego

pracowniczego (AGU-P). W ramach minimum egzystencji uwzględniane są wydatki na żywność, odzież i obuwie oraz ich naprawy, ochronę zdrowia i higienę oraz edukację dzieci. Minimum egzystencji umożliwia jedynie biologiczne przetrwanie. Granica ubóstwa oparta na minimum egzystencji wyniosła dla 2010 r. 1787,2 PPS rocznie i jest o prawie 6800 PPS mniejsza niż granica relatywna. Minimalne standardowe budżety w Wielkiej Brytanii i Polsce obejmują różne grupy wydatków. Jednakże w przypadku koncentracji w walce z ubóstwem w UE na skrajnym ubóstwie to drugie rozwiązanie wydaje się bardziej zasadne gdyż skupia się na gospodarstwach domowych najbardziej ubogich, które powinny być objęte pomocą w pierwszej kolejności.

W tabeli 6.1 przedstawiono, dla celów ilustracyjnych, wielkości absolutnych granic ubóstwa wyrażone w euro. Wskazują one na wysokość dochodów w poszczególnych krajach wyrażonych w euro pozwalających na zakup towarów i usług zawartych w standardowych minimalnych koszykach gospodarstw jednoosobowych w tych krajach.

Ocena deprivacji materialnej została przeprowadzona na podstawie wskaźnika opartego o listę dwunastu symptomów deprivacji zaproponowanych przez J. Bradshowa oraz E. Mayhew (por. punkt 5.2).

Dla dwóch pierwszych wariantów ubóstwa przeprowadzono także analizę współwystępowania ubóstwa monetarnego i deprivacji materialnej. Jednocześnie w dwóch pierwszych wariantach pomiaru ubóstwa, zarówno monetarnego jak i niemonetarnego (deprivacji materialnej), dokonano rozszerzenia analizy ubóstwa o jego dodatkowe, poza zasięgiem, aspekty a mianowicie głębokość, intensywność i dotkliwość ubóstwa.

Zaproponowane modyfikacje pozwalają z jednej strony na bardziej wszechstronną analizę ubóstwa, a z drugiej strony usuwają pewne mankamenty dotychczas proponowanych metod pomiaru. Szczególnie istotne znaczenie ma to w przypadku metody rekomendowanej przez EPSCO, której założenia co do sposobu wyznaczania granicy ubóstwa nie pozwalają na prawidłową analizę porównawczą ubóstwa w ramach UE tak krajów jak i ich regionów.

Nowa propozycja oceny stopnia zagrożenia ubóstwem w oparciu o teorię zbiorów rozmytych nie tylko rozszerza znacząco możliwości analizy sfery ubóstwa ale także prowadzi do stworzenia spójnego systemu wskaźników opartych na jednolitych zasadach konstrukcji, zarówno dla ocen ubóstwa monetarnego jak i ubóstwa niemonetarnego. Analizy stopnia zagrożenia ubóstwem dokonano zarówno w obszarze ubóstwa monetarnego jak i niemonetarnego (deprivacji materialnej). Ponadto przeprowadzono ocenę współwystępowania stopnia zagrożenia ubóstwem monetarnym i niemonetarnym, których kumulacja pogłębia ubóstwo.

W przeprowadzonych analizach porównawczych szczególną uwagę zwrócono na wpływ zmian założeń pomiaru na uzyskiwane wyniki oraz wyeksponowano sytuację Polski oraz jej regionów. Przeprowadzone analizy porównawcze pozwoliły na identyfikację najuboższych i najbardziej zagrożonych ubóstwem regionów porównywanych krajów. Tylko koncentracja wsparcia finansowego właśnie na regionach najuboższych w Unii Europejskiej, poprzez alokację w nich funduszy pomocowych może pozwolić na osiągnięcie podstawowego celu strategii UE w obszarze integracji społecznej jakim jest znaczące zmniejszenie zasięgu ubóstwa w ramach UE.

6.4. Ocena precyzji estymacji

Estymację błędów standardowych szacowanych wskaźników ubóstwa oparto na metodzie wielokrotnego losowania próbek. Zastosowano wariant metody bootstrap, w którym niezależnie w każdej warstwie, dokonuje się wielokrotnego losowania próbek ze zwracaniem (Särndal, Swensson i Wretman, 1991, s. 442-443). W omawianym badaniu zastosowano 500 replikacji próbek.

6.5. Ubóstwo w krajach i regionach UE

Operowanie różnymi granicami ubóstwa monetarnego i niemonetarnego (deprywacji materialnej) znajduje oczywiście swoje odzwierciedlenie w ocenach zasięgu ubóstwa i pozostałych jego charakterystykach (głębokości, intensywności i dolegliwości) zarówno na poziomie krajowym jak i na poziomach regionalnych. W analizach koncentrujemy się przede wszystkim na zasięgu ubóstwa traktując pozostałe jego charakterystyki jako uzupełniające podstawową analizę na poziomie UE oraz krajów członkowskich³⁴.

6.5.1. Ubóstwo monetarne

6.5.1.1. Relatywne ubóstwo monetarne

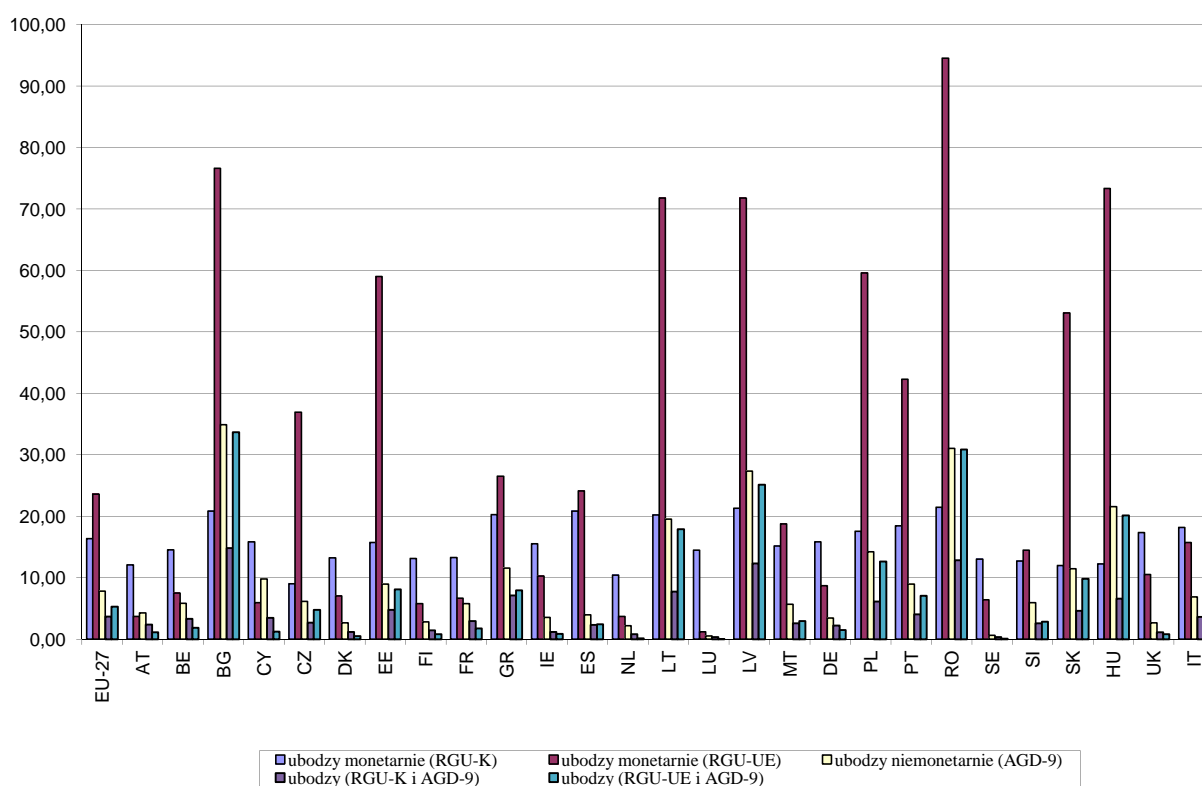
Zasięg ubóstwa monetarnego, przy relatywnej granicy ubóstwa monetarnego wspólnej dla całej UE (RGU-UE), był w 2010 r. znacznie, o 7,2 punktu procentowego, większy niż przy przyjęciu relatywnych krajowych granic ubóstwa monetarnego (RGU-K) i wyniósł odpowiednio 23,6 proc. (tab. A.3 i rys. 6.1). Przy przyjęciu unijnej granicy ubóstwa RGU-UE w krajach UE było w 2010 r. łącznie ponad 86 mln osób ubogich monetarnie podczas gdy przy granicach ubóstwa RGU-K liczba ubogich monetarnie wyniosła ponad 81 mln osób (tab. A.2 w Aneksie). Zmiana wartości relatywnej granicy ubóstwa monetarnego ze wspólnej dla całego (RGU-UE) na wartości krajowych granic ubóstwa monetarnego spowodowało także wzrost wartości agregatowych indeksów ubóstwa charakteryzujących pozostałe, poza zasięgiem, aspekty ubóstwa (tab. A.2). Wielkość indeksu luki dochodowej ubogich monetarnie, stanowiącego ocenę głębokości ubóstwa monetarnego, zwiększyła się z 28,7 proc. do 37,5 proc., indeksu luki dochodowej (mierzącego intensywność ubóstwa monetarnego) z 4,8 proc. do 8,9 proc., a kwadratu luki dochodowej (mierzącego dotkliwość ubóstwa monetarnego) z 2,4 proc. do 4,9 proc.

Rozkład zasięgu ubóstwa w UE według krajów, przy przyjęciu różnych sposobów konstrukcji relatywnej granicy ubóstwa monetarnego, różni się w zasadniczy sposób (rys. 6.1 i tab. A.3). W przypadku operowania relatywnymi krajowymi granicami ubóstwa relacje odsetków osób ubogich monetarnie (jak również relacje pomiędzy indeksami ubóstwa monetarnego charakteryzującymi jego pozostałe badane aspekty) w poszczególnych krajach UE są odzwierciedleniem relacji pomiędzy stopniem nierówności rozkładów dochodów w tych krajach, w zamożności (poziomami dochodów) gospodarstw domowych i osób w tych krajach. Przy przyjęciu krajowych

³⁴ Wartości agregatowych indeksów ubóstwa oceniających wszystkie aspekty ubóstwa w układzie krajowym i regionalnym znajdują się w tabelach zamieszczonych w Aneksie.

granic ubóstwa monetarnego różnice pomiędzy odsetkami ubogich monetarnie w poszczególnych krajach są znacznie mniejsze niż przy wspólnej dla UE relatywnej granicy ubóstwa monetarnego. Maksymalna różnica pomiędzy odsetkami osób ubogich monetarnie w najzamożniejszym i najmniej zamożnym kraju UE, tj. Luxemburgiem i Rumunią (por. przeciętne ekwiwalentne dochody do dyspozycji w tabeli A.1) przy granicy ubóstwa RGU-K wyniosła tylko około 7 punktów procentowych podczas gdy przy granicy ubóstwa RGU-UE aż ponad 93 punkty procentowe (rys. 6.1 i tab. A.3). Zmianie ulega także w sposób znaczący hierarchia krajów o największym zasięgu ubóstwa monetarnego.

Rysunek 6.1. Zasięg ubóstwa monetarnego, ubóstwa niemonetarnego i ubóstwa oczywistego w UE w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych z badania EU-SILC w 2010 r.

Przyjmując jako granicę ubóstwa monetarnego RGU-K wśród krajów o największym odsetku osób ubogich monetarnie w 2010 r. znajdowały się Rumunia (21,5 proc. ubogich), Łotwa (21,3 proc. ubogich), Bułgaria (20,9 proc. ubogich), Hiszpania (20,8 proc. ubogich), Grecja (20,3 proc. ubogich) oraz Litwa (20,2 proc. ubogich). Odsetek ubogich monetarnie w Polsce (17,6 proc. ubogich) jest nieznacznie wyższy niż w całej Unii Europejskiej i jednocześnie nieznacznie niższy niż we Włoszech (18,2 proc. ubogich) oraz bardzo zbliżony do odsetka ubogich monetarnie w Wielkiej Brytanii (17,4 proc. ubogich). Najmniejszy zasięg ubóstwa monetarnego, przy granicy ubóstwa RGU-K w 2010 r., obserwujemy natomiast w Czechach (9 proc. ubogich), Holandii (10,4 proc. ubogich),

na Słowacji (12 proc. ubogich), w Austrii (12,1 proc. ubogich) oraz na Węgrzech (12,3 proc. ubogich). Szczególne wątpliwości budzi znalezienie się wśród krajów o najmniejszym zasięgu ubóstwa monetarnego Czech, Słowacji i Węgier, a brak na przykład Luksemburga czy też Niemiec. Wynika to wyłącznie z większej nierówności rozkładu dochodów w tej pierwszej grupie krajów niż w drugiej z nich i nie może stanowić podstawy dla analiz porównawczych zasięgu ubóstwa w ramach UE ani też stanowić podstawy do kierunków alokacji środków finansowych nakierowanych na walkę z ubóstwem.

Przyjęcie unijnej granicy ubóstwa monetarnego RGU-UE pozwala nie tylko na uzyskanie prawidłowej hierarchii krajów ze względu na zasięg ubóstwa monetarnego ale także właściwych relacji zasięgu ubóstwa monetarnego pomiędzy krajami członkowskimi. Krajami o najwyższym odsetku ubogich monetarnie w 2010 r. były Rumunia (94,5 proc. ubogich), Bułgaria (76,6 proc. ubogich), Węgry (73,3 proc. ubogich), Litwa oraz Łotwa (po 71,8 proc. ubogich). Odsetek ubogich monetarnie w Polsce wyniósł w 2010 r. 59,6 proc. i był znacząco wyższy niż w całej UE oraz wielokrotnie wyższy niż np. we Włoszech (15,7 proc. ubogich) czy też w Wielkiej Brytanii (10,5 proc. ubogich). Krajami o najniższych odsetkach ubogich monetarnie w 2010 r. były Luksemburg (1,2 proc. ubogich), Austria oraz Holandia (po 3,7 proc. ubogich).

Zmiana sposobu wyznaczania wielkości relatywnej granicy ubóstwa monetarnego przyniosła także istotne zmiany w hierarchii krajów UE ze względu na pozostałe, poza zasięgiem, aspekty ubóstwa monetarnego³⁵. Przyjmując jako granicę ubóstwa monetarnego RGU-K krajami o największej głębokości ubóstwa monetarnego w 2010 r. były Hiszpania, Litwa i Łotwa (indeks luki dochodowej ubogich przyjął w tych krajach odpowiednio wielkości 39,6 proc., 37,9 proc. oraz 35,3 proc.). Natomiast przy granicy ubóstwa monetarnego RGU-UE największą głębokością ubóstwa monetarnego charakteryzowały się Rumunia, Luksemburg, Łotwa i Litwa (indeks luki dochodowej osiągnął w tych krajach odpowiednio wielkość 57,4 proc., 50,0 proc., 44,6 proc. oraz 44,2 proc.). Głębokość ubóstwa monetarnego w Polsce była stosunkowo niezbyt duża, szczególnie przy krajowej granicy ubóstwa monetarnego (wielkość indeksu luki dochodowej wyniosła dla RGU-K 27,0 proc., a dla RGU-UE 35,1 proc.).

Analiza międzyregionalna ubóstwa w ramach UE jest znacząco utrudniona ze względu na ograniczony dostęp ośrodków badawczych do danych na poziomie regionalnym. Dane na poziomie regionalnym w ogóle nie są dostępne dla Holandii, Niemiec, Portugalii i Wielkiej Brytanii. Dla wielu z pozostałych krajów nie jest możliwe uzyskanie danych za pośrednictwem Eurostatu na poziomie niższym niż NUTS 1, w tym także i Polski, a w wielu krajach dopiero na poziomie NUTS 2 znajdują się regiony odpowiadające jednostkom administracyjnym. Dane na poziomie NUTS 2 (dla województw) dla Polski można jednak otrzymać dla celów badawczych z Głównego Urzędu Statystycznego. Niedostępność danych na poziomie regionalnym uniemożliwia pełną analizę regionalną ubóstwa w ramach UE, a tym samym prezentowane wyniki tej analizy nie obejmują regionów ze wszystkich krajów. Jednakże dotyczą one regionów leżących w najuboższych krajach UE.

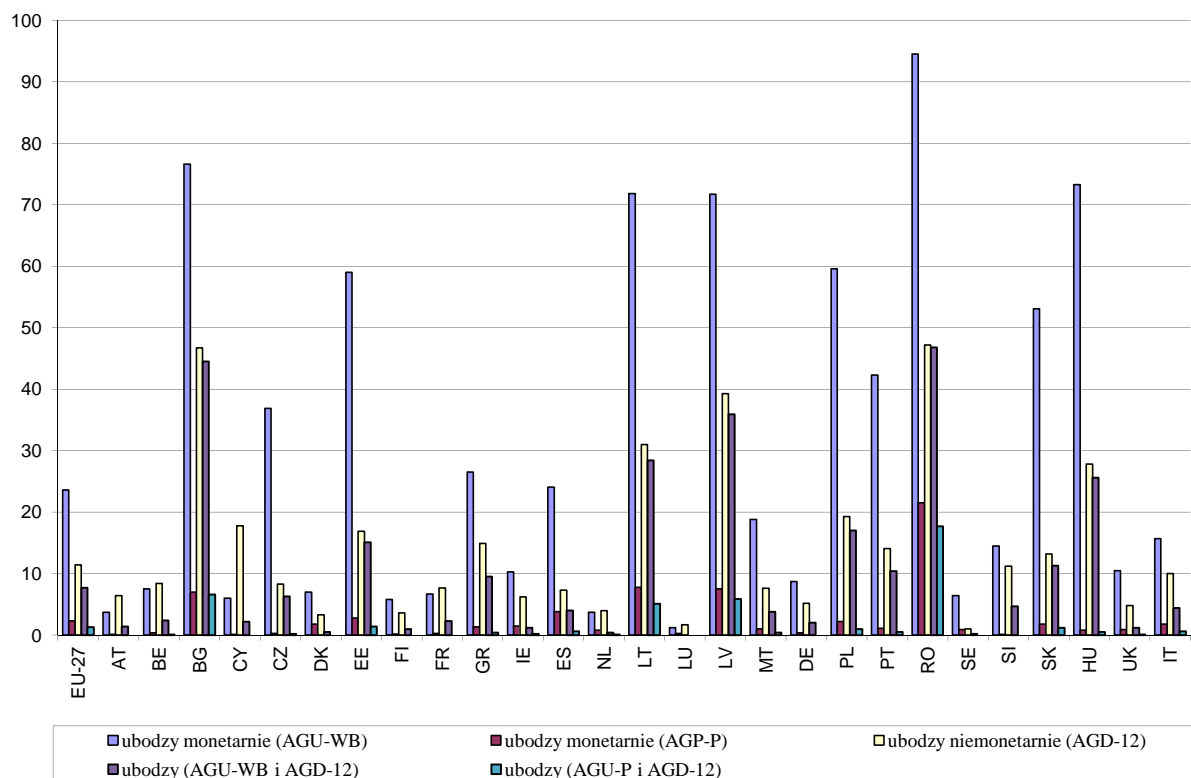
³⁵ Wielkości indeksów intensywności i dotkliwości ubóstwa monetarnego znajdują się w tabelach w Aneksie.

Na poziomie NUTS 1 regionami o największym zasięgu ubóstwa monetarnego (tab. A.3), przyjmując krajowe granice ubóstwa (RGU-K), są region Wysp (*Islands*, 32 proc. ubogich) i Południowy (*South*, 30,2 proc. ubogich) we Włoszech, Wyspy Kanaryjskie (*Canary Islands*, 30,6 proc. ubogich) i region Południowy (*South*, 29,9 proc. ubogich) w Hiszpanii, region Pierwszy (*One*, 28,6 proc. ubogich) w Bułgarii oraz Bruksela (*Brussels*, 28,3 proc. ubogich) w Belgii. Regionami o faktycznie największym zasięgu ubóstwa monetarnego w UE (przy granicy ubóstwa RGU-UE) są natomiast wszystkie regiony w Rumunii (od 91,0 proc. ubogich do 96,4 proc. ubogich) wszystkie regiony w Bułgarii (od 71,7 proc. ubogich do 81,1 proc. ubogich) regiony Wielkiej Niziny i Północy (*Great Plain and North*, 82,0 proc. ubogich) oraz Kraj Zadunajski (*Transdanubia*, 75,5 proc. ubogich) na Węgrzech, Litwa i Łotwa (po 71,8 proc. ubogich), a także region Wschodni (*East Poland*, 70,5 proc. ubogich) w Polsce.

Porównania regionalne na poziomie NUTS 2 są jeszcze bardziej ograniczone niż na wyższym poziomie NUTS 1 ze względu na mniejszą dostępność informacji. Wśród regionów na poziomie NUTS 2 o największym zasięgu ubóstwa monetarnego na pewno znalazłaby się zdecydowana większość regionów z najuboższych krajów, tj. UE Rumunii i Bułgarii oraz znaczna część regionów Węgier. W regionach krajów UE na poziomie NUTS 2 występują znaczące różnice w jego ocenie w zależności od przyjętej granicy ubóstwa (tab. A.3). Przyjmując jako granicę ubóstwa monetarnego RGU-K regionami o największym zasięgu ubóstwa w 2010 r. były regiony Estramadura (*Extremadura*, 38,2 proc. ubogich), Ceuta (*Ciudad Autonoma de Ceuta*, 34,3 proc. ubogich), Wyspy Kanaryjskie (*Canarias*, 30,6 proc. ubogich) i Andaluzja (*Andalusia*, 30,1 proc. ubogich) w Hiszpanii oraz województwo Lubelskie (*Lubelskie*, 30,7 proc. ubogich) w Polsce. Natomiast stosując porównywalną w ramach UE granicę ubóstwa monetarnego RGU-UE regionami na poziomie NUTS-2, o największym zasięgu ubóstwa monetarnego w 2010 r. były Litwa i Łotwa (po 71,8 proc. ubogich) oraz podlaskie (71,2 proc. ubogich) i lubelskie (71 proc. ubogich) w Polsce.

6.5.1.2. Skrajne ubóstwo monetarne

Odsetki osób skrajnie ubogich monetarnie (przyjmując absolutne granice ubóstwa AGU) w poszczególnych krajach i regionach UE były w 2010 r. znacznie niższe niż relatywnie ubogich gdyż poziom wspólnej dla wszystkich krajów relatywnej granicy ubóstwa monetarnego (RGU-UE) był wyższy niż poziom absolutnych granic ubóstwa monetarnego (AGU) (rys. 6.1 i 6.2 oraz tab. A.2 i A.4).

Rysunek 6.2. Zasięg skrajnego ubóstwa monetarnego, ubóstwa niemonetarnego i ubóstwa oczywistego w UE w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych z badania EU-SILC w 2010 r.

Zasięg skrajnego ubóstwa monetarnego przy przyjęciu jako absolutnej granicy ubóstwa monetarnego poziomu standardowego minimalnego budżetu w Wielkiej Brytanii (AGU-WB), był w UE w 2010 r. o ponad 15 punktów procentowych większy niż przyjmując jako granicę ubóstwa poziom standardowego minimalnego budżetu w Polsce (AGU-P). Dla pierwszego wariantu granicy ubóstwa monetarnego oznacza to (tab. A.4 i A.3), że aż ponad 17,5 proc. (88 mln. osób) mieszkańców UE należy uznać za ubogich podczas gdy dla drugiego z wariantów tylko około 2,3 proc. (prawie 12 mln. osób).

Głębokość skrajnego ubóstwa monetarnego przy niższej wartości absolutnej granicy ubóstwa monetarnego uległa znacznemu zmniejszeniu (spadek wielkości indeksu luki dochodowej ubogich z 37,6 proc. do 22,8 proc., tab. A.4). Także wielkość indeksu luki dochodowej, mierzącego intensywność ubóstwa monetarnego, zmniejszyła się z 6,6 proc. do 1,1 proc. Oznacza to, że przy pierwszym z wariantów granicy ubóstwa AGU-WB likwidacja ubóstwa monetarnego w UE wymagałaby przetransferowania do każdej ubogiej monetarnie osoby średnio 347 euro, a przy granicy ubóstwa AGU-P 188 euro. Całkowity koszt likwidacji skrajnego ubóstwa monetarnego w UE wyniósłby tym samym³⁶ w pierwszym z wariantów około 30 mld euro a w drugim 2,1 mld euro.

³⁶ Przyjmując jako liczbę ludności w UE 493,8 mln osób, wynikającą z sumy wag dla osób w badaniu EU-SILC.

Krajami o największym zasięgu skrajnego ubóstwa monetarnego w 2010 r. były (tab. A.4), przyjmując jako absolutną granicę ubóstwa AGU-WB, Rumunia (88,7 proc. ubogich), Bułgaria (64,5 proc. ubogich), Litwa (62,6 proc. ubogich), Łotwa (61,2 proc. ubogich) oraz Węgry (57,0 proc. ubogich). Zmniejszenie wielkości granicy ubóstwa monetarnego, w stosunku do relatywnej granicy ubóstwa RGU-UE, spowodowało nie tylko zmniejszenie odsetka ubogich monetarnie w poszczególnych krajach ale pewne zmiany w hierarchii krajów ze względu na zasięg ubóstwa monetarnego (spadek w tej hierarchii Węgier z 3 na 5 pozycję). Odsetek skrajnie ubogich monetarnie w Polsce wyniósł 45,7 proc. i był jednym z najwyższych w UE. Krajami o najniższych odsetkach skrajnie ubogich były w 2010 r. podobnie jak w przypadku relatywnej granicy ubóstwa RGU-UE, Luksemburg (0,9 proc. skrajnie ubogich), Austria (1,9 proc. skrajnie ubogich) oraz Holandia (2,6 proc. skrajnie ubogich).

Zmniejszenia wielkości absolutnej granicy ubóstwa monetarnego, przyjmując jako granicę skrajnego ubóstwa AGU-P, spowodowało zarówno zmniejszenie odsetka skrajnie ubogich monetarnie w krajach UE, jak i zmianę hierarchii krajów ze względu na zasięg tego ubóstwa. Największe odsetki skrajnie ubogich monetarnie obserwujemy w 2010 r. (tab. A.4) w Rumunii (21,5 proc. ubogich), na Litwie (7,8 proc. ubogich), Łotwie (7,5 proc. ubogich) oraz w Bułgarii (7 proc. ubogich). W Polsce zasięg skrajnego ubóstwa monetarnego wyniósł 2,2, proc. i był nieznacznie niższy niż w Hiszpanii (3,8 proc. ubogich) i Estonii (2,8 proc. ubogich). Zmiany nastąpiły także w hierarchii krajów o najmniejszym zasięgu skrajnego ubóstwa monetarnego. Krajami o najmniejszym zasięgu skrajnego ubóstwa (poniżej 0,2 proc. ubogich) były w 2010 r. Austria, Cypr i Słowenia.

Krajami o największej głębokości skrajnego ubóstwa monetarnego były w 2010 r., przyjmując granicę ubóstwa monetarnego AGU-WB, były (tab. A.4) zarówno zamożne kraje UE jak Luksemburg i Dania (wielkości indeksu luki dochodowej wyniosła dla tych krajów odpowiednio 60,4 proc. i 49,4 proc.) jak i najmniej zamożny kraj UE Rumunia (indeks luki dochodowej przyjął wielkość 52,1 proc.). Przy niższej granicy skrajnego ubóstwa monetarnego (AGU-P) do krajów o największej głębokości ubóstwa monetarnego należały „stare” kraje członkowskie UE Luksemburg, Hiszpania i Dania (indeksy luki dochodowej przyjęły w nich odpowiednio wielkości 84,5 proc., 72,8 proc. oraz 72,1 proc.). W przypadku tak zamożnych krajów jak Luksemburg i Dania jest to wynikiem tego, że wśród osób ubogich monetarnie są osoby o dochodach ujemnych w 2010 r., które mogą posiadać nagromadzone środki finansowe w postaci dochodów z poprzednich okresów jak i w formie zasobów materialnych, czyli nie są ubogie zgodnie z przyjętą ekonomiczną definicją ubóstwa. W Polsce głębokość skrajnego ubóstwa monetarnego kształtowała się w 2010 r. na relatywnie niskim poziomie (indeks luki dochodowej przyjął w obu wariantach granicy skrajnego ubóstwa monetarnego wielkości poniżej 33 proc.).

Regionami na poziomie NUTS 1 o największym zasięgu skrajnego ubóstwa monetarnego w UE (przy granicy ubóstwa monetarnego AGU-WB) były (tab. A.4) w 2010 r. wszystkie regiony Rumunii (od 84,7 proc. ubogich do 92,5 proc. ubogich) i Bułgarii (od 56,6 proc. ubogich do 71,6 proc. ubogich) regiony Wielkiej Niziny i Północy (67,9 proc. ubogich) oraz Kraj Zadunajski (57,6 proc. ubogich) na Węgrzech, Litwa (62, proc. ubogich), Łotwa (61,3 proc. ubogich) a także region Wschodni w Polsce (58,2 proc. ubogich). Zmniejszenie wielkości granicy skrajnego ubóstwa monetarnego spowodowało zmiany na liście regionów UE o największym zasięgu tego

ubóstwa, na poziomie NUTS-1. Regionami o największym zasięgu skrajnego ubóstwa monetarnego okazały się co prawda w dalszym ciągu wszystkie regiony Rumunii (od 14,8 proc. do 28,6 proc. skrajnie ubogich monetarnie), ale już tylko jeden, Północno-Wschodni region Bułgarii (10,1 proc. ubogich), Litwa (7,8, proc. ubogich), Łotwa (7,5 proc. ubogich) oraz region Południowy w Hiszpanii (5,6 proc. ubogich).

Wśród regionów na poziomie NUTS 2 o największym zasięgu skrajnego ubóstwa monetarnego w 2010 r. znalazłaby się zdecydowana większość regionów Rumunii i Bułgarii oraz duża część regionów z Węgier, dla których to regionów dane nie są dostępne. Spośród regionów dla których dostępne są dane na poziomie NUTS 2 regionami o największym odsetku skrajnie ubogich monetarnie w 2010 r. (tab. A.4) znalazły się, przy granicy ubóstwa monetarnego AGU-WB, Litwa (62,6 proc. ubogich), Łotwa (61,3 proc. ubogich) oraz lubelskie i podlaskie w Polsce (powyżej 60 proc. ubogich), czyli te same regiony jak przy przyjęciu relatywnej granicy ubóstwa monetarnego RGU-UE.

Zmniejszenie wartości absolutnej granicy ubóstwa monetarnego (przyjęcie jako granicy ubóstwa monetarnego AGU) spowodowało, że poza Litwą i Łotwą (odpowiednio 7,8 proc. i 7,5 proc. ubogich) do grupy najuboższych monetarnie regionów dołączyły Murcja i Melilla w Hiszpanii (odpowiednio 8,2 proc. oraz 6,7 proc. ubogich). W Polsce regionami o największym zasięgu skrajnego ubóstwa monetarnego były świętokrzyskie, małopolskie i lubelskie (powyżej 3 proc. ubogich).

6.5.2. Deprywacja materialna

Zasięg deprywacji materialnej (ubóstwa niemonetarnego) w UE w 2010 r. był, przyjmując jako granicę deprywacji występowanie przynajmniej 4 z 9 symptomów deprywacji (AGD-9), trzykrotnie niższy niż ubóstwa monetarnego przy granicy ubóstwa RGU-UE (rys. 6.1 i tab. A.6) i wyniósł 7,9 proc. co odpowiada 39,7 mln osób podlegającym deprywacji materialnej (tab. A.5). Przyjmując jako granicę deprywacji materialnej występowanie przynajmniej 4 symptomów deprywacji z 12 symptomów deprywacji (AGD-12) odsetek osób zdeprywowanych materialnie w UE w 2010 r. zwiększa się do 11,4 proc. (do 57,3 mln osób).

W przeciwieństwie do zasięgu ubóstwa niemonetarnego zwiększenie liczby symptomów deprywacji spowodowało spadek głębokości, intensywności i dotkliwości ubóstwa w UE w 2010 r. W przypadku pomiaru głębokości ubóstwa mierzący je indeks luki deprywacji materialnej osób podlegających deprywacji zmniejszył swoją wielkość z 57,6 proc. do 25,4 proc (tab. A.6).

Największe odsetki osób zdeprywowanych materialnie, przy granicy deprywacji AGD-9, występowały w Bułgarii (34,9 proc. zdeprywowanych materialnie), Rumunii (31, proc. zdeprywowanych niematerialnie), Łotwie (27,4 proc. zdeprywowanych materialnie) oraz na Węgrzech (21,6 proc. zdeprywowanych materialnie). W Polsce było w 2010 r. 5,3 mln (14,2 proc.) ubogich niemonetarnie co stanowi jeden z wyższych krajowych wskaźników zasięgu deprywacji materialnej w UE. Najmniejszym zasięgiem deprywacji materialnej charakteryzowały się natomiast w 2010 r. Luksemburg (0,5 proc. zdeprywowanych materialnie), Szwecja (0,7 proc. zdeprywowanych

materialnie), Holandia (2,2 proc. zdeprywowanych materialnie) oraz Dania i Finlandia (po niecałe 3 proc. zdeprywowanych materialnie).

Przy zmianie granicy deprivacji na AGD-12 zwiększa się nie tylko zasięg deprivacji, ale również hierarchia krajów i regionów UE ze względu na ten zasięg (rys. 6.1 i 6.2 oraz tab. A.6). Krajami o największym zasięgu deprivacji materialnej, przy granicy deprivacji AGD-12, były Rumunia (47,2 proc. zdeprywowanych materialnie), Bułgaria (46,7 proc. zdeprywowanych materialnie), Łotwa (39,3 proc. zdeprywowanych materialnie). W Polsce było 19,3 proc. zdeprywowanych materialnie co stanowi jeden z największych zasięgów deprivacji w krajach UE. Krajami o najmniejszym zasięgu deprivacji były natomiast Szwecja (1,0 proc. zdeprywowanych materialnie), Luksemburg (1,7 proc. zdeprywowanych materialnie) oraz Dania i Finlandia (niecałe 4 proc. zdeprywowanych materialnie).

Krajami o największej głębokości deprivacji materialnej, przy granicy deprivacji AGD-9, były w 2010 r. Rumunia, Łotwa, Bułgaria i Litwa (indeksy głębokości deprivacji materialnej przyjęły dla nich odpowiednio wielkości 94,6 proc., 82,2 proc., 76,3 proc. oraz 71,7 proc.). Kraje te charakteryzują się tym samym nie tylko największym zasięgiem deprivacji materialnej ale także jej największą głębokością. W tych samych krajach deprivacja materialna ma największą głębokość w 2010 r. także przy granicy deprivacji AGD-12. Wielkość indeksów luki deprivacji materialnej zdeprywowanych uległa jednak przy tej granicy deprivacji znaczącemu zwiększeniu. Polska charakteryzuje się większą głębokością deprivacji materialnej od większości krajów w UE i jednocześnie większą od wszystkich „starych” krajów UE. Indeksy luki deprivacji zdeprywowanych wyniosły dla Polski w 2010 r. 55,9 proc. dla granicy deprivacji AGD-9 oraz 25,5 proc. dla granicy deprivacji AGD-12.

Regionami UE, na poziomie NUTS 1, o największym zasięgu deprivacji materialnej w 2010 r. były (tab. A.6), przyjmując jako granicę deprivacji występowanie przynajmniej 4 z 9 symptomów deprivacji, oba regiony Bułgarii (Północna i Wschodnia Bułgaria – 37,4 proc. zdeprywowanych materialnie oraz Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria – 32,2 zdeprywowanych materialnie), wszystkie regiony Rumunii (od 20,8 proc. zdeprywowanych w regionie Jeden do 39,5 proc. zdeprywowanych w regionie Dwa), Łotwa (27,4 proc. zdeprywowanych materialnie), a także regiony Wielkiej Niziny i Północy (25 proc. zdeprywowanych materialnie) oraz Centralnych Węgier (20,7 proc. zdeprywowanych materialnie). W Polsce regionem o największym zasięgu deprivacji materialnej był w 2010 r. region Północno-Zachodni (15,8 proc. zdeprywowanych materialnie).

Przyjmując jako granicę deprivacji materialnej występowanie przynajmniej 4 z 12 symptomów deprivacji regionami na poziomie NUTS-1 o największym zasięgu deprivacji w UE były w 2010 r. obydwa regiony Bułgarii (od 42,0 do 51,1 proc. zdeprywowanych materialnie), wszystkie cztery regiony Rumunii (od 33,2 proc. do 58,9 proc. zdeprywowanych materialnie), Łotwa (39,3 proc. zdeprywowanych materialnie) region Wielkiej Niziny i Północy na Węgrzech (32,4 proc. zdeprywowanych materialnie) oraz Litwa (31,0 proc. zdeprywowanych materialnie). Największy zasięg deprivacji materialnej w Polsce obserwujemy w regionie Południowo-Zachodnim (22,9 proc. zdeprywowanych materialnie).

Wśród regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których posiadamy dane (tab. A.6), regionami o największym zasięgu deprivacji przy granicy deprivacji AGD-9 były w 2010 r. Łotwa (27,4 proc. zdeprywanych materialnie) oraz województwa lubuskie (26,9 proc. zdeprywanych materialnie) i zachodnio-pomorskie (24,2 proc. zdeprywanych materialnie) w Polsce. Rozszerzając liczbę symptomów deprivacji materialnej na liście regionów w UE o największym zasięgu deprivacji materialnej w 2010 r. znajdowały się w 2010 r. Łotwa (39,3 proc. zdeprywanych materialnie), Litwa (31,0 proc. zdeprywanych materialnie) oraz lubuskie (32,8 proc. zdeprywanych materialnie) i łódzkie (25,4 proc. zdeprywanych materialnie). Na pewno wśród regionów na poziomie NUTS 2 o największym zasięgu deprivacji znalazłoby się większość regionów Rumunii i Bułgarii i duża liczba regionów Węgier. Dotyczy to obu wariantów granicy deprivacji materialnej. Niestety brak jest danych liczbowych dla tych krajów na poziomie NUTS 2.

6.5.3. Ubóstwo oczywiste

Przyjęcie, że za osoby ubogie uważa się osoby, które są jednocześnie ubogie monetarnie i ubogie niemonetarnie (kumulacja warunków ubóstwa) powoduje oczywiście zmniejszenie zasięgu ubóstwa w UE. Dotyczy to zarówno podejścia do pomiaru ubóstwa rekomendowanego przez ESPCO (relatywna granica ubóstwa monetarnego ustalana niezależnie dla każdego kraju (RGU-K) a dla deprivacji materialnej występowanie przynajmniej 4 z 9 symptomów deprivacji (AGD-9)) i zmodyfikowanego podejścia ESPCO (relatywna granica ubóstwa monetarnego ustalana dla wszystkich krajów UE łącznie (RGU-UE) oraz absolutna granica deprivacji materialnej jako występowanie przynajmniej 4 z 9 symptomów deprivacji (AGD-9)) jak i podejścia pomiaru skrajnego ubóstwa zaproponowanego przez J. Bradshawa i E. Mayhew (absolutna granica ubóstwa monetarnego wyznaczona w oparciu o minimalny standardowy budżet Wielkiej Brytanii (AGU-WB) oraz występowanie przynajmniej 4 z 12 symptomów deprivacji jako absolutna granica deprivacji materialnej (AGD-12)) i modyfikacji tego podejścia (absolutna granica ubóstwa monetarnego równa minimum egzystencji w Polsce (AGU-P) oraz występowanie przynajmniej 4 z 12 symptomów deprivacji jako granica deprivacji materialnej (AGD-12)).

6.5.3.1. Zmodyfikowane podejście ESPCO

W ubóstwie oczywistym przebywało w UE w 2010 r., przy podejściu ESPCO, 18,6 mln osób co stanowi 3,7 proc. ludności krajów UE (tab. A.7 i A.8). Natomiast stosując zmodyfikowane podejście ESPCO, czyli przyjmując granicę ubóstwa monetarnego wspólną dla krajów UE, odsetek ubogich wzrasta (tabl. A.7 i A.8) do 5,3 proc. (26,7 mln osób). Wielkości pozostałych indeksów ubóstwa, będących ocenami głębokości, intensywności i dotkliwości ubóstwa, także rosną przy modyfikacji podejścia ESPCO (tab. A.8). Związane jest to przede wszystkim ze znaczącym wzrostem głębokości ubóstwa (z 25,3 proc. do 40,1 proc.), które uwzględniane jest przy konstrukcji indeksów luki dochodowej i kwadratu luki dochodowej mierzących intensywność i dotkliwość ubóstwa.

Krajami o największym zasięgu ubóstwa rzeczywistego według podejścia ESPCO były Bułgaria (14,9 proc. ubogich), Rumunia (12,9 proc. ubogich), Łotwa (12,3 proc. ubogich) oraz Litwa (7,7 proc. ubogich). Najmniejszy zasięg miało natomiast ubóstwo w Luksemburgu, Szwecji i Holandii (poniżej 1 proc. ubogich). Przyjmując relatywną granicę ubóstwa monetarnego wspólną dla wszystkich krajów UE (RGU-UE) także w tych samych czterech krajach występują w 2010 r. najwyższe odsetki osób ubogich oczywiście. Jednakże rośnie w nich zasięg ubóstwa lecz nie zmienia się ich hierarchia. Największy zasięg ubóstwa rzeczywistego obserwujemy kolejno w Bułgarii, Rumunii oraz Łotwie i Litwie (odpowiednio 33,7 proc., 30,9 proc., 25,3 proc. i 17,9 proc. ubogich). Krajami o najmniejszym zasięgu ubóstwa pozostają Luksemburg, Szwecja i Holandia (poniżej 0,2 proc. ubogich).

Przy relatywnej granicy ubóstwa monetarnego RGU-K krajami o największej głębokości ubóstwa rzeczywistego w 2010 r. były, podobnie jak w przypadku zasięgu ubóstwa rzeczywistego, Litwa, Rumunia, Bułgaria i Łotwa (indeksy głębokości ubóstwa przyjęły w nich odpowiednio wielkości 35,2 proc., 34,1 proc., 33,7 proc. i 33,1 proc., tab. A.8). Przyjęcie relatywnej granicy ubóstwa monetarnego RGU-UE powoduje wzrost głębokości ubóstwa rzeczywistego w krajach UE. Była ona największa w tej samej grupie krajów, jak przy granicy ubóstwa monetarnego RGU-K, a mianowicie w Rumunii (46,1 proc.), na Łotwie (38,1 proc.), w Bułgarii (36,1 proc.) i na Litwie (35,8 proc.). Podane wyniki wskazują, że przeciętnie najbardziej ubodzy mieszkają w krajach o największym zasięgu ubóstwa w UE.

W Polsce zasięg ubóstwa był w 2010 r. relatywnie wysoki (6,1 proc. ubogich przy relatywnej granicy ubóstwa monetarnego RGU-K oraz 12,7 proc. przy relatywnej granicy ubóstwa monetarnego RGU-UE). Natomiast głębokość ubóstwa kształtowała się w Polsce na relatywnie przeciętnym poziomie (indeks głębokości ubóstwa przyjął odpowiednio wielkości 23,5 proc. i 29,5 proc.).

Regionami o największym zasięgu ubóstwa w UE, na poziomie NUTS 1, przy podejściu rekomendowanym przez ESPCO były region (tab. A.8) Północnej i Wschodniej Bułgarii (19,3 proc. ubogich), regiony Dwa i Cztery w Rumunii (odpowiednio 18,6 proc. i 12,6 proc. ubogich), Bruksela w Belgii (12,7 proc. ubogich) oraz Łotwa (12,3 proc. ubogich). W Polsce regionem o największym zasięgu ubóstwa był region Wschodni (7,7 proc. ubogich). Zastosowanie jako granicy ubóstwa monetarnego relatywnej granicy RGU-UE spowodowało znaczące zmiany w hierarchii regionów UE ze względu na zasięg ubóstwa rzeczywistego w 2010 r. Regionami o największym zasięgu ubóstwa rzeczywistego okazały się oba regiony Bułgarii (odpowiednio 36,4 proc. oraz 30,7 proc. ubogich), wszystkie poza regionem Jeden regiony w Rumunii (od 27,9 proc. do 39,3 proc. ubogich) oraz Łotwa (25,0 proc. ubogich). W Polsce regionem o największym zasięgu ubóstwa rzeczywistego był natomiast region Północno-Wschodni (14,2 proc. ubogich).

Wśród regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których dostępne są informacje z badania EU-SILC, regionami o największym zasięgu ubóstwa rzeczywistego według metodologii ESPCO w 2010 r. były (tab. A.8) lubuskie w Polsce (14,0 proc. ubogich), Łotwa (12,3 proc. ubogich) oraz podkarpackie, zachodniopomorskie i lubelskie w Polsce (po powyżej 8,4 proc. ubogich). Zastosowanie wspólnej dla wszystkich krajów UE relatywnej granicy ubóstwa monetarnego wskazuje, że regionami tymi są Łotwa (25,13 proc. ubogich) oraz lubuskie i

zachodniopomorskie w Polsce (odpowiednio 25,0 proc. i 21,8 proc. ubogich). W grupie regionów na poziomie NUTS 2 o największym zasięgu ubóstwa oczywistego 2010 r. na pewno znalazłoby się szereg regionów Bułgarii i Rumunii oraz niektóre z regionów Węgier, dla których dane nie są dostępne.

6.5.3.2. Skrajne ubóstwo oczywiste

W skrajnym ubóstwie, przy operowaniu absolutną granicą ubóstwa monetarnego tożsamą z wartością minimalnego standardowego budżetu gospodarstwa domowego w Wielkiej Brytanii (AGU-WB), żyło w UE w 2010 r. (tab. A.9 i A.7) 6,3 proc. ludności (ponad 31mln osób). Zmniejszenie wysokości monetarnej granicy skrajnego ubóstwa do wartości minimalnego standardowego budżetu gospodarstwa domowego w Polsce (AGU-P) spowodowało spadek zasięgu ubóstwa w UE (tab. A.9 i A.7) do 1,2 proc. ludności (6 mln osób). Krajami o największym zasięgu ubóstwa, przy absolutnej granicy ubóstwa monetarnego AGU-WB były w 2010 r. Rumunia, Bułgaria, Łotwa i Litwa (odpowiednio 46,3 proc., 41,5 proc. 33,5 proc. i 26,5 proc. ubogich). W Polsce zasięg ubóstwa był jednym z najwyższych w UE i wynosił 15,3 proc. (w ubóstwie żyło 5,7 mln osób). Obniżenie wartości granicy skrajnego ubóstwa monetarnego do poziomu odpowiadającego minimalnemu standardowemu budżetowi w Polsce spowodowało oczywiście zmniejszenie zasięgu ubóstwa we wszystkich badanych krajach. Te same jednak kraje pozostały także krajami o największym zasięgu ubóstwa, a mianowicie Rumunia, Bułgaria, Łotwa i Litwa (odpowiednio 17,7 proc., 6,6 proc., 6,0 proc. i 5,1 proc. ubogich). Zasięg ubóstwa w Polsce zmniejszył się do niecałego 1 proc. ubogich (0,4 mln osób).

Regionami UE na poziomie NUTS 1 o największym zasięgu skrajnego ubóstwa, przy absolutnej granicy skrajnego ubóstwa monetarnego AGU-WK, były w 2010 r. (tab. A.9) wszystkie regiony Rumunii (od 32,9 proc. ubogich do 57,8 proc. ubogich) i Bułgarii (46,8 proc. ubogich w regionie Południowo-Zachodniej i Południowo-Centralnej Bułgarii, 35,9 proc. ubogich w regionie Północno-Wschodniej Bułgarii), Łotwa (33,5 proc. ubogich), region Wielkiej Równiny i Północy na Węgrzech (28,5 proc. ubogich) oraz Litwa (26,5 proc. ubogich). Największy zasięg ubóstwa w Polsce występował w regionach Wschodnim i Północno-Zachodnim (powyżej 16 proc. ubogich). Zmniejszenie wartości absolutnej granicy skrajnego ubóstwa monetarnego spowodowało nieznaczne zmiany w hierarchii regionów UE o największym zasięgu ubóstwa. Najwyższym odsetkiem ubogich charakteryzowały się w 2010 r. wszystkie regiony Rumunii (od 12,8 proc. ubogich do 25,7 proc. ubogich), region Północnej i Wschodniej Bułgarii (9,5 proc. ubogich) oraz Łotwa (6,0 proc. ubogich) i Litwa (5,1 proc. ubogich). W Polsce regionami o największym zasięgu skrajnego ubóstwa były natomiast regiony Wschodni, Południowo-Zachodni i Północny (powyżej 1 proc. ubogich).

Regionami na poziomie NUTS 2 o największym zasięgu ubóstwa oczywistego, przyjmując granicę skrajnego ubóstwa monetarnego AGU-WB, były w 2010 r. (tab. A.9) Łotwa (33,5 proc. ubogich), lubuskie i zachodniopomorskie w Polsce (odpowiednio 28,9 proc. i 21,7 proc. ubogich) oraz Litwa (26,5 proc. ubogich). Przyjęcie jako granicy skrajnego ubóstwa monetarnego AGU-P spowodowało że regionami o największym

zasięgu ubóstwa oczywistego okazały się (tab. A.9) Łotwa i Litwa (odpowiednio 6,0 proc. i 5,1 proc. ubogich), Murcia w Hiszpanii (4,1 proc. ubogich) oraz opolskie w Polsce (2,1 proc. ubogich).

6.6. Zagrożenie ubóstwem w krajach i regionach UE³⁷

6.6.1. Zagrożenie ubóstwem monetarnym

Wskaźnik zasięgu zagrożenia ubóstwem monetarnym przyjął w UE w 2010 r. wartość 14,2 proc. (tab. A.10). Jest on z definicji równy stopie ubóstwa monetarnego przy założeniu, że granica ubóstwa monetarnego wyniosła 6354 euro rocznie. Przyjęta granica ubóstwa monetarnego została ustalona (por. punkt 7) na takim poziomie, aby przy przyjętej granicy deprivacji materialnej 20 mln mieszkańców UE znajdowało się w ubóstwie, tzn. aby byli oni jednocześnie ubodzy monetarnie i ubodzy niemonetarnie.

Krajami o najwyższych wartościach wskaźnika zasięgu zagrożenia ubóstwem monetarnym (FMI) były w 2010 r. Rumunia, Bułgaria, Łotwa, Litwa i Węgry (wskaźnik FMI przyjął dla nich odpowiednio wartości 66,7 proc., 45,3 proc., 43,6 proc., 43,1 proc. oraz 37,4 proc.). Zasięg zagrożenia ubóstwem monetarnym w Polsce był także relatywnie wysoki. Wartość wskaźnika FSI dla Polski wyniosła 32,2 proc.

Regionami, na poziomie NUTS 1, o największym zasięgu zagrożenia ubóstwem monetarnym w 2010 r. były wszystkie regiony Rumunii (wartości FMI odpowiednio od 61,3 proc. do 70,7 proc.), oba regiony Bułgarii (wartości FMI 50,5 proc. i 39,6 proc.), Łotwa i Litwa (wartości FMI odpowiednio 43,6 proc. i 43,1 proc.), Kraj Zadunajski oraz region Wielkiej Niziny i Północy na Węgrzech (wartości FMI odpowiednio 37,4 proc. i 43,3 proc.) oraz region Wschodni w Polsce (wartość FMI 39,2 proc.).

Wśród regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których dostępne były dane, najwyższe wartości wskaźnika FMI obserwujemy w 2010 r. na Łotwie, Litwie oraz w lubelskim i świętokrzyskim w Polsce (wartości wskaźnika FMI powyżej 40 proc.).

6.6.2. Zagrożenie deprivacją materialną

Zasięg zagrożenia ubóstwem niemonetarnym (deprivacją materialną) w badanej populacji mierzony jest za pomocą wskaźnika zasięgu zagrożenia ubóstwem niemonetarnym FSI (*Fuzzy Supplementary Incidence*), konstruowanego w analogiczny sposób jak wskaźnik zasięgu zagrożenia ubóstwem monetarnym.

W badaniu wyróżniono następujące wymiary deprivacji materialnej oraz jej symptomy³⁸:

1. Wyposażenie gospodarstwa domowego w dobra trwałe do użytku (brak dóbr z przyczyn finansowych)
 - 1.1. Brak telefonu stacjonarnego lub komórkowego
 - 1.2. Brak odbiornika telewizyjnego do odbioru w kolorze
 - 1.3. Brak komputera

³⁷ W analizie empirycznej skoncentrowano się wyłącznie na zasięgu zagrożenia ubóstwem. Wartości wskaźników głębokości, intensywności oraz dotkliwości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE zostały przedstawione w tabelach A.11, A.12 i A.13 w Aneksie.

³⁸ Zakres danych w badaniu EU-SILC nie pozwala na wyróżnienie wymiarów deprivacji ściślej powiązanych z grupami potrzeb gospodarstw domowych.

-
- 1.4. Brak pralki
 - 1.5. Brak samochodu
 2. Wyposażenie mieszkania w instalacje i stan techniczny mieszkania
 - 2.1. Mieszkanie ma przeciekający dach, wilgoć na ścianach, podłogach, fundamencie, butwiejące okna lub podłogi
 - 2.2. Brak wyposażenia mieszkania w łazienkę, wyłącznie do dyspozycji gospodarstwa, z wanną lub/i prysznicem
 - 2.3. Brak wyposażenia mieszkania w ustęp, wyłącznie do dyspozycji gospodarstwa, spłukiwany bieżącą wodą
 3. Styl życia
 - 3.1. Brak możliwości opłacenia wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku
 - 3.2. Brak możliwości, ze względów finansowych, jedzenia mięsa, drobiu, ryb (lub wegetariańskich odpowiedników) co drugi dzień
 - 3.3. Brak możliwości, ze względów finansowych, ogrzewania mieszkania odpowiednio do potrzeb
 - 3.4. Brak możliwości pokrycia z własnych środków nieoczekiwanych wydatków
 - 3.5. Nieuiszczenie w terminie, ze względów finansowych, w ciągu ostatnich 12 miesięcy opłat za mieszkanie i spłat kredytów (opłat za wynajem lub podnajem mieszkania lub spłatę rat kredytu hipotecznego na użytkowanie mieszkania, opłat za gaz, elektryczność, wodę i innych stałych opłat związanych z użytkowaniem mieszkania, spłat kredytów, pożyczek innych niż kredyt hipoteczny na użytkowanie mieszkania)
 4. Ochrona zdrowia
 - 4.1. Konieczność rezygnacji z wizyty u lekarza, ze względów finansowych, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przez członków gospodarstwa domowego
 - 4.2. Konieczność rezygnacji z wizyty u dentysty, ze względów finansowych, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przez członków gospodarstwa domowego

Wartość ogólnego wskaźnika zasięgu zagrożenia deprawacją materialną (FSI) wyniosła dla UE w 2010 r. 11,4 proc. i jest równa z definicji stopie ubóstwa zagrożenia deprawacją materialną przy granicy deprawacji AGD-12. Jest ona tym samym nieznacznie niższa (tab. A.10) niż wartość wskaźnika zasięgu zagrożenia ubóstwem monetarnym.

Najwyższe wartości ogólnego wskaźnika FSI wystąpiły w 2010 r. w Rumunii (43,2 proc.), Bułgarii (37,1 proc.), na Łotwie (36,6 proc.) oraz na Węgrzech (21,3 proc.). Stopień zagrożenia deprawacją materialną w Polsce był jednym z najwyższych wśród krajów UE (wartość wskaźnika FSI równa 16,6 proc.). Wyraźnie najniższe zagrożenie zasięgiem deprawacji materialnej w 2010 r. obserwujemy w Szwecji, Luksemburgu, Finlandii i Danii (wskaźnik FSI przyjął dla nich odpowiednio wartości 3,1 proc., 3,4 proc. i po 4,4, proc.).

Regionami na poziomie NUTS 1 o najwyższych wartościach wskaźnika FSI w 2010 r. były wszystkie regiony Rumunii (wartości wskaźnika FSI od 33,1 proc. do 53,8 proc.), obydwa regiony Bułgarii (wartość wskaźnika FSI 33,5 proc. i 40,4 proc.), Łotwa (36,6 proc.) oraz region Wielkiej Niziny i Północy na Węgrzech (wartość wskaźnika FSI 24,4 proc.). Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia zasięgiem deprivacji materialnej w Polsce w 2010 r. nie było znaczące. Regionem o najwyższej wartości wskaźnika FSI (18,2 proc.) był region Południowo-Zachodni.

Wśród regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których dostępne były dane, regionami o najwyższych wartościach wskaźnika FSI były w 2010 r. Łotwa (36,6 proc.) oraz lubuskie, zachodniopomorskie i łódzkie w Polsce (odpowiednio 26,6 proc., 22,8 proc. i 21,2 proc.). Na pewno wśród regionów na poziomie NUTS 2 o największym stopniu zagrożenia zasięgiem deprivacji materialnej znalazłaby się większość regionów Bułgarii i Rumunii oraz duża liczba regionów Węgier. Brak jest jednak danych liczbowych dla tych krajów na poziomie NUTS 2.

Różnice pomiędzy wartościami zasięgu zagrożenia deprivacją materialną w jej poszczególnych wymiarach w UE w 2010 r. nie były znaczące (tab. A.10). Jednakże różnice te w ramach poszczególnych krajów i regionów UE są znaczne. Krajami o największym zasięgu zagrożenia deprivacją materialną w wymiarze wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku ($h=1$) były w 2010 r. Rumunia, Bułgaria, Łotwa i Węgry (wskaźnik $FSI_{h=1}$ przyjął dla nich odpowiednio wartości 41,0 proc., 28,6 proc., 27,1 proc. oraz 19,7 proc.). Zasięg zagrożenia deprivacją materialną w tym wymiarze był w Polsce jednym z wyższych wśród krajów UE (wartość wskaźnika równa 15 proc.).

Regionami, na poziomie NUTS 1, o największym zasięgu zagrożenia deprivacją materialną w wymiarze wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku, były w UE w 2010 r. wszystkie regiony Rumunii (wartość wskaźnika $FSI_{h=1}$ od 33,8 proc. do 46,7 proc.), oba regiony Bułgarii ($FSI_{h=1}$ równy odpowiednio 27,0 proc. i 29,9 proc.), Łotwa ($FSI_{h=1}$ równy 27,1 proc.), region Brukseli w Belgii ($FSI_{h=1}$ równy 24,0 proc.) oraz region Wielkiej Niziny i Północy na Węgrzech ($FSI_{h=1}$ równy 22,1 proc.). W Polsce regionami o największych wartościach wskaźnika FSI_h były regiony Północno-Zachodni i Północny ($FSI_{h=1}$ równy odpowiednio 17,2 proc. i 16,5 proc.).

Wśród regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których dostępne były dane, wskaźnik zasięgu zagrożenia deprivacją materialną w wymiarze wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku osiągnął najwyższe wartości w 2010 r. na Łotwie (27,1 proc.) w województwach zachodniopomorskim, lubuskim i kujawsko-pomorskim w Polsce (odpowiednio 23,4 proc., 22,8 proc., 18,3 proc.), w regionie Celta w Hiszpanii (17,7 proc.) oraz na Litwie i Słowacji (po 17,1 proc.).

Krajami o największym zasięgu zagrożenia deprivacją w UE w obszarze wyposażenia mieszkania w instalacje i stan techniczny mieszkania ($h=2$) w 2010 r. były, podobnie jak wymiarze wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku ($h=1$), były (tab. A.10) Rumunia, Bułgaria, Łotwa i Litwa (wskaźnik $FSI_{h=2}$ osiągnął w nich odpowiednio wartości 39,3 proc., 31,7 proc., 26,0 i 22,3 proc.). Zasięg zagrożenia deprivacją w

analizowanym wymiarze przyjął w Polsce wartość 12,6 proc., czyli był nieznacznie wyższy od przeciętnej dla całej UE.

Najwyższe wartości wskaźnika $FSI_{h=2}$ obserwujemy w 2010 r. w UE, na poziomie regionalnym NUTS 1, we wszystkich regionach Rumunii (od 28,9 proc. do 49,1 proc.), obu regionach Bułgarii (27,0 proc. i 35,9 proc.) na Łotwie (26,0 proc.) oraz na Litwie (22,3 proc.). W Polsce wskaźnik $FSI_{h=2}$ najwyższą wartość osiągnął w regionie Północno-Zachodnim (16,5 proc.). Wśród regionów na poziomie NUTS 2, dla których posiadamy dane, najwyższymi wartościami wskaźnika zasięgu deprivacją materialną w wymiarze warunków mieszkaniowych ($FSI_{h=2}$) charakteryzują się Łotwa (26,0 proc.), Litwa (22,3 proc.), Estonia (18,9 proc.), Estremadura w Hiszpanii (18,7 proc.) oraz dolnośląskie w Polsce (18,2 proc.).

Krajami UE o największym zasięgu zagrożenia deprivacją w obszarze stylu życia ($h=3$) w 2010 r. były (tab. A.10) Bułgaria, Łotwa, Węgry, Rumunia, Litwa oraz Polska (wskaźnik $FSI_{h=3}$ osiągnął dla nich odpowiednio wartości 36,2 proc., 29,7 proc., 27,6 proc., 26,4 proc., 25,4 proc. oraz 20,4 proc.). Na poziomie NUTS 1 najwyższe wartości wskaźnika $FSI_{h=3}$ obserwujemy w obu regionach Bułgarii (33,9 proc. i 38,4 proc.), we wszystkich regionach Węgier (od 25,7 proc. do 31,1, proc.), w regionach Dwa i Trzy w Rumunii (32,0 proc. i 28,1 proc.), na Łotwie (29,7 proc.) oraz na Litwie (25,4 proc.). W Polsce zróżnicowanie międzyregionalne wartości wskaźnika $FSI_{h=3}$ było nieznaczne. Najwyższe jego wartości obserwujemy w regionach Północno-Wschodnim oraz Wschodnim (powyżej 21,0 proc.). Wśród regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których dostępne były dane, największym zasięgiem zagrożenia deprivacją materialną w wymiarze stylu życia charakteryzowały się w 2010 r. (tab. A.10) województwa lubuskie, zachodnio-pomorskie i łódzkie w Polsce (wskaźnik $FSI_{h=3}$ przyjął dla nich odpowiednio wartości 30,4 proc., 27,6 proc. i 25,0 proc.), Łotwa i Litwa (wskaźnik $FSI_{h=3}$ osiągnął w nich odpowiednio wartości 29,7 proc. i 25,3 proc.).

Zróżnicowanie zasięgu zagrożenia deprivacją materialną pomiędzy krajami członkowskimi w obszarze ochrony zdrowia ($h=4$) UE w 2010 r. były zdecydowanie niższe niż w pozostałych wymiarach deprivacji (tab. A.10). Krajami o najwyższych wartościach wskaźnika zasięgu zagrożenia deprivacją w wymiarze ochrony zdrowia ($FSI_{h=4}$) były Łotwa (30,7 proc.), Rumunia (26,0 proc.), Bułgaria (22,9 proc.), Cypr (17,3 proc.) oraz Włochy i Grecja (powyżej 15,0 proc.). Zasięg zagrożenia deprivacją materialną w wymiarze ochrony zdrowia w Polsce był relatywnie wysoki (wartość wskaźnika $FSI_{h=4}$ wyniosła 13,5 proc.).

Regionami UE, na poziomie NUTS 1, o najwyższych wartościach wskaźnika $FSI_{h=4}$ w 2010 r. okazały się wszystkie regiony Rumunii ($FSI_{h=4}$ przyjął dla nich wartości od 17,5 proc. do 33,7 proc.), Łotwa ($FSI_{h=4}$ przyjął wartość 30,7 proc.), oba regiony Bułgarii (wartości wskaźnika $FSI_{h=4}$ odpowiednio 22,3 proc. i 23,9 proc.) oraz region Wysp we Włoszech (wartość wskaźnika $FSI_{h=4}$ równa 18,8 proc.). Do regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których dostępne były dane, o najwyższych wartościach wskaźnika zasięgu zagrożenia deprivacją materialną w obszarze ochrony zdrowia należały Łotwa (30,7 proc.), województwo lubuskie w Polsce (20,4 proc.) oraz Cypr (17,3 proc.).

6.6.3. Zagrożenie ubóstwem oczywistym

Krajami UE o największym zasięgu zagrożenia ubóstwem oczywistym były w 2010 r. (tab. A.10) Rumunia, Bułgaria, Łotwa, Litwa i Węgry. Wskaźnik zasięgu zagrożenia ubóstwem oczywistym (M^{IC}) osiągnął w tych krajach odpowiednio wartości 39,5 proc., 29,6 proc., 27,5 proc., 16,9 proc. i 16,8 proc. Zasięg zagrożenia ubóstwem oczywistym w Polsce w 2010 r. był relatywnie wysoki (wartość wskaźnika M^{IC} wyniosła 12,5 proc.).

Regionami UE na poziomie NUTS 1 o najwyższych wartościach wskaźnika zasięgu zagrożenia ubóstwem oczywistym w 2010 r. były (tab. A.10) wszystkie regiony Rumunii (od 30,8 proc. do 49,0 proc.), oba regiony Bułgarii (33,4 proc. i 25,5 proc.), Łotwa (27,5 proc.), region Wielkiej Równiny i Północy na Węgrzech (20,0 proc.) oraz Litwa (16,9 proc.). Natomiast wśród regionów UE na poziomie NUTS 2, dla których były dostępne dane, najwyższe wartości wskaźnik zasięgu zagrożenia ubóstwem oczywistym osiągnął na Łotwie (27,5 proc.) w lubuskim i zachodnio-pomorskim w Polsce (odpowiednio 20,7 proc. i 17,5 proc.) oraz na Litwie (16,9 proc.).

7. Które kraje i regiony UE są najbardziej ubogie?

Różne sposoby identyfikacji ubogich monetarnie i ubogich niemonetarnie (zdeprywowanych materialnie) powodują nie tylko różne oceny zasięgu ubóstwa (a także innych jego charakterystyk) w krajach i regionach UE, ale także często różną ich hierarchię ze względu na zasięg ubóstwa. Bez przyjęcia spójnych zasad identyfikacji ubogich, w tym przede wszystkim sposobu ustalania zarówno granicy ubóstwa monetarnego i niemonetarnego, które umożliwiają jednocześnie porównywanie zasięgu i innych charakterystyk tego ubóstwa między krajami i regionami UE, nie ma możliwości odpowiedniej alokacji środków finansowych UE nakierowanych na walkę z ubóstwem.

W myśl przyjętej ekonomicznej definicji ubóstwa jako ubogich należy traktować osoby, które są jednocześnie ubogie monetarnie (żyją w gospodarstwach domowych o dochodach do dyspozycji niższych niż granica ubóstwa monetarnego) i ubogie niemonetarnie (żyją w gospodarstwach domowych charakteryzujących się liczbą symptomów deprivacji materialnej nie mniejszą niż przyjęta granica deprivacji materialnej). Zarówno granica ubóstwa monetarnego jak i deprivacji materialnej powinny być wyznaczone na tych samych zasadach. Muszą być one także identyczne, a tym samym porównywalne, dla wszystkich krajów i regionów UE. W przypadku granicy deprivacji można przyjąć tutaj rozwiązanie rekomendowane przez ESPCO. Przyjęcie propozycji J. Bradshawa i E. Mayhew, tzn. zwiększenie liczby symptomów deprivacji materialnej, powoduje zwiększenie wpływu deprivacji materialnej na oceny ubóstwa w stosunku do ubóstwa monetarnego. W przypadku wyznaczania granicy ubóstwa monetarnego należy, tak samo jak przy wyznaczaniu granicy deprivacji materialnej, zastosować podejście absolutne. Stosowanie relatywnej granicy ubóstwa monetarnego powoduje, jak już wspomniani, że indeksy ubóstwa stają się miarami nierówności a zmiany ich wartości są zależne przede wszystkim od zmian nierówności dochodowych. Ustalenie wspólnej wartości absolutnej granicy ubóstwa monetarnego dla wszystkich krajów UE jest niezwykle trudne. Rozwiązaniem może być jej powiązanie z

osiągnięciem przyjętego w strategii Europa 2020 celu zmniejszenia liczby ubogich w UE o 20 mln osób. Granica ta powinna zostać ustalona na takim poziomie, aby przy przyjętej granicy deprivacji materialnej, 20 mln mieszkańców UE znajdowało się w 2010 r. w ubóstwie, tzn. były jednocześnie ubogie monetarnie i ubogie niemonetarnie. Jeżeli chcemy osiągnąć wyznaczony w strategii Europa 2020 cel w zakresie walki z ubóstwem środki pomocowe UE muszą być skierowane do krajów i regionów, w których mieszka te 20 mln najuboższych osób.

Przyjęcie opisanych zasad identyfikacji 20 mln ubogich, a w zasadzie najuboższych mieszkańców UE w 2010 r., którzy stanowią około 4 proc. jej ludności, umożliwia ocenę zasięgu ubóstwa w krajach i regionach UE oraz pozwala oszacować koszty likwidacji tego ubóstwa poprzez likwidację ubóstwa monetarnego (tab. A.14). Granica ubóstwa monetarnego przy powyższych założeniach (AGU-Europa 2020) wynosi 6354 euro rocznie, co stanowi 54,5 proc. mediany łącznych rozkładów ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji (wyrażanych w PPS) krajów UE. Koszt wyjścia z ubóstwa monetarnego, a tym samym także z ubóstwa rzeczywistego, wynosił w 2010 r. ponad 38 mld euro, po uwzględnieniu już różnej siły nabywczej euro w krajach UE.

Największy zasięg ubóstwa miało w 2010 r. w Rumunii (29,9 proc. ubogich) i Bułgarii (29,1 proc. ubogich) oraz na Łotwie (22,3 proc. ubogich), na Węgrzech (16,2 proc. ubogich) i na Litwie (15,4 proc. ubogich). Oznacza to, że w tych krajach zamieszkiwało odpowiednio 6,413 mln osób, 2,201 mln osób, 0,495 mln osób, 1,595 mln osób i 0,510 mln osób ubogich (tab. A.14). Koszt likwidacji ubóstwa wymagałby transferów do gospodarstw domowych ubogich łącznie w wysokości, odpowiednio dla wymienionych wyżej krajów, ponad 14 mld euro, ponad 3 mld euro, ponad 1 mld euro, ponad 2 mld euro oraz ponad 1 mld euro. Odsetek ubogich w Polsce stanowił 10,2 proc. ludności kraju i był jednym z wyższych w UE. Jednocześnie więcej ubogich osób niż w Polsce (3,820 mln osób) zamieszkiwało jedynie w Rumunii. Likwidacja ubóstwa w Polsce w 2010 r. wymagałaby transferów pieniężnych do gospodarstw domowych ubogich łącznie w wysokości ponad 5 mld euro.

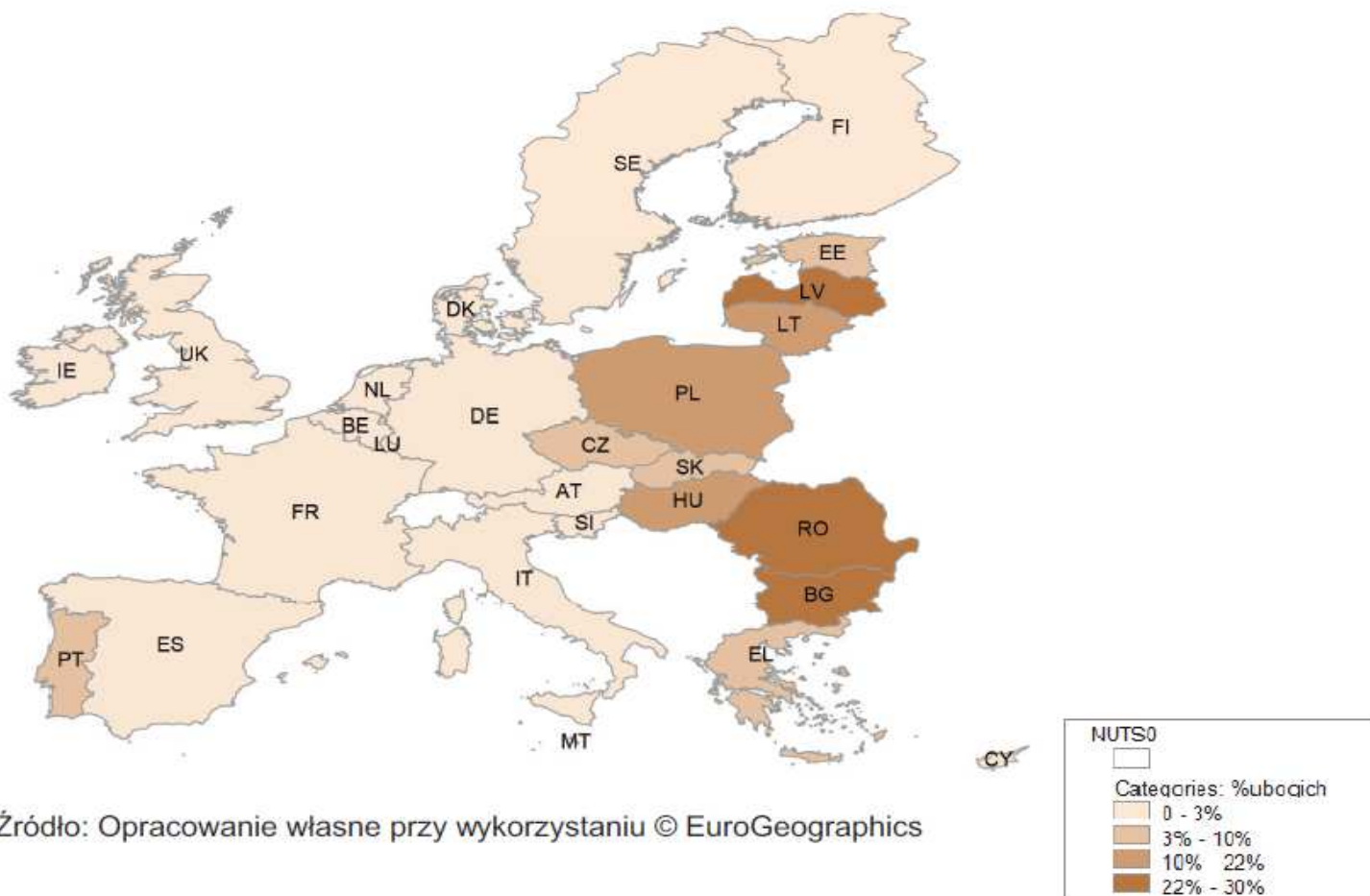
Krajami o relatywnie małym zasięgu ubóstwa, którego likwidacja wymagałaby jednak transferów wyższych niż 1 mld euro, były Włochy (93,4 mld euro), Hiszpania (2,1 mld euro) oraz Grecja i Portugalia (nieco ponad 1 mld euro). Związane jest to zarówno ze znaczącą głębokością ubóstwa monetarnego w tych krajach jak i relatywnie dużą liczbą mieszkańców tych krajów.

Regionami, na poziomie NUTS 1, o największym zasięgu ubóstwa były w 2010 r. (tab. A.10 i rys. 7.2) oba regiony Bułgarii (odpowiednio 32,7 proc. ubogich i 25,3 proc.), wszystkie regiony Rumunii (od 20,1 proc. do 38,5 proc. ubogich), Łotwa (22,3 proc. ubogich), region Wielkiej Niziny i Północy na Węgrzech (20,3 proc. ubogich) oraz Litwa (15,4 proc. ubogich). Likwidacja ubóstwa wymagałaby transferów pieniężnych do gospodarstw domowych, w każdym z tych regionów, przekraczających 1 mld euro. Regionami o mniejszym zasięgu ubóstwa, którego likwidacja wymagałaby jednak transferów przekraczających łącznie 1 mld euro, były region Południowy we Włoszech oraz region Wschodni w Polsce (tab. A.10).

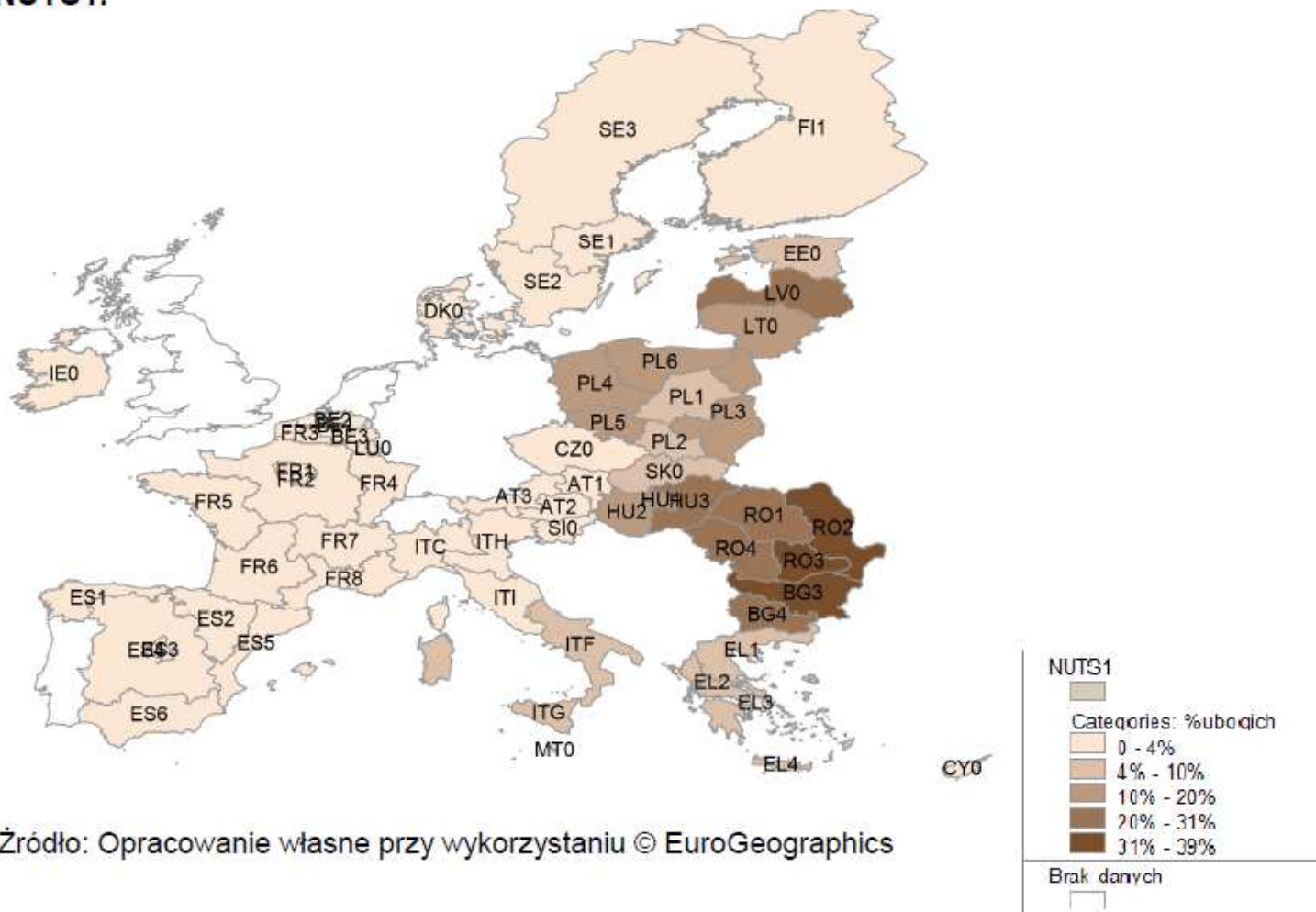
Wśród regionów na poziomie NUTS 2 o największym zasięgu ubóstwa w 2010 r., dla których dostępne były dane, należały (tab. 10 i rys. 7.3) Łotwa (22,3 proc. ubogich), lubelskie i zachodniopomorskie w Polsce

(odpowiednio 21,2 proc. i 18,1 proc. ubogich) oraz Litwa (15,4 proc. ubogich). Do regionów o największym zasięgu ubóstwa, dla których jednak nie posiadamy danych, na pewno należało także większość regionów Bułgarii i Rumunii oraz niektóre z regionów Węgier.

Rysunek 7.1. Zasięg ubóstwa w krajach UE w 2010 roku.

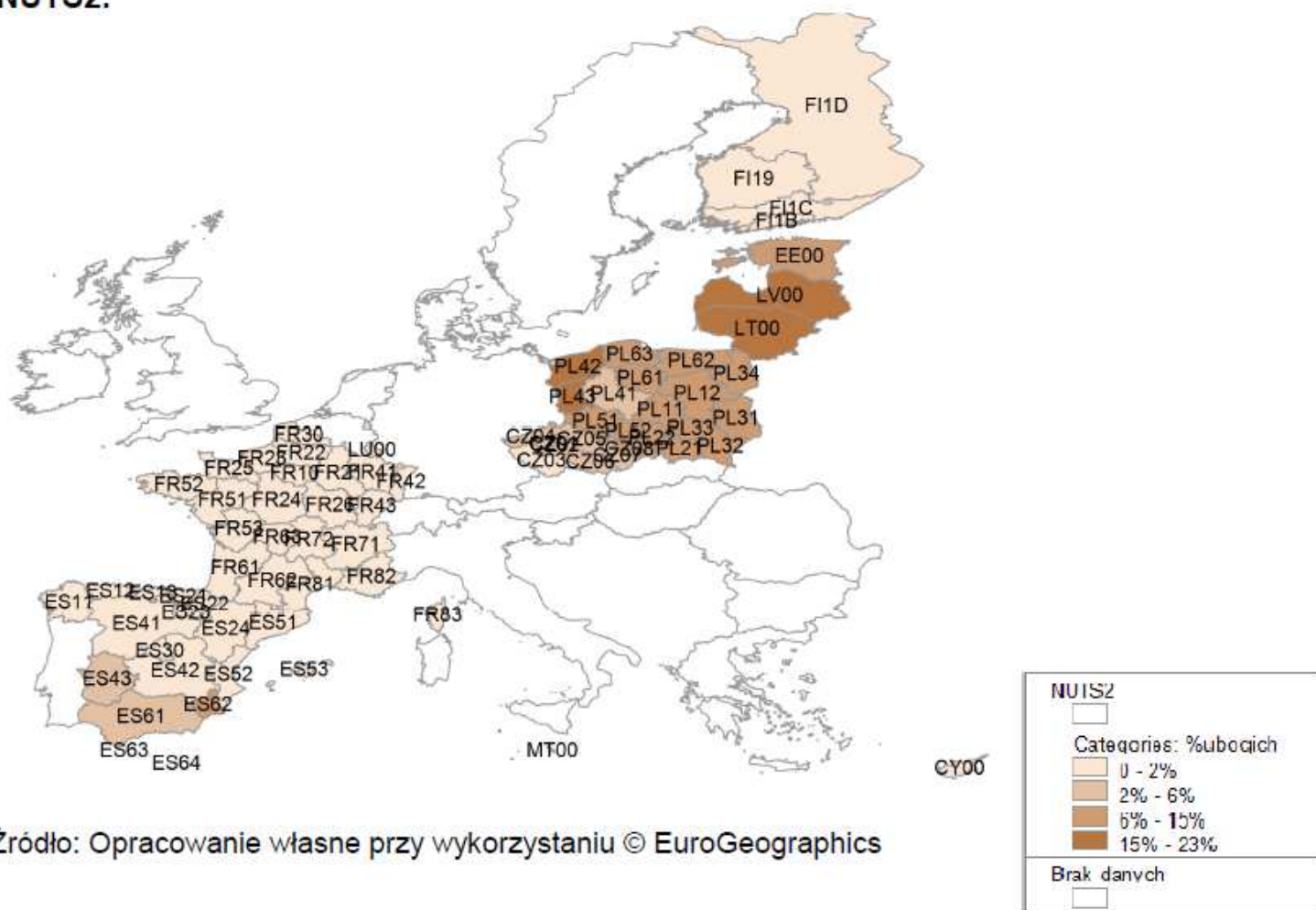

Rysunek 7.2. Zasięg ubóstwa w krajach UE w 2010 roku na poziomie regionalnym NUTS1.

Źródło: Opracowanie własne przy wykorzystaniu © EuroGeographics

Rysunek 7.3. Zasięg ubóstwa w krajach UE w 2010 roku na poziomie regionalnym NUTS2.

Źródło: Opracowanie własne przy wykorzystaniu © EuroGeographics

8. Podsumowanie i rekomendacje

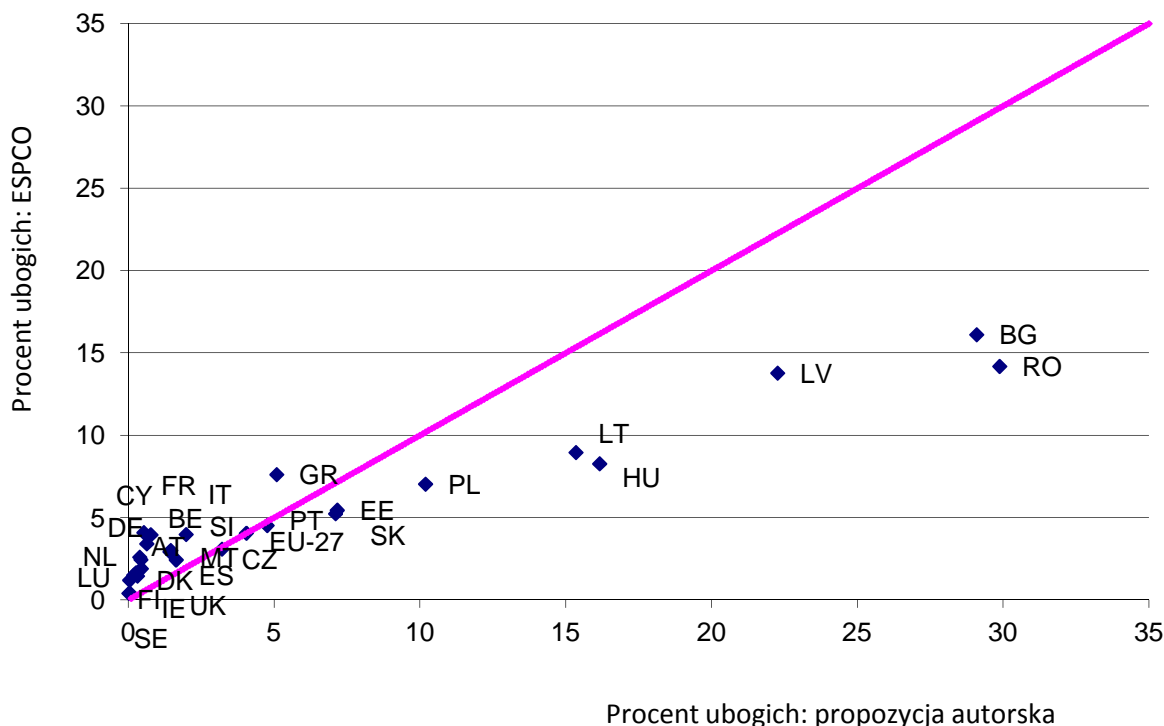
Zasadniczym celem prezentowanego w opracowaniu badania było zaproponowanie metodologii pomiaru ubóstwa pozwalającej na identyfikację tych krajów i regionów UE, do których dystrybucja środków pomocowych w ramach Unii Europejskiej umożliwiłaby osiągnięcie przyjętego w strategii Europa 2020 celu zmniejszenia liczby jej ubogich mieszkańców o 20 mln. Ubóstwo przy tym jest definiowane jako nie dysponowanie przez jednostkę wystarczającymi środkami finansowymi, zarówno pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i dochodów z poprzednich okresów jak i w formie nagromadzonych zasobów, pozwalającymi na zaspokojenie jej podstawowych potrzeb, na akceptowalnym poziomie.

Przyjęcie, zgodnie z rekomendacją EPSCO, że za ubogie uznaje się osoby, które są ubogie monetarnie lub ubogie niemonetarnie, a nie jednocześnie ubogie monetarnie i ubogie niemonetarnie powoduje, że za osoby ubogie uznajemy także osoby, które nie są zdeprywatowane materialnie. Osoby takie nie deklarują także że nie są w stanie „związać końca z końcem”, czyli nie uważają się za ubogie. Wyniki badania EU-SILC wskazują na częste występowanie takich osób w krajach zamożnych (np. w Danii).

W opracowaniu poddano krytycznej analizie różne metody identyfikacji ubogich, a w ich ramach różne sposoby wyznaczania granic ubóstwa monetarnego i deprivacji materialnej. W przeprowadzonych analizach porównawczych szczególną uwagę zwrócono na wpływ zmian założeń pomiaru na uzyskiwane wyniki oraz wyeksponowano sytuację Polski oraz jej regionów.

Wybór danej metody identyfikacji ubogich ma oczywiście swoje konsekwencje dla polityki społecznej prowadzonej przez Unię Europejską. Metoda identyfikacji ubogich monetarnie rekomendowana przez EPSCO (granice ubóstwa monetarnego obliczane niezależnie dla każdego z krajów UE) nie traktuje UE jako jednego organizmu lecz ocenia ubóstwo w poszczególnych krajach UE niezależnie. Powoduje to przeszacowanie zasięgu ubóstwa w krajach i regionach zamożnych (o wysokich dochodach ekwiwalentnych) i jego niedoszacowanie w krajach i regionach najmniej zamożnych. W efekcie realizacja strategii Europa 2020 w obszarze redukcji zasięgu ubóstwa będzie powodowała zmniejszenie rozpiętości dochodowych wewnątrz poszczególnych krajów UE, a nie na zmniejszeniu zasięgu ubóstwa poprzez skoncentrowanie się na pomocy dla 20 mln osób najuboższych w UE traktowanej jako całość. Ilustrację tego zagadnienia stanowi rysunek 8.1.

Rysunek 8.1. Porównanie zasięgu ubóstwa w krajach UE w 2010 r. w ramach przyjętej strategii Europa 2020, przy przyjęciu zmodyfikowanego podejścia rekomendowanego przez EPSCO oraz propozycji autorskiej.

Współrzędnymi punktów reprezentujących kraje UE są procenty ubogich otrzymane za pomocą zmodyfikowanej metody identyfikacji ubogich rekomendowanej przez EPSCO (osoby ubogie to osoby ubogie monetarnie przy granicy ubóstwa monetarnego RGU-K ustalonych przy założeniu spełnienia celu strategii Europa

2020 i podlegające jednocześnie deprywacji materialnej przy granicy deprywacji materialnej AGD-9) oraz metody autorskiej (osoby ubogie to osoby jednocześnie ubogie monetarnie przy wspólnej dla UE granicy ubóstwa monetarnego RGU-EU i zdeprywowane materialnie przy granicy deprywacji materialnej AGD-9).

Przyjęcie rekomendowanej przez EPSCO sposobu identyfikacji ubogich (ubodzy to osoby ubogie monetarnie lub zdeprywowane materialnie) nie tylko nie jest zgodne z przyjętą w badaniu ekonomiczną definicją ubóstwa lecz spowodowałoby konieczność minimalizacji jednocześnie liczby ubogich monetarnie i niemonetarnie co przy niezależnych rozkładach zmiennych opisujących rozkład dochodów gospodarstw domowych i liczby symptomów deprywacji gospodarstw domowych oraz skokowych wartościach zmiennych opisujących symptomów deprywacji jest zadaniem nierozwiązywalnym. Stąd też modyfikacja sposobu identyfikacji ubogich rekomendowanego przez EPSCO.

Gdyby odsetki ubogich w obu podejściach były identyczne punkty reprezentujące poszczególne kraje leżałyby na przekątnej. Punkty leżące poniżej przekątnej reprezentują kraje w których odsetek ubogich przy przyjęciu krajowych granic ubóstwa monetarnego jest niższy niż przy identyfikacji ubogich przy wspólnej dla krajów UE granicy ubóstwa monetarnego. Powyżej przekątnej leżą punkty reprezentujące kraje w których odsetki ubogich przy pierwszym ze sposobów identyfikacji ubogich monetarnie (krajowych granicach ubóstwa monetarnego) są wyższe niż przy wspólnej dla UE granicy ubóstwa monetarnego. Przykładowo dla Rumunii i Polski odsetek ubogich jest niższy przy RGU-K aż o ponad 15 punktów procentowych i o prawie 3 punkty procentowe niż przy RGU-UE. Natomiast dla Belgii jest on o ponad 3 punkty procentowe wyższy. Jeszcze większe niedoszacowanie i nadszacowanie zasięgu ubóstwa obserwujemy w ujęciu regionalnym. Tylko koncentracja wsparcia finansowego na regionach najuboższych w Unii Europejskiej (traktowanej jako całość), poprzez alokację w nich funduszy pomocowych może pozwolić na osiągnięcie jednego z podstawowych celów strategii UE 2020 w obszarze integracji społecznej jakim jest znaczące zmniejszenie zasięgu ubóstwa w ramach UE.

Pewne zniekształcenia ocen ubóstwa powoduje zastosowanie przy szacunku dochodów ekwiwalentnych gospodarstw domowych zmodyfikowanych skal ekwiwalentności OECD. Nie tylko nie mają one podstaw naukowych lecz również są nieodpowiednie dla krajów UE o niższym poziomie rozwoju ekonomicznego. Strukturę konsumpcji w tych krajach lepiej odzwierciedla oryginalna skala OECD, która jest stosowana w analizach krajowych, np. w Polsce. O wiele lepszym rozwiązaniem byłoby zastosowanie dla poszczególnych krajów UE skal odzwierciedlających różnice w rzeczywistej strukturze konsumpcji gospodarstw domowych o różnej liczebności i charakterystykach demograficznych. Przykładem takich skal są skale oparte na funkcjach użyteczności (Panek, 2013).

Znaczące trudnienia dla ośrodków badawczych stanowi niedostępność danych dla wielu krajów UE w ujęciu regionalnym. Należałoby rozważyć możliwość dołączenia do zbiorów danych o gospodarstwach domowych identyfikatorów regionów (NUTS 1 i NUTS 2). Na pewno nie umożliwią one identyfikacji indywidualnych gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu EU-SILC.

Bibliografia

- Abel-Smith B. i Townsend, P. (1965), *The poor and the poorest*, Occasional Papers and Social Administration, 17, Bell & Sons, London.
- Abrahamson P. (2001), *Poverty and income distribution: inequality, financial poverty, persistent poverty and deprivation indicators*, International Conference on the Indicators for Social Exclusion: Making Common European Work, 14-15 September 2001, Antwerp.
- Alkire S. i Foster J. (2008), *Counting and multidimensional poverty measurement*, OPWI Working Paper Series, University of Oxford, Oxford.
- Atkinson A. B., Cantillon B., Marlier E. i Nolan B. (2002), *Social indicators: The EU and social inclusion*, Oxford University Press, Oxford.
- Atkinson A. B. i Marlier E. (2010), *Living conditions in Europe on the Europe 2020 agenda*, w: *Income and living conditions in Europe*, A. B. Atkinson i E. Marlier (red.), Office for the Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Atkinson A. B., Marlier E, Montaigne F. I Reinstadler A. (2010), *Income poverty and income inequality*, w: *Income and living conditions in Europe*, A. B. Atkinson i E. Marlier (red.), Office for the Official Publications of the European Communities, Luxembourg, s. 101-132.
- Betti G., Cheli B., Lemmi A. i Verma V. (2005), *On the construction of fuzzy measures for the analysis of poverty and social exclusion*, International Conference to Honour Two Eminent Scientists C. GINI and M.O. LORENZ, University of Siena, Siena, May 23-26.
- Boczoń J., Toczyński W. i Zielińska A. (1991), *Natura i kwestia ubóstwa*, Ośrodek Badań Społecznych, Gdańsk-Warszawa.
- Booth C. (1892), *Life and labour of the people in London*, MacMillan, London.
- Bradshaw J. i Mayhew E. (2010), *Understanding extreme poverty in the European Union*, "European Journal of Homelessness", 4, s. 171-186.
- Bradshaw J. i Mayhew E. (2011), *The measurement of extreme poverty in the European Union*, European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion.
- Büchs M. (2007), *New governance in European social policy: the open method of coordination*. Palgrave MacMillan, Houndmills, UK.
- Ceroli A. i Zani S. (1989), *A Fuzzy Approach to the Measurement of Poverty*, w: *Income and Wealth Distribution, Inequality and Poverty*, C. Dagum, M. Zenga (red.), Studies in contemporary Economics, Springer Verlag, Berlin, s. 272-284.
- Commission of the European Communities, 1990, *Final report on the Second European Poverty Programme*, COM(91)29.

- Copeland P. i Daly M. (2012), *Varieties of poverty reduction: Inserting the poverty and social exclusion target into Europe 2020*, "Journal of European Social Policy", 22, (3), s. 273-287.
- Coundouel A., Hentschel J. S. i Wodon Q. T. (2002), *Poverty measurement and analysis, w: Poverty reduction sourcebook for poverty reduction strategies*, World Bank, Washington D. C., s. 27-74 i 405-427.
- Council of the European Communities (1975), *Council Decision No. 75/458/EEC of 22 July 1975 Concerning a programme of pilot schemes and studies to combat poverty*, "Official Journal" L199, 30 July, s. 34-55.
- Council of the European Communities (1985), *Council Decision No. 85/8/EEC of 19 December 1984 on specific Community actions to combat poverty*, "Official Journal" L002, 3 January, s. 24-25.
- Deaton A. S. (1997), *The analysis of household surveys: A microeconomic approach to development policy*, World Bank, Washington D.C.
- Deaton A. S. i Muellbauer J. (1980), *Economics and consumer behavior*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Donaldson D. i Pendakur K. (1999), *Equivalent-income function and income-dependent equivalence scales*, Discussion Paper, 99-16, Simon Fraser University, Burnaby.
- Drewnowski J. (1997), *Poverty: its meaning and measurement*, „Development and Change”, 8, s. 183-208.
- Dubois D. i Prade H. (1980), *A review of fuzzy set aggregations*, "Information Sciences", 36, s. 85-121.
- European Commission (2010), *Compacting poverty and social exclusion, A statistical portrait of the European Union 2010*, Publication Office of the European Union, Luxemburg.
- European Commission (2008), *The social situation in the European Union. 2007*, Office for the Official Publications of the European Communities, Luxemburg.
- Foster J. E. (1998), *What is poverty and who are the poor? Redefinition for the United States in the 1990s, Absolute versus relative poverty*, "American Economic Review", 88, s. 335-341.
- Frazer H., Marlier E. i Nicaise I. (2010), *A social inclusion roadmap for Europe 2020*, Garant, Antwerp-Apeldoorn.
- Fusco A., Guio A. i Marlier E. (2010), *Income poverty and material deprivation in European Countries, w: Income and living conditions in Europe*, A. B. Atkinson i E. Marlier (red.), Office for the Official Publications of the European Communities, Luxemburg, s. 133-154.
- Goethart T., Halberstadt V., Kapteyn A. i Van Praag B. M. S. (1977), *The poverty line, concept and measurement*, "The Journal of Human Resources", 12, s. 503-520.
- GUS (2012), *Dochody i warunki życia ludności Polski (raport z badania EU-SILC 2011)*, Informacje i Opracowania Statystyczne, Warszawa.
- Hagenaars A. J. M. (1986), *The perception of poverty*, North-Holland, Amsterdam-New York-Oxford.
- Haughton J. i Khandker S. R. (2009), *Handbook on poverty and inequality*, World Bank, Washington D.C.

- Hagenaars A. J. M. i Vos K. De (1987), *The Definition and Measurement of Poverty*, “Journal of Human resources”, 23, (2), s. 211-222.
- Jevons M. (1871), *The theory of political economy*, MacMillan, London.
- Kordos J. i Ochocki A. (1993), *Problemy pomiaru ubóstwa w krajach EWG i w Polsce*, „Wiadomości Statystyczne”, 1, s. 3-8.
- Kot S. M. (2000), *Ekonometryczne modele dobrobytu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Kraków.
- Lemmi A. i Betti G. (red.), (2006), *Fuzzy set approach to multidimensional poverty measurement*, Springer Science – Business Media, LLC, New York.
- Lajnouw P, Milanovic B. i Paternostro S. (2009), *Poverty and the economic transition: how do changes in economies of scale affect poverty rates for different households*, Policy Research Working Paper, World Bank, Washington D.C.
- Lansley S. (1980), *Changes in inequality and poverty in the United Kingdom 1971-1976*, „Oxford Economic Papers”, 32, (1), s. 134-151.
- Lenoir R. (1974), *Les exclus. Un Francais sur dix*, Editions de Seuil, Paris.
- Lewbel A. (1991), *Cost of characteristics indices and household equivalence scales*, “European Economic Review”, 35, (6), s. 1277-1293.
- Marshall A. (1920), *Principles of economics*. 8th ed., MacMillan, London.
- Mishan E. J. (1986), *Spór o wzrost gospodarczy*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa.
- Orshansky M. (1965), *Counting the poor, another look at the poverty profile*. “Social Security Bulletin”, 28, s. 3-29.
- Panek T. (2006), *Multidimensional fuzzy relative poverty dynamic measures in Poland*, w: *Fuzzy set approach to multidimensional poverty measurement*, A. Lemmi i G. Betti (red.), Springer Science – Business Media, LLC, New York, s. 233-256.
- Panek T. (2010), *Multidimensional approach to poverty measurement: fuzzy measures of the incidence and the depth of poverty*, “Statistics in Transition”, 11. (2), s. 361-379.
- Panek T. (2011), *Ubóstwo, wykluczenie społeczne i nierówności. Teoria i praktyka pomiaru*, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, Warszawa.
- Panek T. (2013a), *Metodologia analizy ubóstwa*, w: *Diagnoza Społeczna 2013. Warunki i jakość życia Polaków*, J. Czapiński and T. Panek (red.), Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa, s. 520-529.
- Panek T. (2013b), *Poziom i jakość życia*, w: *Statystyka społeczna*, T. Panek (red.), PWE, Warszawa, s. 195-239.
- Rein M. (1970), *Problems in the definition and measurement poverty*, w: *The concept of poverty*, P. Townsend (red.), Heinemann, London, s. 46-63.
- Rowntree B. S. (1901), *Poverty, a study of town life*, MacMillan, London.

- Rusnak R. (2007), *Statystyczna analiza dobrobytu ekonomicznego gospodarstw domowych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- Särndal C. E., Swensson B., Wretman J. (1991), *Model assisted survey sampling*, Springer-Verlag, New York.
- Seidl C. (1988), *Poverty measurement: A survey*, w: *Welfare and efficiency in public economies*, D. Bos, M. Rose i C. Seidl (red.), Springer, New York, s. 71-147.
- Sen A. (1980), *Equality of what*, w: *The tanner lectures on human values*, 1, S. Mc Murrin (red.), University of Utah Press, Salt Lake City, s. 195-220.
- Sen A. (1983), *Poor, relatively speaking*, „Oxford Economic Papers”, 35, s. 153-169.
- Sen A. (1985), *Commodities and capabilities*, North-Holland, Amsterdam.
- Sen A. (2000), *Nierówności. Dalsze rozważania*, Społeczny Instytut Wydawniczy „Znak”, Fundacja im. Stefana Batorego, Kraków-Warszawa.
- Silver H. (1994), *Social exclusion and social solidarity: three paradigms*, „International Labour Review”, 133, (5-6), s. 531-578.
- Subramanian S. (2004), *Indicators on inequality and poverty*, World Institute for Development Economics Research, United Nations University, Helsinki.
- Szukielójć-Bieńkuńska A. (2008), *Pomiar ubóstwa i wykluczenia społecznego w urzędowej statystyce polskiej*, w: *Pomiar ubóstwa. Zmiany koncepcji i ich znaczenie*, I. Topińska (red.), Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa, s. 3-19.
- Topińska I. (2005), *Badania Banku Światowego nad ubóstwem: cele, metody, wyniki*, w: *Ubóstwo i wykluczenie społeczne. Badania. Metody. Wyniki*, S. Golinowska, E. Tarkowska i I. Topińska (red.), Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa, s. 126-147.
- Townsend P. (1979), *Poverty in the United Kingdom*. Penguin Books, Middlesex.
- UNDP (2010), Human Development Report 2010. *The real wealth of nations: pathways of human development*, Palgrave MacMillan, New York.
- Van Praag B. M. S., Hagenars A. J. i Van Verden H. (1982), *Poverty in Europe*, „Review of Income and Wealth”, 28, (3), s. 345-359.
- Veitt-Wilson J. (1996), *Aktualne problemy ubóstwa w krajach Europy Zachodniej*, w: *Polityka społeczna wobec ubóstwa. Ujęcie porównawcze*, S. Golinowska (red.), Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa, s. 40-60.
- Whelan C. T., Layte R., Maitre B. i Nolan B. (2001), *Income, Deprivation and Economic Strain: An Analysis of the European Community Household Panel*, „European Sociological Review”, 17(4), s. 357–372.
- Wolf P., Montaigne F. i Gonzales G. R. (2010), *Investing in statistics*, w: *Income living conditions in Europe*, A. B. Atkinson i E. Marlier (red.), Office for the Official Publications of the European Communities, Luxembourg, s. 37-56.
- Zadeh L. A. (1965), *Fuzzy sets*, „Information and Control”, 8, s. 338-353.

Aneks

Tabela A.1. Ekwiwalentne dochody do dyspozycji w krajach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje	Ekwiwalentne dochody do dyspozycji	
		PPPs	Euro
UE-27	Unia Europejska		
AT	Austria	21412	23133
BE	Belgia	18851	21173
BG	Bułgaria	6782	3479
CY	Cypr	21699	19551
CZ	Czechy	10904	7971
DK	Dania	18971	27272
EE	Estonia	8861	6781
FI	Finlandia	18652	23251
FR	Francja	20945	23533
GR	Grecja	14605	13868
IE	Irlandia	19430	23878
ES	Hiszpania	15096	14762
NL	Holandia	20998	22638
LT	Litwa	7448	5017
LU	Luksemburg	30152	36450
LV	Łotwa	7257	5518
MT	Malta	15126	11854
DE	Niemcy	20062	21276
PL	Polska	8787	5116
PT	Portugalia	11689	10425
RO	Rumunia	4098	2361
SE	Szwecja	18971	16237
SI	Słowenia	14775	10881
SK	Słowacja	9211	9995
HU	Węgry	7298	4629
UK	Wielka Brytania	20372	20417
IT	Włochy	17286	18126

Tabela A.2. Liczba ubogich monetarnie w krajach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje	Liczba ubogich monetarnie			
		relatywne granice ubóstwa		absolutne granice ubóstwa	
		krajowe (RGU-K)	EU-27 (RGU-UE)	minimalny budżet WB (AGU-WB)	minimalny budżet PL (AGU-P)
UE-27	Unia Europejska	81 374 640	116 618 783	86 295 429	11 271 638
AT	Austria	1 002 490	310 008	160 122	8 960
BE	Belgia	1 554 470	802 442	490 468	45 986
BG	Bułgaria	1 577 360	5 794 231	4 876 307	532 466
CY	Cypr	126 477	47 723	23 048	975
CZ	Czechy	937 059	3 840 336	2 007 545	30 736
DK	Dania	728 188	386 005	274 449	99 033
EE	Estonia	209 504	783 964	621 733	36 584
FI	Finlandia	691 575	306 796	151 794	12 894
FR	Francja	8 113 610	4 076 441	2 354 826	189 167
GR	Grecja	2 233 010	2 918 616	1 994 345	146 038
IE	Irlandia	692 523	457 639	285 521	66 754
ES	Hiszpania	9 543 795	11 047 455	7 756 780	1 758 042
NL	Holandia	1 717 401	614 442	420 795	133 077
LT	Litwa	671 628	2 382 307	2 077 503	259 325
LU	Luksemburg	70 849	5 969	4 287	1 618
LV	Łotwa	474 131	1 595 388	1 361 909	166 781
MT	Malta	62 181	76 958	42 068	3 903
DE	Niemcy	12 842 074	7 074 034	3 749 157	322 047
PL	Polska	6 592 725	22 352 111	17 130 765	832 830
PT	Portugalia	1 958 000	4 482 753	3 205 187	117 983
RO	Rumunia	4 620 378	20 321 174	19 281 312	4 630 031
SE	Szwecja	1 230 652	606 902	350 488	87 559
SI	Słowenia	254 696	289 695	169 777	2 823
SK	Słowacja	650 732	2 878 812	1 922 523	95 342
HU	Węgry	1 211 410	7 234 948	5 618 186	74 508
UK	Wielka Brytania	10 450 864	6 467 532	3 872 889	525 467
IT	Włochy	11 156 859	9 464 102	6 091 648	1 090 710

Tabela A 3. Relatywne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Agregatowe indeksy ubóstwa monetarnego							
		krajowe granice ubóstwa RGU-K				granica ubóstwa UE RGU-UE			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
EU-27	Unia Europejska	16,395	28,67	4,839	2,418	23,61	37,5	8,855	4,891
AT	Austria NUTS-1:	12,103	22,03	2,667	0,966	3,743	24,02	0,899	0,393
AT1	Wschodnia Austria	13,659	22,06	3,013	1,053	4,225	22,8	0,963	0,388
AT2	Południowa Austria	14,620	24,45	3,574	1,415	5,079	27,2	1,382	0,655
AT3	Zachodnia Austria	8,910	19,79	1,763	0,615	2,443	22,79	0,557	0,253
BE	Belgia NUTS-1:	14,528	24,57	3,57	1,534	7,499	27,18	2,038	0,959
BE1	Bruksela	28,323	28,91	8,189	3,687	17,61	28,31	4,986	2,335
BE2	Flandria	10,326	22,58	2,331	1,001	4,737	27,57	1,306	0,638
BE3	Walonia	17,746	24,48	4,345	1,816	9,289	26,15	2,429	1,102
BG	Bułgaria NUTS-1:	20,854	32,65	6,81	3,216	76,61	42,95	32,9	18,3
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	27,441	33,93	9,31	4,535	81,12	46,88	38,03	22,23
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	13,757	29,91	4,115	1,794	71,74	38,16	27,38	14,06
CY	Cypr NUTS-1:	15,854	21,8	3,457	1,199	5,982	19,92	1,191	0,428
CY0	Cypr	15,854	21,8	3,457	1,199	5,982	19,92	1,191	0,428
CZ	Czechy NUTS-1:	9,010	24,56	2,213	0,886	36,93	22,35	8,255	3,073
CZ0	Czechy NUTS-2:	9,010	24,56	2,213	0,886	36,93	22,35	8,255	3,073
CZ01	Praga	4,081	14,66	0,598	0,152	18,62	18,82	3,504	1,093
CZ02	Czechy Środkowe	7,425	28,21	2,094	0,908	32,76	22,36	7,327	2,809
CZ03	Południowy-Zachód	6,967	21,01	1,464	0,477	36,3	19,16	6,955	2,28
CZ04	Północny-Zachód	14,591	27,11	3,956	1,749	45,73	25,82	11,81	4,949
CZ05	Północny-Wschód	7,831	23,27	1,822	0,676	37,61	21,18	7,968	2,752
CZ06	Południowy-Wschód	9,593	20,67	1,983	0,75	38,22	22,05	8,426	2,98
CZ07	Morawy Środkowe	10,170	24,62	2,504	0,951	41,55	23,08	9,593	3,535
CZ08	Morawy-Śląsk	11,915	29,99	3,573	1,576	44,87	23,96	10,75	4,43
DK	Dania NUTS-1:	13,269	33,26	4,413	2,692	7,034	43,17	3,037	2,132
DK0	Dania	13,269	33,26	4,413	2,692	7,034	43,17	3,037	2,132
EE	Estonia NUTS-1:	15,766	29,53	4,656	2,319	59	35,7	21,06	10,18
EE0	Estonia	15,766	29,53	4,656	2,319	59	35,7	21,06	10,18
FI	Finlandia NUTS-1:	13,119	20,15	2,644	1,004	5,82	23,87	1,389	0,612
FI1	Finlandia NUTS-2:	13,119	20,15	2,644	1,004	5,82	23,87	1,389	0,612
FI13	Wschodnia Finlandia	16,665	23,66	3,942	1,525	8,531	25,09	2,14	0,92
FI18	Południowa Finlandia	11,716	18,92	2,217	0,836	4,875	23,63	1,152	0,513
FI19	Zachodnia Finlandia	13,530	20,8	2,814	1,079	6,544	22,54	1,475	0,663
FR	Francja NUTS-1:	13,301	24,84	3,304	1,39	6,683	25,45	1,701	0,786
FR1	Region Francuski	10,741	27,64	2,969	1,317	6,028	27,35	1,649	0,774

Tabela A 3. Relatywne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Agregatowe indeksy ubóstwa monetarnego							
		krajowe granice ubóstwa RGU-K				granica ubóstwa UE RGU-UE			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
FR2	Paris basin	13,844	23,86	3,303	1,468	6,313	27,24	1,72	0,912
FR3	Nord-Pas-de-Calais	18,516	24,63	4,561	1,966	9,3	25,5	2,371	1,152
FR4	Wschodni	14,762	24,81	3,662	1,404	8,449	20,92	1,768	0,677
FR5	Zachodni	11,589	22,77	2,639	1,095	5,012	26,91	1,349	0,615
FR6	Południowo-Zachodni	13,943	26,5	3,694	1,582	7,631	25,7	1,961	0,897
FR7	Centralno-Wschodni	10,306	20,61	2,124	0,764	3,903	22,55	0,88	0,378
FR8	Śródziemnomorski	16,117	26,45	4,263	1,758	8,864	24,87	2,204	0,944
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	10,741	27,64	2,969	1,317	6,028	27,35	1,649	0,774
FR21	Szampania-Ardeny	14,467	22,97	3,323	1,101	7,19	20,28	1,459	0,408
FR22	Pikardia	19,833	23,33	4,626	1,637	11,17	19,33	2,159	0,657
FR23	Górna Normandia	13,393	17,46	2,339	0,763	4,173	18,08	0,754	0,359
FR24	Centralny	10,844	26,59	2,884	1,55	5,026	35,59	1,789	1,143
FR25	Dolna Normandia	8,933	17,67	1,579	0,647	2,583	24,92	0,644	0,431
FR26	Burgundia	13,465	33,11	4,459	2,915	5,682	56,13	3,19	2,447
FR30	Nord-Pas-de-Calais	18,516	24,63	4,561	1,966	9,3	25,5	2,371	1,152
FR41	Lotaryngia	16,769	19,88	3,334	1,04	7,72	15,37	1,187	0,386
FR42	Alzacja	12,384	30,81	3,816	1,77	8,888	25,99	2,31	1,039
FR43	Franche-Comte	13,488	30,6	4,127	1,707	9,374	24,49	2,296	0,844
FR51	Kraj Loary	8,950	24,34	2,179	0,896	4,424	25,47	1,127	0,488
FR52	Bretania	13,332	23,59	3,145	1,384	5,866	29,54	1,733	0,818
FR53	Poitou-Chatentes	14,191	19,31	2,74	1,016	4,783	24,13	1,154	0,533
FR61	Akwitania	12,678	27,17	3,445	1,613	6,711	29,94	2,009	1,011
FR62	Midi-Pireneje	14,547	25,23	3,671	1,466	7,734	21,92	1,695	0,794
FR63	Limousin	17,636	27,83	4,908	1,833	11,46	23,05	2,642	0,727
FR71	Rodan-Alpy	9,410	22,12	2,082	0,81	3,735	25,15	0,939	0,439
FR72	Owernia	13,586	16,76	2,277	0,595	4,518	14,67	0,663	0,155
FR81	Langwedocja-Roussillon	18,315	28,57	5,232	2,445	9,946	29,28	2,912	1,55
FR82	Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże	14,411	24,32	3,505	1,229	7,991	20,36	1,627	0,487
FR83	Korsyka	25,269	33,36	8,431	4,515	14,2	41,1	5,835	3,13
GR	Grecja	20,300	29,56	6,002	2,975	26,53	30,56	8,108	3,912
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	24,201	29,56	7,153	3,338	31,53	30,74	9,694	4,505
GR2	Centralna Grecja	24,175	29,89	7,225	3,391	33,26	29,55	9,83	4,567
GR3	Attyka	16,466	29,83	4,912	2,668	20,12	32,27	6,493	3,368
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	16,086	27,59	4,438	2,273	23,74	26,72	6,343	2,986
IE	Irlandia	15,522	29,31	4,55	2,571	10,26	34,28	3,517	2,19
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	15,522	29,31	4,55	2,571	10,26	34,28	3,517	2,19
ES	Hiszpania	20,838	39,57	8,245	5,283	24,12	38,31	9,24	5,747
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	15,858	36,64	5,811	3,559	19,38	34,24	6,634	3,916
ES2	Północny Wschód	12,378	42,22	5,226	3,62	14,57	39,87	5,807	3,874
ES3	Madryt	13,529	42,68	5,774	3,98	16,01	40,06	6,413	4,263
ES4	Centrum	27,124	37,21	10,09	6,185	30,66	37,18	11,4	6,797
ES5	Wschód	17,811	39,74	7,079	4,702	21,22	37,45	7,949	5,079
ES6	Południe	29,943	40,94	12,26	7,814	33,66	40,45	13,62	8,502

Tabela A 3. Relatywne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Agregatowe indeksy ubóstwa monetarnego							
		krajowe granice ubóstwa RGU-K				granica ubóstwa UE RGU-UE			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
ES7	Wyspy Kanaryjskie	30,596	34,92	10,68	5,662	34,56	35,4	12,23	6,441
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	16,931	35,86	6,071	3,708	21	33,24	6,981	4,085
ES12	Asturia	12,440	38,55	4,796	2,857	14,69	36,69	5,389	3,156
ES13	Kantabria	16,990	37,81	6,424	4,134	20,22	35,9	7,26	4,497
ES21	Kraj Basków	11,990	44,18	5,297	3,747	13,75	42,55	5,85	3,993
ES22	Nawarra	7,291	43,13	3,145	2,127	8,211	41,96	3,445	2,284
ES23	La Rioja	20,549	40,4	8,301	5,705	23,38	39,57	9,251	6,117
ES24	Aragonia	13,482	39,81	5,368	3,625	16,82	35,92	6,041	3,904
ES30	Madryt	13,529	42,68	5,774	3,98	16,01	40,06	6,413	4,263
ES41	Kastylija i Leon	21,088	39,82	8,397	5,657	24,17	38,86	9,395	6,091
ES42	Kastylija-La Mancha	28,574	36,64	10,47	6,299	32,04	36,94	11,84	6,951
ES43	Estremadura	38,146	34,73	13,25	7,173	42,81	35,36	15,14	8,116
ES51	Katalonia	15,252	39,94	6,092	4,053	18,61	36,77	6,843	4,376
ES52	Walencja	20,950	38,48	8,061	5,324	24,65	36,92	9,101	5,761
ES53	Baleary	20,592	44,78	9,221	6,224	23,03	43,9	10,11	6,686
ES61	Andaluzja	30,051	39,7	11,93	7,472	33,86	39,33	13,32	8,164
ES62	Murcja	29,206	47,57	13,89	9,585	32,55	46,38	15,1	10,24
ES63	Ceuta	34,318	42,31	14,52	8,81	35	45,49	15,92	9,673
ES64	Melilla	28,116	48,05	13,51	9,248	32,9	44,71	14,71	9,899
ES70	Wyspy Kanaryjskie	30,596	34,92	10,68	5,662	34,56	35,4	12,23	6,441
NL	Holandia	10,408	26,18	2,725	1,483	3,724	41,37	1,541	1,061
LT	Litwa	20,230	37,88	7,664	4,419	71,76	44,19	31,71	17,99
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	20,230	37,88	7,664	4,419	71,76	44,19	31,71	17,99
LU	Luksemburg	14,513	22,1	3,208	1,27	1,223	49,93	0,61	0,457
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	14,513	22,1	3,208	1,27	1,223	49,93	0,61	0,457
LV	Łotwa	21,322	35,33	7,533	4,214	71,75	44,63	32,02	18,33
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	21,322	35,33	7,533	4,214	71,75	44,63	32,02	18,33
MT	Malta	15,166	23,77	3,605	1,649	18,77	24,08	4,52	1,97
	NUTS-1:								
MT0	Malta	15,166	23,77	3,605	1,649	18,77	24,08	4,52	1,97
DE	Niemcy	15,874	25,18	3,997	1,649	8,744	24,31	2,126	0,947
PL	Polska	17,581	27,01	4,749	2,064	59,61	35,07	20,9	10,03
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	15,895	26,43	4,201	1,801	54,52	34,98	19,07	9,069
PL2	Południowy	14,569	28,69	4,18	1,958	56,71	32,36	18,35	8,638
PL3	Wschodni	24,270	26,28	6,377	2,605	70,53	38,02	26,82	13,23
PL4	Północno-Zachodni	18,497	26,71	4,941	2,03	61,5	35,25	21,68	10,43
PL5	Południowo-Zachodni	15,613	28,34	4,425	2,014	54,05	35,03	18,93	9,13
PL6	Północny	16,563	26,49	4,388	2,003	59,43	34,47	20,49	9,67
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	17,762	27,3	4,848	2,105	60,19	35,2	21,19	10,16
PL12	Mazowieckie	14,987	25,93	3,887	1,654	51,77	34,86	18,05	8,54
PL21	Małopolskie	17,711	29,97	5,308	2,457	62,63	33,4	20,92	10,13

Tabela A 3. Relatywne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Agregatowe indeksy ubóstwa monetarnego							
		krajowe granice ubóstwa RGU-K				granica ubóstwa UE RGU-UE			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
PL22	Śląskie	12,402	27,44	3,403	1,614	52,63	31,51	16,58	7,611
PL31	Lubelskie	30,688	28,48	8,74	3,596	71	41,71	29,62	15,65
PL32	Podkarpackie	24,117	24,2	5,835	2,233	67	38,29	25,66	12,58
PL33	Świętokrzyskie	23,202	29,62	6,871	3,25	75	36,85	27,64	13,82
PL34	Podlaskie	13,368	16,9	2,259	0,645	71,16	31,83	22,65	9,075
PL41	Wielkopolskie	17,633	26,14	4,609	1,943	58,29	35,18	20,5	9,774
PL42	Zachodnio-Pomorskie	17,435	25,86	4,509	1,864	65,63	35,13	23,06	10,86
PL43	Lubuskie	23,264	29,28	6,811	2,609	65,83	35,68	23,49	12,01
PL51	Dolnośląskie	15,910	28,27	4,498	2,07	53,7	35,23	18,92	9,171
PL52	Opolskie	14,724	28,58	4,208	1,848	55,1	34,44	18,97	9,006
PL61	Kujawsko-Pomorskie	19,197	23,75	4,558	1,868	64,61	34,47	22,27	10,41
PL62	Warmińsko-Mazurskie	15,067	21,54	3,245	1,17	62,74	33,91	21,27	9,426
PL63	Pomorskie	15,103	32,88	4,965	2,661	52,54	34,91	18,34	9,146
PT	Portugalia	18,472	28,24	5,217	2,262	42,29	31,52	13,33	6,072
RO	Rumunia	21,490	33,91	7,288	3,568	94,52	57,4	54,25	35,6
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	18,060	32,88	5,939	2,742	95,75	54,86	52,53	33,17
RO2	Dwa	28,597	35,01	10,01	4,924	95,67	61,37	58,71	40,32
RO3	Trzy	14,723	30,03	4,421	2,159	91	53,49	48,67	30,4
RO4	Cztery	24,478	36,36	8,901	4,554	96,35	59,8	57,62	38,88
SE	Szwecja	13,051	27,61	3,603	1,861	6,436	33,19	2,136	1,312
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	11,752	27,97	3,287	1,684	5,868	33,41	1,96	1,168
SE2	Południowa Szwecja	13,869	26,61	3,691	1,889	6,508	33,06	2,152	1,336
SE3	Północna Szwecja	13,731	29,4	4,037	2,153	7,425	33,1	2,458	1,547
SI	Słowenia	12,732	23,08	2,939	1,075	14,48	23,32	3,377	1,241
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	12,732	23,08	2,939	1,075	14,48	23,32	3,377	1,241
SK	Słowacja	11,995	30,36	3,642	1,775	53,07	28,54	15,15	6,565
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	11,995	30,36	3,642	1,775	53,07	28,54	15,15	6,565
HU	Węgry	12,280	19,76	2,426	0,784	73,34	33,04	24,23	10,61
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	6,495	22,25	1,445	0,543	59,23	28,7	17	6,921
HU2	Kraj Zadunajski	11,415	19,28	2,201	0,685	75,54	31,65	23,91	10,12
HU3	Wielka Nizina i Północ	17,141	19,31	3,311	1,033	81,95	36,29	29,74	13,65
UK	Wielka Brytania	17,360	28,04	4,867	2,378	10,53	30,27	3,188	1,706
IT	Włochy	18,171	32,57	5,918	3,269	15,72	33,19	5,218	2,969
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	11,050	30,85	3,41	1,97	9,261	32,11	2,974	1,811
ITD	Północno-Wschodni	9,555	28,9	2,761	1,509	8,135	29,16	2,372	1,371
ITE	Centralny	13,608	30,37	4,133	2,264	11,03	32,83	3,622	2,054
ITF	Południowy	30,176	33,5	10,11	5,507	26,64	33,61	8,953	4,981
ITG	Wyspy	32,624	35,6	11,61	6,433	29,36	35,34	10,37	5,836

Tabela A 4. Skrajne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa monetarnego * 100							
		minimalny budżet WB AGU-WB				minimalny budżet PL AGU-PL			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
EU-27	Unia Europejska	17,46	37,61	6,57	3,67	2,28	22,76	1,11	0,79
AT	Austria	1,93	28,23	0,55	0,26	0,11	46,54	0,05	0,03
	NUTS-1:								
AT1	Wschodnia Austria	2,13	26,33	0,56	0,23	0,08	57,34	0,04	0,03
AT2	Południowa Austria	2,88	31,19	0,90	0,45	0,17	26,60	0,05	0,02
AT3	Zachodnia Austria	1,18	28,16	0,33	0,17	0,11	55,66	0,06	0,04
BE	Belgia	4,58	27,83	1,28	0,66	0,43	61,00	0,26	0,21
	NUTS-1:								
BE1	Bruksela	11,28	28,12	3,17	1,59	0,84	58,34	0,49	0,39
BE2	Flandria	2,73	30,78	0,84	0,45	0,26	69,94	0,18	0,16
BE3	Walonia	5,81	25,16	1,46	0,74	0,60	55,11	0,33	0,26
BG	Bułgaria	64,47	39,50	25,46	13,52	7,04	30,51	2,15	1,03
	NUTS-1:								
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	71,61	42,45	30,40	16,96	10,09	31,24	3,15	1,54
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	56,78	35,49	20,15	9,82	3,76	28,38	1,07	0,49
CY	Cypr	2,89	19,93	0,58	0,24	0,12	58,25	0,07	0,06
	NUTS-1:								
CY0	Cypr	2,89	19,93	0,58	0,24	0,12	58,25	0,07	0,06
CZ	Czechy	19,30	22,88	4,42	1,70	0,30	31,75	0,09	0,05
	NUTS-1:								
CZ0	Czechy	19,30	22,88	4,42	1,70	0,30	31,75	0,09	0,05
	NUTS-2:								
CZ01	Praga	8,70	19,07	1,66	0,48	0,00	0,00	0,00	0,00
CZ02	Czechy Środkowe	17,12	23,16	3,97	1,62	0,33	8,81	0,03	0,00
CZ03	Południowy-Zachód	15,80	20,68	3,27	1,11	0,00	0,00	0,00	0,00
CZ04	Północny-Zachód	26,34	26,93	7,09	3,04	0,70	27,53	0,19	0,12
CZ05	Północny-Wschód	19,21	20,57	3,95	1,41	0,22	20,58	0,05	0,01
CZ06	Południowy-Wschód	20,44	21,02	4,30	1,55	0,24	53,17	0,13	0,11
CZ07	Morawy Środkowe	23,39	22,07	5,16	1,92	0,28	48,18	0,13	0,08
CZ08	Morawy-Śląsk	23,64	26,61	6,29	2,72	0,66	34,65	0,23	0,10
DK	Dania	5,00	49,40	2,47	1,86	1,80	72,07	1,30	1,11
	NUTS-1:								
DK0	Dania	5,00	49,40	2,47	1,86	1,80	72,07	1,30	1,11
EE	Estonia	46,79	31,58	14,78	6,79	2,75	42,15	1,16	0,76
	NUTS-1:								
EE0	Estonia	46,79	31,58	14,78	6,79	2,75	42,15	1,16	0,76
FI	Finlandia	2,88	28,64	0,82	0,41	0,24	51,29	0,13	0,10
	NUTS-1:								
FI1	Finlandia	2,88	28,64	0,82	0,41	0,24	51,29	0,13	0,10
	NUTS-2:								
FI13	Wschodnia Finlandia	4,28	29,24	1,25	0,59	0,18	64,27	0,12	0,10
FI18	Południowa Finlandia	2,49	27,49	0,69	0,34	0,22	65,00	0,14	0,13
FI19	Zachodnia Finlandia	2,87	30,67	0,88	0,45	0,33	35,89	0,12	0,07
FR	Francja	3,86	26,93	1,04	0,54	0,31	56,45	0,18	0,13
	NUTS-1:								
FR1	Region Francuski	3,67	29,56	1,08	0,52	0,35	44,32	0,16	0,09

Tabela A 4. Skrajne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa monetarnego * 100							
		minimalny budżet WB				minimalny budżet PL			
		AGU-WB				AGU-PL			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
FR2	Paris basin	3,77	29,09	1,10	0,70	0,41	79,93	0,33	0,29
FR3	Nord-Pas-de-Calais	5,41	27,10	1,47	0,83	0,60	40,39	0,24	0,14
FR4	Wschodni	4,26	22,73	0,97	0,39	0,07	33,42	0,02	0,01
FR5	Zachodni	3,33	24,82	0,83	0,41	0,15	55,56	0,08	0,05
FR6	Południowo-Zachodni	4,51	26,84	1,21	0,60	0,46	31,31	0,14	0,06
FR7	Centralno-Wschodni	1,62	29,47	0,48	0,26	0,11	100,00	0,11	0,11
FR8	Śródziemnomorski	5,05	25,43	1,29	0,61	0,33	77,99	0,26	0,22
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	3,67	29,56	1,08	0,52	0,35	44,32	0,16	0,09
FR21	Szampania-Ardeny	4,75	12,09	0,57	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00
FR22	Pikardia	7,29	11,42	0,83	0,30	0,14	70,62	0,10	0,07
FR23	Górna Normandia	0,82	52,36	0,43	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00
FR24	Centralny	2,54	56,22	1,43	0,95	0,40	45,91	0,18	0,09
FR25	Dolna Normandia	0,95	53,30	0,50	0,38	0,28	86,99	0,24	0,21
FR26	Burgundia	4,91	55,80	2,74	2,22	1,77	90,39	1,60	1,50
FR30	Nord-Pas-de-Calais	5,41	27,10	1,47	0,83	0,60	40,39	0,24	0,14
FR41	Lotaryngia	2,63	21,29	0,56	0,19	0,00	0,00	0,00	0,00
FR42	Alzacja	4,46	33,03	1,47	0,68	0,00	0,00	0,00	0,00
FR43	Franche-Comte	7,20	16,76	1,21	0,45	0,29	33,42	0,10	0,03
FR51	Kraj Loary	3,08	19,97	0,61	0,32	0,20	45,99	0,09	0,06
FR52	Bretania	4,10	27,24	1,12	0,56	0,16	70,63	0,11	0,08
FR53	Poitou-Chatentes	2,52	30,60	0,77	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00
FR61	Akwitania	4,37	31,21	1,36	0,72	0,59	31,93	0,19	0,09
FR62	Midi-Pireneje	3,38	31,82	1,08	0,55	0,43	30,16	0,13	0,04
FR63	Limousin	8,96	10,80	0,97	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00
FR71	Rodan-Alpy	1,81	30,77	0,56	0,31	0,14	100,00	0,14	0,14
FR72	Owernia	0,92	20,13	0,19	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00
FR81	Langwedocja-Roussillon	5,24	37,58	1,97	1,18	0,76	79,79	0,61	0,53
	Prowansja-Alpy-Lazurowe								
FR82	Wybrzeże	4,56	16,48	0,75	0,19	0,00	0,00	0,00	0,00
FR83	Korsyka	14,20	29,52	4,19	2,28	1,96	67,83	1,33	0,90
GR	Grecja	18,13	29,44	5,34	2,70	1,33	70,15	0,93	0,85
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	21,83	29,12	6,36	2,99	1,05	74,63	0,78	0,68
GR2	Centralna Grecja	21,69	29,72	6,45	3,04	1,65	36,60	0,60	0,44
GR3	Attyka	14,41	30,37	4,38	2,47	1,44	82,24	1,19	1,16
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	14,68	26,45	3,88	2,08	1,10	89,98	0,99	0,98
IE	Irlandia	6,40	42,05	2,69	1,80	1,50	60,36	0,90	0,77
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	6,40	42,05	2,69	1,80	1,50	60,36	0,90	0,77
ES	Hiszpania	16,94	41,53	7,03	4,72	3,84	72,75	2,79	2,45
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	12,37	39,45	4,88	3,13	2,38	69,50	1,66	1,46
ES2	Północny Wschód	10,03	45,36	4,55	3,32	3,24	68,45	2,22	1,98
ES3	Madryt	11,41	44,00	5,02	3,64	3,23	76,82	2,48	2,20
ES4	Centrum	21,99	38,42	8,45	5,45	4,23	73,61	3,11	2,75
ES5	Wschód	14,27	42,35	6,04	4,26	3,54	75,95	2,69	2,40

Tabela A 4. Skrajne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa monetarnego * 100							
		minimalny budżet WB AGU-WB				minimalny budżet PL AGU-PL			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
ES6	Południe	24,65	42,82	10,55	6,95	5,60	70,30	3,94	3,34
ES7	Wyspy Kanaryjskie	24,77	35,31	8,75	4,69	2,53	68,07	1,72	1,50
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	12,99	39,00	5,07	3,26	2,62	64,26	1,68	1,41
ES12	Asturia	10,31	39,49	4,07	2,48	1,56	78,82	1,23	1,17
ES13	Kantabria	13,20	41,52	5,48	3,70	2,75	83,60	2,30	2,23
ES21	Kraj Basków	9,50	48,98	4,65	3,46	3,40	67,53	2,30	1,98
ES22	Nawarra	6,19	43,99	2,72	1,93	1,80	66,75	1,20	1,03
ES23	La Rioja	17,02	42,04	7,16	5,22	4,85	81,30	3,95	3,68
ES24	Aragonia	11,06	41,87	4,63	3,30	3,27	65,90	2,15	2,01
ES30	Madryt	11,41	44,00	5,02	3,64	3,23	76,82	2,48	2,20
ES41	Kastylija i Leon	16,48	43,98	7,25	5,14	4,41	73,37	3,24	2,84
ES42	Kastylija-La Mancha	23,19	37,37	8,67	5,52	4,14	75,99	3,14	2,78
ES43	Estremadura	32,26	33,38	10,77	6,01	3,97	69,62	2,76	2,50
ES51	Katalonia	12,64	41,11	5,19	3,67	3,37	68,32	2,31	1,98
ES52	Walencja	16,26	42,00	6,83	4,82	3,78	84,84	3,20	2,95
ES53	Baleary	16,08	50,75	8,16	5,63	3,54	81,25	2,88	2,72
ES61	Andaluzja	24,37	41,89	10,21	6,61	5,17	71,02	3,67	3,17
ES62	Murcja	26,04	47,22	12,30	8,74	8,16	67,69	5,52	4,41
ES63	Ceuta	28,58	44,58	12,74	7,65	1,69	82,36	1,39	1,20
ES64	Melilla	24,07	49,95	12,02	8,40	6,68	68,66	4,59	3,80
ES70	Wyspy Kanaryjskie	24,77	35,31	8,75	4,69	2,53	68,07	1,72	1,50
NL	Holandia	2,55	48,54	1,24	0,92	0,81	86,04	0,69	0,64
LT	Litwa	62,58	39,44	24,68	13,49	7,81	44,16	3,45	2,24
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	62,58	39,44	24,68	13,49	7,81	44,16	3,45	2,24
LU	Luksemburg	0,88	60,43	0,53	0,41	0,33	84,45	0,28	0,26
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	0,88	60,43	0,53	0,41	0,33	84,45	0,28	0,26
LV	Łotwa	61,25	41,03	25,13	13,84	7,50	43,76	3,28	2,10
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	61,25	41,03	25,13	13,84	7,50	43,76	3,28	2,10
MT	Malta	10,26	25,06	2,57	1,31	0,95	58,18	0,55	0,42
	NUTS-1:								
MT0	Malta	10,26	25,06	2,57	1,31	0,95	58,18	0,55	0,42
DE	Niemcy	4,63	26,77	1,24	0,64	0,40	63,97	0,25	0,21
PL	Polska	45,68	32,03	14,63	6,65	2,22	32,98	0,73	0,38
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	41,94	31,61	13,26	5,97	1,96	31,02	0,61	0,29
PL2	Południowy	39,90	31,11	12,41	5,72	2,67	28,48	0,76	0,39
PL3	Wschodni	58,24	33,48	19,50	8,88	2,52	31,10	0,78	0,36
PL4	Północno-Zachodni	47,05	32,41	15,25	6,93	1,72	39,07	0,67	0,35
PL5	Południowo-Zachodni	41,82	31,69	13,25	6,10	2,38	35,29	0,84	0,42
PL6	Północny	45,23	31,29	14,15	6,33	2,04	39,15	0,80	0,51
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	46,27	31,84	14,73	6,74	2,24	27,64	0,62	0,29
PL12	Mazowieckie	39,82	31,49	12,54	5,59	1,82	33,03	0,60	0,29

Tabela A 4. Skrajne ubóstwo monetarne w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa monetarnego * 100							
		minimalny budżet WB AGU-WB				minimalny budżet PL AGU-PL			
		H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}	H ^{um}	I ^{um}	IT ^{um}	SE ^{um}
PL21	Małopolskie	44,09	32,62	14,38	6,87	3,68	21,29	0,78	0,32
PL22	Śląskie	37,00	29,88	11,06	4,92	1,97	37,74	0,74	0,45
PL31	Lubelskie	60,43	37,39	22,60	11,06	3,07	29,50	0,91	0,35
PL32	Podkarpackie	54,61	34,30	18,73	8,38	2,08	28,06	0,58	0,25
PL33	Świętokrzyskie	58,82	34,08	20,05	9,45	3,83	38,91	1,49	0,84
PL34	Podlaskie	60,29	23,75	14,32	4,92	0,78	13,99	0,11	0,03
PL41	Wielkopolskie	45,80	31,06	14,23	6,45	2,03	39,08	0,79	0,40
PL42	Zachodnio-Pomorskie	50,57	32,19	16,28	7,02	1,23	41,84	0,51	0,32
PL43	Lubuskie	45,54	37,55	17,10	8,42	1,47	35,14	0,51	0,21
PL51	Dolnośląskie	41,78	31,74	13,26	6,15	2,22	40,40	0,90	0,49
PL52	Opolskie	41,95	31,53	13,23	5,93	2,84	23,32	0,66	0,21
PL61	Kujawsko-Pomorskie	48,99	31,40	15,38	6,74	1,62	36,18	0,58	0,33
PL62	Warmińsko-Mazurskie	48,07	30,20	14,52	5,74	1,45	13,26	0,19	0,07
PL63	Pomorskie	39,96	32,01	12,79	6,34	2,81	49,32	1,38	0,95
PT	Portugalia	30,24	29,13	8,81	3,90	1,11	34,26	0,38	0,21
RO	Rumunia	89,68	52,12	46,74	29,05	21,54	34,10	7,34	3,60
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	90,54	49,12	44,48	26,42	18,10	33,07	5,99	2,77
RO2	Dwa	91,89	56,36	51,79	33,76	28,60	35,26	###	4,96
RO3	Trzy	84,68	48,22	40,83	24,10	14,78	30,18	4,46	2,18
RO4	Cztery	92,52	54,40	50,32	32,25	24,58	36,46	8,96	4,59
SE	Szwecja	3,72	42,42	1,58	1,08	0,93	69,57	0,65	0,54
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	3,42	41,72	1,43	0,95	0,78	63,42	0,49	0,39
SE2	Południowa Szwecja	3,67	43,56	1,60	1,11	0,91	74,29	0,68	0,58
SE3	Północna Szwecja	4,43	41,25	1,83	1,30	1,27	69,09	0,88	0,74
SI	Słowenia	8,49	21,65	1,84	0,66	0,14	32,41	0,05	0,03
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	8,49	21,65	1,84	0,66	0,14	32,41	0,05	0,03
SK	Słowacja	35,44	26,42	9,36	4,11	1,76	36,26	0,64	0,37
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	35,44	26,42	9,36	4,11	1,76	36,26	0,64	0,37
HU	Węgry	56,95	28,22	16,07	6,43	0,76	25,95	0,20	0,09
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	41,26	25,28	10,43	3,98	0,65	27,72	0,18	0,11
HU2	Kraj Zadunajski	57,57	26,65	15,34	5,96	0,55	26,42	0,14	0,07
HU3	Wielka Nizina i Północ	67,90	30,51	20,72	8,57	0,99	24,91	0,25	0,10
UK	Wielka Brytania	6,43	33,97	2,19	1,29	0,86	79,87	0,68	0,62
IT	Włochy	9,92	37,66	3,74	2,33	1,81	67,23	1,22	1,01
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	5,07	43,05	2,18	1,49	1,26	71,67	0,90	0,77
ITD	Północno-Wschodni	4,01	41,13	1,65	1,11	0,95	70,62	0,67	0,56
ITE	Centralny	6,95	37,14	2,58	1,61	1,30	69,03	0,90	0,76
ITF	Południowy	17,48	36,52	6,38	3,83	2,91	59,98	1,75	1,38
ITG	Wyspy	20,91	35,70	7,47	4,50	3,17	74,04	2,35	2,01

Tabela A.5. Liczba osób podlegających deprivacji materialnej w krajach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje	Liczba osób podlegających deprivacji materialnej	
		absolutna granica deprivacji AGD-12	absolutna granica deprivacji AGD-9
UE-27	Unia Europejska	54 985 998	37 688 056
AT	Austria	533 860	355 760
BE	Belgia	894 339	626 687
BG	Bułgaria	3 532 482	2 638 569
CY	Cypr	142 105	78 334
CZ	Czechy	861 500	643 420
DK	Dania	178 912	145 473
EE	Estonia	224 333	119 348
FI	Finlandia	191 776	149 685
FR	Francja	4 725 316	3 531 009
GR	Grecja	1 635 723	1 274 569
IE	Irlandia	275 119	159 207
ES	Hiszpania	3 366 103	1 815 507
NL	Holandia	653 187	366 995
LT	Litwa	1 028 316	648 433
LU	Luksemburg	8 295	2 596
LV	Łotwa	873 927	608 903
MT	Malta	31 290	23 467
DE	Niemcy	4 202 553	2 819 219
PL	Polska	7 233 634	5 335 455
PT	Portugalia	1 495 328	954 253
RO	Rumunia	10 151 064	6 674 806
SE	Szwecja	94 458	63 450
SI	Słowenia	224 744	118 643
SK	Słowacja	713 773	621 129
HU	Węgry	2 742 962	2 129 042
UK	Wielka Brytania	2 929 118	1 626 756
IT	Włochy	6 041 780	4 157 340

Tabela A6. Deprywacja materialna w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów deprywacji materialnej * 100							
		absolutna granica deprywacji AGD-9				absolutna granica deprywacji AGD-12			
		H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}	H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}
EU-27	Unia Europejska	7,85	14,39	1,13	2,01	11,41	25,35	2,89	2,04
AT	Austria	4,29	13,32	0,57	0,86	6,45	17,07	1,10	0,57
	NUTS-1:								
AT1	Wschodnia Austria	6,44	16,00	1,03	1,62	9,42	20,38	1,92	1,01
AT2	Południowa Austria	3,83	12,12	0,46	0,60	6,42	14,92	0,96	0,49
AT3	Zachodnia Austria	2,09	5,05	0,11	0,13	3,03	7,81	0,24	0,10
BE	Belgia	5,86	13,28	0,78	1,40	8,36	18,66	1,56	0,84
	NUTS-1:								
BE1	Bruksela	21,66	19,72	4,27	8,20	24,29	28,31	6,88	4,19
BE2	Flandria	1,57	6,59	0,10	0,17	3,73	8,95	0,33	0,13
BE3	Walonia	8,59	10,39	0,89	1,47	11,68	17,94	2,10	1,05
BG	Bułgaria	34,88	19,07	6,65	13,62	46,70	40,17	18,76	15,38
	NUTS-1:								
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	37,37	20,60	7,70	16,14	51,05	44,07	22,49	19,42
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	32,21	17,15	5,53	10,90	42,02	35,07	14,74	11,03
CY	Cypr	9,82	5,55	0,55	0,65	17,81	11,50	2,05	0,84
	NUTS-1:								
CY0	Cypr	9,82	5,55	0,55	0,65	17,81	11,50	2,05	0,84
CZ	Czechy	6,19	12,74	0,79	1,30	8,28	16,61	1,38	0,75
	NUTS-1:								
CZ0	Czechy	6,19	12,74	0,79	1,30	8,28	16,61	1,38	0,75
	NUTS-2:								
CZ01	Praga	4,23	6,31	0,27	0,40	5,73	10,86	0,62	0,28
CZ02	Czechy Środkowe	4,88	10,61	0,52	0,96	7,34	12,59	0,92	0,49
CZ03	Południowo-Zachód	7,24	11,51	0,83	1,17	8,97	14,72	1,32	0,72
CZ04	Północny-Zachód	9,27	14,69	1,36	2,02	11,57	16,76	1,94	0,92
CZ05	Północny-Wschód	3,81	11,15	0,42	0,60	5,83	14,49	0,85	0,43
CZ06	Południowo-Wschód	4,99	11,69	0,58	0,76	7,39	15,67	1,16	0,54
CZ07	Morawy Środkowe	6,06	13,63	0,83	1,57	8,69	18,68	1,62	0,96
CZ08	Morawy-Śląsk	10,22	16,53	1,69	3,37	11,87	23,66	2,81	1,81
DK	Dania	2,65	7,20	0,19	0,30	3,26	10,42	0,34	0,13
	NUTS-1:								
DK0	Dania	2,65	7,20	0,19	0,30	3,26	10,42	0,34	0,13
EE	Estonia	8,98	12,67	1,14	2,15	16,88	22,52	3,80	2,42
	NUTS-1:								
EE0	Estonia	8,98	12,67	1,14	2,15	16,88	22,52	3,80	2,42
FI	Finlandia	2,84	10,58	0,30	0,44	3,64	14,38	0,52	0,25
	NUTS-1:								
FI1	Finlandia	2,84	10,58	0,30	0,44	3,64	14,38	0,52	0,25
	NUTS-2:								
FI13	Wschodnia Finlandia	2,53	8,80	0,22	0,22	3,47	10,01	0,35	0,13
FI18	Południowa Finlandia	2,98	11,77	0,35	0,53	3,68	14,93	0,55	0,25
FI19	Zachodnia Finlandia	2,18	12,04	0,26	0,47	3,35	16,37	0,55	0,35
FR	Francja	5,79	9,37	0,54	0,73	7,75	14,14	1,10	0,45
	NUTS-1:								
FR1	Region Francuski	6,59	11,16	0,74	0,99	7,82	15,37	1,20	0,51

Tabela A6. Deprywacja materialna w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów deprywacji materialnej * 100							
		absolutna granica deprywacji AGD-9				absolutna granica deprywacji AGD-12			
		H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}	H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}
FR2	Paris basin	4,37	9,09	0,40	0,45	6,82	12,08	0,82	0,29
FR3	Nord-Pas-de-Calais	8,31	8,52	0,71	0,82	11,69	15,52	1,81	0,66
FR4	Wschodni	4,66	13,92	0,65	1,01	6,02	16,91	1,02	0,50
FR5	Zachodni	4,45	8,49	0,38	0,62	6,11	13,79	0,84	0,38
FR6	Południowo-Zachodni	6,39	7,40	0,47	0,59	9,47	11,03	1,04	0,40
FR7	Centralno-Wschodni	3,87	8,71	0,34	0,61	5,42	10,90	0,59	0,29
FR8	Śródziemnomorski	8,92	8,36	0,75	0,88	10,42	17,16	1,79	0,75
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	6,59	11,16	0,74	0,99	7,82	15,37	1,20	0,51
FR21	Szampania-Ardeny	5,86	9,82	0,58	0,58	8,08	8,44	0,68	0,17
FR22	Pikardia	4,32	8,78	0,38	0,44	8,80	11,25	0,99	0,42
FR23	Górna Normandia	4,39	5,21	0,23	0,38	7,91	7,78	0,62	0,21
FR24	Centralny	5,21	12,47	0,65	0,65	7,17	18,68	1,34	0,46
FR25	Dolna Normandia	4,24	7,81	0,33	0,46	4,83	13,19	0,64	0,19
FR26	Burgundia	2,03	7,25	0,15	0,15	2,94	13,55	0,40	0,13
FR30	Nord-Pas-de-Calais	8,31	8,52	0,71	0,82	11,69	15,52	1,81	0,66
FR41	Lotaryngia	5,05	12,68	0,64	1,12	6,23	16,71	1,04	0,53
FR42	Alzacja	7,07	15,85	1,12	1,61	9,34	17,55	1,64	0,78
FR43	Franche-Comte	1,27	11,74	0,15	0,15	1,99	14,93	0,30	0,15
FR51	Kraj Loary	3,40	5,93	0,20	0,30	4,10	14,56	0,60	0,24
FR52	Bretania	4,18	17,29	0,72	1,22	6,59	17,57	1,16	0,56
FR53	Poitou-Chatentes	7,18	2,17	0,16	0,27	9,55	8,55	0,82	0,37
FR61	Akwitania	5,03	7,62	0,38	0,43	8,34	11,80	0,98	0,40
FR62	Midi-Pireneje	7,89	8,55	0,67	0,87	10,15	10,10	1,03	0,34
FR63	Limousin	7,45	2,63	0,20	0,39	12,26	11,30	1,39	0,63
FR71	Rodan-Alpy	4,07	9,02	0,37	0,71	5,51	12,21	0,67	0,34
FR72	Owernia	3,12	7,22	0,23	0,23	5,08	5,68	0,29	0,07
FR81	Langwedocja-Roussillon	11,34	8,27	0,94	0,94	13,39	14,15	1,89	0,64
FR82	Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże	7,43	8,91	0,66	0,88	8,65	20,55	1,78	0,85
FR83	Korsyka	9,89	0,00	0,00	0,00	9,89	4,97	0,49	0,12
GR	Grecja	11,59	11,50	1,33	1,86	14,87	16,44	2,44	1,14
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	13,08	8,61	1,13	1,67	16,55	15,46	2,56	1,29
GR2	Centralna Grecja	13,75	12,25	1,68	2,20	17,46	14,63	2,56	1,04
GR3	Attyka	9,52	13,38	1,27	1,74	11,53	17,86	2,06	0,89
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	11,07	13,84	1,53	2,31	18,05	18,96	3,42	1,86
IE	Irlandia	3,57	8,31	0,30	0,36	6,17	11,47	0,71	0,31
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	3,57	8,31	0,30	0,36	6,17	11,47	0,71	0,31
ES	Hiszpania	3,96	7,63	0,30	0,42	7,35	8,84	0,65	0,25
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	2,89	2,56	0,07	0,13	5,84	5,49	0,32	0,11
ES2	Północny Wschód	2,04	5,03	0,10	0,10	3,08	7,71	0,24	0,06
ES3	Madryt	4,46	6,07	0,27	0,39	6,53	5,67	0,37	0,15
ES4	Centrum	2,89	8,01	0,23	0,31	5,87	10,03	0,59	0,23
ES5	Wschód	3,58	11,88	0,43	0,64	6,08	10,98	0,67	0,29
ES6	Południe	6,34	6,01	0,38	0,45	13,16	8,59	1,13	0,39

Tabela A6. Deprywacja materialna w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów deprywacji materialnej * 100							
		absolutna granica deprywacji AGD-9				absolutna granica deprywacji AGD-12			
		H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}	H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}
ES7	Wyspy Kanaryjskie	2,83	11,49	0,33	0,65	6,57	12,72	0,84	0,43
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	4,07	2,48	0,10	0,17	7,74	5,81	0,45	0,16
ES12	Asturia	0,77	5,72	0,04	0,10	2,23	3,82	0,09	0,03
ES13	Kantabria	1,13	0,00	0,00	0,00	3,38	4,08	0,14	0,03
ES21	Kraj Basków	2,07	2,52	0,05	0,05	3,30	6,90	0,23	0,06
ES22	Nawarra	1,72	0,00	0,00	0,00	4,02	5,06	0,20	0,05
ES23	La Rioja	2,70	13,94	0,38	0,38	4,33	8,70	0,38	0,09
ES24	Aragonia	1,98	8,50	0,17	0,17	1,98	11,99	0,24	0,07
ES30	Madryt	4,46	6,07	0,27	0,39	6,53	5,67	0,37	0,15
ES41	Kastylija i Leon	2,25	16,51	0,37	0,49	3,18	18,71	0,59	0,29
ES42	Kastylija-La Mancha	2,54	3,69	0,09	0,14	6,93	6,22	0,43	0,13
ES43	Estremadura	4,99	3,39	0,17	0,20	10,03	8,65	0,87	0,29
ES51	Katalonia	3,75	11,91	0,45	0,73	6,01	11,80	0,71	0,32
ES52	Walencja	3,14	10,06	0,32	0,34	5,72	8,89	0,51	0,20
ES53	Baleary	4,56	17,60	0,80	1,47	8,20	13,74	1,13	0,53
ES61	Andaluzja	5,23	3,11	0,16	0,19	12,18	6,89	0,84	0,28
ES62	Murcja	12,60	12,73	1,60	1,89	18,65	14,54	2,71	1,02
ES63	Ceuta	3,14	0,00	0,00	0,00	11,81	6,64	0,78	0,20
ES64	Melilla	6,79	6,71	0,46	0,46	13,05	15,86	2,07	0,75
ES70	Wyspy Kanaryjskie	2,83	11,49	0,33	0,65	6,57	12,72	0,84	0,43
NL	Holandia	2,22	7,07	0,16	0,24	3,96	12,00	0,47	0,18
LT	Litwa	19,53	17,91	3,50	7,06	30,97	30,79	9,54	7,37
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	19,53	17,91	3,50	7,06	30,97	30,79	9,54	7,37
LU	Luksemburg	0,53	6,78	0,04	0,04	1,70	3,97	0,07	0,02
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	0,53	6,78	0,04	0,04	1,70	3,97	0,07	0,02
LV	Łotwa	27,38	20,54	5,63	11,12	39,30	34,68	13,63	10,44
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	27,38	20,54	5,63	11,12	39,30	34,68	13,63	10,44
MT	Malta	5,72	8,26	0,47	0,92	7,63	11,41	0,87	0,45
	NUTS-1:								
MT0	Malta	5,72	8,26	0,47	0,92	7,63	11,41	0,87	0,45
DE	Niemcy	3,48	6,38	0,22	0,29	5,19	10,07	0,52	0,19
PL	Polska	14,23	13,98	1,99	3,16	19,29	25,53	4,93	3,21
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	12,81	13,59	1,74	2,71	18,44	28,79	5,31	3,82
PL2	Południowy	14,16	13,36	1,89	3,31	18,05	23,75	4,29	2,82
PL3	Wschodni	13,75	12,14	1,67	2,43	19,07	23,99	4,58	2,93
PL4	Północno-Zachodni	15,78	14,45	2,28	3,50	19,80	24,55	4,86	2,94
PL5	Południowo-Zachodni	14,93	14,31	2,14	3,56	22,89	24,57	5,62	3,66
PL6	Północny	14,68	16,50	2,42	3,77	19,47	27,22	5,30	3,24
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	19,01	13,64	2,59	4,05	25,44	33,16	8,44	6,47
PL12	Mazowieckie	9,79	13,54	1,33	2,06	15,04	25,20	3,79	2,53
PL21	Małopolskie	13,11	12,48	1,64	2,89	16,82	21,60	3,63	2,39

Tabela A6. Deprywacja materialna w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów deprywacji materialnej * 100							
		absolutna granica deprywacji AGD-9				absolutna granica deprywacji AGD-12			
		H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}	H ^{dm}	I ^{dm}	IT ^{dm}	SE ^{dm}
PL22	Śląskie	14,89	13,89	2,07	3,60	18,90	25,06	4,74	3,11
PL31	Lubelskie	14,52	13,62	1,98	2,82	21,56	27,61	5,95	4,08
PL32	Podkarpackie	14,70	10,90	1,60	2,41	18,63	19,92	3,71	2,22
PL33	Świętokrzyskie	15,43	14,20	2,19	3,23	20,98	31,66	6,64	4,19
PL34	Podlaskie	8,49	6,99	0,59	0,76	12,87	8,96	1,15	0,60
PL41	Wielkopolskie	8,58	11,01	0,94	1,43	12,42	20,46	2,54	1,48
PL42	Zachodnio-Pomorskie	24,23	14,62	3,54	5,95	27,45	24,52	6,73	4,31
PL43	Lubuskie	26,86	18,02	4,84	6,67	32,83	29,98	9,84	5,72
PL51	Dolnośląskie	14,43	15,41	2,22	3,72	23,54	26,06	6,13	4,08
PL52	Opolskie	16,44	11,41	1,88	3,07	20,95	19,53	4,09	2,39
PL61	Kujawsko-Pomorskie	13,41	12,92	1,73	2,56	18,96	22,88	4,34	2,31
PL62	Warmińsko-Mazurskie	15,73	19,66	3,09	4,84	21,51	33,70	7,25	4,93
PL63	Pomorskie	15,17	17,30	2,62	4,19	18,62	26,46	4,93	3,01
PT	Portugalia	9,00	11,65	1,05	1,62	14,11	20,28	2,86	1,61
RO	Rumunia	31,05	23,66	7,35	15,48	47,21	48,90	23,09	20,38
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	20,75	22,53	4,68	10,24	33,19	42,96	14,26	12,31
RO2	Dwa	39,51	24,08	9,52	18,61	58,88	51,98	30,61	27,05
RO3	Trzy	32,70	23,77	7,77	17,02	48,12	50,08	24,10	21,38
RO4	Cztery	27,88	23,56	6,57	14,81	44,79	45,94	20,57	18,31
SE	Szwecja	0,67	4,18	0,03	0,03	1,00	4,14	0,04	0,01
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	0,83	2,97	0,02	0,02	1,27	3,52	0,04	0,01
SE2	Południowa Szwecja	0,70	5,25	0,04	0,05	0,97	5,13	0,05	0,02
SE3	Północna Szwecja	0,28	5,11	0,01	0,01	0,52	2,70	0,01	0,00
SI	Słowenia	5,93	9,61	0,57	0,84	11,23	16,29	1,83	0,94
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	5,93	9,61	0,57	0,84	11,23	16,29	1,83	0,94
SK	Słowacja	11,45	14,43	1,65	2,94	13,16	20,41	2,69	1,76
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	11,45	14,43	1,65	2,94	13,16	20,41	2,69	1,76
HU	Węgry	21,58	15,41	3,32	5,40	27,81	29,68	8,25	5,53
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	20,70	15,33	3,17	5,25	25,21	29,22	7,37	4,76
HU2	Kraj Zadunajski	17,92	13,05	2,34	3,33	24,20	28,27	6,84	4,41
HU3	Wielka Nizina i Północ	24,98	16,72	4,18	7,07	32,41	30,72	9,96	6,93
UK	Wielka Brytania	2,65	6,18	0,16	0,27	4,77	7,69	0,37	0,14
IT	Włochy	6,91	13,73	0,95	1,58	10,04	18,30	1,84	0,91
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	3,68	13,48	0,50	0,79	5,49	19,69	1,08	0,51
ITD	Północno-Wschodni	3,57	11,45	0,41	0,79	6,38	13,53	0,86	0,43
ITE	Centralny	5,41	12,01	0,65	1,09	8,75	15,77	1,38	0,69
ITF	Południowy	11,11	14,58	1,62	2,47	15,15	18,85	2,86	1,35
ITG	Wyspy	14,07	14,62	2,06	3,78	18,59	21,26	3,95	2,15

Tabela A.7. Liczba ubogich oczywiście w krajach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje	Liczba ubogich oczywiście			
		relatywne granice ubóstwa monetarnego		absolutne granice ubóstwa monetarnego	
		krajowe (RGU-K)	EU-27 (RGU-UE)	minimalny budżet WB (AGU-WB)	minimalny budżet PL (AGU-P)
		absolutna granica deprivacji AGD-9		absolutna granica deprivacji AGD-12	
UE-27	Unia Europejska	17 784 799	26 246 057	31 460 990	6 001 683
AT	Austria	197 254	93 927	54 592	1 476
BE	Belgia	358 484	201 048	163 599	11 235
BG	Bułgaria	1 123 289	2 545 792	3 139 120	502 475
CY	Cypr	27 901	9 700	9 864	187
CZ	Czechy	281 728	500 210	503 072	18 860
DK	Dania	66 016	27 428	13 413	1 868
EE	Estonia	63 280	108 212	180 124	19 210
FI	Finlandia	76 925	44 363	24 849	1 750
FR	Francja	1 810 242	1 071 910	831 534	26 547
GR	Grecja	783 862	876 031	846 955	46 077
IE	Irlandia	53 938	39 661	43 059	10 047
ES	Hiszpania	1 063 247	1 115 285	1 451 173	272 542
NL	Holandia	141 022	27 416	30 297	8 613
LT	Litwa	256 993	594 802	879 193	167 738
LU	Luksemburg	1 755	104	139	10
LV	Łotwa	273 900	558 898	744 762	132 216
MT	Malta	10 612	12 040	9 964	1 614
DE	Niemcy	1 802 743	1 196 123	784 317	30 087
PL	Polska	2 302 448	4 752 420	5 718 555	356 614
PT	Portugalia	430 676	748 468	910 808	49 484
RO	Rumunia	2 766 637	6 635 551	9 955 713	3 814 519
SE	Szwecja	36 012	11 331	10 566	3 502
SI	Słowenia	51 973	56 974	62 159	635
SK	Słowacja	250 588	532 475	510 174	65 560
HU	Węgry	652 549	1 989 392	2 281 128	53 075
UK	Wielka Brytania	696 773	511 959	455 005	60 798
IT	Włochy	2 203 952	1 984 535	1 846 858	366 154

Tabela A 8. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Metodologia ESPCO.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		realatywne granice ubóstwa monetarnego							
		krajowe (RGU-K)				UE-27 (RGU-UE)			
		absolutna granica				deprywacji AGD-9			
		H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}
EU-27	Unia Europejska	3,71	25,28	0,94	0,46	5,31	40,14	2,47	4,36
AT	Austria	2,38	21,89	0,52	0,21	1,13	18,11	0,42	0,49
	NUTS-1:								
AT1	Wschodnia Austria	3,62	21,81	0,79	0,30	1,71	16,96	0,67	0,86
AT2	Południowa Austria	2,66	25,40	0,67	0,32	1,40	24,98	0,50	0,46
AT3	Zachodnia Austria	0,80	15,85	0,13	0,04	0,33	11,17	0,08	0,07
BE	Belgia	3,35	20,80	0,70	0,31	1,88	20,10	0,64	0,81
	NUTS-1:								
BE1	Bruksela	12,72	26,44	3,36	1,65	8,02	25,22	3,37	4,67
BE2	Flandria	0,63	18,10	0,11	0,04	0,28	17,37	0,09	0,10
BE3	Walonia	5,30	17,15	0,91	0,36	2,83	16,86	0,78	0,87
BG	Bułgaria	14,85	31,23	4,64	2,46	33,66	36,16	12,29	12,40
	NUTS-1:								
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	19,27	32,19	6,20	3,37	36,44	38,91	14,27	14,90
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	10,09	29,26	2,95	1,49	30,67	32,65	10,15	9,70
CY	Cypr	3,50	14,70	0,51	0,18	1,22	15,27	0,42	0,38
	NUTS-1:								
CY0	Cypr	3,50	14,70	0,51	0,18	1,22	15,27	0,42	0,38
CZ	Czechy	2,71	23,86	0,65	0,30	4,81	25,27	1,30	1,11
	NUTS-1:								
CZ0	Czechy	2,71	23,86	0,65	0,30	4,81	25,27	1,30	1,11
	NUTS-2:								
CZ01	Praga	2,07	10,24	0,21	0,07	3,03	20,46	0,66	0,41
CZ02	Czechy Środkowe	1,87	28,49	0,53	0,27	3,42	25,84	0,96	0,88
CZ03	Południowy-Zachód	1,80	18,05	0,32	0,14	4,34	19,43	1,01	0,84
CZ04	Północny-Zachód	5,12	27,88	1,43	0,67	8,35	28,70	2,47	2,03
CZ05	Północny-Wschód	2,00	19,79	0,40	0,14	2,98	25,90	0,82	0,59
CZ06	Południowy-Wschód	1,82	14,85	0,27	0,09	4,03	20,77	0,89	0,63
CZ07	Morawy Środkowe	2,59	26,30	0,68	0,32	4,85	25,81	1,34	1,25
CZ08	Morawy-Śląsk	5,02	31,14	1,56	0,80	8,42	29,33	2,62	2,63
DK	Dania	1,20	14,88	0,18	0,07	0,50	15,40	0,15	0,18
	NUTS-1:								
DK0	Dania	1,20	14,88	0,18	0,07	0,50	15,40	0,15	0,18
EE	Estonia	4,76	26,29	1,25	0,66	8,14	32,12	2,67	2,35
	NUTS-1:								
EE0	Estonia	4,76	26,29	1,25	0,66	8,14	32,12	2,67	2,35
FI	Finlandia	1,46	18,23	0,27	0,10	0,84	15,79	0,24	0,26
	NUTS-1:								
FI1	Finlandia	1,46	18,23	0,27	0,10	0,84	15,79	0,24	0,26
	NUTS-2:								
FI13	Wschodnia Finlandia	1,63	15,58	0,25	0,08	0,84	14,88	0,20	0,14
FI18	Południowa Finlandia	1,35	21,48	0,29	0,11	0,82	16,75	0,26	0,30
FI19	Zachodnia Finlandia	1,22	17,38	0,21	0,09	0,84	15,05	0,21	0,27
FR	Francja	2,97	19,15	0,57	0,22	1,76	16,26	0,47	0,45
	NUTS-1:								
FR1	Region Francuski	3,27	21,05	0,69	0,27	2,11	16,30	0,59	0,58

Tabela A 8. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Metodologia ESPCO.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		realatywne granice ubóstwa monetarnego							
		krajowe (RGU-K)				UE-27 (RGU-UE)			
		absolutna granica				deprywacji AGD-9			
		H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}
FR2	Paris basin	2,37	19,80	0,47	0,21	1,11	23,13	0,40	0,34
FR3	Nord-Pas-de-Calais	5,03	19,70	0,99	0,40	3,54	16,62	0,79	0,61
FR4	Wschodni	2,69	20,41	0,55	0,21	1,43	17,02	0,47	0,56
FR5	Zachodni	2,32	18,91	0,44	0,18	1,40	17,10	0,37	0,38
FR6	Południowo-Zachodni	2,46	18,08	0,45	0,16	1,70	14,26	0,42	0,35
FR7	Centralno-Wschodni	1,38	19,63	0,27	0,12	0,81	14,38	0,25	0,33
FR8	Śródziemnomorski	5,11	16,37	0,84	0,25	2,69	12,44	0,60	0,51
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	3,27	21,05	0,69	0,27	2,11	16,30	0,59	0,58
FR21	Szampania-Ardeny	2,35	22,83	0,54	0,14	0,91	13,96	0,37	0,31
FR22	Pikardia	3,00	17,19	0,52	0,19	2,08	15,57	0,42	0,30
FR23	Górna Normandia	3,45	12,43	0,43	0,25	1,00	28,85	0,38	0,36
FR24	Centralny	3,26	26,45	0,86	0,46	1,36	40,74	0,79	0,65
FR25	Dolna Normandia	0,44	21,49	0,09	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00
FR26	Burgundia	0,92	20,32	0,19	0,06	0,65	12,34	0,13	0,08
FR30	Nord-Pas-de-Calais	5,03	19,70	0,99	0,40	3,54	16,62	0,79	0,61
FR41	Lotaryngia	3,73	19,17	0,72	0,28	1,61	18,57	0,52	0,65
FR42	Alzacja	2,69	21,80	0,59	0,21	1,83	15,26	0,69	0,83
FR43	Franche-Comte	0,67	27,63	0,18	0,06	0,67	14,03	0,13	0,10
FR51	Kraj Loary	2,06	20,47	0,42	0,16	1,93	13,05	0,30	0,20
FR52	Bretania	2,36	22,74	0,54	0,24	1,23	23,97	0,55	0,70
FR53	Poitou-Chatentes	2,82	10,92	0,31	0,14	0,57	24,61	0,21	0,21
FR61	Akwitania	1,51	17,56	0,27	0,09	0,73	13,40	0,26	0,23
FR62	Midi-Pireneje	3,83	18,57	0,71	0,27	2,89	15,61	0,66	0,55
FR63	Limousin	2,14	16,77	0,36	0,12	2,14	9,80	0,28	0,23
FR71	Rodan-Alpy	1,44	21,42	0,31	0,14	0,97	15,12	0,29	0,39
FR72	Owernia	1,17	11,55	0,14	0,03	0,25	5,33	0,12	0,11
FR81	Langwedocja-Roussillon	6,98	15,58	1,09	0,27	2,24	10,17	0,60	0,51
	Prowansja-Alpy-Lazurowe								
FR82	Wybrzeże	3,98	17,07	0,68	0,24	2,85	13,55	0,59	0,52
FR83	Korsyka	5,37	18,89	1,01	0,38	5,37	11,13	0,60	0,13
GR	Grecja	7,13	22,46	1,60	0,71	7,96	24,09	2,13	1,65
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	8,49	23,06	1,96	0,98	9,60	24,26	2,48	1,86
GR2	Centralna Grecja	7,51	24,17	1,81	0,80	8,73	25,07	2,50	1,93
GR3	Attyka	6,08	20,47	1,24	0,47	6,52	22,98	1,70	1,32
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	6,34	23,62	1,50	0,67	7,17	24,61	2,03	1,77
IE	Irlandia	1,21	24,39	0,29	0,16	0,89	24,82	0,33	0,31
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	1,21	24,39	0,29	0,16	0,89	24,82	0,33	0,31
ES	Hiszpania	2,32	26,43	0,61	0,35	2,44	26,21	0,70	0,55
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	1,91	25,09	0,48	0,32	2,12	24,07	0,52	0,39
ES2	Północny Wschód	1,06	22,91	0,24	0,14	1,13	23,90	0,29	0,19
ES3	Madryt	1,68	24,96	0,42	0,25	1,71	24,17	0,50	0,43
ES4	Centrum	2,07	31,17	0,65	0,40	2,19	30,81	0,70	0,55
ES5	Wschód	2,15	27,74	0,60	0,32	2,19	27,82	0,69	0,61

Tabela A 8. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Metodologia ESPCO.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		realatywne granice ubóstwa monetarnego							
		krajowe (RGU-K)				UE-27 (RGU-UE)			
		absolutna granica				deprywacji AGD-9			
		H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}
ES6	Południe	4,01	25,16	1,01	0,56	4,28	25,00	1,13	0,79
ES7	Wyspy Kanaryjskie	1,56	26,58	0,41	0,22	1,56	26,06	0,48	0,50
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	2,60	25,36	0,66	0,44	2,93	23,91	0,71	0,53
ES12	Asturia	0,52	30,67	0,16	0,11	0,55	30,81	0,18	0,15
ES13	Kantabria	1,13	17,36	0,20	0,11	1,13	19,63	0,22	0,12
ES21	Kraj Basków	0,95	18,95	0,18	0,10	1,07	20,23	0,23	0,13
ES22	Nawarra	1,15	28,00	0,32	0,23	1,15	29,53	0,34	0,24
ES23	La Rioja	1,49	27,79	0,41	0,26	1,59	31,57	0,58	0,46
ES24	Aragonia	1,09	24,37	0,27	0,13	1,09	24,31	0,30	0,21
ES30	Madryt	1,68	24,96	0,42	0,25	1,71	24,17	0,50	0,43
ES41	Kastylija i Leon	1,69	37,17	0,63	0,37	1,69	38,09	0,69	0,59
ES42	Kastylija-La Mancha	1,51	31,33	0,47	0,35	1,79	27,37	0,50	0,42
ES43	Estremadura	3,98	25,27	1,01	0,57	4,06	26,67	1,10	0,71
ES51	Katalonia	2,19	27,17	0,60	0,32	2,21	28,10	0,71	0,66
ES52	Walencja	1,94	27,36	0,53	0,29	1,95	27,17	0,59	0,44
ES53	Baleary	2,85	31,95	0,91	0,50	3,15	28,59	1,02	1,10
ES61	Andaluzja	3,35	18,36	0,61	0,28	3,50	19,64	0,71	0,41
ES62	Murcja	7,82	41,13	3,22	2,13	8,67	37,20	3,48	2,97
ES63	Ceuta	1,96	30,47	0,60	0,36	1,96	31,83	0,62	0,40
ES64	Melilla	2,58	28,59	0,74	0,33	4,74	16,43	0,85	0,54
ES70	Wyspy Kanaryjskie	1,56	26,58	0,41	0,22	1,56	26,06	0,48	0,50
NL	Holandia	0,85	11,88	0,10	0,04	0,17	17,71	0,10	0,14
LT	Litwa	7,74	35,23	2,73	1,67	17,92	35,79	6,56	6,65
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	7,74	35,23	2,73	1,67	17,92	35,79	6,56	6,65
LU	Luksemburg	0,36	18,42	0,07	0,02	0,02	35,95	0,02	0,02
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	0,36	18,42	0,07	0,02	0,02	35,95	0,02	0,02
LV	Łotwa	12,32	33,05	4,07	2,30	25,13	38,08	9,80	10,08
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	12,32	33,05	4,07	2,30	25,13	38,08	9,80	10,08
MT	Malta	2,59	20,19	0,52	0,28	2,94	20,58	0,72	0,72
	NUTS-1:								
MT0	Malta	2,59	20,19	0,52	0,28	2,94	20,58	0,72	0,72
DE	Niemcy	2,23	17,12	0,38	0,14	1,48	14,01	0,27	0,21
PL	Polska	6,14	23,50	1,44	0,62	12,67	29,52	3,85	3,13
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	5,51	24,67	1,36	0,56	11,22	29,56	3,43	2,74
PL2	Południowy	4,73	22,51	1,07	0,50	11,40	27,59	3,33	2,92
PL3	Wschodni	7,69	21,42	1,65	0,69	13,13	30,73	4,07	3,04
PL4	Północno-Zachodni	6,77	23,34	1,58	0,64	14,20	29,67	4,33	3,45
PL5	Południowo-Zachodni	6,01	25,42	1,53	0,66	13,81	28,72	4,05	3,36
PL6	Północny	6,54	25,01	1,64	0,71	13,51	30,76	4,25	3,54
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	7,48	26,22	1,96	0,85	16,81	28,49	4,94	3,98
PL12	Mazowieckie	4,56	23,43	1,07	0,42	8,50	30,59	2,69	2,14

Tabela A 8. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Metodologia ESPCO.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		realatywne granice ubóstwa monetarnego							
		krajowe (RGU-K)				UE-27 (RGU-UE)			
		absolutna granica				deprywacji AGD-9			
		H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}
PL21	Małopolskie	4,57	21,88	1,00	0,47	10,04	28,00	3,00	2,65
PL22	Śląskie	4,85	22,92	1,11	0,53	12,33	27,38	3,55	3,11
PL31	Lubelskie	8,44	24,59	2,08	0,87	13,76	32,81	4,57	3,52
PL32	Podkarpackie	8,99	19,10	1,72	0,70	14,17	29,82	4,25	3,12
PL33	Świętokrzyskie	7,93	23,87	1,89	0,87	14,53	31,84	4,69	3,70
PL34	Podlaskie	3,48	11,44	0,40	0,11	8,29	24,59	2,04	1,19
PL41	Wielkopolskie	3,69	16,82	0,62	0,20	7,45	26,09	2,01	1,48
PL42	Zachodnio-Pomorskie	8,85	24,27	2,15	0,98	21,81	29,43	6,59	5,51
PL43	Lubuskie	14,03	28,34	3,98	1,62	25,04	33,87	8,65	6,90
PL51	Dolnośląskie	5,78	26,60	1,54	0,66	13,05	28,82	3,87	3,31
PL52	Opolskie	6,72	22,36	1,50	0,66	16,07	28,35	4,58	3,54
PL61	Kujawsko-Pomorskie	6,91	21,80	1,51	0,59	12,80	29,54	3,82	2,91
PL62	Warmińsko-Mazurskie	6,46	24,24	1,57	0,61	14,85	31,11	4,71	4,02
PL63	Pomorskie	6,25	28,79	1,80	0,88	13,30	31,55	4,36	3,81
PT	Portugalia	4,06	25,73	1,05	0,48	7,06	25,97	1,95	1,56
RO	Rumunia	12,87	34,11	4,39	2,42	30,86	46,13	14,26	15,50
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	9,40	32,87	3,09	1,66	20,75	45,73	9,49	10,40
RO2	Dwa	18,63	33,21	6,19	3,20	39,31	47,24	18,59	19,62
RO3	Trzy	9,71	33,19	3,22	1,94	32,28	44,25	14,34	15,79
RO4	Cztery	12,62	38,70	4,88	2,85	27,87	47,21	13,16	14,86
SE	Szwecja	0,38	14,51	0,06	0,03	0,12	23,57	0,04	0,04
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	0,47	14,77	0,07	0,03	0,22	16,09	0,04	0,03
SE2	Południowa Szwecja	0,41	11,84	0,05	0,02	0,06	32,99	0,04	0,04
SE3	Północna Szwecja	0,12	34,01	0,04	0,04	0,07	52,54	0,04	0,04
SI	Słowenia	2,60	19,47	0,51	0,20	2,85	18,29	0,67	0,57
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	2,60	19,47	0,51	0,20	2,85	18,29	0,67	0,57
SK	Słowacja	4,62	29,86	1,38	0,73	9,82	28,57	2,92	2,66
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	4,62	29,86	1,38	0,73	9,82	28,57	2,92	2,66
HU	Węgry	6,61	20,78	1,37	0,54	20,17	29,26	6,01	4,92
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	3,73	23,84	0,89	0,43	18,40	26,77	5,10	4,30
HU2	Kraj Zadunajski	6,36	18,37	1,17	0,40	16,87	28,54	4,88	3,60
HU3	Wielka Nizina i Północ	8,91	21,15	1,88	0,72	23,94	31,05	7,52	6,37
UK	Wielka Brytania	1,13	18,37	0,21	0,10	0,83	16,95	0,21	0,21
IT	Włochy	3,66	28,39	1,04	0,57	3,30	26,97	1,14	1,19
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	1,41	24,85	0,35	0,18	1,28	21,69	0,44	0,51
ITD	Północno-Wschodni	1,51	22,92	0,35	0,17	1,31	21,19	0,41	0,49
ITE	Centralny	2,15	27,72	0,59	0,32	1,80	27,51	0,71	0,77
ITF	Południowy	6,51	30,36	1,98	1,11	5,94	29,57	2,13	2,06
ITG	Wyspy	9,38	28,54	2,68	1,50	8,56	26,79	2,70	2,89

Tabela A9. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Skrajne ubóstwo.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		absolutne granice ubóstwa monetarnego							
		minimalny budżet WB AGU-WB				minimalny budżet PL AGU-PL			
		absolutna granica deprivacji AGD-12							
		H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}
EU-27	Unia Europejska	6,37	40,07	2,55	4,28	1,22	49,82	0,61	1,60
AT	Austria	0,66	26,71	0,18	0,25	0,02	48,77	0,01	0,03
	NUTS-1:								
AT1	Wschodnia Austria	0,74	25,48	0,19	0,29	0,01	40,10	0,01	0,00
AT2	Południowa Austria	1,37	29,40	0,40	0,52	0,06	52,86	0,03	0,12
AT3	Zachodnia Austria	0,17	20,69	0,03	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00
BE	Belgia	1,53	24,65	0,38	0,62	0,11	48,09	0,05	0,11
	NUTS-1:								
BE1	Bruksela	6,15	31,90	1,96	3,51	0,52	64,89	0,33	0,95
BE2	Flandria	0,31	18,30	0,06	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00
BE3	Walonia	2,28	20,05	0,46	0,72	0,16	31,62	0,05	0,06
BG	Bułgaria	41,50	44,51	18,47	35,36	6,64	53,95	3,58	11,32
	NUTS-1:								
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	46,75	47,92	22,40	44,96	9,53	55,29	5,27	16,97
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	35,85	39,72	14,24	25,03	3,53	50,06	1,77	5,24
CY	Cypr	1,24	22,29	0,28	0,38	0,02	50,00	0,01	0,01
	NUTS-1:								
CY0	Cypr	1,24	22,29	0,28	0,38	0,02	50,00	0,01	0,01
CZ	Czechy	4,84	26,63	1,29	1,51	0,18	30,85	0,06	0,15
	NUTS-1:								
CZ0	Czechy	4,84	26,63	1,29	1,51	0,18	30,85	0,06	0,15
	NUTS-2:								
CZ01	Praga	3,06	20,40	0,62	0,62	0,00	0,00	0,00	0,00
CZ02	Czechy Środkowe	4,11	25,72	1,06	1,09	0,28	13,58	0,04	0,17
CZ03	Południowo-Zachód	3,35	21,90	0,73	0,76	0,00	0,00	0,00	0,00
CZ04	Północny-Zachód	7,96	27,57	2,20	2,19	0,54	15,70	0,09	0,25
CZ05	Północny-Wschód	3,81	23,56	0,90	0,93	0,00	0,00	0,00	0,00
CZ06	Południowo-Wschód	3,98	21,98	0,87	0,86	0,00	0,00	0,00	0,00
CZ07	Morawy Środkowe	5,26	30,14	1,58	1,96	0,23	25,75	0,06	0,05
CZ08	Morawy-Śląsk	7,90	33,23	2,62	4,05	0,52	56,60	0,30	0,84
DK	Dania	0,24	24,09	0,06	0,09	0,03	82,74	0,03	0,06
	NUTS-1:								
DK0	Dania	0,24	24,09	0,06	0,09	0,03	82,74	0,03	0,06
EE	Estonia	13,55	33,56	4,55	6,08	1,45	46,31	0,67	1,35
	NUTS-1:								
EE0	Estonia	13,55	33,56	4,55	6,08	1,45	46,31	0,67	1,35
FI	Finlandia	0,47	22,22	0,10	0,14	0,03	35,53	0,01	0,02
	NUTS-1:								
FI1	Finlandia	0,47	22,22	0,10	0,14	0,03	35,53	0,01	0,02
	NUTS-2:								
FI13	Wschodnia Finlandia	0,69	20,39	0,14	0,17	0,00	13,38	0,00	0,00
FI18	Południowa Finlandia	0,39	23,63	0,09	0,11	0,04	34,57	0,01	0,02
FI19	Zachodnia Finlandia	0,46	26,92	0,12	0,22	0,06	36,87	0,02	0,04
FR	Francja	1,36	18,58	0,25	0,25	0,04	20,99	0,01	0,01
	NUTS-1:								
FR1	Region Francuski	1,28	21,48	0,27	0,28	0,05	12,21	0,01	0,00

Tabela A9. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Skrajne ubóstwo.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		absolutne granice ubóstwa monetarnego							
		minimalny budżet WB AGU-WB				minimalny budżet PL AGU-PL			
		absolutna granica deprivacji AGD-12							
		H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}
FR2	Paris basin	1,33	21,32	0,28	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00
FR3	Nord-Pas-de-Calais	2,54	20,66	0,53	0,39	0,42	21,07	0,09	0,05
FR4	Wschodni	0,52	29,60	0,15	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00
FR5	Zachodni	1,39	16,03	0,22	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00
FR6	Południowo-Zachodni	2,00	13,31	0,27	0,18	0,02	50,00	0,01	0,01
FR7	Centralno-Wschodni	0,55	21,66	0,12	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00
FR8	Śródziemnomorski	1,52	14,59	0,22	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	1,28	21,48	0,27	0,28	0,05	12,21	0,01	0,00
FR21	Szampania-Ardeny	1,67	10,29	0,17	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00
FR22	Pikardia	2,16	10,52	0,23	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00
FR23	Górna Normandia	0,82	29,80	0,25	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00
FR24	Centralny	1,36	43,96	0,60	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00
FR25	Dolna Normandia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
FR26	Burgundia	1,46	23,25	0,34	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00
FR30	Nord-Pas-de-Calais	2,54	20,66	0,53	0,39	0,42	21,07	0,09	0,05
FR41	Lotaryngia	0,60	36,09	0,22	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00
FR42	Alzacja	0,79	20,53	0,16	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00
FR43	Franche-Comte	0,07	34,09	0,03	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
FR51	Kraj Loary	1,71	9,82	0,17	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00
FR52	Bretania	1,47	19,60	0,29	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00
FR53	Poitou-Chatentes	0,57	39,57	0,23	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00
FR61	Akwitania	1,12	23,07	0,26	0,23	0,05	50,00	0,02	0,02
FR62	Midi-Pireneje	2,01	13,76	0,28	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00
FR63	Limousin	5,95	4,46	0,27	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00
FR71	Rodan-Alpy	0,70	21,66	0,15	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00
FR72	Owernia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
FR81	Langwedocja-Roussillon Prowansja-Alpy-Lazurowe	0,96	12,15	0,12	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00
FR82	Wybrzeże	1,69	16,89	0,29	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00
FR83	Korsyka	5,37	3,49	0,19	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
GR	Grecja	7,70	25,34	1,95	2,11	0,42	40,95	0,17	0,22
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	9,18	26,92	2,47	2,76	0,73	42,51	0,31	0,41
GR2	Centralna Grecja	8,75	24,44	2,14	2,01	0,47	34,66	0,16	0,23
GR3	Attyka	6,10	23,08	1,41	1,40	0,14	41,76	0,06	0,07
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	7,49	28,70	2,15	3,15	0,49	44,42	0,22	0,22
IE	Irlandia	0,97	26,73	0,26	0,24	0,23	50,82	0,11	0,12
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	0,97	26,73	0,26	0,24	0,23	50,82	0,11	0,12
ES	Hiszpania	3,17	26,78	0,85	0,73	0,60	40,37	0,24	0,26
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	2,49	25,69	0,64	0,52	0,68	25,20	0,17	0,12
ES2	Północny Wschód	1,22	23,12	0,28	0,19	0,15	36,01	0,05	0,04
ES3	Madryt	1,38	27,10	0,37	0,31	0,44	29,71	0,13	0,14
ES4	Centrum	2,98	27,21	0,81	0,69	0,51	39,75	0,20	0,21
ES5	Wschód	2,49	30,11	0,75	0,73	0,42	55,43	0,24	0,28

Tabela A9. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Skrajne ubóstwo.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		absolutne granice ubóstwa monetarnego							
		minimalny budżet WB				minimalny budżet PL			
		AGU-WB				AGU-PL			
		absolutna granicadeprywacji AGD-12							
		H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}
ES6	Południe	6,48	25,47	1,65	1,31	1,16	38,75	0,45	0,46
ES7	Wyspy Kanaryjskie	3,23	26,10	0,84	0,96	0,47	53,55	0,25	0,49
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	3,13	27,02	0,85	0,72	0,99	25,18	0,25	0,17
ES12	Asturia	0,95	21,95	0,21	0,15	0,10	59,09	0,06	0,08
ES13	Kantabria	2,26	19,82	0,45	0,24	0,26	0,70	0,00	0,00
ES21	Kraj Basków	0,95	21,77	0,21	0,14	0,04	50,00	0,02	0,02
ES22	Nawarra	2,05	26,25	0,54	0,34	0,22	40,11	0,09	0,08
ES23	La Rioja	1,94	21,99	0,43	0,30	0,40	62,50	0,25	0,25
ES24	Aragonia	1,09	22,75	0,25	0,19	0,24	20,15	0,05	0,02
ES30	Madryt	1,38	27,10	0,37	0,31	0,44	29,71	0,13	0,14
ES41	Kastylija i Leon	1,74	38,99	0,68	0,70	0,52	28,71	0,15	0,17
ES42	Kastylija-La Mancha	3,38	22,35	0,76	0,57	0,64	48,90	0,32	0,31
ES43	Estremadura	5,06	24,00	1,21	0,90	0,22	49,22	0,11	0,12
ES51	Katalonia	2,40	30,63	0,74	0,74	0,43	49,89	0,21	0,22
ES52	Walencja	2,49	28,66	0,71	0,62	0,40	64,84	0,26	0,32
ES53	Baleary	3,08	32,88	1,01	1,21	0,48	52,33	0,25	0,40
ES61	Andaluzja	5,84	21,85	1,28	0,89	0,65	37,63	0,24	0,27
ES62	Murcja	10,15	36,83	3,74	3,64	4,11	39,61	1,63	1,54
ES63	Ceuta	3,97	35,11	1,40	0,91	0,00	0,00	0,00	0,00
ES64	Melilla	6,82	23,69	1,61	1,56	0,30	75,00	0,22	0,30
ES70	Wyspy Kanaryjskie	3,23	26,10	0,84	0,96	0,47	53,55	0,25	0,49
NL	Holandia	0,18	25,72	0,05	0,03	0,05	34,72	0,02	0,01
LT	Litwa	26,48	39,32	10,41	17,53	5,05	48,59	2,45	5,52
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	26,48	39,32	10,41	17,53	5,05	48,59	2,45	5,52
LU	Luksemburg	0,03	37,98	0,01	0,01	0,00	33,77	0,00	0,00
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	0,03	37,98	0,01	0,01	0,00	33,77	0,00	0,00
LV	Łotwa	33,49	42,88	14,36	24,63	5,95	53,34	3,17	8,53
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	33,49	42,88	14,36	24,63	5,95	53,34	3,17	8,53
MT	Malta	2,43	21,54	0,52	0,47	0,39	33,34	0,13	0,14
	NUTS-1:								
MT0	Malta	2,43	21,54	0,52	0,47	0,39	33,34	0,13	0,14
DE	Niemcy	0,97	18,30	0,18	0,15	0,04	24,85	0,01	0,01
PL	Polska	15,25	32,99	5,03	7,15	0,95	41,14	0,39	0,94
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	14,30	34,46	4,93	8,02	0,84	45,71	0,38	1,08
PL2	Południowy	12,16	32,46	3,95	5,71	0,83	39,54	0,33	0,74
PL3	Wschodni	16,60	33,51	5,56	7,41	1,22	46,65	0,57	1,46
PL4	Północno-Zachodni	16,39	32,00	5,25	6,80	0,61	44,74	0,27	0,78
PL5	Południowo-Zachodni	18,48	31,21	5,77	8,24	1,20	32,59	0,39	0,57
PL6	Północny	15,88	33,60	5,33	7,29	1,15	35,33	0,41	0,82
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	19,21	36,91	7,09	12,98	1,26	56,22	0,71	2,16
PL12	Mazowieckie	11,91	32,53	3,87	5,61	0,64	35,59	0,23	0,56

Tabela A9. Ubóstwo oczywiste w krajach i regionach UE w 2010 r. Skrajne ubóstwo.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości indeksów ubóstwa oczywistego * 100							
		absolutne granice ubóstwa monetarnego							
		minimalny budżet WB				minimalny budżet PL			
		AGU-WB				AGU-PL			
		absolutna granicadeprywacji AGD-12							
H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}	H ^{uo}	I ^{uo}	IT ^{uo}	SE ^{uo}		
PL21	Małopolskie	10,73	32,83	3,52	5,06	0,76	30,53	0,23	0,27
PL22	Śląskie	13,15	32,25	4,24	6,15	0,88	44,90	0,39	1,06
PL31	Lubelskie	19,67	35,95	7,07	10,22	1,43	53,06	0,76	2,17
PL32	Podkarpackie	16,25	31,57	5,13	5,96	1,24	31,45	0,39	0,87
PL33	Świętokrzyskie	16,63	38,96	6,48	9,82	1,62	59,19	0,96	2,33
PL34	Podlaskie	11,29	21,29	2,40	1,92	0,29	28,40	0,08	0,22
PL41	Wielkopolskie	10,28	27,47	2,82	3,25	0,13	50,27	0,07	0,20
PL42	Zachodnio-Pomorskie	21,71	32,85	7,13	9,85	1,11	52,54	0,59	2,18
PL43	Lubuskie	28,86	36,54	10,54	14,12	1,47	33,19	0,49	0,50
PL51	Dolnośląskie	18,83	31,49	5,93	8,87	0,90	30,31	0,27	0,37
PL52	Opolskie	17,42	30,33	5,28	6,33	2,11	35,50	0,75	1,18
PL61	Kujawsko-Pomorskie	15,01	33,15	4,98	5,68	0,90	35,33	0,32	0,61
PL62	Warmińsko-Mazurskie	18,19	35,37	6,43	9,93	1,29	23,20	0,30	0,66
PL63	Pomorskie	15,18	32,63	4,95	7,07	1,30	43,09	0,56	1,13
PT	Portugalia	8,59	28,89	2,48	3,13	0,47	34,33	0,16	0,23
RO	Rumunia	46,31	55,91	25,89	50,47	17,74	52,54	9,32	26,78
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	32,89	52,64	17,32	31,60	12,82	49,58	6,35	17,41
RO2	Dwa	57,76	58,62	33,86	67,06	25,66	53,15	13,64	37,73
RO3	Trzy	46,75	54,41	25,43	51,08	12,79	54,96	7,03	23,34
RO4	Cztery	44,14	55,61	24,55	46,62	18,54	51,26	9,51	26,07
SE	Szwecja	0,11	21,49	0,02	0,02	0,04	54,22	0,02	0,02
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	0,16	16,31	0,03	0,02	0,03	50,00	0,02	0,02
SE2	Południowa Szwecja	0,09	20,35	0,02	0,02	0,03	62,50	0,02	0,02
SE3	Północna Szwecja	0,07	49,98	0,03	0,03	0,07	49,95	0,03	0,03
SI	Słowenia	3,11	23,50	0,73	1,15	0,03	43,21	0,01	0,02
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	3,11	23,50	0,73	1,15	0,03	43,21	0,01	0,02
SK	Słowacja	9,40	30,94	2,91	4,07	1,21	42,14	0,51	1,20
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	9,40	30,94	2,91	4,07	1,21	42,14	0,51	1,20
HU	Węgry	23,12	33,99	7,86	12,32	0,54	40,72	0,22	0,60
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	18,78	32,58	6,12	9,96	0,57	42,35	0,24	0,62
HU2	Kraj Zadunajski	20,20	33,39	6,74	10,04	0,39	50,52	0,20	0,67
HU3	Wielka Nizina i Północ	28,49	34,99	9,97	15,76	0,63	35,03	0,22	0,54
UK	Wielka Brytania	0,74	21,48	0,16	0,16	0,10	41,62	0,04	0,04
IT	Włochy	3,07	32,52	1,00	1,18	0,61	43,07	0,26	0,32
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	1,05	33,05	0,35	0,39	0,22	43,39	0,09	0,11
ITD	Północno-Wschodni	1,14	25,54	0,29	0,26	0,20	41,12	0,08	0,08
ITE	Centralny	1,87	35,05	0,66	0,81	0,40	41,66	0,17	0,19
ITF	Południowy	5,88	32,51	1,91	2,03	1,21	40,40	0,49	0,57
ITG	Wyspy	7,35	33,08	2,43	3,51	1,34	49,28	0,66	0,92

Tabela A10. Wskaźniki zasięgu zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników zasięgu zagrożenia ubóstwem *							
		100							
		M ^{ic}	L ^{ic}	FMI	FSI	FSI _{h=1}	FSI _{h=2}	FSI _{h=3}	FSI _{h=4}
EU-27	Unia Europejska	6,25	19,38	14,23	11,41	11,58	11,71	11,82	11,43
AT	Austria	1,45	8,18	2,95	6,68	8,88	9,36	7,67	7,12
	NUTS-1:								
AT1	Wschodnia Austria	1,85	10,32	3,23	8,94	11,29	10,88	9,12	7,25
AT2	Południowa Austria	2,00	8,75	3,84	6,91	8,43	8,44	8,51	8,27
AT3	Zachodnia Austria	0,69	5,40	2,13	3,96	6,49	7,58	5,26	6,39
BE	Belgia	2,32	10,70	5,12	7,90	10,01	11,29	8,32	7,38
	NUTS-1:								
BE1	Bruksela	6,54	21,94	10,34	18,15	23,97	14,00	18,47	8,94
BE2	Flandria	1,18	7,19	3,67	4,69	6,80	9,75	4,34	6,76
BE3	Walonia	3,04	13,50	6,09	10,44	11,60	12,39	12,12	8,14
BG	Bułgaria	29,60	52,78	45,30	37,08	28,90	31,62	36,03	22,96
	NUTS-1:								
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	33,41	57,56	50,60	40,38	30,15	36,09	38,67	23,69
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	25,49	47,63	39,60	33,52	27,23	27,24	34,15	22,17
CY	Cypr	2,35	17,89	3,78	16,47	7,39	15,92	19,97	16,79
	NUTS-1:								
CY0	Cypr	2,35	17,90	3,78	16,48	7,39	15,76	19,77	16,71
CZ	Czechy	5,63	20,83	18,31	8,14	13,09	8,77	10,44	8,28
	NUTS-1:								
CZ0	Czechy	5,61	20,82	18,31	8,13	12,91	8,87	10,65	8,08
	NUTS-2:								
CZ01	Praga	3,19	12,90	10,08	6,01	11,75	7,23	6,52	7,21
CZ02	Czechy Środkowe	4,65	17,91	16,05	6,51	10,07	8,87	9,60	7,57
CZ03	Południowy-Zachód	4,78	20,94	17,40	8,31	12,30	7,51	11,76	9,15
CZ04	Północny-Zachód	8,22	25,79	23,05	10,96	15,82	8,28	14,85	9,98
CZ05	Północny-Wschód	5,20	20,87	18,60	7,46	11,66	10,09	9,28	8,19
CZ06	Południowy-Wschód	5,01	20,95	18,80	7,15	10,85	8,93	9,25	8,49
CZ07	Morawy Środkowe	6,26	22,69	20,48	8,47	13,44	9,64	10,70	8,04
CZ08	Morawy-Śląsk	8,22	24,98	22,19	11,01	18,25	9,49	13,66	8,10
DK	Dania	1,14	8,76	5,49	4,42	8,71	5,65	4,08	7,35
	NUTS-1:								
DK0	Dania	1,15	8,76	5,49	4,42	8,61	5,61	4,07	7,16
EE	Estonia	13,04	35,60	32,05	16,59	16,64	18,90	13,28	12,67
	NUTS-1:								
EE0	Estonia	13,04	35,61	32,05	16,60	16,43	19,16	13,39	12,64
FI	Finlandia	1,58	7,25	4,44	4,39	10,01	5,97	5,40	5,98
	NUTS-1:								
FI1	Finlandia	1,58	7,25	4,44	4,39	10,01	5,97	5,40	5,98
	NUTS-2:								
FI13	Wschodnia Finlandia	1,90	8,17	6,06	4,02	9,19	7,01	5,64	6,34
FI18	Południowa Finlandia	1,52	7,19	3,82	4,89	11,28	5,55	5,10	6,19
FI19	Zachodnia Finlandia	1,58	7,11	4,71	3,98	9,00	6,47	5,25	6,03
FR	Francja	2,00	10,72	4,36	8,36	8,19	9,08	9,97	10,80
	NUTS-1:								
FR1	Region Francuski	1,99	11,20	3,74	9,45	9,77	8,26	9,78	12,37
FR2	Paris basin	1,98	10,49	4,45	8,02	7,93	8,87	9,53	9,98

Tabela A10. Wskaźniki zasięgu zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników zasięgu zagrożenia ubóstwem *							
		100							
		M ^{ic}	L ^{ic}	FMI	FSI	FSI _{h=1}	FSI _{h=2}	FSI _{h=3}	FSI _{h=4}
FR3	Nord-Pas-de-Calais	2,82	13,98	5,94	10,86	9,53	11,49	12,49	9,80
FR4	Wschodni	2,37	11,05	4,73	8,69	8,26	8,28	10,32	12,32
FR5	Zachodni	1,63	8,57	3,73	6,47	7,46	8,21	7,59	9,25
FR6	Południowo-Zachodni	2,09	11,33	4,85	8,57	7,44	9,88	10,95	10,61
FR7	Centralno-Wschodni	1,29	7,74	3,08	5,95	7,36	7,07	7,51	9,63
FR8	Śródziemnomorski	2,26	12,86	5,33	9,79	7,97	10,29	12,70	12,60
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	1,99	11,20	3,74	9,45	9,86	8,21	9,73	11,99
FR21	Szampania-Ardeny	1,98	8,88	3,99	6,87	8,59	8,03	8,83	8,98
FR22	Pikardia	2,97	13,25	5,87	10,35	7,72	11,55	11,87	11,18
FR23	Górna Normandia	1,89	11,03	3,59	9,33	9,39	9,33	10,14	10,64
FR24	Centralny	1,98	11,82	4,19	9,60	7,71	8,71	10,38	11,84
FR25	Dolna Normandia	1,00	6,79	2,71	5,08	7,20	6,14	9,01	7,65
FR26	Burgundia	1,54	8,93	5,58	4,89	6,38	7,81	6,19	7,54
FR30	Nord-Pas-de-Calais	2,83	13,98	5,94	10,87	9,67	11,43	12,79	10,42
FR41	Lotaryngia	2,61	10,95	4,47	9,10	7,69	9,18	10,92	13,34
FR42	Alzacja	2,06	12,07	4,82	9,32	7,71	8,28	12,76	12,40
FR43	Franche-Comte	2,28	10,10	5,16	7,21	8,81	7,14	6,59	11,53
FR51	Kraj Loary	1,34	7,48	3,17	5,65	7,46	7,38	5,89	9,60
FR52	Bretania	1,90	10,08	4,34	7,65	7,93	9,77	8,41	9,53
FR53	Poitou-Chatentes	1,79	8,25	3,87	6,17	6,77	8,51	10,66	8,31
FR61	Akwitania	1,69	11,42	4,65	8,46	6,73	9,53	10,50	11,29
FR62	Midi-Pireneje	2,43	10,93	4,81	8,55	8,43	9,78	10,62	10,31
FR63	Limousin	2,78	12,34	5,88	9,24	7,92	10,90	12,26	8,74
FR71	Rodan-Alpy	1,16	7,87	3,00	6,04	6,95	7,32	7,49	9,55
FR72	Owernia	1,70	7,23	3,39	5,53	7,38	6,87	7,51	7,97
FR81	Langwedocja-Roussillon	2,46	14,07	6,35	10,18	6,92	8,22	14,87	14,57
	Prowansja-Alpy-Lazurowe								
FR82	Wybrzeże	2,15	12,08	4,53	9,70	8,57	11,16	11,66	10,62
FR83	Korsyka	1,98	12,68	9,77	4,89	9,08	3,97	14,08	9,19
GR	Grecja	7,40	21,89	14,50	14,79	13,21	10,56	16,87	15,38
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	8,51	23,84	17,06	15,29	14,30	10,56	18,23	14,22
GR2	Centralna Grecja	9,04	26,26	17,81	17,48	15,71	12,80	19,70	15,61
GR3	Attyka	5,72	18,27	11,46	12,53	11,28	7,92	14,18	15,37
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	7,48	22,02	12,32	17,18	10,61	16,24	18,60	16,20
IE	Irlandia	2,63	14,48	7,38	9,72	11,64	8,73	9,38	11,53
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	2,62	14,48	7,38	9,71	11,86	8,87	9,29	11,77
ES	Hiszpania	4,73	20,33	14,87	10,19	9,92	11,55	10,31	11,04
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	4,38	17,65	12,04	9,99	9,31	12,12	8,80	11,22
ES2	Północny Wschód	2,09	12,41	9,41	5,10	8,20	6,97	4,70	8,22
ES3	Madryt	3,13	16,44	10,38	9,18	10,01	7,55	9,18	12,44
ES4	Centrum	5,31	22,27	17,96	9,61	10,10	13,69	9,03	9,34
ES5	Wschód	3,78	18,20	13,18	8,80	9,85	9,17	9,38	10,79
ES6	Południe	7,68	28,45	20,94	15,19	11,63	16,67	15,74	12,12
ES7	Wyspy Kanaryjskie	6,12	24,39	19,59	10,92	9,04	16,18	11,69	10,05

Tabela A10. Wskaźniki zasięgu zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników zasięgu zagrożenia ubóstwem *							
		100							
		M ^{ic}	L ^{ic}	FMI	FSI	FSI _{h=1}	FSI _{h=2}	FSI _{h=3}	FSI _{h=4}
ES11	NUTS-2: Galicja	5,35	19,17	12,65	11,87	10,65	13,48	10,78	12,30
ES12	Asturia	2,09	13,95	10,16	5,88	7,50	9,00	4,77	9,55
ES13	Kantabria	4,10	17,11	12,56	8,65	9,62	11,27	7,89	10,05
ES21	Kraj Basków	1,99	12,43	9,25	5,17	7,85	7,86	4,46	7,84
ES22	Nawarra	2,67	9,45	5,85	6,28	6,76	7,97	5,01	9,04
ES23	La Rioja	3,36	17,57	14,21	6,72	10,53	6,47	6,47	9,57
ES24	Aragonia	1,73	12,56	10,21	4,09	7,46	5,01	4,35	8,05
ES30	Madryt	3,12	16,44	10,38	9,18	9,54	7,51	9,09	12,29
ES41	Kastylia i Leon	3,70	17,93	14,87	6,76	9,06	10,93	6,66	8,89
ES42	Kastylia-La Mancha	5,25	23,70	18,74	10,22	10,08	15,05	9,90	10,00
ES43	Estremadura	9,15	29,44	23,56	15,04	12,43	18,98	12,68	10,03
ES51	Katalonia	3,19	16,43	11,59	8,03	10,00	8,97	8,07	10,47
ES52	Walencja	4,39	19,75	15,06	9,08	9,20	8,97	11,19	11,79
ES53	Baleary	5,18	22,89	15,31	12,76	12,90	12,10	11,66	11,80
ES61	Andaluzja	7,45	28,23	20,76	14,91	10,77	17,34	14,73	12,14
ES62	Murcja	9,12	29,64	21,88	16,89	14,36	13,18	20,63	12,56
ES63	Ceuta	8,80	28,60	22,71	14,69	17,55	16,56	15,72	6,12
ES64	Melilla	7,43	27,37	20,38	14,42	14,03	15,55	10,77	11,44
ES70	Wyspy Kanaryjskie	6,15	24,37	19,59	10,92	9,25	15,42	11,99	9,93
NL	Holandia	0,93	7,05	3,31	4,67	7,20	9,67	4,75	5,96
LT	Litwa	16,86	46,24	43,14	19,96	17,18	22,20	25,38	9,49
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	16,86	46,24	43,14	19,96	16,98	22,32	25,61	9,65
LU	Luksemburg	0,35	4,25	1,25	3,36	5,28	9,40	3,42	5,94
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	0,35	4,24	1,25	3,35	5,47	9,14	3,33	5,76
LV	Łotwa	27,52	52,76	43,63	36,65	27,43	25,87	29,71	30,74
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	27,51	52,76	43,63	36,64	27,19	26,21	29,75	30,74
MT	Malta	2,80	13,84	10,23	6,41	6,45	7,84	12,47	8,86
	NUTS-1:								
MT0	Malta	2,79	13,84	10,23	6,40	6,63	7,82	12,36	8,79
DE	Niemcy	2,03	9,37	5,24	6,17	8,00	8,03	7,14	8,59
PL	Polska	12,51	36,37	32,30	16,58	15,30	12,64	20,34	13,95
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	12,23	34,51	29,58	17,15	15,58	13,88	18,90	14,85
PL2	Południowy	10,65	33,98	29,74	14,89	14,04	11,54	20,16	12,91
PL3	Wschodni	13,35	41,67	39,16	15,87	13,57	12,30	21,30	14,79
PL4	Północno-Zachodni	13,53	37,49	33,42	17,59	17,52	11,75	21,54	14,56
PL5	Południowo-Zachodni	13,03	34,83	29,68	18,18	14,52	16,58	20,66	13,09
PL6	Północny	13,07	35,87	32,07	16,87	16,48	12,75	20,49	12,51
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	15,13	38,84	32,80	21,17	17,38	17,05	24,93	15,88
PL12	Mazowieckie	10,82	32,39	28,02	15,20	14,70	12,28	15,98	14,51
PL21	Małopolskie	11,16	37,66	32,78	16,04	14,93	10,63	20,15	15,62
PL22	Śląskie	10,31	31,42	27,64	14,09	13,68	12,52	20,09	10,82
PL31	Lubelskie	14,99	44,59	41,73	17,84	14,72	15,45	21,28	15,15

Tabela A10. Wskaźniki zasięgu zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników zasięgu zagrożenia ubóstwem *							
		100							
		M ^{ic}	L ^{ic}	FMI	FSI	FSI _{h=1}	FSI _{h=2}	FSI _{h=3}	FSI _{h=4}
PL32	Podkarpackie	13,40	40,00	38,13	15,26	12,35	10,26	23,49	16,54
PL33	Świętokrzyskie	13,72	43,95	40,28	17,40	14,37	14,35	23,00	12,77
PL34	Podlaskie	9,59	36,56	34,84	11,31	12,73	6,85	13,94	12,99
PL41	Wielkopolskie	9,56	34,85	31,92	12,48	12,60	10,29	15,76	11,86
PL42	Zachodnio-Pomorskie	17,47	40,38	35,07	22,79	23,63	12,05	27,00	15,79
PL43	Lubuskie	20,73	41,86	35,92	26,67	23,98	16,22	30,45	20,18
PL51	Dolnośląskie	13,49	35,28	29,57	19,19	14,93	18,25	20,56	13,69
PL52	Opolskie	11,66	33,45	30,00	15,11	13,81	11,65	20,74	10,01
PL61	Kujawsko-Pomorskie	13,79	37,51	34,66	16,64	18,10	12,54	19,09	10,40
PL62	Warmińsko-Mazurskie	14,88	37,85	33,56	19,18	17,04	13,89	22,54	14,77
PL63	Pomorskie	11,29	33,09	28,74	15,64	14,82	12,07	20,56	13,18
PT	Portugalia	10,80	30,53	22,44	18,89	15,13	13,24	14,98	20,28
RO	Rumunia	39,49	70,39	66,72	43,17	41,25	39,16	26,46	25,76
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	30,75	67,71	65,39	33,07	33,18	28,92	20,06	22,16
RO2	Dwa	48,99	75,56	70,76	53,79	46,36	49,07	32,04	33,84
RO3	Trzy	38,55	65,96	61,34	43,17	40,82	39,01	28,18	25,87
RO4	Cztery	36,51	72,06	69,98	38,59	41,06	38,46	22,85	17,07
SE	Szwecja	0,90	6,86	4,65	3,12	6,30	5,70	2,06	8,73
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	0,91	6,69	4,26	3,34	6,72	5,20	2,19	8,91
SE2	Południowa Szwecja	0,87	7,06	4,76	3,17	6,15	6,12	1,99	8,73
SE3	Północna Szwecja	0,95	6,76	5,18	2,54	5,59	5,39	2,12	7,89
SI	Słowenia	3,91	14,48	8,46	9,94	8,37	17,05	12,52	6,40
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	3,91	14,49	8,46	9,94	8,18	16,94	12,47	6,53
SK	Słowacja	8,77	29,31	26,46	11,62	17,60	6,83	15,93	9,64
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	8,77	29,32	26,46	11,62	17,70	7,02	16,06	9,70
HU	Węgry	16,75	41,93	37,36	21,32	19,84	16,07	27,52	11,59
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	13,71	34,90	29,23	19,38	19,02	15,19	25,53	11,51
HU2	Kraj Zadunajski	15,40	41,12	37,36	19,15	17,58	15,64	25,54	10,89
HU3	Wielka Nizina i Północ	19,98	47,68	43,29	24,37	22,22	17,99	31,12	12,05
UK	Wielka Brytania	1,81	10,86	6,73	5,94	8,98	8,93	7,12	6,41
IT	Włochy	3,88	17,41	9,69	11,60	7,90	11,28	12,76	15,18
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	2,12	12,71	6,12	8,71	6,86	10,32	7,83	14,12
ITD	Północno-Wschodni	2,17	12,72	5,37	9,51	6,49	12,82	8,26	13,50
ITE	Centralny	3,00	15,14	7,38	10,76	7,08	11,05	11,13	15,03
ITF	Południowy	6,13	23,95	15,58	14,49	9,50	10,66	18,52	16,85
ITG	Wyspy	7,79	26,93	17,27	17,46	10,10	12,82	22,36	18,92

Tabela A11. Wskaźniki głębokości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników głębokości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ¹⁰	L ¹⁰	FMD	FSD	FSD _{h=1}	FSD _{h=2}	FSD _{h=3}	FSD _{h=4}
EU-27	Unia Europejska	20,30	45,21	40,15	25,35	25,47	26,15	27,39	24,91
AT	Austria NUTS-1:	11,31	29,23	22,36	18,18	21,87	22,99	19,54	19,55
AT1	Wschodnia Austria	13,23	31,10	22,77	21,56	24,84	25,34	21,53	19,66
AT2	Południowa Austria	11,76	30,87	24,79	17,84	21,17	21,24	21,31	20,49
AT3	Zachodnia Austria	8,61	26,16	20,53	14,24	18,39	20,85	15,95	18,30
BE	Belgia NUTS-1:	14,14	34,18	28,23	20,09	22,72	26,27	20,30	20,10
BE1	Bruksela	26,12	46,88	37,95	35,05	37,65	30,49	34,22	21,67
BE2	Flandria	9,87	29,43	24,75	14,55	19,28	23,91	13,98	19,50
BE3	Walonia	17,83	38,72	31,44	25,11	24,79	27,46	27,55	21,24
BG	Bułgaria NUTS-1:	55,16	80,58	78,08	57,66	44,35	46,70	59,37	37,41
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	58,21	83,53	81,43	60,30	45,87	51,55	61,73	38,49
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	51,80	77,42	74,46	54,75	42,89	41,85	56,48	36,73
CY	Cypr NUTS-1:	17,69	41,74	24,12	35,31	20,47	32,45	39,42	29,44
CY0	Cypr	17,67	41,74	24,12	35,28	20,05	32,29	39,44	29,24
CZ	Czechy NUTS-1:	20,76	59,32	58,06	22,02	28,82	24,26	27,41	23,89
CZ0	Czechy NUTS-2:	20,92	59,32	58,06	22,17	28,76	24,17	27,46	23,77
CZ01	Praga	15,40	46,24	44,30	17,34	26,66	21,07	19,26	23,52
CZ02	Czechy Środkowe	17,98	54,83	53,64	19,17	24,53	23,65	24,24	23,53
CZ03	Południowy-Zachód	20,65	60,54	58,80	22,39	28,81	22,64	28,92	24,26
CZ04	Północny-Zachód	25,99	64,27	63,33	26,94	32,51	24,66	33,19	25,91
CZ05	Północny-Wschód	20,90	61,31	60,15	22,05	28,58	25,94	26,89	24,56
CZ06	Południowy-Wschód	19,31	60,26	59,26	20,30	26,99	24,43	25,13	23,90
CZ07	Morawy Środkowe	22,38	62,54	61,52	23,40	30,11	24,56	28,34	23,69
CZ08	Morawy-Śląsk	26,08	64,39	63,18	27,29	34,58	25,85	31,51	23,58
DK	Dania NUTS-1:	9,74	30,74	26,97	13,51	22,03	18,20	14,45	19,52
DK0	Dania	9,68	30,74	26,97	13,45	21,65	17,99	14,38	19,40
EE	Estonia NUTS-1:	33,29	69,29	67,83	34,75	32,55	34,46	32,76	28,21
EE0	Estonia	33,39	69,28	67,83	34,85	32,69	34,61	32,59	27,85
FI	Finlandia NUTS-1:	11,46	31,64	28,37	14,73	23,21	17,74	17,35	18,76
FI1	Finlandia NUTS-2:	11,46	31,64	28,37	14,73	23,21	17,74	17,35	18,76
FI13	Wschodnia Finlandia	12,28	35,36	33,04	14,61	22,43	19,62	17,59	19,85
FI18	Południowa Finlandia	11,41	29,80	25,72	15,50	24,35	17,66	16,92	18,99
FI19	Zachodnia Finlandia	11,24	32,77	30,01	14,00	21,93	18,26	17,21	19,56
FR	Francja NUTS-1:	13,82	33,13	25,99	20,96	21,10	22,55	23,66	23,43
FR1	Region Francuski	12,37	29,87	20,88	21,36	22,49	21,73	22,21	24,16

Tabela A11. Wskaźniki głębokości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników głębokości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ¹⁰	L ¹⁰	FMD	FSD	FSD _{h=1}	FSD _{h=2}	FSD _{h=3}	FSD _{h=4}
FR2	Paris basin	14,06	33,91	27,42	20,55	20,59	22,61	24,31	22,78
FR3	Nord-Pas-de-Calais	17,47	38,81	31,64	24,64	22,86	25,88	28,77	22,38
FR4	Wschodni	14,87	34,80	27,61	22,06	21,55	21,77	24,71	24,87
FR5	Zachodni	12,17	30,80	25,35	17,61	20,51	21,83	19,62	21,65
FR6	Południowo-Zachodni	14,18	34,87	27,46	21,60	20,65	24,37	24,85	22,68
FR7	Centralno-Wschodni	11,52	29,54	23,69	17,37	19,44	19,86	21,11	22,15
FR8	Śródziemnomorski	15,61	36,61	28,07	24,15	21,45	24,26	27,60	25,20
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	12,35	29,80	20,88	21,26	22,12	20,89	22,60	24,97
FR21	Szampania-Ardeny	12,89	30,49	25,22	18,15	20,00	21,56	21,14	20,65
FR22	Pikardia	18,42	38,99	32,10	25,31	21,25	25,86	29,31	24,98
FR23	Górna Normandia	13,71	35,86	27,73	21,83	21,49	23,54	25,16	24,40
FR24	Centralny	13,71	33,71	26,02	21,39	21,09	22,30	23,99	24,83
FR25	Dolna Normandia	12,00	30,56	25,16	17,39	20,20	17,83	24,60	19,89
FR26	Burgundia	12,01	30,69	26,25	16,45	19,05	21,88	21,27	20,00
FR30	Nord-Pas-de-Calais	17,47	38,80	31,64	24,63	22,94	26,23	28,88	23,95
FR41	Lotaryngia	16,23	35,33	28,19	23,37	22,62	22,28	25,60	25,86
FR42	Alzacja	14,42	33,91	25,73	22,60	19,84	21,40	27,41	22,00
FR43	Franche-Comte	12,79	34,44	28,56	18,67	22,02	19,77	19,93	23,90
FR51	Kraj Loary	10,80	29,48	24,12	16,16	19,85	20,78	17,96	22,17
FR52	Bretania	13,13	32,22	26,41	18,94	20,29	22,99	20,27	21,93
FR53	Poitou-Chatentes	13,60	30,90	26,16	18,35	20,07	20,92	24,09	19,99
FR61	Akwitania	13,58	34,55	26,74	21,40	19,42	23,88	25,12	24,45
FR62	Midi-Pireneje	14,57	34,46	27,51	21,52	21,68	23,39	24,92	23,44
FR63	Limousin	15,85	37,63	30,56	22,92	20,83	24,67	26,12	23,64
FR71	Rodan-Alpy	11,08	29,34	23,06	17,36	20,18	19,68	20,86	22,59
FR72	Owernia	13,09	30,11	26,02	17,19	21,84	18,66	21,99	20,75
FR81	Langwedocja-Roussillon	16,19	37,88	29,73	24,34	20,41	21,41	29,49	28,23
	Prowansja-Alpy-Lazurowe								
FR82	Wybrzeże	15,21	35,59	26,77	24,03	21,39	26,09	26,37	23,77
FR83	Korsyka	14,10	38,22	35,17	17,15	23,33	19,69	26,82	16,58
GR	Grecja	26,20	50,32	45,15	31,36	27,94	25,52	33,91	28,77
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	28,26	54,19	50,20	32,26	29,47	25,62	35,79	28,48
GR2	Centralna Grecja	31,09	57,43	51,88	36,63	31,53	28,72	39,53	29,29
GR3	Attyka	21,53	43,88	38,32	27,09	26,33	22,05	28,77	28,42
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	28,87	50,61	43,92	35,56	25,72	32,34	37,02	28,34
IE	Irlandia	17,16	39,93	31,78	25,31	25,96	22,48	27,94	24,41
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	17,18	39,93	31,78	25,33	25,52	23,12	27,87	24,66
ES	Hiszpania	20,21	48,10	42,87	25,44	24,27	27,64	26,99	25,30
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	19,80	46,73	41,36	25,17	24,47	28,97	25,30	25,83
ES2	Północny Wschód	10,98	36,02	32,44	14,57	21,80	20,09	15,17	21,28
ES3	Madryt	16,01	40,61	34,48	22,14	23,32	21,49	24,06	26,62
ES4	Centrum	21,21	51,93	47,39	25,75	24,21	30,94	25,15	24,08
ES5	Wschód	17,99	45,79	40,71	23,08	23,66	23,89	25,42	24,71

Tabela A11. Wskaźniki głębokości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników głębokości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ¹⁰	L ¹⁰	FMD	FSD	FSD _{h=1}	FSD _{h=2}	FSD _{h=3}	FSD _{h=4}
ES6	Południe	28,58	58,20	52,12	34,67	26,82	35,21	36,42	26,94
ES7	Wyspy Kanaryjskie	25,86	55,69	51,36	30,19	23,60	34,29	32,70	24,32
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	22,58	48,62	42,59	28,61	24,78	30,56	28,51	26,60
ES12	Asturia	13,25	42,37	38,40	17,23	22,15	24,33	17,03	24,00
ES13	Kantabria	19,19	45,49	40,89	23,79	23,64	26,84	26,33	24,06
ES21	Kraj Basków	10,72	35,02	30,94	14,80	21,14	21,00	14,57	20,82
ES22	Nawarra	10,73	28,96	24,86	14,83	20,10	21,18	14,60	22,66
ES23	La Rioja	14,15	45,00	41,21	17,94	23,88	20,79	19,49	23,79
ES24	Aragonia	10,73	38,90	36,40	13,24	21,56	18,35	15,04	22,37
ES30	Madryt	16,11	40,59	34,48	22,22	23,39	21,61	23,90	26,26
ES41	Kastylija i Leon	16,52	46,09	42,01	20,60	23,25	26,21	20,73	23,76
ES42	Kastylija-La Mancha	22,27	54,34	49,07	27,53	24,18	32,43	26,44	24,84
ES43	Estremadura	29,64	60,76	56,51	33,90	28,09	37,72	31,08	24,48
ES51	Katalonia	15,90	43,11	37,78	21,23	24,29	23,77	22,82	24,32
ES52	Walencja	20,50	48,88	44,72	24,65	23,77	24,09	29,24	26,22
ES53	Baleary	20,87	49,31	41,87	28,31	27,89	29,24	27,92	26,09
ES61	Andaluzja	28,51	58,19	52,17	34,53	26,46	36,44	35,90	26,86
ES62	Murcja	29,44	58,46	52,32	35,58	30,25	30,35	40,81	27,23
ES63	Ceuta	28,03	57,34	48,87	36,50	29,66	36,55	40,22	19,37
ES64	Melilla	23,98	51,84	45,17	30,66	26,49	32,48	30,61	25,73
ES70	Wyspy Kanaryjskie	25,97	55,67	51,36	30,28	23,92	34,11	32,80	24,94
NL	Holandia	9,66	27,88	22,58	14,96	19,92	23,09	14,94	18,25
LT	Litwa	38,56	76,35	74,98	39,93	32,72	36,87	47,08	23,95
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	38,60	76,36	74,98	39,98	32,44	37,10	46,88	24,31
LU	Luksemburg	6,01	18,94	11,34	13,60	16,87	23,02	13,75	17,01
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	5,89	18,89	11,34	13,44	16,50	23,09	13,82	17,73
LV	Łotwa	52,22	79,14	75,50	55,86	43,97	41,76	52,77	44,85
	NUTS-1:								
LVO	Łotwa	52,22	79,14	75,50	55,85	44,08	41,75	52,78	44,50
MT	Malta	17,83	44,79	41,13	21,48	20,47	22,05	31,41	22,90
	NUTS-1:								
MT0	Malta	17,85	44,79	41,13	21,50	20,17	21,88	31,57	22,97
DE	Niemcy	13,04	32,57	27,61	18,00	20,86	21,54	20,49	21,44
PL	Polska	32,33	70,41	68,64	34,11	31,39	28,08	40,55	28,96
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	31,66	66,93	64,41	34,19	31,70	28,14	38,14	30,13
PL2	Południowy	30,62	69,49	67,52	32,59	30,47	26,92	39,90	28,18
PL3	Wschodni	33,23	75,47	74,72	33,98	29,57	26,65	42,51	29,12
PL4	Północno-Zachodni	33,82	71,80	70,16	35,46	33,98	26,96	42,01	29,78
PL5	Południowo-Zachodni	32,82	68,29	65,89	35,22	29,76	33,47	39,73	28,81
PL6	Północny	33,08	70,43	69,05	34,46	32,51	28,26	40,84	27,68
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	36,81	71,79	69,57	39,02	32,73	31,60	44,82	31,69
PL12	Mazowieckie	29,24	64,55	61,90	31,90	30,34	26,76	34,31	29,16

Tabela A11. Wskaźniki głębokości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników głębokości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ¹⁰	L ¹⁰	FMD	FSD	FSD _{h=1}	FSD _{h=2}	FSD _{h=3}	FSD _{h=4}
PL21	Małopolskie	32,40	72,31	70,15	34,56	31,49	26,35	40,66	31,15
PL22	Śląskie	29,43	67,55	65,70	31,29	29,96	27,91	38,85	25,82
PL31	Lubelskie	35,01	76,25	75,25	36,01	30,51	30,13	42,06	30,10
PL32	Podkarpackie	33,84	74,94	74,56	34,22	28,85	24,71	44,24	31,51
PL33	Świętokrzyskie	34,32	77,24	75,98	35,58	30,93	28,00	44,76	29,39
PL34	Podlaskie	27,51	72,91	72,52	27,90	29,05	20,78	34,45	27,76
PL41	Wielkopolskie	28,08	69,98	68,75	29,30	28,54	25,14	35,76	27,24
PL42	Zachodnio-Pomorskie	39,89	73,83	71,60	42,12	41,83	27,85	48,69	30,86
PL43	Lubuskie	43,74	74,80	72,66	45,88	40,29	31,54	49,92	37,42
PL51	Dolnośląskie	33,81	68,15	65,62	36,34	29,92	34,76	39,48	28,98
PL52	Opolskie	29,74	68,68	66,71	31,70	29,22	28,77	39,26	24,59
PL61	Kujawsko-Pomorskie	34,04	73,14	72,35	34,83	35,65	28,72	40,17	25,75
PL62	Warmińsko-Mazurskie	35,92	72,80	71,60	37,12	33,91	28,92	43,28	30,27
PL63	Pomorskie	30,58	66,43	64,38	32,62	30,22	27,97	38,92	28,02
PT	Portugalia	31,73	61,56	56,93	36,36	30,72	29,64	35,81	35,56
RO	Rumunia	60,45	90,62	89,83	61,25	57,27	52,30	48,65	39,70
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	51,92	90,37	89,92	52,36	51,29	42,49	41,07	37,18
RO2	Dwa	69,43	92,29	91,27	70,46	62,56	60,91	55,69	47,63
RO3	Trzy	59,89	88,30	87,17	61,02	56,88	51,84	49,15	40,46
RO4	Cztery	57,65	91,75	91,38	58,02	57,71	51,62	45,39	31,96
SE	Szwecja	7,91	29,38	26,41	10,87	18,78	18,19	10,32	21,28
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	7,53	27,64	24,27	10,91	19,28	17,24	10,29	21,02
SE2	Południowa Szwecja	8,12	30,07	27,11	11,08	18,61	18,69	10,29	21,50
SE3	Północna Szwecja	7,85	31,15	29,11	9,88	17,81	18,01	10,55	20,13
SI	Słowenia	21,32	45,37	39,81	26,88	22,34	34,40	29,64	20,35
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	21,30	45,38	39,81	26,87	22,33	34,50	29,79	19,87
SK	Słowacja	26,77	67,08	65,92	27,94	34,07	21,20	35,87	25,58
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	26,89	67,08	65,92	28,06	33,68	21,34	35,66	25,23
HU	Węgry	40,49	77,08	75,67	41,89	36,50	33,34	50,82	27,38
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	37,14	71,47	69,30	39,30	35,90	32,45	47,02	27,46
HU2	Kraj Zadunajski	38,39	77,39	76,40	39,39	34,18	32,26	49,24	26,39
HU3	Wielka Nizina i Północ	44,65	80,93	79,76	45,82	38,89	34,63	54,72	27,27
UK	Wielka Brytania	12,61	35,32	29,69	18,24	22,30	23,13	21,30	19,46
IT	Włochy	18,08	43,54	35,63	25,99	21,35	26,48	28,01	28,54
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	13,03	36,36	28,38	21,01	19,77	25,06	20,08	27,26
ITD	Północno-Wschodni	14,34	37,24	28,25	23,33	19,10	28,49	21,62	27,26
ITE	Centralny	16,24	40,44	32,07	24,60	19,91	25,80	26,39	28,03
ITF	Południowy	23,82	53,47	46,74	30,54	24,32	26,50	36,84	30,88
ITG	Wyspy	27,60	56,16	48,38	35,38	24,49	29,97	42,26	32,68

Tabela A12. Wskaźniki intensywności zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników intensywności zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ^{IT}	L ^{IT}	FMIT	FSIT	FSIT _{h=1}	FSIT _{h=2}	FSIT _{h=3}	FSIT _{h=4}
EU-27	Unia Europejska	0,05	8,56	5,71	2,89	2,87	2,95	2,87	2,76
AT	Austria	0,01	4,05	0,42	3,63	2,64	2,74	3,85	2,63
	NUTS-1:								
AT1	Wschodnia Austria	0,02	3,89	0,39	3,52	2,87	2,53	3,62	2,50
AT2	Południowa Austria	0,01	4,35	0,77	3,60	3,03	2,73	3,23	2,60
AT3	Zachodnia Austria	0,01	3,99	0,27	3,73	3,23	2,68	3,94	2,69
BE	Belgia	0,02	4,59	0,98	3,63	2,59	2,65	3,70	2,40
	NUTS-1:								
BE1	Bruksela	0,04	4,54	2,54	2,04	2,13	2,47	2,48	2,57
BE2	Flandria	0,07	4,61	0,67	4,01	3,29	2,67	3,96	2,45
BE3	Walonia	0,04	3,64	1,06	2,63	3,08	2,64	2,78	2,66
BG	Bułgaria	0,02	22,79	22,51	0,30	2,62	3,05	0,51	3,00
	NUTS-1:								
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	0,05	27,96	27,75	0,26	1,72	2,84	0,39	3,49
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	0,03	17,22	16,85	0,40	1,79	3,62	0,77	2,87
CY	Cypr	0,00	2,03	0,38	1,65	2,80	2,23	1,67	2,37
	NUTS-1:								
CY0	Cypr	0,01	2,11	0,38	1,74	2,95	2,24	1,93	2,53
CZ	Czechy	0,04	5,45	2,98	2,50	2,63	3,46	2,50	2,66
	NUTS-1:								
CZ0	Czechy	0,10	5,58	2,98	2,70	3,14	3,40	2,56	2,68
	NUTS-2:								
CZ01	Praga	0,00	5,14	0,89	4,25	2,43	2,92	4,40	2,77
CZ02	Czechy Środkowe	0,04	6,72	2,82	3,95	2,45	2,68	3,88	2,95
CZ03	Południowy-Zachód	0,01	4,84	2,01	2,84	2,63	2,76	3,44	2,35
CZ04	Północny-Zachód	0,09	8,32	5,26	3,15	2,57	2,97	3,17	2,90
CZ05	Północny-Wschód	0,03	5,89	2,49	3,43	2,53	2,84	3,88	2,51
CZ06	Południowy-Wschód	0,01	5,86	2,70	3,17	2,48	2,90	3,68	2,57
CZ07	Morawy Środkowe	0,02	6,32	3,37	2,97	2,01	3,12	3,61	3,18
CZ08	Morawy-Śląsk	0,02	7,63	4,71	2,94	2,41	2,94	3,13	3,20
DK	Dania	0,09	6,82	2,32	4,59	2,90	2,81	4,05	2,59
	NUTS-1:								
DK0	Dania	0,23	6,18	2,32	4,09	2,77	2,87	3,96	2,65
EE	Estonia	0,10	13,25	11,44	1,90	2,67	3,33	1,91	2,98
	NUTS-1:								
EE0	Estonia	0,21	13,28	11,44	2,04	2,51	3,29	2,31	3,35
FI	Finlandia	0,01	4,60	0,63	3,98	2,54	2,76	4,02	2,58
	NUTS-1:								
FI1	Finlandia	0,01	4,60	0,63	3,98	2,54	2,76	4,02	2,58
	NUTS-2:								
FI13	Wschodnia Finlandia	0,01	4,63	0,97	3,67	2,41	3,00	4,53	2,73
FI18	Południowa Finlandia	0,02	4,34	0,51	3,85	2,54	2,90	3,81	2,46
FI19	Zachodnia Finlandia	0,01	4,70	0,72	3,99	2,71	2,84	3,58	2,49
FR	Francja	0,02	4,16	0,82	3,36	2,80	2,79	3,28	2,54
	NUTS-1:								
FR1	Region Francuski	0,07	4,29	0,82	3,53	2,60	2,89	3,37	2,17

Tabela A12. Wskaźniki intensywności zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników intensywności zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ^{IT}	L ^{IT}	FMIT	FSIT	FSIT _{h=1}	FSIT _{h=2}	FSIT _{h=3}	FSIT _{h=4}
FR2	Paris basin	0,06	4,09	0,97	3,19	3,10	2,58	2,84	2,78
FR3	Nord-Pas-de-Calais	0,04	3,48	1,26	2,27	3,52	2,46	2,70	2,18
FR4	Wschodni	0,00	4,11	0,67	3,44	3,27	2,83	3,40	2,09
FR5	Zachodni	0,07	4,24	0,68	3,63	3,14	3,06	3,17	2,90
FR6	Południowo-Zachodni	0,04	3,79	0,95	2,88	3,40	2,95	2,93	2,42
FR7	Centralno-Wschodni	0,02	4,07	0,36	3,73	3,22	3,02	3,24	2,74
FR8	Śródziemnomorski	0,09	3,43	0,89	2,63	2,81	2,59	3,24	2,55
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	0,02	3,45	0,82	2,65	2,31	3,11	3,59	2,55
FR21	Szampania-Ardeny	0,00	4,65	0,23	4,42	3,72	3,19	3,19	2,38
FR22	Pikardia	0,00	2,59	0,43	2,16	2,63	3,13	2,21	1,94
FR23	Górna Normandia	0,00	3,61	0,45	3,16	2,98	2,29	2,93	2,93
FR24	Centralny	0,00	4,51	1,50	3,01	2,69	3,11	2,70	2,18
FR25	Dolna Normandia	0,00	3,74	0,48	3,25	2,33	2,52	2,90	2,35
FR26	Burgundia	0,00	5,62	2,69	2,93	3,79	2,75	3,18	2,73
FR30	Nord-Pas-de-Calais	0,00	3,98	1,26	2,72	3,03	2,53	2,78	2,22
FR41	Lotaryngia	0,00	3,46	0,32	3,14	2,49	3,29	3,42	2,10
FR42	Alzacja	0,06	4,66	1,25	3,47	2,69	3,07	2,44	1,70
FR43	Franche-Comte	0,09	4,96	0,72	4,34	2,22	2,68	3,32	1,85
FR51	Kraj Loary	0,03	4,00	0,51	3,51	2,34	3,25	4,19	1,97
FR52	Bretania	0,00	4,78	0,93	3,85	3,10	2,73	3,46	2,47
FR53	Poitou-Chatentes	0,00	4,31	0,61	3,70	3,49	2,89	3,09	2,25
FR61	Akwitania	0,03	4,67	1,13	3,57	2,22	3,43	2,81	3,21
FR62	Midi-Pireneje	0,01	3,52	0,89	2,63	2,43	2,44	3,28	3,12
FR63	Limousin	0,00	2,81	0,33	2,48	2,84	3,22	3,85	1,99
FR71	Rodan-Alpy	0,02	3,79	0,43	3,38	2,55	3,19	3,35	2,58
FR72	Owernia	0,00	3,21	0,10	3,11	2,26	2,90	3,00	4,44
FR81	Langwedocja-Roussillon	0,01	4,35	1,68	2,67	3,40	2,72	2,37	2,70
	Prowansja-Alpy-Lazurowe								
FR82	Wybrzeże	0,03	3,02	0,32	2,73	2,61	2,75	2,73	2,39
FR83	Korsyka	0,26	9,24	3,20	6,31	3,61	1,11	4,02	2,62
GR	Grecja	0,04	6,45	4,13	2,37	2,81	3,02	2,61	2,33
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	0,10	6,93	4,80	2,23	2,56	3,30	2,83	2,87
GR2	Centralna Grecja	0,04	6,34	5,00	1,38	2,60	2,94	1,70	2,28
GR3	Attyka	0,04	6,57	3,48	3,13	2,67	2,71	2,95	2,43
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	0,00	5,62	2,96	2,66	3,58	2,87	2,09	2,76
IE	Irlandia	0,09	4,97	2,50	2,57	2,64	2,64	2,43	2,51
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	0,27	4,65	2,50	2,42	3,28	2,85	2,75	2,83
ES	Hiszpania	0,08	9,00	6,29	2,80	3,13	2,89	2,74	2,95
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	0,27	6,66	4,31	2,62	3,17	3,05	2,82	2,66
ES2	Północny Wschód	0,42	7,79	4,19	4,02	2,58	3,25	3,96	2,96
ES3	Madryt	0,19	7,79	4,57	3,42	3,26	3,23	3,44	2,74
ES4	Centrum	0,34	9,88	7,36	2,86	2,88	2,78	3,03	2,91
ES5	Wschód	0,37	8,22	5,52	3,07	2,71	2,92	2,74	3,21

Tabela A12. Wskaźniki intensywności zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników intensywności zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ^{IT}	L ^{IT}	FMIT	FSIT	FSIT _{h=1}	FSIT _{h=2}	FSIT _{h=3}	FSIT _{h=4}
ES6	Południe	0,39	10,89	9,45	1,83	2,95	2,44	2,26	3,01
ES7	Wyspy Kanaryjskie	0,18	8,93	7,12	1,99	3,10	3,50	1,81	2,50
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	0,07	6,91	4,50	2,47	2,77	2,35	2,40	2,37
ES12	Asturia	0,09	7,55	3,51	4,13	3,07	2,92	4,63	2,42
ES13	Kantabria	0,02	7,51	4,83	2,69	2,47	2,68	2,64	2,27
ES21	Kraj Basków	0,09	8,74	4,37	4,46	3,51	3,56	3,77	2,30
ES22	Nawarra	0,02	7,80	2,56	5,26	2,54	3,09	3,79	2,83
ES23	La Rioja	0,11	10,24	6,25	4,10	3,95	4,28	3,38	3,21
ES24	Aragonia	0,12	8,61	4,17	4,56	2,81	3,74	4,24	3,51
ES30	Madryt	0,05	7,68	4,57	3,17	3,58	3,16	2,89	2,95
ES41	Kastylija i Leon	0,08	9,19	6,67	2,60	3,09	2,88	3,99	2,98
ES42	Kastylija-La Mancha	0,06	9,57	7,45	2,17	3,22	2,87	2,85	3,10
ES43	Estremadura	0,10	10,20	8,73	1,57	3,40	2,44	2,27	2,82
ES51	Katalonia	0,12	8,00	4,76	3,36	3,07	3,57	3,39	3,49
ES52	Walencja	0,16	8,42	6,16	2,42	3,46	3,45	2,49	2,95
ES53	Baleary	0,11	10,22	7,71	2,62	3,51	2,60	3,77	3,46
ES61	Andaluzja	0,08	10,51	9,05	1,54	3,24	2,80	2,34	3,35
ES62	Murcja	0,03	12,96	11,44	1,54	3,42	3,26	1,57	3,35
ES63	Ceuta	0,00	14,80	12,23	2,57	4,01	2,88	1,61	3,13
ES64	Melilla	0,07	12,99	11,42	1,64	3,53	2,03	3,69	2,59
ES70	Wyspy Kanaryjskie	0,12	8,32	7,12	1,32	3,42	2,28	1,62	2,88
NL	Holandia	0,03	5,33	1,12	4,24	2,78	2,71	4,41	2,77
LT	Litwa	0,15	22,76	21,59	1,32	3,55	3,64	1,16	4,68
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	0,40	22,70	21,59	1,51	2,31	3,52	1,68	4,32
LU	Luksemburg	0,01	3,92	0,51	3,41	3,13	2,54	3,34	3,04
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	0,06	4,96	0,51	4,51	2,96	2,43	3,81	2,98
LV	Łotwa	0,06	23,10	22,38	0,78	2,65	3,07	0,82	2,59
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	0,15	23,13	22,38	0,90	1,99	3,07	1,01	2,73
MT	Malta	0,04	3,99	1,91	2,12	2,92	3,15	1,99	2,61
	NUTS-1:								
MT0	Malta	0,06	3,95	1,91	2,10	3,24	3,07	1,71	2,54
DE	Niemcy	0,02	4,46	0,95	3,53	2,94	2,87	3,51	2,51
PL	Polska	0,12	13,09	11,53	1,69	2,96	3,78	1,61	3,08
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	0,21	12,17	10,40	1,97	2,83	3,67	1,80	2,73
PL2	Południowy	0,22	11,24	9,72	1,74	2,82	3,51	1,63	2,84
PL3	Wschodni	0,31	17,16	15,57	1,90	2,36	4,82	1,60	3,13
PL4	Północno-Zachodni	0,27	13,75	12,12	1,90	2,42	3,82	1,98	2,96
PL5	Południowo-Zachodni	0,22	12,17	10,45	1,94	3,06	3,13	2,16	2,64
PL6	Północny	0,25	12,43	10,91	1,77	2,31	3,97	2,22	3,34
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	0,06	13,54	11,72	1,88	2,65	2,59	2,39	2,79
PL12	Mazowieckie	0,09	12,04	9,76	2,38	2,75	3,16	2,49	2,59

Tabela A12. Wskaźniki intensywności zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników intensywności zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ^{IT}	L ^{IT}	FMIT	FSIT	FSIT _{h=1}	FSIT _{h=2}	FSIT _{h=3}	FSIT _{h=4}
PL21	Małopolskie	0,07	13,34	11,67	1,74	3,58	3,49	2,00	2,53
PL22	Śląskie	0,11	10,89	8,38	2,63	2,60	3,14	2,24	2,99
PL31	Lubelskie	0,20	20,71	19,31	1,60	3,52	3,12	1,79	3,05
PL32	Podkarpackie	0,10	16,75	14,89	1,96	3,19	3,70	1,97	3,33
PL33	Świętokrzyskie	0,14	17,22	16,11	1,25	3,43	3,65	1,67	2,53
PL34	Podlaskie	0,03	10,97	8,98	2,03	2,72	3,48	2,27	2,43
PL41	Wielkopolskie	0,06	13,70	11,17	2,59	3,33	3,89	2,81	2,92
PL42	Zachodnio-Pomorskie	0,02	13,79	12,45	1,36	2,71	4,49	1,32	3,17
PL43	Lubuskie	0,01	15,98	14,87	1,12	2,40	3,71	2,56	2,58
PL51	Dolnośląskie	0,09	12,60	10,50	2,19	3,06	2,76	2,21	2,87
PL52	Opolskie	0,03	12,43	10,31	2,15	3,02	2,07	2,08	3,31
PL61	Kujawsko-Pomorskie	0,05	13,62	11,86	1,81	2,72	3,46	1,75	3,49
PL62	Warmińsko-Mazurskie	0,10	12,23	10,46	1,86	2,74	3,07	2,05	3,24
PL63	Pomorskie	0,07	12,35	10,32	2,11	3,18	3,19	2,01	3,26
PT	Portugalia	0,05	8,43	6,76	1,72	2,80	3,21	1,78	2,35
RO	Rumunia	0,23	46,51	45,92	0,82	2,69	2,83	0,84	4,58
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	0,72	43,25	42,54	1,43	1,58	3,33	2,03	4,52
RO2	Dwa	0,25	52,61	52,14	0,72	0,96	2,29	1,06	4,04
RO3	Trzy	0,31	39,93	39,24	1,00	1,17	2,88	1,47	4,31
RO4	Cztery	0,67	50,80	50,23	1,24	0,92	2,77	2,15	6,37
SE	Szwecja	0,06	6,24	1,44	4,86	2,81	2,95	4,85	2,63
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	0,17	5,74	1,31	4,60	2,83	3,03	4,36	2,69
SE2	Południowa Szwecja	0,16	5,63	1,46	4,33	3,33	2,96	4,59	2,74
SE3	Północna Szwecja	0,11	6,04	1,64	4,51	2,99	2,87	4,20	2,64
SI	Słowenia	0,02	3,50	1,15	2,37	2,60	2,35	2,64	2,52
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	0,05	3,23	1,15	2,13	3,42	2,46	2,16	2,59
SK	Słowacja	0,13	8,66	6,86	1,93	2,40	4,27	1,93	2,74
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja								
HU	Węgry	0,06	12,54	11,67	0,94	2,74	3,96	0,86	3,02
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	0,06	8,31	7,13	1,24	2,35	3,83	1,25	2,72
HU2	Kraj Zadunajski	0,08	11,88	10,80	1,16	2,34	4,37	1,13	2,82
HU3	Wielka Nizina i Północ	0,12	16,24	15,62	0,75	1,90	3,99	0,87	3,23
UK	Wielka Brytania	0,08	5,05	1,79	3,34	2,86	2,77	3,29	2,81
IT	Włochy	0,05	6,03	3,23	2,85	3,01	2,73	2,84	2,44
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	0,14	5,37	1,98	3,53	3,00	2,45	3,68	2,54
ITD	Północno-Wschodni	0,02	4,32	1,47	2,87	3,20	2,62	3,18	2,29
ITE	Centralny	0,15	5,04	2,19	3,00	3,27	2,50	2,75	2,46
ITF	Południowy	0,18	7,50	5,48	2,20	3,21	3,04	2,03	2,77
ITG	Wyspy	0,12	8,00	6,28	1,84	2,86	3,00	1,75	2,71

Tabela A13. Wskaźniki dotkliwości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników dotkliwości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M ^{1s}	L ^{1s}	FMS	FSS	FSS _{h=1}	FSS _{h=2}	FSS _{h=3}	FSS _{h=4}
EU-27	Unia Europejska	0,12	8,15	6,23	2,04	2,03	2,07	2,03	1,98
AT	Austria NUTS-1:	0,00	3,28	0,44	2,85	1,98	1,93	2,65	1,75
AT1	Wschodnia Austria	0,03	2,34	0,38	1,99	1,81	1,76	2,46	1,94
AT2	Południowa Austria	0,00	3,21	0,81	2,41	2,27	1,87	2,40	1,77
AT3	Zachodnia Austria	0,00	3,00	0,29	2,72	2,15	1,85	2,74	2,03
BE	Belgia NUTS-1:	0,00	3,72	1,06	2,67	1,84	1,76	2,51	1,88
BE1	Bruksela	0,00	4,45	2,64	1,81	1,52	1,92	1,94	1,99
BE2	Flandria	0,04	3,42	0,73	2,72	1,90	1,94	3,01	1,89
BE3	Walonia	0,00	3,12	1,16	1,96	1,94	1,67	1,85	2,02
BG	Bułgaria NUTS-1:	0,01	24,25	24,05	0,20	1,87	2,01	0,29	2,16
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	0,00	30,47	30,22	0,25	2,11	1,59	0,29	2,18
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	0,01	17,78	17,40	0,39	1,68	1,72	0,40	1,81
CY	Cypr NUTS-1:	0,01	1,47	0,38	1,10	1,88	1,69	1,22	1,60
CY0	Cypr	0,00	1,49	0,38	1,11	2,08	1,59	1,27	1,65
CZ	Czechy NUTS-1:	0,02	4,63	2,88	1,77	1,96	2,47	1,87	1,84
CZ0	Czechy NUTS-2:	0,03	5,52	2,88	2,67	1,76	2,03	1,79	1,88
CZ01	Praga	0,00	3,18	0,74	2,45	2,13	2,12	2,64	2,05
CZ02	Czechy Środkowe	0,04	5,13	2,82	2,35	2,16	1,92	1,99	1,78
CZ03	Południowy-Zachód	0,05	3,40	1,83	1,61	2,04	1,91	1,84	1,61
CZ04	Północny-Zachód	0,10	6,89	5,28	1,71	1,86	2,15	1,69	2,20
CZ05	Północny-Wschód	0,06	4,08	2,35	1,79	2,05	2,02	1,90	1,95
CZ06	Południowy-Wschód	0,07	4,43	2,53	1,96	1,75	2,05	1,92	1,68
CZ07	Morawy Środkowe	0,07	5,05	3,18	1,93	1,87	2,55	1,59	1,91
CZ08	Morawy-Śląsk	0,03	6,10	4,73	1,39	1,90	2,34	1,31	2,28
DK	Dania NUTS-1:	0,12	6,10	2,82	3,40	2,29	1,99	3,04	1,95
DK0	Dania	0,06	5,64	2,82	2,88	1,99	2,06	2,86	1,91
EE	Estonia NUTS-1:	0,05	12,78	11,54	1,29	2,14	2,37	1,51	2,09
EE0	Estonia	0,07	13,00	11,54	1,53	2,07	1,84	1,59	2,08
FI	Finlandia NUTS-1:	0,01	3,65	0,67	2,99	1,95	2,17	2,92	1,77
FI1	Finlandia NUTS-2:	0,01	3,65	0,67	2,99	1,95	2,17	2,92	1,77
FI13	Wschodnia Finlandia	0,07	3,59	1,00	2,65	2,13	1,93	2,52	1,79
FI18	Południowa Finlandia	0,02	3,14	0,54	2,62	1,78	2,00	2,47	1,83
FI19	Zachodnia Finlandia	0,05	3,46	0,77	2,74	1,86	2,34	2,46	1,58
FR	Francja NUTS-1:	0,01	3,20	0,89	2,32	2,05	1,94	2,37	1,81
FR1	Region Francuski	0,00	3,02	0,87	2,15	2,13	2,16	2,13	1,76

Tabela A13. Wskaźniki dotkliwości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników dotkliwości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M _{1s}	L _{1s}	FMS	FSS	FSS _{h=1}	FSS _{h=2}	FSS _{h=3}	FSS _{h=4}
FR2	Paris basin	0,06	3,30	1,15	2,21	1,88	1,88	1,76	1,63
FR3	Nord-Pas-de-Calais	0,00	2,97	1,44	1,53	2,41	1,80	1,51	1,59
FR4	Wschodni	0,05	2,47	0,66	1,86	2,12	1,79	2,13	1,81
FR5	Zachodni	0,00	3,18	0,72	2,47	1,98	2,13	2,62	1,91
FR6	Południowo-Zachodni	0,00	3,73	1,03	2,70	2,00	1,96	1,95	1,96
FR7	Centralno-Wschodni	0,04	2,46	0,40	2,10	2,22	1,74	2,64	1,88
FR8	Śródziemnomorski	0,04	2,76	0,92	1,89	1,85	2,00	1,99	1,68
	NUTS-2:								
FR10	Region Francuski	0,07	3,62	0,87	2,82	1,90	1,71	2,68	1,94
FR21	Szampania-Ardeny	0,02	3,56	0,21	3,37	1,12	2,01	2,01	1,61
FR22	Pikardia	0,09	2,04	0,45	1,67	2,38	1,56	1,93	1,67
FR23	Górna Normandia	0,00	2,48	0,52	1,96	1,94	2,02	1,85	1,77
FR24	Centralny	0,15	3,49	1,75	1,88	1,39	2,19	2,18	2,78
FR25	Dolna Normandia	0,00	2,74	0,58	2,15	2,13	2,03	2,16	1,80
FR26	Burgundia	0,43	5,78	3,38	2,83	1,88	2,29	2,40	1,66
FR30	Nord-Pas-de-Calais	0,01	3,51	1,44	2,08	2,00	1,94	1,65	1,51
FR41	Lotaryngia	0,00	2,60	0,30	2,29	2,16	2,00	2,58	1,56
FR42	Alzacja	0,11	2,81	1,23	1,69	2,16	1,83	1,57	1,77
FR43	Franche-Comte	0,07	2,83	0,72	2,18	2,00	1,51	2,09	1,64
FR51	Kraj Loary	0,02	3,89	0,55	3,36	1,92	2,26	2,99	1,66
FR52	Bretania	0,00	3,32	0,96	2,36	2,22	2,30	2,57	2,17
FR53	Poitou-Chatentes	0,00	3,24	0,63	2,61	1,96	2,78	2,59	1,97
FR61	Akwitania	0,04	3,40	1,24	2,20	2,31	2,59	1,91	1,87
FR62	Midi-Pireneje	0,01	2,56	0,95	1,62	2,18	2,01	1,89	2,12
FR63	Limousin	0,13	1,59	0,33	1,39	1,70	1,57	2,04	1,21
FR71	Rodan-Alpy	0,02	3,10	0,48	2,64	1,77	2,59	2,27	1,65
FR72	Owernia	0,00	2,86	0,09	2,77	2,04	1,89	2,34	1,60
FR81	Langwedocja-Roussillon	0,03	3,31	1,82	1,52	1,48	2,31	1,56	1,70
	Prowansja-Alpy-Lazurowe								
FR82	Wybrzeże	0,02	2,41	0,27	2,16	1,66	1,72	1,83	1,45
FR83	Korsyka	0,86	4,20	3,52	1,54	1,91	2,49	0,98	1,26
GR	Grecja	0,01	6,06	4,35	1,72	1,88	2,35	1,70	1,74
	NUTS-1:								
GR1	Północna Grecja	0,01	6,34	4,91	1,44	1,62	2,12	1,52	1,81
GR2	Centralna Grecja	0,00	6,18	5,13	1,05	1,55	1,94	1,34	1,72
GR3	Attyka	0,04	5,83	3,83	2,04	1,99	2,20	2,00	1,95
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	0,00	4,09	3,21	0,88	2,89	1,76	1,83	1,72
IE	Irlandia	0,10	4,67	2,90	1,86	1,98	2,07	1,74	1,98
	NUTS-1:								
IE0	Irlandia	0,03	4,56	2,90	1,68	1,89	1,98	1,88	1,79
ES	Hiszpania	0,04	9,22	7,34	1,92	2,20	1,94	2,12	2,02
	NUTS-1:								
ES1	Północny Zachód	0,06	7,13	4,96	2,23	2,16	1,86	2,14	1,90
ES2	Północny Wschód	0,13	7,85	5,06	2,92	2,12	2,34	3,02	1,89
ES3	Madryt	0,03	7,74	5,52	2,25	2,26	2,24	2,26	2,17
ES4	Centrum	0,08	10,18	8,48	1,79	2,44	2,13	2,35	2,33
ES5	Wschód	0,04	8,79	6,56	2,27	2,32	2,40	2,16	2,36

Tabela A13. Wskaźniki dotkliwości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników dotkliwości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M _{1s}	L _{1s}	FMS	FSS	FSS _{h=1}	FSS _{h=2}	FSS _{h=3}	FSS _{h=4}
ES6	Południe	0,04	12,16	10,94	1,26	2,60	2,05	1,74	2,70
ES7	Wyspy Kanaryjskie	0,06	9,09	7,62	1,54	2,29	1,32	1,68	2,02
	NUTS-2:								
ES11	Galicja	0,17	6,62	5,22	1,56	2,49	2,06	1,77	2,22
ES12	Asturia	0,16	5,93	3,91	2,18	1,94	1,98	2,07	2,12
ES13	Kantabria	0,06	7,47	5,63	1,90	2,11	2,42	1,87	1,93
ES21	Kraj Basków	0,21	7,76	5,31	2,66	1,95	2,43	2,96	2,68
ES22	Nawarra	0,03	5,35	3,02	2,36	1,90	1,56	2,95	1,59
ES23	La Rioja	0,36	10,29	7,62	3,03	1,91	3,09	2,35	3,41
ES24	Aragonia	0,52	7,92	5,01	3,43	1,58	2,65	2,65	1,97
ES30	Madryt	0,19	7,77	5,52	2,44	2,18	2,28	2,24	1,60
ES41	Kastylia i Leon	0,27	9,88	7,96	2,19	2,43	2,26	2,20	1,97
ES42	Kastylia-La Mancha	0,63	10,12	8,57	2,18	2,00	2,07	2,57	1,81
ES43	Estremadura	0,43	10,92	9,47	1,88	1,59	2,13	1,83	2,14
ES51	Katalonia	0,30	7,84	5,70	2,44	2,39	2,31	2,25	2,39
ES52	Walencja	0,29	9,10	7,30	2,09	2,36	1,99	1,86	2,27
ES53	Baleary	0,20	10,41	9,01	1,60	1,46	2,32	2,23	2,29
ES61	Andaluzja	0,31	11,45	10,39	1,37	2,07	1,86	1,49	2,40
ES62	Murcja	0,16	14,65	13,67	1,14	1,73	2,13	1,10	2,33
ES63	Ceuta	0,00	14,83	13,67	1,17	2,37	2,88	1,67	2,51
ES64	Melilla	0,19	14,60	13,51	1,28	2,30	1,55	1,11	1,98
ES70	Wyspy Kanaryjskie	0,24	8,57	7,62	1,20	2,42	1,67	1,59	1,70
NL	Holandia	0,02	4,36	1,35	3,03	2,04	1,82	3,01	1,92
LT	Litwa	0,11	24,03	23,28	0,86	2,47	2,44	0,79	2,86
	NUTS-1:								
LT0	Litwa	0,08	24,33	23,28	1,13	2,51	2,50	1,01	3,13
LU	Luksemburg	0,00	3,42	0,62	2,80	2,41	1,83	2,73	2,18
	NUTS-1:								
LU0	Luksemburg	0,01	2,95	0,62	2,35	2,25	2,02	2,94	2,18
LV	Łotwa	0,02	24,60	24,09	0,53	1,94	2,23	0,58	1,87
	NUTS-1:								
LV0	Łotwa	0,04	24,68	24,09	0,62	1,76	2,04	0,62	1,90
MT	Malta	0,01	3,69	2,07	1,63	2,00	2,25	1,41	1,74
	NUTS-1:								
MT0	Malta	0,01	3,63	2,07	1,58	2,07	1,83	1,28	1,72
DE	Niemcy	0,01	3,52	1,01	2,52	2,04	1,99	2,38	1,81
PL	Polska	0,06	12,65	11,56	1,14	2,04	2,70	1,11	2,08
	NUTS-1:								
PL1	Centralny	0,05	11,98	10,39	1,64	1,96	2,19	1,29	1,88
PL2	Południowy	0,05	11,31	9,89	1,48	2,16	2,30	1,16	1,96
PL3	Wschodni	0,06	16,99	15,57	1,47	2,26	2,61	1,13	2,26
PL4	Północno-Zachodni	0,06	13,68	12,12	1,63	1,87	2,38	1,14	2,02
PL5	Południowo-Zachodni	0,08	12,22	10,56	1,74	1,80	1,82	1,17	2,28
PL6	Północny	0,04	12,49	10,87	1,65	2,00	2,30	1,38	1,95
	NUTS-2:								
PL11	Łódzkie	0,05	12,68	11,82	0,91	2,24	1,86	1,30	1,60
PL12	Mazowieckie	0,25	11,03	9,70	1,58	2,15	2,18	1,44	1,88

Tabela A13. Wskaźniki dotkliwości zagrożenia ubóstwem w krajach i regionach UE w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Wartości wskaźników dotkliwości zagrożenia ubóstwem * 100							
		M _{1s}	L _{1s}	FMS	FSS	FSS _{h=1}	FSS _{h=2}	FSS _{h=3}	FSS _{h=4}
PL21	Małopolskie	0,09	12,97	12,08	0,99	2,50	2,13	0,99	1,91
PL22	Śląskie	0,27	9,71	8,37	1,61	2,52	1,93	1,36	1,91
PL31	Lubelskie	0,41	20,55	19,87	1,10	2,94	3,09	1,27	2,58
PL32	Podkarpackie	0,13	15,49	14,70	0,92	3,01	2,47	1,16	2,11
PL33	Świętokrzyskie	0,15	17,06	16,33	0,87	2,65	1,91	0,86	1,94
PL34	Podlaskie	0,09	9,77	8,04	1,83	2,79	2,36	1,31	2,14
PL41	Wielkopolskie	0,25	12,50	11,19	1,56	2,77	2,51	2,04	1,99
PL42	Zachodnio-Pomorskie	0,10	13,19	12,16	1,13	1,73	2,75	0,68	1,78
PL43	Lubuskie	0,05	15,88	15,25	0,68	1,78	2,92	0,97	2,06
PL51	Dolnośląskie	0,25	12,04	10,64	1,65	2,59	1,90	1,30	2,04
PL52	Opolskie	0,06	11,55	10,30	1,31	2,26	2,60	1,31	1,50
PL61	Kujawsko-Pomorskie	0,26	12,94	11,68	1,52	2,54	1,88	1,15	1,93
PL62	Warmińsko-Mazurskie	0,07	10,77	9,80	1,03	2,63	1,86	1,33	1,67
PL63	Pomorskie	0,09	12,34	10,82	1,61	2,86	1,88	1,55	1,94
PT	Portugalia	0,04	8,00	6,77	1,27	1,95	2,34	1,18	1,67
RO	Rumunia	0,11	52,22	51,90	0,44	1,88	1,78	0,65	3,46
	NUTS-1:								
RO1	Jeden	0,14	47,73	47,19	0,68	2,14	2,62	1,21	3,02
RO2	Dwa	0,03	60,42	60,00	0,46	1,62	2,17	0,81	3,04
RO3	Trzy	0,10	44,25	43,49	0,85	1,56	1,76	0,87	2,94
RO4	Cztery	0,19	57,89	57,44	0,64	1,89	2,67	1,43	4,21
SE	Szwecja	0,03	5,24	1,70	3,57	2,13	2,11	3,55	1,86
	NUTS-1:								
SE1	Wschodnia Szwecja	0,03	4,79	1,53	3,29	1,90	2,26	3,06	1,72
SE2	Południowa Szwecja	0,03	4,75	1,73	3,06	1,83	2,00	2,99	1,92
SE3	Północna Szwecja	0,05	5,65	1,97	3,73	2,05	2,44	2,66	1,82
SI	Słowenia	0,01	2,96	1,08	1,88	1,82	1,62	2,02	1,98
	NUTS-1:								
SI0	Słowenia	0,01	2,84	1,08	1,77	1,86	1,53	1,62	1,75
SK	Słowacja	0,04	8,26	6,96	1,34	1,75	3,10	1,21	1,89
	NUTS-1:								
SK0	Słowacja	0,06	8,81	6,96	1,91	1,66	2,45	1,33	1,90
HU	Węgry	0,02	11,61	11,08	0,55	1,84	2,80	0,54	1,98
	NUTS-1:								
HU1	Środkowe Węgry	0,01	7,66	6,70	0,97	1,77	1,54	0,73	1,96
HU2	Kraj Zadunajski	0,03	10,90	10,20	0,73	1,81	2,04	0,57	1,98
HU3	Wielka Nizina i Północ	0,03	15,51	14,93	0,60	1,78	2,04	0,51	2,14
UK	Wielka Brytania	0,03	4,31	2,00	2,34	1,99	1,96	2,27	2,07
IT	Włochy	0,02	5,68	3,69	2,02	2,09	1,98	2,05	1,80
	NUTS-1:								
ITC	Północno-Zachodni	0,03	4,66	2,32	2,37	2,00	2,13	2,49	1,72
ITD	Północno-Wschodni	0,02	3,88	1,73	2,17	2,04	1,83	2,30	1,58
ITE	Centralny	0,03	4,63	2,50	2,15	2,19	1,98	1,87	1,89
ITF	Południowy	0,02	7,74	6,20	1,56	2,38	2,06	1,67	1,86
ITG	Wyspy	0,05	8,23	7,07	1,20	1,91	1,92	1,58	1,57

Tabl. A.14 Ubóstwo w krajach i regionach UE w świetle strategii Europa2020 w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Liczba ubogich	Zasięg ubóstwa	Koszty wyjścia z ubóstwa	
				koszt PPS	koszt EUR
EU-27	Unia Europejska	20 003 880	4,05	57 130 933 203	38 003 236 050
AT	Austria	32 632	0,39	66 148 442	71 464 792
	NUTS-1:				
AT1	Wschodnia Austria	17 211	0,49	23 013 461	24 863 053
AT2	Południowa Austria	13 348	0,78	41 583 090	44 925 123
AT3	Zachodnia Austria	2 072	0,07	1 549 968	1 674 539
BE	Belgia	82 763	0,77	147 461 002	165 625 248
	NUTS-1:				
BE1	Bruksela	43 103	3,98	83 102 684	93 339 272
BE2	Flandria	10 107	0,16	12 758 815	14 330 446
BE3	Walonia	29 553	0,86	51 599 630	57 955 672
BG	Bułgaria	2 200 740	29,10	6 269 486 750	3 216 582 120
	NUTS-1:				
BG3	Północna i Wschodnia Bułgaria	1 281 323	32,66	3 966 730 707	2 035 145 073
BG4	Południowo-Zachodnia i Południowo-Centralna Bułgaria	919 417	25,25	2 302 756 582	1 181 437 324
CY	Cypr	4 264	0,53	6 471 476	5 831 000
	NUTS-1:				
CY0	Cypr	4 264	0,53	6 471 476	5 831 000
CZ	Czechy	334 435	3,21	694 410 197	507 627 325
	NUTS-1:				
CZ0	Czechy	334 435	3,21	694 410 197	507 627 325
	NUTS-2:				
CZ01	Praga	28 323	2,29	36 980 170	27 033 222
CZ02	Czechy Środkowe	28 705	2,33	72 401 037	52 926 563
CZ03	Południowy-Zachód	22 779	1,90	42 475 402	31 050 343
CZ04	Północny-Zachód	64 809	5,74	169 497 190	123 905 734
CZ05	Północny-Wschód	32 407	2,17	63 945 451	46 745 365
CZ06	Południowy-Wschód	37 819	2,29	54 373 577	39 748 140
CZ07	Morawy Środkowe	41 088	3,37	83 659 630	61 156 813
CZ08	Morawy-Śląsk	78 505	6,35	171 077 819	125 061 205
DK	Dania	10 258	0,19	20 429 223	29 368 336
	NUTS-1:				
DK0	Dania	10 258	0,19	20 429 223	29 368 336
EE	Estonia	95 259	7,17	252 606 236	193 314 753
	NUTS-1:				
EE0	Estonia	95 259	7,17	252 606 236	193 314 753
FI	Finlandia	14 153	0,27	22 218 275	27 696 858
	NUTS-1:				
FI1	Finlandia	14 153	0,27	22 218 275	27 696 858
	NUTS-2:				
FI13	Wschodnia Finlandia	1 686	0,26	1 949 410	2 430 095
FI18	Południowa Finlandia	7 195	0,27	12 328 350	15 368 275
FI19	Zachodnia Finlandia	3 070	0,23	5 495 704	6 850 834
FR	Francja	386 296	0,63	607 577 141	682 667 600
	NUTS-1:				
FR1	Region Francuski	86 952	0,81	115 300 565	129 550 562
FR2	Paris basin	74 109	0,69	170 652 043	191 742 929
FR3	Nord-Pas-de-Calais	60 519	1,30	106 788 621	119 986 627

Tabl. A.14 Ubóstwo w krajach i regionach UE w świetle strategii Europa2020 w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Liczba ubogich	Zasięg ubóstwa	Koszty wyjścia z ubóstwa	
				koszt PPS	koszt EUR
FR4	Wschodni	19 865	0,35	38 552 691	43 317 418
FR5	Zachodni	40 718	0,45	75 731 027	85 090 625
FR6	Południowo-Zachodni	37 314	0,53	45 607 078	51 243 656
FR7	Centralno-Wschodni	19 959	0,31	13 290 346	14 932 900
FR8	Śródziemnomorski	46 860	0,69	41 655 571	46 803 783
	NUTS-2:				
FR10	Region Francuski	86 952	0,81	115 300 565	129 550 562
FR21	Szampania-Ardeny	7 727	0,51	832 784	935 708
FR22	Pikardia	23 599	1,01	21 760 033	24 449 355
FR23	Górna Normandia	13 399	0,82	39 415 671	44 287 053
FR24	Centralny	29 384	1,36	108 643 797	122 071 084
FR25	Dolna Normandia	0	0,00	0	0
FR26	Burgundia	0	0,00	0	0
FR30	Nord-Pas-de-Calais	60 519	1,30	106 788 621	119 986 627
FR41	Lotaryngia	13 220	0,48	33 031 956	37 114 375
FR42	Alzacja	5 600	0,36	1 262 151	1 418 141
FR43	Franche-Comte	1 045	0,07	4 258 677	4 785 006
FR51	Kraj Loary	14 719	0,37	15 199 384	17 077 876
FR52	Bretania	15 355	0,48	41 209 520	46 302 605
FR53	Poitou-Chatentes	10 644	0,57	19 322 294	21 710 336
FR61	Akwitania	11 191	0,31	7 919 457	8 898 223
FR62	Midi-Pireneje	26 122	0,98	37 686 567	42 344 250
FR63	Limousin	0	0,00	0	0
FR71	Rodan-Alpy	19 959	0,40	13 290 346	14 932 900
FR72	Owernia	0	0,00	0	0
FR81	Langwedocja-Roussillon	7 636	0,31	12 976 196	14 579 924
	Prowansja-Alpy-Lazurowe				
FR82	Wybrzeże	39 224	0,95	28 679 430	32 223 921
FR83	Korsyka	0	0,00	0	0
GR	Grecja	557 511	5,09	1 087 279 334	1 032 431 528
	NUTS-1:				
GR1	Północna Grecja	227 268	6,69	489 174 040	464 497 655
GR2	Centralna Grecja	124 775	5,96	247 777 641	235 278 498
GR3	Attyka	161 759	3,70	258 995 315	245 930 296
GR4	Wyspy Egejskie, Kreta	43 709	3,99	91 332 317	86 725 058
IE	Irlandia	20 143	0,45	73 759 381	90 645 853
	NUTS-1:				
IE0	Irlandia	20 143	0,45	73 759 381	90 645 853
ES	Hiszpania	750 430	1,64	2 161 275 153	2 113 584 456
	NUTS-1:				
ES1	Północny Zachód	59 521	1,37	196 307 130	191 975 416
ES2	Północny Wschód	32 541	0,75	83 793 351	81 944 367
ES3	Madryt	62 206	0,98	205 581 206	201 044 851
ES4	Centrum	92 142	1,65	315 070 292	308 117 951
ES5	Wschód	196 148	1,48	518 009 153	506 578 763
ES6	Południe	286 838	2,92	795 140 593	777 595 021
ES7	Wyspy Kanaryjskie	21 034	1,01	47 373 854	46 328 503
	NUTS-2:				
ES11	Galicja	49 834	1,82	170 304 982	166 547 032

Tabl. A.14 Ubóstwo w krajach i regionach UE w świetle strategii Europa2020 w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Liczba ubogich	Zasięg ubóstwa	Koszty wyjścia z ubóstwa	
				koszt PPS	koszt EUR
ES12	Asturia	4 984	0,48	15 812 542	15 463 623
ES13	Kantabria	4 703	0,82	10 189 082	9 964 250
ES21	Kraj Basków	14 009	0,66	32 236 766	31 525 430
ES22	Nawarra	5 421	0,88	21 543 294	21 067 920
ES23	La Rioja	4 627	1,49	10 560 842	10 327 807
ES24	Aragonia	8 485	0,65	19 454 737	19 025 449
ES30	Madryt	62 206	0,98	205 581 206	201 044 851
ES41	Kastylija i Leon	31 986	1,29	124 641 068	121 890 738
ES42	Kastylija-La Mancha	24 908	1,24	91 077 266	89 067 555
ES43	Estremadura	35 248	3,23	99 351 954	97 159 654
ES51	Katalonia	108 233	1,50	282 714 674	276 476 292
ES52	Walencja	68 451	1,38	181 805 098	177 793 386
ES53	Baleary	19 463	1,85	53 486 748	52 306 510
ES61	Andaluzja	174 272	2,13	363 332 817	355 315 516
ES62	Murcja	109 809	7,40	424 147 380	414 788 144
ES63	Ceuta	1 511	1,96	4 893 130	4 785 158
ES64	Melilla	1 246	1,82	2 766 591	2 705 543
ES70	Wyspy Kanaryjskie	21 034	1,01	47 373 854	46 328 503
NL	Holandia	7 388	0,04	42 069 904	45 355 563
LT	Litwa	509 779	15,35	1 492 184 492	1 005 227 840
LT0	Litwa	509 779	15,35	1 492 184 492	1 005 227 840
LU	Luksemburg	104	0,02	349 780	422 835
LU0	Luksemburg	104	0,02	349 780	422 835
LV	Łotwa	495 157	22,27	1 483 395 454	1 128 097 470
LV0	Łotwa	495 157	22,27	1 483 395 454	1 128 097 470
MT	Malta	5 865	1,43	13 785 726	10 803 777
MT0	Malta	5 865	1,43	13 785 726	10 803 777
DE	Niemcy	352 814	0,44	579 870 258	614 969 805
PL	Polska	3 820 269	10,20	8 618 495 306	5 018 109 412
PL1	Centralny	698 394	9,12	1 582 360 295	921 327 541
PL2	Południowy	661 562	8,46	1 444 091 774	840 820 847
PL3	Wschodni	785 603	11,92	1 811 215 522	1 054 578 245
PL4	Północno-Zachodni	689 693	11,50	1 532 168 367	892 103 346
PL5	Południowo-Zachodni	382 364	10,18	875 822 217	509 946 522
PL6	Północny	602 652	10,68	1 372 834 557	799 331 411
PL11	NUTS-2: Łódzkie	314 323	12,53	725 052 853	422 161 226
PL12	Mazowieckie	384 071	7,45	857 307 543	499 166 374
PL21	Małopolskie	232 809	7,29	560 019 983	326 071 019
PL22	Śląskie	428 754	9,26	884 073 831	514 751 015
PL31	Lubelskie	269 150	12,67	677 006 220	394 186 127
PL32	Podkarpackie	268 135	12,79	605 368 116	352 474 919
PL33	Świętokrzyskie	160 911	12,61	399 535 762	232 629 258
PL34	Podlaskie	87 407	7,98	129 305 636	75 288 064

Tabl. A.14 Ubóstwo w krajach i regionach UE w świetle strategii Europa2020 w 2010 r.

Akronimy	Kraje i regiony	Liczba ubogich	Zasięg ubóstwa	Koszty wyjścia z ubóstwa	
				koszt PPS	koszt EUR
PL41	Wielkopolskie	189 863	5,58	384 536 231	223 895 798
PL42	Zachodnio-Pomorskie	292 384	18,05	618 590 738	360 173 777
PL43	Lubuskie	207 447	21,23	529 043 823	308 035 184
PL51	Dolnośląskie	263 981	9,37	595 879 774	346 950 343
PL52	Opolskie	118 383	12,60	279 942 505	162 996 216
PL61	Kujawsko-Pomorskie	220 993	10,92	497 627 168	289 742 871
PL62	Warmińsko-Mazurskie	164 333	11,61	331 327 242	192 914 922
PL63	Pomorskie	217 326	9,87	543 880 005	316 673 535
PT	Portugalia	506 980	4,77	1 141 138 031	1 017 745 634
RO	Rumunia NUTS-1:	6 413 294	29,88	24 411 949 458	14 062 132 424
RO1	Jeden	1 032 822	20,04	3 969 640 755	2 286 651 218
RO2	Dwa	2 516 134	38,52	9 841 854 288	5 669 250 566
RO3	Trzy	1 830 705	30,81	6 452 919 393	3 717 106 132
RO4	Cztery	1 033 633	26,94	4 147 534 568	2 389 124 245
SE	Szwecja NUTS-1:	4 664	0,05	22 738 080	19 460 681
SE1	Wschodnia Szwecja	2 319	0,07	7 841 229	6 711 018
SE2	Południowa Szwecja	1 188	0,03	7 548 196	6 460 221
SE3	Północna Szwecja	1 157	0,07	7 348 726	6 289 502
SI	Słowenia NUTS-1:	29 157	1,46	36 217 208	26 671 294
SI0	Słowenia	29 157	1,46	36 217 208	26 671 294
SK	Słowacja NUTS-1:	385 552	7,11	920 329 998	998 729 229
SK0	Słowacja	385 552	7,11	920 329 998	998 729 229
HU	Węgry NUTS-1:	1 594 817	16,17	3 283 948 653	2 083 005 018
HU1	Środkowe Węgry	381 058	13,17	704 900 342	447 117 512
HU2	Kraj Zadunajski	408 342	13,63	869 864 883	551 754 338
HU3	Wielka Nizina i Północ	805 417	20,26	1 709 184 292	1 084 133 716
UK	Wielka Brytania	194 755	0,32	394 927 134	395 799 923
IT	Włochy NUTS-1:	1 194 401	1,98	3 280 404 798	3 439 865 275
ITC	Północno-Zachodni	83 549	0,52	248 978 275	261 081 109
ITD	Północno-Wschodni	62 142	0,54	156 835 058	164 458 810
ITE	Centralny	142 880	1,21	378 386 334	396 779 694
ITF	Południowy	570 532	4,03	1 605 593 615	1 683 641 521
ITG	Wyspy	335 297	4,99	890 608 816	933 901 311